

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการ
ประกอบอาชีพด้านการเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

โดย นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล และคณะ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ตุลาคม 2552

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการ
ประกอบอาชีพด้านการเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

คณะผู้วิจัย

1. นายเอกชัย	บุทธิชัยวรกุล	หัวหน้าทีมวิจัย
2. นางสาววารี	คำเคน	ทีมวิจัย
3. นางสาวสุภา	แซ่หาญ	ทีมวิจัย
4. นายวิลาศ	ถาพรหม	ทีมวิจัย
5. นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง	ทีมวิจัย
6. นายหิรัญ	ชาววิวัฒน์	ทีมวิจัย
7. นายกรวุฒิ	อุ๋น	ทีมวิจัย
8. นางสาวพรทิพย์	หวานคำ	ทีมวิจัย
9. นายวรวุฒิ	แสนแก้ว	ทีมวิจัย
10. นายชลิต	ตรีนิษฐ์	ทีมวิจัย
11. นางสาวปาวิณา	เฟือกหอม	ทีมวิจัย
12. นางสาววรรณิ	ไชยศรี	ทีมวิจัย
13. นายเจนณรงค์	ล้อมกัน	ทีมวิจัย
14. นางสาวพิกุล	มณีวงศ์	ทีมวิจัย
15. นายนพรัตน์	แก้วสุข	ทีมวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	หน้า
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.4 พื้นที่ดำเนินการวิจัย	2
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย	2
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.7 ทีมวิจัย	3
บทที่ 2 ผลการดำเนินงาน	
2.1 ความเป็นมาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	4
2.2 คณะผู้วิจัย	5
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ป้ายต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้าน การเกษตรจากนักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า ครูผู้สอน ผู้ปกครอง	7
2.4 รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้าน การเกษตร	8
2.5 กระบวนการพัฒนาผู้ร่วมโครงการ ให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีกระบวนการในการทำงาน รู้จักกระบวนการวิจัยเพื่อใช้แก้ไขปัญหา ในท้องถิ่น	9
บทที่ 3 การวิเคราะห์ผล	
3.1 กระบวนการดำเนินงาน	10
3.2 ผลการดำเนินงาน	27
บทที่ 4 บทเรียนที่ได้จากการดำเนินงาน	
4.1 กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย	36
4.2 กระบวนการวิจัยกับความเปลี่ยนแปลงในชุมชน	37
4.3 ปัญหา / อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย	39
4.4 การมีส่วนร่วมของทีมวิจัยและชาวบ้านต่อกระบวนการวิจัย	40
4.5 ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะต่องานวิจัย	40

ภาคผนวก

ก. สรุปรายงานการประชุมและบันทึกการทำงาน	42
ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ	123

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพเกษตร โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้จบการศึกษามีความรู้ มีทักษะ และเจตคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร สามารถประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบ และนอกระบบ การจัดการเรียนการสอนในระบบ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และได้จัดการเรียนการสอนเป็น 8 สาขาวิชา คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาสัตวศาสตร์ สาขาช่างกลเกษตร สาขาประมง สาขาบัญชีสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาอุตสาหกรรมเกษตร สาขาพาณิชยการ สาขาวิชาพื้นฐาน ในด้านการจัดการเรียนการสอนนอกระบบ ประกอบด้วย การจัดการศึกษาโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อส.กช.) การฝึกอบรมอาชีพให้แก่เกษตรกร ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น การฝึกอบรมอาชีพอิสระ (108 อาชีพ)

จากประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตรมากกว่า 30 ปีพบว่าจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเกษตรนั้นในช่วงระยะเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมาประสบปัญหา จากผลการสำรวจพบว่าผู้จบการศึกษาจำนวนน้อยที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ผู้จบการศึกษาส่วนมากไม่ได้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร แต่กลับไปทำงานเป็นผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือประกอบอาชีพอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ด้านการเกษตรทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา

จากสถานการณ์ปัญหานักเรียน นักศึกษา ที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีจำนวนมากไม่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร จึงได้จัดทำ”โครงการการศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร” เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นใจและทัศนคติในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จากผู้จบการศึกษาทั้งที่ประกอบอาชีพเกษตรและไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตร จากนักเรียน นักศึกษา ปัจจุบัน ครู ผู้ปกครอง และสังคม และนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เพื่อหาแนวทาง และรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา สร้างเจตคติที่ดีและความมั่นใจแก่นักเรียน นักศึกษา เกษตร ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

“รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของนักศึกษาวินิจฉัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีควรเป็นอย่างไร”

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.3.1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จาก นักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า ครูผู้สอน ผู้ปกครอง

1.3.2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

1.3.3 เพื่อพัฒนาผู้ร่วมโครงการ ให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีกระบวนการในการทำงาน รู้จักกระบวนการวิจัยเพื่อใช้แก้ไขปัญหาในท้องถิ่นต่อไป

1.4 พื้นที่ศึกษาวิจัย

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.5.1 ดำเนินการจัดเวทีประชุมเพื่อเสริมสร้างแนวคิด หลักการ และเสริมสร้างศักยภาพ และให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์แก่ ผู้ร่วมโครงการ

1.5.2 การศึกษาเรียนรู้บทเรียนประสบการณ์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินงาน

1.5.3 การอบรมหลักการเก็บข้อมูล

1.5.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จาก นักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า ครูผู้สอน ผู้ปกครองจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคคลผู้สนใจ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา เพื่อสร้างแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดความมั่นใจ สร้างความรู้ และทักษะ ต่างๆ ที่ทำให้นักเรียน นักศึกษาที่จบจากวิทยาลัยเกษตร สามารถประกอบอาชีพเกษตรได้

1.5.5 การประชุมสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.6 จัดเวทีสรุปบทเรียน ผลการดำเนินงาน

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จาก นักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน

1.6.2 ได้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

1.6.3 การประสานงาน ระหว่าง นักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อหาแก้ไขปัญหา

1.6.4 เกิดแนวทางในการดำเนินงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมระหว่าง นักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอน และสถานศึกษา

1.7 ทีมวิจัย

1.นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	หัวหน้าโครงการวิจัย (อาจารย์)
2. นางสาววารี	คำเคน	นักวิจัย (นักศึกษา)
3.นางสาวสุภา	แซ่หาญ	นักวิจัย (นักศึกษา)
4.นายวิลาศ	ถาวรรม	นักวิจัย (นักศึกษา)
5.นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง	นักวิจัย (นักศึกษา)
6.นายหฤฐะ	ชาววิวัฒน์	นักวิจัย (นักศึกษา)
7.นายกรวุฒิ	อุ๋น	นักวิจัย (นักศึกษา)
8.นางสาวพรทิพย์	หวานคำ	นักวิจัย (นักศึกษา)
9.นายวรวุฒิ	แสนแก้ว	นักวิจัย (นักศึกษา)
10.นายชลิต	ตรีนิษฐ์	นักวิจัย (นักศึกษา)
11.นางสาวปวีณา	เฟือกหอม	นักวิจัย (นักศึกษา)
12.นางสาววรรณิ	ไชยศรี	นักวิจัย (นักศึกษา)
13.นายเจนณรงค์	ล้อมกัน	นักวิจัย (นักศึกษา)
14.นางสาว พิกุล	มณีวงศ์	นักวิจัย (นักศึกษา)
15.นายณพรัตน์	แก้วสุข	นักวิจัย (นักศึกษา)

บทที่ 2

ผลการดำเนินงาน

2.1 ความเป็นมาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี จัดตั้งโดยมีนายไวยุทธ ชัยถาวร ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน และดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี สังกัดกองโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2516 โดยมีครู-อาจารย์ร่วมงาน 5 คน เพื่อขยายการศึกษาด้านการเกษตร ให้แพร่หลายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

เริ่มรับนักเรียนในปีการศึกษา 2517 โดยรับนักเรียนที่จบชั้น ม.ศ.3 เข้าเรียนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรม หลักสูตร 3 ปี เปิดเรียนครั้งแรกได้ยืมอาคารเรียนจากเทศบาลสิงห์บุรี (โรงเรียนวัดพรหมสาร) จำนวน 3 หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารชั่วคราวของโรงเรียน และได้รับนักเรียนจำนวน 4 ห้องเรียน และได้ดำเนินการจัดสร้างโรงเรียนแห่งใหม่บริเวณบึงบัวซึ่งเป็นที่ดินในตำบลม่วงหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีจนแล้วเสร็จและได้ย้ายนักเรียนมาในวันที่ 1 มิถุนายน 2519 และได้ยกฐานะให้เป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี โดยสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2522 เปลี่ยนชื่อจากวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี เป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2539

รูปแบบการเรียนการสอนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีในระหว่างที่ผ่านมามีวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีเปิดสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 และเปิดทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยกรรมในวันที่ 16 พฤษภาคม 2537 ในปีการศึกษา 2524 เริ่มใช้ระบบการลงทะเบียนเรียนเป็นรายวิชา สำหรับนักเรียนที่เรียนในระดับ ปวช. แผนกเกษตรกรรม และให้มีการปฏิบัติงานเกษตรควบคู่กับการสอบทักษะวิชาการเกษตรในชั่วโมงปฏิบัติงานเกษตร

เริ่มเปิดสอนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกเกษตรกรรม ในปี พ.ศ. 2522 เปิดทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2536

ได้มีการเปิดโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นใช้ระยะเวลา 5-7 วัน และอบรมหลักสูตรเคลื่อนที่ ใช้ระยะเวลา 1-3 วัน ให้แก่เกษตรกร และผู้สนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 จนถึงปัจจุบัน แต่ปัจจุบันคงเหลือแต่การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นเท่านั้น ส่วนการอบรมหลักสูตรเคลื่อนที่ได้ออกปรับเป็นการอบรมอาชีพอิสระ (108 อาชีพ) แทน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนบางระจัน ในวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี ในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งไม่ประสบผลสำเร็จไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน

ได้เปิดสอนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกสหกรณ์ 2 ห้องเรียน ในปี พ.ศ. 2525 และเปิดทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) สาขาวิชาเกษตรกรรมพ.ศ.2527 ซึ่ง ในปัจจุบัน ทั้ง ปวส.สหกรณ์ และ ปวท. ได้ปิดลงเนื่องจากไม่มีผู้มาสมัครเรียน

การรับนักเรียน นักศึกษา ตั้งแต่เป็น โรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรีใช้การสอบคัดเลือก ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันรับนักเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือกตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา

ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา นักเรียน นักศึกษา ที่จบจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี มีทั้งที่จบระดับ ปวช. และ ปวส. แล้วประกอบอาชีพ และบางส่วนได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ด้านการเกษตรในสถานศึกษาต่างๆ เช่น ที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขต บางพระ ศิษย์เก่าของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีได้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ทำฟาร์ม เลี้ยงสุกร ทำสวนไม้ผล เลี้ยงโคนม ทำสวนกล้วยไม้ รับราชการในกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการ เกษตร เป็นครูในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ปัญหาอุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2530 นักเรียน นักศึกษา มีแนวโน้มเริ่มลดลง เนื่องจากไม่มี ตำแหน่งงานราชการที่เกี่ยวกับการเกษตร และผู้ที่เรียนเพื่อประกอบ อาชีพอิสระก็มีจำนวนน้อย ผู้ปกครองไม่นิยมให้ลูกเรียนเกษตรเพราะคิดว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก ใน ปัจจุบันมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมีการให้เงินอุดหนุนตามจำนวนนักเรียนทำให้วิทยาลัยฯ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ผู้เรียนอยากเรียนเรียนอะไรต้องได้เรียน ทำให้ วิทยาลัยฯ ต้องรับทุกคนที่มาสมัครเรียน แต่มีนักเรียนจำนวนมากที่ไม่ได้ตั้งใจมาเรียนเกษตร แต่ที่มาเรียน เพราะผู้ปกครองไม่ยอมให้อยู่บ้านหวังจะให้วิทยาลัยช่วยปรับพฤติกรรม นักเรียนบางส่วนมาเรียนเพราะไม่ รู้ว่าจะไปเรียนที่ไหน บางส่วนออกจากวิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือจากสถานศึกษาอื่นๆ เพราะความประพฤติไม่เหมาะสมแล้วมาต่อในวิทยาลัยเกษตร มีส่วนน้อยมากที่ตั้งใจมาเรียนเพื่อประกอบ อาชีพด้านการเกษตร

ในส่วน of นักเรียนที่มีความตั้งใจมาเรียนเพื่อที่นำความรู้ไปประกอบอาชีพด้านการเกษตร ยัง แบ่งเป็นผู้ที่ครอบครัวมีอาชีพทำการเกษตรอยู่แล้วต้องการนำความรู้ไปพัฒนา และอีกส่วนหนึ่งเป็นนักเรียน ที่มีฐานะยากจน ไม่มีทุนและที่ดินแต่อยากประกอบอาชีพด้านการเกษตรแต่เมื่อจบไปแล้วประกอบอาชีพ อิสระไม่ได้ต้องไปทำงานเป็นลูกจ้างบริษัท

2.2 คณะผู้วิจัย

ประกอบด้วย อาจารย์ และนักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล มีตำแหน่งครูชำนาญการ สังกัดแผนกวิชาพืชศาสตร์ เริ่มรับราชการใน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

นางสาว พิกุล มณีวงศ์ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป ทำหน้าที่เป็นเหรียญของโครงการ มีหน้าที่ดูแล จัดทำบัญชี เกี่ยวกับการใช้จ่าย
งบประมาณโครงการ

นางสาวพรทิพย์ หวานคำ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป ทำหน้าที่เลขานุการ มีหน้าที่บันทึกข้อมูลการประชุม การศึกษาดูงาน การนัดหมาย
คณะทำงานวิจัยร่วมประชุม

นางสาววาริ คำเคน นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นางสาวสุภา แซ่หาญ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายวิลาศ ถาพรหม นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายณัฐวุฒิ ด้วงทอง นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายหัตถุระ ขาววิวัฒน์ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายกรวุฒิ อุ๋นุน นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายวรวุฒิ แสนแก้ว นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายชลิต ตรีนิคย์ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นางสาวปวีณา เผือกหอม นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นางสาววรรณิ ไชยศรี นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาพืชศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายเจนณรงค์ ล้อมกัน นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

นายณพรัตน์ แก้วสุข นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาสัตวศาสตร์
สาขางานเกษตรทั่วไป เป็นนักวิจัย

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จาก นักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า ครูผู้สอน ผู้ปกครอง

2.3.1 ทัศนคติ / แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตร จากการสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร และนักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ที่มีความตั้งใจจะประกอบอาชีพด้านการเกษตร พบว่า ผู้ที่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยเกษตรสิงห์บุรีในปัจจุบันนั้นแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้เรียนไม่ได้ตั้งใจมาเรียนเพื่อประกอบอาชีพเกษตร แต่มาเรียนเนื่องจากไม่มีโอกาสไปเรียนที่อื่น เพราะขาดแคลนทุนทรัพย์และคิดว่ามาเรียนที่วิทยาลัยเกษตรในระดับ ปวช.กินฟรี อยู่ฟรี จึงมาเรียนเพื่อให้มีวุฒิการศึกษา เพื่อนำไปสมัครงานหรือเรียนต่อในสาขาอื่น ส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่ลำบากมีรายได้ไม่แน่นอน

2. กลุ่มผู้เรียนที่อยากประกอบอาชีพด้านการเกษตร แต่ยังไม่มั่นใจว่าอาชีพเกษตรจะสามารถเลี้ยงตัวเองได้ เพราะข่าวสารที่ได้รับฟังมามีแต่ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร

3. กลุ่มผู้มาเรียนเพราะถูกให้ออกจากสถาบันอื่นๆ เนื่องจากความประพฤติไม่ดี หรือเรียนไม่ไหว คิดว่าเรียนเกษตรเป็นเรื่องง่าย ไม่ต้องใช้ความรู้ เรียนจบง่าย

แต่ข้อมูลที่ได้จากเกษตรกรและศิษย์เก่าของวิทยาลัย พบว่าอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ เป็นอาชีพส่วนตัวที่คิดทำได้ตลอดไม่มีเกษียณอายุและเป็นอาชีพอิสระ ดังนั้นการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่อการเรียนเกษตรให้กับนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเชื่อมั่นต่อการประกอบอาชีพด้านเกษตร

2.3.2 การจัดการเรียนการสอน พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ต้องการให้ครูผู้สอนใช้วิธีการดังนี้

- สอนทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติเป็นเรื่องราว
- มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนและแจ้งผลให้นักเรียนรู้เพื่อที่นักเรียนจะได้รู้พัฒนาการและรู้สึกท้าทายทำให้อยากเรียน
- มีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย สนุกสนาน ไม่เครียด
- มีการศึกษาดูงานกับสถานประกอบการที่ให้ความรู้ได้จริง และเป็นแบบอย่างที่สามารถทำได้จริง
- มีการลงมือปฏิบัติจริง อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน มีการจัดการโดยกลุ่มนักเรียนเอง โดยมีสมาชิกในกลุ่มนำความรู้ที่ได้เรียนมาใช้จริงตามความสามารถ มีครูเป็นที่ปรึกษา

2.3.3 หลักสูตรการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ศิษย์เก่าและนักเรียนนักศึกษาปัจจุบัน พบว่าหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาและที่ใช้อยู่ในปัจจุบันใช้ได้ ส่วนการใช้หลักสูตรจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดการของวิทยาลัยฯ และการจัดการสอนของครูผู้สอนว่าสามารถให้ความรู้ ทักษะและความเชื่อมั่นแก่นักเรียนโดยวิธีใด ถ้าครูมีวิธีการสอนที่เหมาะสมและน่าสนใจนักเรียนก็สามารถมีความรู้ได้

ข้อมูลจากครูผู้สอนเห็นว่า หลักสูตรระดับชั้นยังไม่เหมาะสมเนื่องจากมีวิชาที่กำหนดบังคับให้เรียน มากผู้เรียนไม่สามารถเลือกเรียนตามที่ต้องการได้ หลักสูตรเน้นการให้ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียน ต่อมาก ส่วนหลักสูตรรายวิชาการสอนให้เกิดประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ และวิธีการสอน ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

2.3.4 ปัจจัยที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ศิษย์เก่า นักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน และเกษตรกร พบว่าปัจจัยที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ต้องมี คือ สถานที่ประกอบการ ความรู้เกี่ยวกับการตลาด และความรู้ในเรื่องที่จะประกอบอาชีพ ทักษะในการ จัดการและการแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้ ทักษะที่ดีต่ออาชีพ เกษตร

2.4 รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตร นั้นผู้สอน ต้องสำรวจทัศนคติที่มีต่ออาชีพเกษตร สำรวจความคาดหวังในการประกอบอาชีพ พัฒนาทักษะพื้นฐานการ เรียนรู้ จัดให้มีการศึกษาดูงานกับสถานประกอบการ และออกสัมภาษณ์เกษตรกรที่ให้ความรู้ได้จริง และเป็นแบบอย่างที่สามารถทำได้จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้สถานการณ์จริงในการประกอบอาชีพ และเป็นการ สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนแก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนเลือกทดลองปฏิบัติจริงในสิ่งที่อยากทำ เมื่อผู้เรียนเกิด ความอยากที่จะทดลองทำผู้เรียนจะพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี คือสอนทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติจริง ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ ไม่เครียด ทำทนายเหมาะกับเนื้อหา กระตุ้นให้ ผู้เรียนอยากเรียน ควรมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนและแจ้งผลให้นักเรียนรู้เพื่อที่นักเรียนจะได้รู้ พัฒนาการและรู้สึกทำทนายทำให้อยากเรียน จัดให้มีการลงมือปฏิบัติจริง อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน มีการ จัดการโดยกลุ่มผู้เรียนเอง โดยมีสมาชิกในกลุ่มนำความรู้ที่ได้เรียนมาใช้จริงตามความสามารถ โดยมีครูทำ หน้าที่เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนและควรควรพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การจัดการ ความรู้เกี่ยวกับการตลาด การจดบันทึก สำหรับเรื่องหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ไม่บังคับวิชาให้เรียนมากเกินไป ควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียนเลือกรายวิชาที่สนใจได้มากกว่าที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน

2.5 กระบวนการพัฒนาผู้ร่วมโครงการ ให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีกระบวนการในการทำงาน รู้จักกระบวนการวิจัยเพื่อใช้แก้ไขปัญหาในท้องถิ่น

การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. กำหนดเป้าหมาย ความคาดหวัง หรือความใฝ่ฝัน สุดท้ายอยากทำอะไร ถ้าจะไปถึงสิ่งที่ต้องการ ต้องมีความรู้ ทักษะอะไรบ้าง มีคุณลักษณะอย่างไร ขณะนี้ผู้เรียนมีอะไรอยู่บ้าง ต้องพัฒนาอะไรอีก จะมีวิธีการพัฒนาอย่างไร ใครเป็นผู้มีส่วนร่วม
2. การศึกษาดูงาน และการสัมภาษณ์เกษตรกร เพื่อเก็บข้อมูล และสร้างแรงบันดาลใจ ในการเลือกงานฟาร์มตัวอย่าง
3. พัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. ให้ผู้เรียนเลือกงานที่จะปฏิบัติในการศึกษาเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ
5. ผู้เรียนหาข้อมูลละเอียดเพิ่มเติม เช่น วิธีการ ตลาด ทุน
6. ผู้เรียนลงมือทำจริง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุน ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
7. ในขณะที่ปฏิบัติจะมีการถอดบทเรียน และมีการเพิ่มเติมความรู้ ทักษะที่จำเป็นควบคู่ไปด้วย
8. ในขณะที่ปฏิบัติมีการนำเสนอผลการปฏิบัติ ผลที่ได้ อุปสรรค ตลอดระยะเวลา
9. หลังสิ้นสุดงานแล้วมาถอดบทเรียน ความรู้สึก วิธีการทำ ความรู้ ทักษะประสบการณ์ที่ได้ สิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนา
10. ทดลองทำซ้ำในโครงการเดิมหรือเปลี่ยนใหม่ตามความต้องการแล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับครั้งแรก
11. เขียนรายงานสรุปตามความถนัดของแต่ละคน เพื่อที่จะได้เขียนได้ง่ายขึ้น

บทที่ 3

การวิเคราะห์ผล

3.1 กระบวนการดำเนินงาน

3.1.1 กิจกรรมชวนเพื่อนมาร่วมทำงานครั้งที่ 1 วันที่ 7 กันยายน 2549 ณ ห้องโสตทัศนศึกษา
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

วัตถุประสงค์

- เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้ ครู นักเรียน นักศึกษา ทราบถึงแนว คิดและจุดประสงค์ในการทำ
โครงการ

- เพื่อเชิญชวนครู นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการทำงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

(1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เกมเอาของมาฝาก,เกมรวมพลคนเหมือนกัน,เกมตลาดวาย
(2) ให้ผู้ร่วมกิจกรรมวาดรูปของวิทยาลัยเกษตรในอดีต ปัจจุบัน อนาคต เพื่อบอกถึงภาพของการ
เรียนในวิทยาลัยเกษตรที่คาดหวัง

(3) กิจกรรม เธอเล่าฉันลอก เธอบอกฉันวาด เพื่อเชื่อมโยงถึงรูปแบบวิธีการเรียนรู้ แบบต่างๆ ที่
นักเรียนได้เรียนว่าสามารถสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรได้หรือไม่

ผลที่ได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม รู้สึกสนุก รู้ว่าตนเองไม่มีเป้าหมายใน การเรียน
สนใจในการทำวิจัย

การจัดกิจกรรมควรมีเกมในการสร้างความสัมพันธ์ทำให้ทีมงานมีความเป็นกันเอง ไม่รู้สึกเบื่อ การ
ใช้กิจกรรมเพื่อนำไปสู่เรื่องที่จะพูดคุยทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมมองเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นกว่าการบอกเล่าเพียง
อย่างเดียว

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- (1) ครูที่เชิญไม่เข้าร่วมกิจกรรม
- (2) ผู้ร่วมกิจกรรมมาไม่ตรงเวลา
- (3) ผู้นำกิจกรรมยังนำกิจกรรมไม่ดี

แนวทางแก้ไข

- (1) เชิญครูร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไปอีก
- (2) ในการนัดหมายพยายามย้ำให้ตรงต่อเวลา
- (3) ผู้นำกิจกรรมต้องเตรียมตัวให้มากขึ้น

กิจกรรมชวนเพื่อนมาร่วมทำงานครั้งที่ 2 วันที่ 20 มิถุนายน 2550 ณ ห้องโสตทัศนศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

วัตถุประสงค์

- เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้ ครู นักเรียน นักศึกษา ทราบถึงแนว คิดและจุดประสงค์ในการทำโครงการ

- เพื่อเชิญชวนครู นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการทำงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

- (1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยเกม หอยเปลี่ยนฝา
- (2) กิจกรรม สูงข้าม ต่ำลอด เพื่อสื่อถึงการเรียนรู้ที่ไม่มีจุดหมาย
- (3) กิจกรรม ถอดบทเรียนจากกิจกรรมสูงข้ามต่ำลอด

ผลที่ได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ผู้ร่วมกิจกรรมอยากรู้ว่าการวิจัยทำอะไร มีนักเรียนชั้น ปวช.1 และ ปวช.2 สมัครเข้าร่วมทำงานวิจัย เหตุผลเนื่องจากรู้สึกสนุกกับการทำกิจกรรมที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ได้ และอยากทำวิจัยเป็น

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- (1) ครูไม่เข้าร่วมกิจกรรม

แนวทางแก้ไข

- (1) หาสาเหตุที่ครูไม่เข้าร่วมกิจกรรม
- (2) เชิญเฉพาะครูที่มีความสนใจ

3.1.2 การศึกษาเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเรียนรู้บทเรียนและประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตร
- (2) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินงานโครงการ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

- (1) ก่อนจัดกิจกรรม มีการประชุมวางแผน กำหนดเป้าหมายในการศึกษาดูงาน
- (2) วันที่ 5-6 พฤษภาคม 2550 เดินทางไปศึกษาดูงานที่ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย มีผู้ร่วมกิจกรรมจำนวน 20 คน โดยไปศึกษาดูงานการผลิตไม้ดอกเมืองหนาว ของนายสมาน หาญพุดิ ซึ่งเป็นศิษย์เก่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ดูงานบริษัท SPA ซึ่งเป็นบริษัทผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้ดอกเมืองหนาว และร้านคุณวุฒิซึ่งเป็นแหล่งผลิตไม้ประดับและกล้วยไม้ขนาดใหญ่

ผลที่ได้รับ เป็นไปตามวัตถุประสงค์นักเรียนมีแรงบันดาลใจอยากมีฟาร์มเป็นของตัวเอง รู้สึกชื่นชมในรุ่นพี่ที่สามารถมีกิจการใหญ่ ทั้งที่เรียนจบระดับ ปวช. มีความเชื่อมั่นในการจะประกอบอาชีพอิสระ ตอนแรกกังวลไม่รู้จะหาเงินทุนมาจากไหน แต่เมื่อได้ไปฟังรุ่นพี่เล่าประสบการณ์ และซักถาม

พูดคุยแล้วจึงทราบว่า การประกอบอาชีพส่วนตัวสามารถทำได้ถ้ามีความรู้ ความตั้งใจจริง รู้จักจัดบันทึก รู้จักศึกษาข้อมูลเพื่อมาประกอบการตัดสินใจ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง รุ่นพี่มีความภูมิใจที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่รุ่นน้อง การที่ได้ฟังจากผู้ที่มีประสบการณ์จริง เห็นสถานที่จริง ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจดีกว่าที่วิทยาลัยเชิญรุ่นพี่มาบรรยาย ไม่รู้สึกเกร็ง รุ่นพี่เป็นกันเอง กล้าที่จะซักถาม

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- (1) ฝนตกหนักทำให้เป็นอุปสรรคไม่สามารถดูพื้นที่จริงได้ทั่วถึง

แนวทางแก้ไข

- (1) ในขณะที่ฝนตกรุ่นพี่เล่าประสบการณ์พร้อมภาพประกอบ ทีมวิจัยใช้การซักถามพูดคุย

ครั้งที่ 2 วันที่ 14 กันยายน 2551 ณ โรงเรียนชานา ตำบลวัดดาว อ.บางปลาม้า จ.

สุพรรณบุรี มีผู้ร่วมกิจกรรมจำนวน 21 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

(1) ประชุมทีมรับฟังความคิดเห็น ที่ประชุมมีมติที่จะไปโรงเรียนชานา ตำบลวัดดาว อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจาก มีทีมวิจัยเคยไปโรงเรียนชานาและประทับใจในแนวคิดของเกษตรกร คือ นายสนั่น เวียงขำ และนายชุ่ม หงส์โต

- (2) ประสานงาน นายประทีพ รัศมี นายก อบต.วัดดาว

- (3) รับสมัครทีมวิจัยและผู้สนใจที่จะเดินทางไปศึกษาดูงาน

- (4) เตรียมการก่อนไปดูงาน ว่าคาดหวังอะไรจากการศึกษาดูงาน มีวิธีการหาความรู้อย่างไร

- (5) เดินทางไปศึกษาดูงาน

- (6) ถอดบทเรียนหลังกลับจากการศึกษาดูงาน

ผลที่ได้รับ

ทีมวิจัยเห็นคุณค่าของอาชีพการทำนา โดยคำนึงถึงการรักษาสืบสานเนื่องจากได้ฟังนายก อบต. นายประทีพ รัศมี ซึ่งเป็นศิษย์เก่าเกษตรชลบุรีบอกเล่าวิธีการทำนาที่สามารถลดต้นทุนโดยลดการใช้สารเคมี การได้พูดคุยกับ ลุงสนั่น และลุงชุ่ม ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ทำนาและมีประสบการณ์จริง การเห็นสภาพจริง ซึ่งบางคนคิดว่าโรงเรียนชานาน่าจะเป็นอาคารเรียน แต่พบความจริงว่าการเรียนรู้ใช้สถานที่ใดเรียนก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียน

ครั้งที่ 3 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2551 ณ ศูนย์บริหารศัตรูพืชโดยชีววิธีจังหวัดชัยนาท มีผู้ร่วมกิจกรรม 10 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

(1) ประชุมทีมวิจัยรับฟังความคิดเห็น ที่ประชุมสนใจเรื่องการใช้อยู่อาศัยและตัวห้ำตัวเบียนในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เนื่องจากไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนชานาตำบลวัดดาว อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าเกษตรกรใช้การป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยไม่ใช้สารเคมี ส่วนทีมวิจัยซึ่งเรียนเกษตรกลับไม่รู้ในเรื่องเหล่านี้ จึงอยากไปศึกษาเพิ่มเติม

- (2) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ศูนย์
- (3) รับสมัครทีมวิจัยและผู้สนใจที่จะเดินทางไปศึกษาดูงาน
- (4) เตรียมการก่อนไปดูงาน ว่าคาดหวังอะไรจากการศึกษาดูงาน มีวิธีการหาความรู้อย่างไร
- (5) เดินทางไปศึกษาดูงาน
- (6) ถอดบทเรียนหลังกลับจากการศึกษาดูงาน

ผลที่ได้รับ

ทีมวิจัยพบว่า การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธีเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ประหยัดต้นทุนและปลอดภัย แต่ในวิทยาลัยฯ ยังไม่ค่อยได้ใช้ น่าจะมีการสอนให้เพื่อนได้รู้ และเข้าใจในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี

3.1.3 อบรมหลักการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้ทีมผู้ร่วมโครงการรู้จักวิธีการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2549 มีผู้เข้าร่วม 12 คน

(1) เริ่มโดยผู้ดำเนินการให้ผู้ร่วมกิจกรรมเขียน ชื่อ สถานที่ คน สัตว์ สิ่งของ คนละชื่อ ผู้ดำเนินกิจกรรมเก็บรวบรวมแล้วนำไปติดข้างหลังสมาชิก แล้วให้ทุกคนหาคำตอบโดยตั้งคำถามใครก็ได้ แต่ผู้ตอบตอบได้เพียง คำว่า ใช่ ไม่ใช่ ไม่รู้ ไม่แน่ใจ ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปให้เห็นความสำคัญของการตั้งคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูล ความสำคัญของข้อมูล

(2) ผู้ดำเนินการให้สมาชิกจับคู่ นั่งหันหลังชนกัน ตกลงกันว่าใครจะเป็นคนถาม ใครจะเป็นคนตอบ ผู้ดำเนินกิจกรรมแจกบทบาทให้คนตอบ แล้วให้คนถามเริ่มถาม คนตอบตอบได้ตามคำถามแต่สามารถอธิบายได้

(3) ผู้ดำเนินการสรุปโดยเชื่อมโยง 2 กิจกรรม เชื่อมโยงถึงการตั้งคำถาม เพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ และอธิบายถึงรูปแบบคำถามว่ามีแบบปลายปิดและปลายเปิด ความแตกต่างของคำถามทั้งสองประเภท

(4) ต่อจากนั้นผู้ดำเนินการยกถังกระดาษใส่สินค้านำออกมาตั้ง แล้วให้ผู้ร่วมกิจกรรมดูและตั้งคำถามเกี่ยวกับกล่องทีละคน โดยคำถามต้องไม่ซ้ำกัน

(5) ต่อจากนั้นผู้ดำเนินการชวนพูดคุยในเรื่องวิธีการที่จะเข้าไปสัมภาษณ์ควรสร้างความสัมพันธ์ก่อน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อน ครู ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ชุมชน ว่าต้องถามเรื่องอะไรบ้าง จะใช้คำพูดอย่างไร ต้องเตรียมตัวอย่างไร

ผลที่ได้รับ ทีมวิจัยรู้จักประเภทของคำถาม เห็นความสำคัญของข้อมูล แต่ยังไม่แน่ใจว่าสามารถจะใช้ในสถานการณ์จริงได้ดีเพียงใด

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- (1) ครูที่เคยทำงานวิจัยไม่รับมาเป็นวิทยากร

แนวทางแก้ไข

- (1) หัวหน้าโครงการ ศึกษาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล และดำเนินการจัดการอบรมเอง
- (2) ทีมวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลและนำปัญหาและประสบการณ์ที่ได้มาพูดคุยในการประชุม และหาแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน

3.1.4 กิจกรรมฟังสิ่งดีจากพี่

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อหาข้อมูล เกี่ยวกับ แนวคิด ทักษะคติ แรงบันดาลใจ ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ต้องมีในการประกอบอาชีพเกษตร

- (2) เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน โครงการ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ครั้งที่ 1 วันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ 2550 มีผู้ร่วมกิจกรรม จำนวน 6 คน

- (1) ประชุมปรึกษากันว่าจะไปสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่ไหน มีข้อเสนอให้ไปที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือ จังหวัดสระบุรี เนื่องจากมีศิษย์เก่าที่จบจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีไปประกอบอาชีพด้าน การเกษตรอยู่หลายคน และสามารถประสานงานได้ง่าย

- (2) เดินทางไปสัมภาษณ์ นายอภิชาติ บุญเลี้ยง ศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพรับจ้างจัดสวน อยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนายสมชาติ อ่อนอุบล ทำอาชีพรับจ้างผสมเทียมโค ที่จังหวัดสระบุรี

ผลที่ได้รับ

- (1) ได้รับการต้อนรับจากศิษย์เก่าเป็นอย่างดี ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศิษย์เก่ากับนักเรียนปัจจุบัน

- (2) ได้รับทราบข้อมูล

- คิดอย่างไรจึงเรียนเกษตร

ตั้งใจมาเรียน เพราะอยากประกอบอาชีพเกษตร สมัยที่เรียนมีคนมาสอบแข่งขันกันมาก จะเข้ามาเรียนได้ต้องสอบทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

- รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสร้างความมั่นใจว่าเมื่อจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้หรือไม่

มั่นใจ เพราะได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ช่วยเหลือครู อาจารย์ในการทำงานฟาร์มของวิทยาลัยฯและบางคนได้ร่วมแข่งขันทักษะ

- พอใจในเนื้อหาวิชาที่ได้เรียนหรือไม่

พอใจ และอยากให้มีการเรียนรู้โดยการเรียนทฤษฎีควบคู่ปฏิบัติ ฝึกความรับผิดชอบ

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- (1) หาข้อมูลที่อยู่ของศิษย์เก่ายาก
- (2) ศิษย์เก่าที่ไปทำงานโรงงานไม่เต็มใจให้สัมภาษณ์

แนวทางแก้ไข

- (1) พยายามติดต่อศิษย์เก่าให้ได้คนหรือสองคน แล้วศิษย์เก่าจะบอกและช่วยประสานงานให้
- (2) การสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่ทำงานโรงงาน พยายามคุยเรื่องอื่นและใช้คำถามอ้อมๆ แล้วมาบันทึกหลังจากนั้น

ครั้งที่ 2

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม วันที่ 8-9 พฤศจิกายน 2551 มีผู้ร่วมกิจกรรม จำนวน 13 คน

- 1) ประชุมทีมวิจัยสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ศิษย์เก่า พบว่าการสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่เดินทางมาที่วิทยาลัยฯ ได้ข้อมูลและแนวทางการเรียนและการประกอบอาชีพ โดยรับฟังข้อมูลนั้นไม่เกิดความรู้สึกประทับใจและมั่นใจมากนัก เพราะบรรยากาศในการพูดคุยทำให้รู้สึกอึดอัด ดูไม่ค่อยเป็นกันเอง แตกต่างกับการไปสัมภาษณ์รุ่นพี่ที่บ้าน เช่นการพูดคุยกับพี่อภิชาติ บุญเลี้ยง ที่อยุธยา และ พี่สมาน หาญพุด ที่บ้านของพี่สมาน รู้สึกเป็นกันเอง ได้เห็นสภาพจริง มีเวลาพูดคุยมาก อยากจะคุยนานๆ ที่ประชุมมีมติให้ไปพูดคุยกับพี่ สุเทพ ไทยทวี ที่สวนส้มไทยทวี และพี่ศักดิ์ชัย กิจชัย อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
- 2) ประสานงานนัดหมายสอบถามเส้นทางกับพี่ สุเทพ ไทยทวี และพี่ศักดิ์ชัย กิจชัย
- 3) เดินทางไปพบกับพี่ สุเทพ ไทยทวี และพี่ศักดิ์ชัย กิจชัย และดูงานตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรที่จังหวัดราชบุรี
- 4) ถอดบทเรียนหลังจากการทำกิจกรรม

ผลที่ได้รับ

- (1) ทีมวิจัยเกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตรเพิ่มขึ้นและอยากทดลองทำโครงการอาชีพของตนเองขณะเรียน เหมือนกับพี่สุเทพ และพี่ศักดิ์ชัย เพราะศิษย์เก่าทั้งสองคนทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศน์ โดยดำเนินการด้วยตนเอง ทุกขั้นตอนทำให้เกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพ
- (2) ทีมวิจัยพบว่าการทำอาชีพเกษตรถ้าสามารถใช้ความรู้และทักษะจากการปฏิบัติงานจริงผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ สินค้าเกษตรยังเป็นที่ต้องการของตลาดอีกมาก
- (3) พบว่าการศึกษาเรียนรู้ ได้รู้ได้เห็นอะไรหลายๆ สามารถสร้างแนวคิดและความมั่นใจในการประกอบอาชีพมากขึ้น

3.1.5 กิจกรรมฟังความคิดเห็นจากเพื่อนและครูภายในวิทยาลัยเกษตร

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อหาข้อมูล เกี่ยวกับ แนวคิด ทักษะ ทศนคติ แรงบันดาลใจ ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ต้องมีในการประกอบอาชีพเกษตร

(2) เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2549

(1) ประชุม ระดมความคิดโดยใช้ Mind mapping ว่าจะหาข้อมูลจากใครที่เกี่ยวข้อง หาข้อมูลอะไรบ้าง สรุปว่า

- คิดอย่างไรจึงมาเรียนเกษตร

- รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันสร้างความมั่นใจว่าเมื่อจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้หรือไม่

- พอใจในเนื้อหาวิชาที่ได้เรียนหรือไม่

(2) ดำเนินการสัมภาษณ์ เพื่อน รุ่นน้อง รุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ และครู

(3) นำข้อมูลมาสรุป

ผลที่ได้รับ

(1) ได้ข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับการมาเรียนในวิทยาลัยเกษตรของนักเรียน นักศึกษา ข้อมูลความมั่นใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ข้อมูลด้านความพอใจในเนื้อหาวิชา

(2) มีผลสะท้อนจากผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าต้องการข้อมูลไปทำอะไร ทำให้ทีมวิจัยทราบที่ต้องปรับวิธีการที่ใช้สัมภาษณ์ และต้องบอกจุดประสงค์ในการสัมภาษณ์

ปัญหาที่เกิดขึ้น

(1) นักเรียนที่เป็นทีมวิจัยไม่ส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะสัมภาษณ์หาข้อมูลจากครู

(2) ในการขอสัมภาษณ์ครู ครูบางท่านแสดงท่าทางรำคาญ และบอกว่าไม่ว่าง

(3) ในการสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนด้วยกัน เพื่อนบางคนไม่ตอบ บางคนตอบแบบกวนๆ

แนวทางแก้ไข

(1) ให้สัมภาษณ์ครูที่สนิทก่อน

(2) สัมภาษณ์เพื่อนโดยการพูดคุยไม่ใช่วิธีการ ถาม ตอบ

3.1.6 การประชุมทีมวิจัยเพื่อสรุปข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์

(1) เพื่อสรุปและจัดหมวดหมู่ข้อมูล

(2) เพื่อวางแผนและสรุปการดำเนินงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ครั้งที่ 1 วันที่ 7 กันยายน 2549 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 14 คน

(1) ก่อนการประชุม ให้ทุกคนสรุปข้อมูลที่แต่ละคนไปสัมภาษณ์เพื่อนๆ เกี่ยวกับ เหตุผลที่มาเรียนในวิทยาลัยเกษตร และคิดว่าเมื่อจบไปแล้วมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตรหรือไม่

(2) การประชุม เริ่มจากการให้ผู้เข้าร่วมประชุมหามุมสงบ และทบทวนตัวเอง เป็นเวลา 5 นาที ต่อจากนั้นให้สมาชิกนำเสนอข้อมูลที่ไปสัมภาษณ์เพื่อนมาทีละคน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า

- คิดอย่างไรมาเรียนเกษตร

บางคนเต็มใจมาเรียน เพราะอยากประกอบอาชีพเกษตร และมีบางคนที่ถูกบังคับมาเรียน บางคนมาเรียนเพราะไม่มีที่เรียน

- รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันสร้างความมั่นใจว่าเมื่อจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้หรือไม่

บางคนตอบว่ามั่นใจ ส่วนหนึ่งตอบว่ามีความมั่นใจแต่ไม่อยากทำเพราะเหนื่อย และมีบางคนตอบว่าไม่มั่นใจ

- พอใจในเนื้อหาวิชาที่ได้เรียนหรือไม่

ส่วนใหญ่ตอบว่าพอใจ และมีบางคนอยากให้เพิ่มวิชา

ผลที่ได้รับ

(1) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายและความตั้งใจมาเรียนในวิทยาลัยเกษตร ความมั่นใจในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และความพอใจในเนื้อหาวิชา

(2) รู้ถึงจุดด้อยของวิธีการที่เข้าไปสัมภาษณ์หาข้อมูลแบบ ถาม ตอบ ผู้ตอบจะรู้สึกอึดอัด ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

(3) รู้ถึงประเภทคำถาม ที่ถามไปแล้วได้คำตอบสั้นๆ เช่น มันถามว่ามั่นใจในวิธีการสอนในปัจจุบันหรือไม่ จะได้คำตอบเพียงว่ามั่นใจ

ปัญหาที่เกิดขึ้น

(1) ผู้สัมภาษณ์ไม่จกรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ชื่อ ระดับชั้น ทำให้จดหมวดหมู่และจำแนกข้อมูลไม่ได้

(2) ผู้สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น ไม่พูดคุยเรื่องอื่น ทำให้ได้ข้อมูลน้อย

แนวทางแก้ไข

(1) ผู้สัมภาษณ์ต้องหาข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์โดยละเอียด

(2) ถามแบบการพูดคุยเป็นธรรมชาติ ไม่ควรถามแบบทางการ (ถามไปจดไป)

(3) ฝึกการตั้งคำถามเพื่อที่จะถามได้ตรง และเจาะลึก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ครั้งที่ 2 วันที่ 10 มีนาคม 2550 มีผู้เข้าร่วม 16 คน

(1) ก่อนประชุมให้สมาชิกไปสรุปข้อมูลสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับความคิดเห็นในการประกอบอาชีพเกษตร และข้อมูลของศิษย์เก่าที่จบไปแล้วว่าอยู่ที่ไหนบ้าง

(2) ผลการสัมภาษณ์ครูจำนวน 3 ท่าน ได้ข้อมูลดังนี้

- คิดอย่างไรกับการประกอบอาชีพ

ครู จำนวน 3 ท่าน เห็นว่าเป็นอาชีพที่ดีมีอิสระ และมีบางท่านบอกว่าเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้

ความรู้มากแต่ต้องมีความรับผิดชอบและมีทักษะ บางท่านตอบว่าต้องมีความรู้จริงและต้องค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลา ครูที่ให้การสัมภาษณ์จะมีความเชื่อมั่นในอาชีพเกษตรตามสาขาวิชาชีพที่อาจารย์สอน เช่น บางท่านมั่นใจเฉพาะอาชีพการจัดสวนเท่านั้น บางท่านมั่นใจในอาชีพการเลี้ยงสุกรเท่านั้น

- รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันสร้างความมั่นใจว่าเมื่อจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้หรือไม่

ทุกท่านตอบว่ามั่นใจ มี 1 ท่านตอบว่ามั่นใจแต่ขึ้นอยู่กับตัวนักเรียนว่าสนใจเรียนหรือไม่

- พอใจในเนื้อหาวิชาที่ได้เรียนหรือไม่

ครู 1 ท่านตอบว่าพอใจ 2 ท่านอยากให้ปรับปรุงหลักสูตร และมี 1 ท่านอยากให้ลดกิจกรรมที่เป็นนโยบายจาก สอศ. และจากหน่วยงานอื่นลงเพราะทำให้นักเรียนเรียนได้ไม่เต็มที่

ผลที่ได้รับ

(1) ได้ข้อมูลแนวคิดของครูที่มีต่อการประกอบอาชีพเกษตร ความมั่นใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน และความพอใจในเนื้อหาวิชาที่สอน

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- (1) ครูไม่มีเวลาว่างให้สัมภาษณ์ทำให้ไม่ได้ข้อมูล
- (2) ทีมวิจัยบางคนไม่กล้าไปสัมภาษณ์ครูทำให้ไม่ได้ข้อมูล
- (3) ผู้สัมภาษณ์ไม่รู้จะเริ่มต้นคำถามอย่างไร

แนวทางแก้ไข

- (1) นัดหมายครูล่วงหน้า
- (2) สัมภาษณ์ครูที่สนิท
- (3) ควรเตรียมตั้งคำถามไว้หลายๆ ข้อก่อน
- (4) ควรมีแบบฟอร์มในการบันทึกข้อมูลโดยบันทึกภายหลังจากการสัมภาษณ์ทันที

3.1.7 เก็บข้อมูลความคิดจากผู้ปกครองและชุมชน

วัตถุประสงค์

(1) เพื่อหาข้อมูล เกี่ยวกับ แนวคิด ทักษะคติ แรงบันดาลใจ ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ต้องมีการประกอบอาชีพเกษตร

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม 2550

(1) โดยเริ่มจากการพูดคุยวางแผน หาตัวบุคคลที่จะไปสัมภาษณ์ มอบหมายให้สมาชิกออกไปสัมภาษณ์

(2) ผลการดำเนินการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนได้ 2 ท่าน ผู้ปกครองจำนวน 4 ท่านข้อมูลที่ได้ คือ

- คิดอย่างไรกับการประกอบอาชีพเกษตร

ไม่มั่นใจว่าจะเป็นอาชีพที่ดี ทำไปแล้วไม่รวยมีบางคนบอกว่าเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน บางคนบอกว่าไม่ต้องเรียนก็สามารถทำได้

- คิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้สามารถสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพ
มีทุน และที่ดิน บางท่านตอบว่าต้องมีใจรักและอยู่อย่างพอเพียง มีหนึ่งท่านตอบว่าต้องมีอาชีพอื่น
ประกอบไปด้วย

ผลที่ได้รับ

(1) ได้ทราบข้อมูลความคิดของผู้ปกครองและชุมชนที่สัมภาษณ์ว่าไม่มีความมั่นใจในอาชีพเกษตร
และเห็นว่าการทำอาชีพเกษตรเพียงอย่างเดียวไม่สามารถดำรงชีพได้

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- (1) ไม่มีเวลาว่างไปสัมภาษณ์เนื่องจากมีงานมอบหมายในวิชาเรียนมาก
- (2) ทีมวิจัยอยู่หอพักไม่ได้กลับบ้าน เนื่องจากบ้านไกล

แนวทางแก้ไข

- (1) ใช้เวลาช่วงปิดภาคเรียน(สำหรับคนที่ไม่ได้ทำงานหารายได้ระหว่างปิดภาคเรียน)
- (2) สัมภาษณ์ผู้ปกครองของเพื่อนที่อยู่ใกล้

ครั้งที่ 2

เก็บข้อมูลเกษตรกร หมู่ที่ 3 ตำบลม่วงหมู อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี

โดยมีคำถาม คือ คิดอย่างไรกับการประกอบอาชีพเกษตร และคิดว่าปัจจัยใดที่ทำให้สามารถสร้าง
ความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

สัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 10 ราย คือ

- นางสาวภา ชวนเจริญ 32 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- บุญเลิศ ภูจันทร์ 69/1 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นางป้อม เดือนฉาย 72 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นายอุ้ย สีสนธิ์ 73 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นางวันเพ็ญ สังฆะฤกษ์ 13 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นางอุไร สุขประเสริฐ 52/1 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นายประสิทธิ์ คณาฤทธิ์ 46 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นางยุภา มีสมบัติ 64 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นางสาวภา แก้วสกุลมี 102 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู
- นางกาหลง คณาฤทธิ์ 75 หมู่ 3 ตำบลม่วงหมู

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ประชุมทีมวิจัยวางแผนการดำเนินงานว่าจะไปเก็บข้อมูลที่ไหน ต้องประสานงานอย่างไร ที่
ประชุมมีมติที่จะไปเก็บข้อมูลเกษตรกรหมู่ที่ 3 ตำบลม่วงหมู เนื่องจากอยู่ใกล้วิทยาลัยฯ เดินทางสะดวก
- 2) ประสานงานกับพี่ สำเร็จ หมั้นระชา ศิษย์เก่าที่เป็นเกษตรกรตำบลม่วงหมู เพื่อขอคำแนะนำ

3) ออกไปสัมภาษณ์เกษตรกรโดยทีมวิจัยแบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 3 คน เนื่องจากยังไม่กล้าไปคนเดียว เพราะยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรจริงๆ กลัวว่าไม่รู้จะพูดคุยและจดบันทึกอย่างไร

4) ถอดบทเรียนหลังดำเนินกิจกรรม

ผลที่ได้รับ

ทีมวิจัยพบว่าเกษตรกรที่ไปสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่นในอาชีพเกษตร และตั้งใจว่าจะทำอาชีพเกษตรต่อไป มีบางรายเท่านั้นที่ไม่อยากทำเพราะสุขภาพไม่ดี ไม่มีคนช่วย และพบว่าการทำเกษตรแบบผสมผสานทำให้มีรายได้ทุกวัน และเห็นว่าข้อมูลที่ได้นั้นมาอาชีพเกษตรล้มเหลวนั้นไม่ค่อยถูกต้องนักเพราะใกล้วิทยาลัยฯ ก็มีคนประกอบอาชีพเกษตรอยู่มาก แต่ไม่ค่อยได้รู้ นอกจากนั้นทีมวิจัยยังได้รับการร้องขอจากเกษตรกรในเรื่องความรู้ทางการเกษตร ทำให้ทีมวิจัยเห็นว่านักเรียนนักศึกษาเกษตรสามารถช่วยพัฒนาสังคมได้ ทำให้ทีมวิจัยพยายามหาความรู้เพื่อไปแลกเปลี่ยนกับเกษตรกร และอยากที่จะใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีในการช่วยเหลือเกษตรกร และนักเรียนในโรงเรียนประถมให้เห็นคุณค่าของอาชีพเกษตร

3.1.8 เวทีเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ค้นหารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำเสนอ สะท้อนสู่ชุมชน
 - (2) สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน
 - (3) เป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน
 - (4) เป็นการประชาสัมพันธ์งานวิจัยรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี แก่ ครู และเพื่อน ในวิทยาลัยฯ
- การดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

- (1) ก่อนจัดกิจกรรม มีการประชุมทีมวิจัยฯ เพื่อพูดคุยถึงจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสวนา และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
- (2) จัดกิจกรรมในวันที่ 12 มกราคม 2551 ณ เรือนเพาะชำ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 98 คน มีศิษย์เข้าร่วมเวที เสวนา คือ
 - นายประธาน โพธิ์สวัสดิ์ ปัจจุบันทำงานที่สถาบันวิจัยคลอง 5 ปทุมธานี
 - นางอ้อมใจ อินเกลียว ปัจจุบันทำงานให้โรงงานน้ำตาลสระบุรี เป็นผู้ตรวจคุณภาพอาหาร และเป็นเจ้าของปาลานฟาร์ม จังหวัดลพบุรี
 - นายธีรโชติ แซกทอง ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ สาขาไม้ประดับ
 - นายอาหล่อง แซกทอง ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่ราชชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี คณะเทคโนโลยี โดยมีนักวิจัยฯ เป็นผู้ดำเนินรายการ 2 คน คือ นายชลิต ตรินิตย์ และนายณัฐวุฒิ ค้างทอง

(3) ถอดบทเรียนหลังจากการจัดกิจกรรม

ผลที่ได้รับ

(1) ได้ข้อมูลแรงบันดาลใจที่พี่ ๆ ตัดสินใจมาเรียนที่วิทยาลัยเกษตร พี่ประธาน มาเรียนเพราะต้องการจะหนีวิชาหลัก วิชาพื้นฐานจากการศึกษา ม.ปลาย พี่อ้อมใจ ชอบในอาชีพทางการเกษตร ต้องการรู้ถึงธรรมชาติ และต้องการศึกษาถึงแก่นแท้ของมันจริงๆ พี่อาหล่อง ไม่มีเงินเรียนและพอดีกับที่มีคนมาแนะนำให้มาเรียนที่นี่จึงมาเรียน

(2) ได้ทราบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน พี่อ้อมใจ โดนดูถูกจากพนักงานด้วยกัน เพราะไม่เชื่อในความสามารถของพี่อ้อมใจ พี่ประธาน ในครั้งที่พี่ประธานไปสมัครงานใหม่ๆ โดนดูถูกมาว่าเป็นนักเรียนที่จบมาจากอาชีวศึกษาไม่มีความสามารถ จึงจะไม่รับพี่ประธานเข้าทำงาน

(3) ได้ข้อคิดที่ทำให้พี่ๆ ผ่านอุปสรรคมาได้ พี่อ้อมใจ เรามีพื้นฐานมาจากการเกษตรเราต้องรู้จักเอามาพัฒนา มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องรู้จักผลักดันตัวเองให้มีความชำนาญและมีความสำคัญในอาชีพที่ได้พี่ประธาน ต้องมีความมั่นใจในตนเอง ทำให้เจ้านายขาดเราไม่ได้ เตรียมพร้อมกับการที่จะทำเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ เข้มแข็งและอดทน เริ่มแล้วต้องตั้งใจทำ

(4) ได้รับความสนับสนุนจากรุ่นพี่มากขึ้น

(5) ได้รับฟังประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ และมีความหวังในการประกอบอาชีพ

ปัญหาที่เกิดขึ้น

(1) เครื่องเสียงเบาเกินไป

(2) เวลาในการเสวนาน้อยเกินไปทำให้พี่ๆ เล่าประสบการณ์ได้ไม่มากพอ

(3) ขณะเสวนามีผู้ร่วมงานน้อยเกินไป

(4) ผู้ดำเนินรายการยังเตรียมตัวไม่พอ

แนวทางแก้ไข

(1) การเตรียมสถานที่ต้องดีกว่านี้

(2) ควรใช้เวลาในการจัดกิจกรรมมากกว่านี้

(3) มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมมากกว่านี้

(4) ผู้ดำเนินรายการต้องเตรียมความพร้อมมามากกว่านี้ ต้องปรับบุคลิกภาพ ต้องมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ที่จัดงาน ต้องมีการเรียบเรียงคำพูด

(5) ทีมงานต้องประสานงานพูดคุยกันมากกว่านี้

3.1.9 กิจกรรมทดลองรูปแบบกระบวนการเรียนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ เพื่อทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการในการสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

จากการที่ทีมวิจัยได้ศึกษาดูงาน หาข้อมูลจนเกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตรที่ทีมวิจัยจึงทดลองทำแปลงปลูกไผ่หวานเพื่อศึกษาหาความรู้จากการปฏิบัติจริง มีการหาตลาดด้วยตนเอง คุยกันเองว่ายัง

ขาดรายได้ขณะที่รอผลผลิตจากหน่อไม้ หากความรู้เพิ่มเติม มีการจดบันทึกผลการปฏิบัติงาน การสังเกตการณ์ เจริญเติบโต แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์ข้อมูล โดยครูให้การสนับสนุนทุน และข้อมูล นักเรียนยังขาด การจดบันทึก

ผลที่ได้รับ

จากกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและมีตัวอย่างการทำโครงการปลูกไผ่หวาน มีการพบปะพูดคุยใน ทีมวิจัย ทำให้ทีมวิจัยหลายคนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร และตัดสินใจเรียนต่อสาขาเกษตรในระดับ ปวส. ต่อไป ได้แก่ น.ส. จันทิมา กวีกิจสุชาดา น.ส. เพ็ญศรี บุญขึ้น นายไพรัช แดนกะไสย น.ส.พัชรี สกลวร ภัทร และมีทีมวิจัยที่เปลี่ยนสาขาจากพาณิชยกรรมเรียนเกษตร คือ น.ส. พรพิมล อินคำ

กิจกรรมอื่นๆ จัดขึ้นเพื่อเสริมกิจกรรมตามแผน โดยจัดตามสถานการณ์

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่มครั้งที่ 1

วัตถุประสงค์

- (1) สร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกในทีมวิจัยฯ
- (2) พัฒนากระบวนการการทำงานร่วมกัน
- (3) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

การดำเนินกิจกรรม

จัดกิจกรรม วันที่ 10 สิงหาคม 2549 มีผู้เข้าร่วม 14 คน

(1) เริ่มต้นด้วยการตอบมือเตรียมความพร้อม โดยให้สมาชิกตอบมือ 1 ครั้ง 2 ครั้ง 3 ครั้ง พร้อมกัน และให้ตอบมือเป็นจังหวะ 1 2 3 , 1 2 3 , 1 2 3 4 , 1 2 , 1 2 ในการตอบมือมีจุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศ และลดความประหม่าของสมาชิกที่เพิ่งเริ่มทำงานด้วยกัน

(2) กิจกรรมวาดรูปสื่อถึงตัวเองเพื่อแนะนำตัว โดยให้สมาชิกวาดรูปอะไรก็ได้ที่สามารถสื่อถึงตัวผู้วาดเอง เมื่อวาดเสร็จแล้วให้ยกให้เพื่อดู และบอกเล่าให้เพื่อฟังว่ารูปที่วาดสื่อถึงตัวผู้วาดอย่างไร

- (3) ชี้แจงเรื่องงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นเรื่องที่ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการเอง เพื่อใช้

กระบวนการวิจัยแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ผลที่ได้รับ

- (1) สมาชิกในทีมวิจัยมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันมากยิ่งขึ้น
- (2) สมาชิกรับรู้เกี่ยวกับงานวิจัยที่จะต้องทำ

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่มครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์

- (1) ให้คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่นในทีมขณะทำงาน
- (2) เพื่อให้ทราบถึงผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่เชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ

การดำเนินกิจกรรม

จัดกิจกรรมวันที่ 17 สิงหาคม 2549 มีผู้เข้าร่วม 13 คน

(1) เริ่มด้วยกิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่ม ใช้เกมเขียนคนละคำ มีวิธีการคือ ให้สมาชิกเข้าแถวตอน แล้วให้แต่งเรียงความโดยให้เขียนคำอะไรก็ได้ลงบนกระดาษที่เตรียมไว้ครั้งละหนึ่งคำต่อคน โดยกำหนดเวลาให้เล่นเกม 5 นาที และห้ามเขียนคำซ้ำกับที่เขียนไว้แล้ว ใครเขียนคำซ้ำ หรือเขียนซ้ำต้องถูกปรับให้เดินทำประกอบเพลง ผู้นำกิจกรรมสรุปเชื่อมโยงถึงเรื่องการทำงานเป็นทีมเวลาจะทำอะไรต้องคำนึงถึงความรู้สึกของเพื่อนร่วมทีมด้วย

(2) หัวข้อโครงการ พุด คุยปรึกษา กันว่า ในการสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรมีใครที่เกี่ยวข้องบ้างเกี่ยวข้องอย่างไร บันทึกโดยใช้ mind mapping

ผลที่ได้รับ

(1) ทีมรู้ว่าการทำงานร่วมกันต้องให้ความสำคัญทั้งความสำเร็จของงาน และความรู้สึกของเพื่อนร่วมงานด้วย

(2) รู้ข้อมูลผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนในการสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ว่าประกอบไปด้วย ตนเอง เพื่อน ศิษย์เก่า ครู ผู้บริหารวิทยาลัยฯ ผู้ปกครอง คนในชุมชน

(3) ได้รับความสนุก

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่มครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์

(1) ให้สมาชิกยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

(2) เพื่อเตรียมการเก็บข้อมูลงานวิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง

การดำเนินกิจกรรม

จัดกิจกรรม วันที่ 20 สิงหาคม 2549 มีผู้เข้าร่วม 11 คน

(1) เริ่มด้วยกิจกรรมผลัดกันเล่าเรื่อง โดยให้จับคู่กันกำหนดเวลา 3 นาทีให้ทั้งสองคนเล่าเรื่องพร้อมกันว่าทำอะไรมาตั้งแต่เช้า เมื่อหมดเวลาถามแต่ละคนว่าคู่ของตนเล่าเรื่องอะไรรู้เรื่องหรือไม่ เพราะอะไรจึงไม่รู้เรื่อง ต่อจากนั้นให้คนหนึ่งเล่าเรื่อง แต่อีกคนพยายามไม่ฟังให้คนเล่าโน้มน้าวให้เพื่อนฟัง เมื่อหมดเวลาถามความรู้สึกของคนเล่า และคนฟัง และสุดท้ายให้คนหนึ่งเล่า อีกคนฟัง คนฟังฟังอย่างตั้งใจ เมื่อสงสัยให้ถามได้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อหมดเวลาถามความรู้สึกทั้งสองฝ่าย เชื่อมโยงถึงเรื่องการรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

(2) พุดคุยปรึกษากันว่า จะเก็บข้อมูลอย่างไร เก็บเรื่องอะไร จากใครบ้าง ในการเก็บข้อมูลต้องคำนึงถึงปัจจัยอะไรบ้าง

ผลที่ได้รับ

(1) สมาชิกในทีมวิจัยเข้าใจถึงความสำคัญในการยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

(2) ทีมวิจัยระดมความคิดได้วิธีการเก็บข้อมูลกับชุมชน ว่าต้องพูดคุยแบบเป็นธรรมชาติ มีสัมมาคารวะ ต้องสร้างความคุ้นเคยก่อน ไม่เข้าไปเพื่อจะถามเอาข้อมูลอย่างเดียว

(3) ได้รับความสนุก

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่มครั้งที่ 4

วัตถุประสงค์

- (1) พัฒนากระบวนการกลุ่ม
- (2) ให้ความรู้เรื่องวิธีการคิดแบบต่างๆแก่ทีม

การดำเนินกิจกรรม

จัดกิจกรรมวันที่ 31 สิงหาคม 2549 มีผู้เข้าร่วม 15 คน

(1) แบ่งสมาชิกเป็น 3 กลุ่มๆละ 3 คน ให้แต่ละกลุ่มเขียนหัวข้อ ใคร ทำอะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร ให้กลุ่มแรกอ่านเฉพาะชื่อใครของกลุ่มตัวเอง กลุ่มสอง อ่านข้อความทำอะไรของกลุ่มตัวเอง กลุ่มที่สาม อ่านเฉพาะข้อความอย่างไรของกลุ่มตัวเอง กลุ่มที่สี่อ่านข้อความที่ไหนของกลุ่มตัวเอง กลุ่มที่ห้าอ่านข้อความเมื่อไรของกลุ่มตัวเอง แล้วเริ่มใหม่ให้กลุ่มสองอ่านข้อความชื่อใครของกลุ่มตัวเอง อ่านวนไปจนครบทุกกลุ่ม หัวหน้าโครงการฯ ถามสมาชิกว่าทำไมคนถึงทำอะไรแตกต่างกัน วิธีการคิดของคนเหมือนกันหรือไม่

(2) บอกวิธีการคิดแบบต่างๆ เช่น คิดแบบอริยสัจ คิดแบบ ชนะ ชนะ คิดแบบชนะแพ้ คิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

ผลที่ได้รับ

(1) จากการพูดคุยสมาชิกทีมวิจัยมีความเข้าใจว่าคนมีความคิดที่แตกต่างกัน แม้สถานการณ์เดียวกันแต่ละคนก็คิดไม่เหมือนกัน

(2) ได้รับความสนุก

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่มครั้งที่ 5

วัตถุประสงค์

- (1) พัฒนากระบวนการกลุ่ม
- (2.) ให้ความรู้เรื่องวงจรการเรียนรู้

การดำเนินกิจกรรม

จัดกิจกรรมวันที่ 6 พฤศจิกายน 2549 มีผู้เข้าร่วม 17 คน

(1) ให้ทุกคนเลือกยืนในที่ต่างๆ ให้ห่างจากเพื่อนประมาณ 2 ก้าว ให้หลับตาแล้วเดินไปซ้าย ขวา ข้างหน้า หรือถอยหลัง ตามต้องการแต่จำนวนก้าวที่ก้าวต้องตามคำสั่ง พยายามเดินอย่าให้ชนคนอื่น ห้ามส่งเสียง เมื่อชนคนอื่นให้นั่งลง เมื่อจบกิจกรรมถามความรู้สึกคนที่เดินชนเพื่อน คนที่ถูกชน และคนที่ไม่ชนใครเลย ว่ารู้สึกอย่างไรกับตัวเอง กับเพื่อน อยากเอาชนะเพื่อนหรือไม่ เอาชนะเพื่ออะไร เชื่อมโยงประเด็นถึง

การทำงานและการอยู่ร่วมกัน ต่อจากนั้นถามว่าตอนฟังกติการู้สึกอย่างไร ขณะเดินรู้สึกอย่างไร เสร็จกิจกรรมแล้วรู้สึกอย่างไร

(2) อธิบายวงจรการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกิดได้ตั้งแต่ก่อนดำเนินกิจกรรม ขณะดำเนินกิจกรรม และหลังดำเนินกิจกรรม

ผลที่ได้รับ

(1) ผลการพูดคุยหลังทำกิจกรรมสมาชิกในทีมได้รู้ว่าการบวนการคิด และการกำหนดเป้าหมายของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เพื่อนบางคนชอบความท้าทาย เพื่อนบางคนคำนึงถึงวิธีการที่จะไปสู่เป้าหมาย บางคนนึกถึงคนรอบข้าง การทำงานร่วมกันจึงต้องทำความเข้าใจกันก่อน

(2) ทีมวิจัยเข้าใจถึงความสำคัญในการพูดคุยหลังการทำกิจกรรมว่าเป็นขั้นตอนการเรียนรู้ที่สำคัญ ทำให้รู้ว่าในแต่ละกิจกรรมที่ปฏิบัติได้อะไรบ้าง

(3) ได้รับความสนุก

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่มครั้งที่ 6

วัตถุประสงค์

- (1) พัฒนากระบวนการกลุ่ม
- (2) พัฒนาทักษะการตั้งคำถาม

การดำเนินกิจกรรม

จัดกิจกรรมวันที่ 11 มกราคม 2550 มีผู้เข้าร่วม 13 คน

(1) เริ่มกิจกรรมให้นั่งจับคู่กันหันหลังชนกัน แจกรูปภาพให้คนหนึ่งเป็นคนตอบตามที่เพื่อนถามโดยตอบได้เฉพาะคำว่า ใช่ ไม่ใช่ ไม่รู้ คนถามต้องตั้งคำถามเพื่อจะได้ข้อมูลว่ารูปอะไร ถามความรู้สึกของทั้งสองคน

(2) อธิบายประเภทของคำถาม ว่ามีคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิดให้สมาชิกฝึกตั้งคำถาม โดยเอากล่องเปล่ามาตั้งให้ดูกล่องแล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับกล่องคนละ 10 คำถาม แล้วให้อ่านให้เพื่อนฟัง ทุกคนช่วยกันวิเคราะห์ว่าเป็นคำถามปลายเปิด หรือคำถามปลายปิด

ผลที่ได้รับ

- (1) ทีมวิจัยได้รู้จักประเภทคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด
- (2) ได้รับความสนุก

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่มครั้งที่ 7

วัตถุประสงค์

- (1) พัฒนากระบวนการกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

จัดกิจกรรมวันที่ 24 กรกฎาคม 2550 มีผู้เข้าร่วม 35 คน

- (1) กิจกรรมเหยียบกระดานหมัศจรรย์ โดยแจกแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดขนาด 10*15 เซนติเมตร

ให้ คนละแผ่น ให้ยืนบนฟิวเจอร์บอร์ดโดยเท้าขวายืนบนแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดของตนเอง เท้าซ้ายอยู่บนฟิวเจอร์บอร์ดของเพื่อน ผู้นำกิจกรรมสั่ง ให้ก้าวไปทางซ้ายหรือขวา 1 ก้าว 2 ก้าว และ 3 ก้าว ถ้าใครเท้าหลุดหรือล้ม ถามเพื่อว่าจะให้ออกจากเกม หรือยังเล่นต่อได้ เมื่อจบเกมถามความรู้สึกคนที่ถูกให้ออกจากเกม และถามความรู้สึกของคนที่ให้เพื่อนออกจากเกม เชื่อมโยงประเด็นถึงการทำงานร่วมกันว่าในการทำงานต้องมีความผิดพลาดเกิดขึ้นบ้าง จะลงโทษเพื่อนโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของเพื่อนร่วมทีมดีหรือไม่

(2) กิจกรรมเส้นไหม โดยกำหนดให้ ไหมสีชมพู แทนคำว่าขอโทษ ไหมสีเขียว แทนคำว่าขอบคุณ ไหมสีเหลือง แทนคำว่ายินดีที่ได้ร่วมงาน ไหมสีฟ้า แทนคำว่าขอเป็นกำลังใจให้ ให้สมาชิกเลือกไหมแทนความรู้สึกต่างๆ ไปผูกข้อมือเพื่อน และบอกความรู้สึกดีๆต่อกัน

ผลที่ได้รับ

- (1) ทีมวิจัยได้แสดงความรู้สึกต่อเพื่อนในทีม มีความสามัคคีและให้อภัยกันมากขึ้น
- (2) ได้รับความสนุก

การดำเนินกิจกรรมได้มีการปรับ จากแผนที่กำหนดโดยเริ่มจากกิจกรรมชวนเพื่อนมาร่วมทำงานซึ่งทำให้นักเรียน นักศึกษารู้ว่าทีมวิจัยกำลังจะดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเรื่องกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรซึ่งเป็นเรื่องของนักเรียน นักศึกษาทุกคนและเป็นการหาแนวร่วมในการดำเนินการวิจัย ต่อจากนั้นจึงดำเนินกิจกรรมพัฒนากลุ่มและระดมความคิดหาผู้ที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ เมื่อได้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว จึงมีการจัดกิจกรรมเพื่อที่จะหาคำถามและวิธีการถามเพื่อหาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินกิจกรรมฟังความคิดเห็นจากเพื่อนและครูภายในวิทยาลัยเกษตรเพื่อหาข้อมูลซึ่งจำเป็นในการแก้ปัญหา เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลได้ระยะหนึ่ง จึงจัดกิจกรรม การประชุมทีมวิจัยเพื่อสรุปข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งผลที่ได้รับจากการประชุมวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เห็นว่าทีมมีปัญหาเกี่ยวกับการตั้งคำถามและวิธีการเก็บข้อมูล จึงจัดกิจกรรมอบรมหลักการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเกี่ยวกับการตั้งคำถาม วิธีการเก็บข้อมูลที่เป็นธรรมชาติแก่ทีมวิจัย แล้วจึงดำเนินกิจกรรมกิจกรรมฟังสิ่งดีจากพี่ กิจกรรม เก็บข้อมูลความคิดจากผู้ปกครองและชุมชนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งทุกกิจกรรมทีมวิจัยต้องใช้ทักษะในการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วมเพื่อดำเนินการพูดคุยกับครู รุ่นพี่ที่เป็นศิษย์เก่าและชุมชน เมื่อดำเนินกิจกรรมเพื่อ หาข้อมูล มาได้ระยะหนึ่ง จึงจัดการประชุมเพื่อสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง เมื่อมีการเปิดภาคเรียนใหม่มีนักเรียน นักศึกษาใหม่เข้ามาเรียน ทีมวิจัยจึงได้จัดกิจกรรมชวนเพื่อนมาร่วมทำงานขึ้นเพื่อเผยแพร่แนวความคิดและเชิญชวนนักเรียนนักศึกษาใหม่มาร่วมทำงานวิจัย กิจกรรมสุดท้ายที่ทีมวิจัยจัดขึ้น คือเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ค้นหารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร เนื่องจากเป็นกิจกรรมใหญ่ต้องมีความพร้อมทั้งด้านการทำงานเป็นทีม มีข้อมูลที่จะเผยแพร่ในเวที ต้องเชิญผู้ร่วมกิจกรรมจำนวนมาก

3.2 ผลการดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยโครงการรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จากครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และ เพื่อพัฒนาผู้ร่วมโครงการ ให้มีบุคลิกภาพใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีกระบวนการในการทำงาน รู้จักกระบวนการวิจัยเพื่อใช้แก้ไขปัญหาในท้องถิ่นต่อไป

ผลการดำเนินงานโครงการ “รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี” ระยะที่ 1 ผ่านกิจกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในแผนงานของโครงการ ส่งผลให้

1. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อมั่น ในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการเรียนการสอน และเหตุผลในการเข้ามาเรียนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีของนักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน และศิษย์เก่า ทัศนคติ ความเชื่อมั่น ในการประกอบอาชีพเกษตร ของผู้ปกครอง ชุมชน และข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดวิธีการสอนและหลักสูตรการสอนในปัจจุบัน ที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตร ของนักเรียน นักศึกษา จากครู ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี ซึ่งสรุปข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทัศนคติ แรงบันดาลใจ ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ต้องมีการประกอบอาชีพ ของนักเรียน นักศึกษา ปัจจุบัน และศิษย์เก่าได้ คือ

นักเรียน นักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งใจมาเรียนเพื่อหาความรู้ ไปใช้ในการประกอบอาชีพในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี สาเหตุที่มาเรียนเพราะไม่มีโอกาสไปเรียนที่อื่น เนื่องจากฐานะยากจน หรือเรียนไม่เก่ง ทำให้ไม่อยากเรียน หรือไม่ตั้งใจเรียนเพราะขาดเป้าหมายในการเรียนมีส่วนน้อยที่ตั้งใจมาเรียน นักเรียน นักศึกษาคิดว่าเป็นอาชีพที่ต้องลงทุนสูง มีความเสี่ยงมาก บางคนมีความตั้งใจจะประกอบอาชีพเกษตรแต่ไม่มีพื้นที่และทุนในการดำเนินการ

ข้อมูลจากศิษย์เก่า พบว่าส่วนใหญ่ตั้งใจมาเรียน และมีความตั้งใจตั้งแต่แรกว่าจะประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทำให้มีเป้าหมายในการเรียน มีความตั้งใจในการเรียนเพื่อให้ได้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์มากที่สุด

ทัศนคติของชุมชนรอบวิทยาลัยฯ ที่มีต่อการประกอบอาชีพเกษตร คนในชุมชนส่วนมากเห็นว่าอาชีพเกษตรเป็นอาชีพขั้นต่ำ ต้องอยู่กลางแดด หรือทำงานกับสัตว์ มีรายได้ไม่แน่นอนและเห็นว่าการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นอาชีพที่ดี มีเงินเดือน มีสวัสดิการดี

2. นักเรียนที่เป็นทีมวิจัยมีเป้าหมายในการเรียนชัดเจนว่าจะเรียนเพื่อจะนำความรู้ทักษะไปประกอบอาชีพอิสระ หรือประกอบอาชีพอื่นๆ นักเรียนที่มีพื้นที่เป็นของตนเองมีความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร เนื่องจากมีข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด แหล่งทุน ขั้นตอนวิธีการในการประกอบอาชีพโดยมี

แนวคิดการทำการเกษตรอย่างพอเพียงในท้องถิ่นของตัวเอง จากรุ่นพี่ที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินการพบว่าข้อมูลที่ได้ในส่วนของนักเรียน นักศึกษาปัจจุบันนั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตร ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจนก่อน จึงจะมีความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เพื่อที่จะไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นกระบวนการวิจัยยังสามารถนำไปใช้กับการเรียนรู้ในการเรียน และใช้ในชีวิตประจำวันหรือการดำเนินกิจกรรมอื่นๆได้ด้วย

3. มีการประสานงานระหว่าง นักเรียน นักศึกษา ปัจจุบัน ศิษย์เก่า ครูผู้สอน และชุมชน เพื่อค้น หาแนวทางแก้ไขปัญหา ความไม่มั่นใจในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทีมวิจัยได้พูดคุย ให้แนวคิดในการเรียนรู้แก่เพื่อน ที่ไม่ได้อยู่ในทีมวิจัย และมีผู้สนใจในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเข้าร่วมทำงานวิจัยฯ เพิ่มขึ้นมีศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรให้การสนับสนุน เป็นแหล่งศึกษาดูงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และได้บอกเล่าประสบการณ์ในการเรียนและประกอบอาชีพ ได้ข้อมูลที่อยู่ของเพื่อนศิษย์เก่า ซึ่งทีมวิจัยจะได้รวบรวมและประสานงานเพื่อสานเป็นเครือข่ายต่อไป สำหรับการประสานกับครูในวิทยาลัยฯ ยังไม่ได้รับความร่วมมือจากครูเท่าที่ควร ซึ่งทีมวิจัยฯ ยังไม่สามารถหาสาเหตุได้ นอกจากนี้ยังได้ประสานงาน กับ อบต.ม่วงหมุ่ เพื่อหาข้อมูลเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตร เพื่อที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ วิธีการ และความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

4. ด้านแนวทางการดำเนินงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอน และสถานศึกษา

นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมทั้งด้านการคิด การดำเนินกิจกรรมต่างๆ และมีความรู้สึกรู้ว่าการทำงานวิจัยเป็นสิ่งดีได้ร่วมกันตั้งเป็นชมรม “คนรักวิจัย วชท.สิงห์บุรี” มีการนัดพบกันของทีมวิจัย ทุกวันพฤหัสบดี หลังเลิกเรียน มีนักเรียนใหม่เข้าร่วมงานวิจัยฯ แต่ก็มีสมาชิกที่พบว่าไม่ชอบการทำงานหาข้อมูล การคิดวิธีการทำงานวิจัยถอนตัวออกไป

ด้านครู ครูทุกคนในวิทยาลัยฯ ทราบว่ามีการทำงานวิจัยโดยนักเรียน แต่ไม่รู้ข้อมูลโดยละเอียด มีครูบางท่านสอบถามนักเรียนที่เป็นทีมวิจัยว่าได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง แต่ครูส่วนมากยังไม่ได้ให้ความสนใจ คิดว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของนักเรียนเท่านั้น

ข้อมูลในเรื่องรูปแบบวิธีการสอนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพนั้นเป็นส่วนที่เกี่ยวกับครูซึ่งทีมวิจัยไม่สามารถจะบอกกล่าวกับครูผู้สอนทั้งหมดได้ เนื่องจากถ้าคณะครูไม่ยอมรับ อาจเป็นผลเสียต่อทีมวิจัยได้ ทีมจึงจะดำเนินการขอความร่วมมือกับครูที่มีความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมกับทีมวิจัยเพื่อจะทดลองใช้วิธีการต่อไป

รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ควรมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1) กระตุ้นให้ผู้กำหนดเป้าหมายชีวิต หมายการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง ไม่ใช่วิธีพูดบรรยายหรือพูดโน้มน้าว

2) ให้ผู้เรียนช่วยกำหนดวิเคราะห์ดูว่าถ้าจะเดินทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอย่างไร

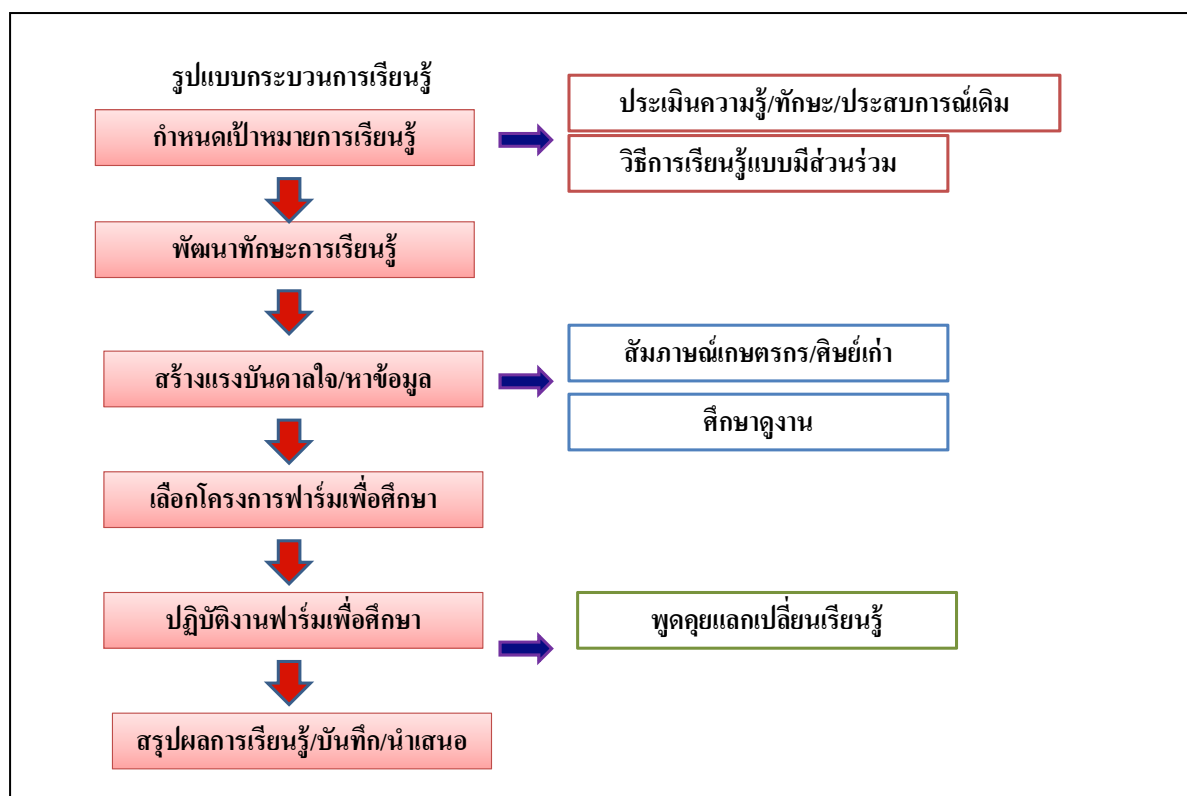
3) ให้ผู้เรียนสำรวจตนเองว่าถ้าจะไปถึงเป้าหมายผู้เรียนต้องพัฒนาอะไรบ้าง ใครมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างไร

4) ให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงาน และสัมภาษณ์รุ่นพี่ และเกษตรกร เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ และหาข้อมูลในการตัดสินใจเลือกโครงการเกษตรที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งในการศึกษาดูงานต้องมีการคัดเลือกสถานที่ ผู้ให้ความรู้ และประสานงานก่อนว่าจะให้ความรู้และทัศนคติอย่างไร ต้องมีการเตรียมผู้เรียนก่อนไปดูงาน และมีการถอดบทเรียนหลังการศึกษาดูงาน

5) หลังจากได้ข้อมูลแล้วให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลตัดสินใจเลือกโครงการเกษตรที่สนใจ เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียน สังเกต ตั้งคำถามในสิ่งที่เกิดขึ้น จดบันทึก หาวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ

6) จัดเวทีพูดคุยถอดบทเรียน ผลการปฏิบัติ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนพบความรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และกระตุ้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่ผู้เรียนขาด

7) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนผลการปฏิบัติ ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยจัดทำบทความของผู้เรียนเป็นหนังสือเล่มเล็ก หรือเป็นบทความในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้เรียน

บทบาทของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้าน

เกษตรกรรม

1. เรียนรู้และเข้าใจลักษณะของผู้เรียน
2. ถามความความต้องการของผู้เรียนและร่วมสร้างการเรียนรู้ไปพร้อมกัน
3. เป็นผู้จัดกระบวนการให้เกิดเรียนรู้
4. เปิดใจพร้อมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน
5. เป็นกันเองและเป็นທີ່ปรึกษาที่ดี
6. ทุ่มเทและจริงใจ
7. ครูต้องเข้าใจจิตวิทยาวัยรุ่นและมีทักษะในการตั้งคำถาม
8. ครูต้องสามารถสร้างบรรยากาศในการพูดคุยไม่ให้ผู้เรียนเครียด ผู้เรียนไม่กดดัน

บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนในการการเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้าน

เกษตรกรรม

1. เปิดใจยอมรับความสามารถของตัวเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
2. พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง
3. นำต้นทุนเดิมของตัวเองมาใช้ เช่น กิจกรรม ออกท. กระบวนการถ่าย
4. มีเป้าหมายในการเรียน
5. เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อเรียนรู้ ค้นคว้า แก้ปัญหา สรุปองค์ความรู้

บทบาทของวิทยาลัย หรือชุมชนในฐานะผู้สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้

1. สนับสนุนวัสดุ และพื้นที่ผู้เรียนได้ทำฟาร์มเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง
2. ให้โอกาสในการค้นคว้าหาความรู้การลงมือเรียนรู้พื้นที่และการปฏิบัติจริงร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่
3. สนับสนุนการศึกษาดูงานที่มีการเตรียมความพร้อมและสรุปบทเรียนร่วมกัน
4. เผยแพร่กระบวนการเรียนรู้ให้ครูในสถานศึกษาที่มีความสนใจ

วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

การมอบหมายให้ผู้เรียนจัดทำรายงานหลังการปฏิบัติงาน หรือหลังจากการศึกษาดูงาน ต้องมีการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการก่อนแล้ว จึงให้ผู้เรียนบันทึกเป็นรายงานตามที่คุณครูรู้สึก ประสพการณ์ของแต่ละคนที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ การดูงาน ถ้าครูให้เขียนรายงาน โดยไม่มีการถอดบทเรียนผู้เรียนส่วนมากจะลอกรายงานทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ตามที่ผู้สอนคาดหวัง

การศึกษาดูงาน ต้องเลือกสถานที่ศึกษาดูงาน เลือกวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ ทำความเข้าใจกับวิทยากรผู้บรรยาย วางแผนก่อน ขณะดูงาน หลังดูงาน การสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ หลังการศึกษาดูงานหรือสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ต้องพูดคุย ว่าได้อะไร โดยวิธีใด มีประโยชน์อย่างไร สามารถนำไปเป็นแนวทางในการทำงานได้อย่างไร ใช้ทักษะด้านใดในการหาข้อมูล ถ้าจะไปในครั้งต่อไปต้องพัฒนาอะไรก่อนผู้สอนต้องจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะให้ผู้เรียนก่อน และให้ผู้เรียนนำไปใช้จริงแล้วจึงกลับมาพูดคุยถึงผลที่ได้ เพื่อให้ผู้เรียนรับรู้ถึงผลที่ได้จากการพัฒนา

ในการสอนแต่ละเรื่องต้องพูดคุยทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของเรื่องที่จะเรียนที่มีต่อตัวผู้เรียน และหลังจากผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แล้วต้องมีการพูดคุยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน หรือว่ามีประโยชน์หรือคุณค่าต่อผู้เรียนอย่างไร มีแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างไร

การประเมินผล บางครั้งสามารถถามผู้เรียนว่าควรใช้วิธีประเมินอย่างไร ประเมินเรื่องอะไร ในด้านความรู้ควรมีการทดสอบก่อนเรียนและให้ผู้เรียนตรวจแบบทดสอบด้วยตนเองเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนและประเมินหลังเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเอง ถ้าเป็นด้านทักษะหรือด้านเจตคติอาจใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ก่อนเรียน ขณะเรียนใช้การสังเกตโดยมีแบบสังเกต การสัมภาษณ์ หลังเรียนใช้การสัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน ตรวจสอบบันทึกการปฏิบัติงาน และต้องแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนรู้ทันที เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและรู้สึกภาคภูมิใจกับผลการเรียนรู้

การดำเนินการเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ในกรณีผู้สอนคนเดียวกลุ่มไม่ควรเกิน 30 คน เพราะผู้สอนจัดการเวทีพูดคุยได้ยากผู้เรียนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง ต้องควบคุมไม่ให้พูดนอกประเด็น ไม่ให้คนใดคนหนึ่งใช้เวลาแสดงความคิดเห็นมากเกินไป พยายามกระตุ้นให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น ไม่ควรน้อยกว่า 10 คน เพราะบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนจะเจิบๆ รู้สึกเบื่อ

การปฏิบัติงานด้านการเกษตร ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นของตนเองอาจ โดยให้ผู้เรียนร่วมคิดว่าต้องการทำงานฟาร์มเรื่องอะไร หาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การดูแลรักษา การตลาด ถ้ามีการให้เงินทุนสนับสนุนอาจจะใช้วิธีให้ผู้เรียนทำสัญญาอัยม มีการสร้างข้อตกลงผลที่ได้รับว่าจะได้ส่วนแบ่งคนละเท่าไร ในขณะที่ปฏิบัติกระตุ้นให้ผู้เรียนจดบันทึกการทำงาน การทำบัญชี อาชีพด้านการเกษตรมีความเสี่ยงถ้าไม่ประสบผล ต้องให้กำลังใจและพูดคุยหาสาเหตุของความผิดพลาดเพื่อเป็นข้อมูลในการทำงานครั้งต่อไป

นอกจากนี้ควรมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนคิด สนุก ทำท่าย ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยน นำไปสู่การปฏิบัติ ถ้าเป็นสูตรหรือทฤษฎีที่ยากสามารถเพิ่มเติมเป็นข้อมูลได้ไม่จำเป็นต้องให้จำ แต่ถ้าเป็นเรื่องภาษาที่สละสลวยควรให้จำเพื่อจะได้เห็นความงดงามของภาษา และพัฒนาทักษะการนำเสนอ การบันทึก

ผู้เรียนชอบเรียนนอกห้องเรียนมากกว่าในห้อง ทุกที่ทุกสถานการณ์สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ เพราะนอกจากเนื้อหาวิชาแล้ว ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้เรื่องของการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีผลกับตัวผู้เรียน

เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรจัดให้เหมาะสม เพราะการเรียนรู้ประกอบอาชีพเกษตรให้ครบทุกขั้นตอนและสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาได้ระดับหนึ่ง และมันใจต้องใช้ เวลา เช่น การทำนาอย่างน้อย 4 เดือน การเลี้ยงไก่แต่ละรุ่น ใช้เวลาอย่างน้อย 2 เดือน การปลูกผักใช้เวลาอย่างน้อย 2 เดือน และต้องทดลองอย่างน้อย 2 ครั้ง ไม่ใช่เรียนเป็นวิชาแล้วผ่านไป

การพัฒนาผู้ร่วมโครงการ ให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีกระบวนการในการทำงาน รู้จักกระบวนการวิจัยเพื่อใช้แก้ไขปัญหาในท้องถิ่นต่อไปได้นั้น ควรมีกระบวนการดังต่อไปนี้

- การพัฒนาให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพใฝ่รู้ใฝ่เรียนจัดกิจกรรมวาดภาพกำหนดเป้าหมายชีวิต
- ถ้าอยากให้ไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ต้องมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอย่างไร
- สำรวจตัวเองมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอะไรอยู่บ้าง ขาดความรู้อะไร ทักษะ คุณลักษณะอะไร ต้องทำอะไรจึงจะได้สิ่งที่ขาด ใครมีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง
- ศึกษาดูงานกับรุ่นพี่ที่ได้รับฟังแนวความคิดและวิธีการเรียนจากรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จ โดยต้องพูดคุยประเด็นกับรุ่นพี่ก่อน หลังจากนั้นกลับมาถอดบทเรียนว่ารุ่นพี่มีวิธีการเรียนอย่างไร มีคุณลักษณะอะไรที่ทำให้ประสบความสำเร็จ มีอะไรแตกต่างกับผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้เรียนสามารถทำอย่างรุ่นพี่ได้หรือไม่ ต้องพัฒนาอะไรบ้าง
- สัมภาษณ์เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ชวนให้เห็นว่าเกษตรกรยังมีแนวคิดและความรู้ นักเรียนเกษตรไม่มีความรู้เลย
- ครูไม่ใช้วิธีการบอกแต่ใช้วิธีการตั้งคำถาม
- ครูไม่ใช้ถูกผิด แต่ส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง
- เต็มทักษะกระบวนการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย ให้หลังจากได้ดำเนินการระยะหนึ่งแล้วเพื่อให้ทีมเห็นขั้นตอนการวิจัยว่ามีอะไรบ้าง ขั้นตอนไหนตรงกับกิจกรรมอะไรในงานวิจัยที่ทำอยู่
- ให้ผู้เรียนรู้ถึงเป้าหมายการทำงานร่วมกันก่อนทำงาน

ผลจากการทำวิจัยรูปแบบเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

1. ผลที่มีต่อนักวิจัย

จากการที่ผู้เรียนได้ร่วมดำเนินการวิจัยรูปแบบเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ซึ่งนักเรียนที่เป็นทีมวิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ทักษะและวิธีการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม จากศิษย์เก่า จากเกษตรกร ทำให้เกิดการปรับตัวพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อการเรียน เนื่องจากในการทำวิจัย นั้นนักวิจัยได้ลงมือปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยตนเองผ่านการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน มีการประชุมแสดงความคิดเห็นทำให้ นักวิจัยกล้าแสดงความคิดและรับฟังความคิดของเพื่อนร่วมงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เช่น กรณีของนายณัฐวุฒิ ค้างทอง ที่ได้เขียนบอกเล่าไว้ในผลงานหนังสือเล่มเล็กที่ ทีมวิจัยจัดทำไว้ว่า “สิ่งที่ได้นั้นมันมากมายเหลือเกินสำหรับตัวผมเอง การที่เราทำงานวิจัย

นั่นสิ่งที่ได้รับกับตัวเองผมบอกได้เลยว่ามันสุดยอดจริง ๆ ก็คือจากวันแรกจนวันนี้ผมได้การกล้าแสดงออกอย่างมากเลย กล้าที่จะคิดกล้าที่จะทำในสิ่งที่เราคิด ถ้าเราคิดอยู่เพียงผู้เดียวไม่บอกใครก็จะทำให้เราไม่รู้ว่าที่เราคิดไว้ทำแล้วมันจะสำเร็จหรือไม่แต่ถ้าเรากล้าที่จะทำก็จะทำให้เราได้รู้ว่าสิ่งที่เราคิดมันสำเร็จหรือไม่ ถ้าเรากล้าที่จะแสดงออกแล้วความกล้าหลาย ๆ อย่างก็จะตามมา เช่น กล้าพูด กล้าที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เราไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย การทำงานกลุ่มกับคนที่เราไม่เคยรู้จักจะทำให้เรารู้จักตัวเองมากขึ้น อย่างเช่นการทำงานกลุ่มต้องมีการแสดงความคิดเห็น ช่วยกันทำ อันนี้แหละครับที่ทำให้คนอื่นเห็นคุณค่าของเรา อย่างตัวผมเองนั้นเวลาไปอบรมของงานวิจัยที่ไหน เวลาทำงานกลุ่มผมก็จะได้อีกจากเพื่อนต่างที่ได้อีกจากผม เป็นตัวแทนของกลุ่มออกมาทำหน้าที่ต่าง ๆ เกือบทุกครั้ง ผมไม่ได้ชมตัวเองนะครับ...อิอิ มันเป็นเรื่องจริง สิ่งสุดท้ายนี้ผมอยากบอกกับทีมวิจัยทั้งใหม่และเก่าว่า “ถ้าจะทำอะไรควรคิดให้ดี ถ้าคิดว่าดีแล้วก็ลงมือทำอย่ารอเวลา” ส่วนพี่ ๆ สกว. ผมอยากบอกว่าขอขอบคุณมากที่ทำให้ผมได้อะไรมากมายกับการทำงานวิจัยขอบพระคุณมากครับ

ส่วนเรื่องส่วนตัวฝากพี่กริมบอกน้อง ๆ จากคอนโพว่าผมคิดถึงมากเลยอยากมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันอีกครั้ง (ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน เพื่อสังคม)”

หรือในกรณีของนางสาวพิกุล มณีวงศ์ ซึ่งได้บอกเล่าพฤติกรรม วิธีการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงของตนเองไว้ในเรื่อง “...เมื่อก่อนพิกุลเป็นคนไม่ชอบพูดออกไมค์”

วันหนึ่งมีอาจารย์ตัวอ้วน ๆ คนหนึ่งมาถามว่าถ้าจบจะประกอบอาชีพอะไร พิกุลตอบอาจารย์ตัวอ้วนว่าจบแล้วจะทำธุรกิจส่วนตัว หลังจากนั้นไม่นานอาจารย์ตัวอ้วนก็บอกว่าจะชวนเข้าร่วมงานวิจัยเรื่องทำไมเด็กที่จบเกษตรจึงไม่ประกอบอาชีพเกษตร พิกุลและเพื่อน ๆ จึงลองเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิจัยขึ้นนี้ดู เริ่มแรกนะวันแรกเลย อาจารย์ตัวอ้วนให้เข้าห้องสี่เหลี่ยมเพื่อทำความรู้จักกับเพื่อนทีมวิจัย อาจารย์ตัวอ้วนมีวิธีการที่แปลก ๆ จากการเรียนการสอนของอาจารย์ท่านอื่น ๆ คือแจกกระดาษให้วาดรูปอาชีพที่อยากทำ คือการสื่อสารแบบใหม่หลังจากนั้นก็ให้อธิบายโดยใช้รูปที่วาดประกอบ สนุกมากบางคนวาดชะลอ้งการงานสร้างบางคนก็เป็นแบบทั่ว ๆ ไป หลังจากนั้นก็ทำความเข้าใจกับจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการทำงานและข้อมูลต่าง ๆ

สิ่งที่ได้ในวันนั้นคือการทำความรู้จักกันในกลุ่มสมาชิกทีมวิจัยวิธีการสื่อสารที่แปลกใหม่ ขั้นตอนการทำงานรู้จักและวิธีการชักชวนเข้ากลุ่มวิจัย

หลังจากนั้นก็นัดประชุมทีมวิจัยทุกวันพฤหัสบดี เพื่อแจกจ่ายงานและติดตามงานที่มอบหมายการประชุมแต่ละครั้งก็มีวิธีการที่แตกต่างกัน อย่างเช่น ให้หาลับตาแล้วเดินอย่าให้ชนกัน นั่นเป็นการสอนอย่างหนึ่งและสอนการทำงานร่วมกันด้วยเพราะถ้าต่างคนต่าง ทำและงานที่ทำก็เหมือนอย่างเกมส์ คือ “มองไม่เห็นทาง” แต่ถ้าทุกคนเอาความคิดมาแลกเปลี่ยนกันก็จะมีทางออกเสมอเพราะอีกคนคิดไม่ออกว่าจะไปทางไหนก็จะมียกหลายคนที่ช่วยหาทางออก อาจารย์ตัวอ้วนบอกเสมอว่าการทำงานวิจัยต้องเข้าใจกัน เอาใจเขามาใส่ใจเรา และร่วมกันแก้ปัญหา

จากการทำงานวิจัยที่ผ่านมา ได้มีการพัฒนาการทำงานมากขึ้น จากแรก ๆ ที่ทำอะไรไม่เป็นเลยและไม่กล้าเลยที่จะทำอะไรให้ใคร ๆ รู้พอหลังจากเข้าทีมวิจัยได้ไม่กี่ครั้ง ก็ทำให้กล้าที่จะทำ กล้าที่จะพูด แถมได้ไปเที่ยวไปดูงาน ไปอบรม ไปพบเพื่อน ๆ ต่างสถาบันต่างโรงเรียน (ต่างคนต่างมาด้วย)

การอบรมคุณเดี๊อด มีทั้งน้ำตา มีทั้งน้ำเหงื่อ เสียงหัวเราะ และเสียงตะโกนต่าง ๆ เป็นรูปแบบการอบรมที่ดีนะ ถ้าเป็นไปได้อยากให้เด็กเกษตรทุกคนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมโหด ๆ แบบนี้จัง อ้อรวมทั้งครูในวิทยาลัยด้วย จะได้เข้าใจเด็ก ๆ ได้ดีกว่าที่เห็นจากรูปลักษณ์ภายนอก อยากให้รู้จากจิตใจภายในบ้าง จะได้หาวิธีการสอนใหม่ ๆ มาสอนเด็กเพื่อที่จะทำให้เด็ก ๆ ชอบเรียน และมีเด็กมาเรียนในวิทยาลัยมากกว่านี้ค่ะ

พอพูดถึงการอบรม พิภูได้ไปอบรมการทำงานวิจัยกับพี่ ๆ สกว. ที่ บ้านกลางสวนสมุทรสงคราม “โอโฮ สุขยอดเลย” สมแล้วที่ตั้งชื่อว่าบ้านกลางสวน อยู่ห่างจากถนนไกลมากถ้าจะหนีเที่ยวจะเดินตาเหลือกแน่ ๆ เลย แต่ถ้าพูดถึงสถานที่ นะสวยมาก บรรยากาศดีสดชื่น ห่างจากผู้คนดี เป็นส่วนตัวมาก ๆ (ไว้จะพาแฟนไปอันนี้มุน)

หลังจากไปอบรมกลับมา อาจารย์ตัวอ้วนก็ปวดขามาก แต่อาจารย์ก็ยังนัดประชุมเพื่อทบทวนบทเรียนมีการถอดบทเรียน และก็มีมติในที่ประชุมว่าจะไปพบปราชญ์ชาวบ้านและ ดูงานที่สวนพี่สมานที่จังหวัดเลย อาจารย์ตัวอ้วนก็ยังมานะพาพวกเราไปทั้ง ๆ ที่ยังเจ็บขาอยู่ การไปในครั้งนั้นได้ข้อคิดอะไรหลาย ๆ อย่าง เช่น การเลือกฤดูกาลที่จะไปดูงานในที่ต่าง ๆ ที่พูดถึงฤดูกาลคือ ควรเลือกฤดูที่ไม่ใช่หน้าฝนเพราะจะทำให้การเดินทางลำบากและอันตราย และได้รับข้อมูลจากการพูดคุยกับพี่สมานไม่มากเท่าที่ควร รวมทั้งการไปดูงานในสถานที่ต่าง ๆ มีอุปสรรค

หลังจากไปดูงานอาจารย์ตัวอ้วนก็นัดประชุมสรุปการไปดูงานมีการถามความรู้สึก การได้ความรู้ต่าง ๆ มีปัญหาอะไรบ้างแล้วควรปรับปรุงอะไรบ้าง รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ด้วย

พอได้ข้อมูลมากพออาจารย์ตัวอ้วนก็เริ่มแนะนำให้ทีมวิจัยดำเนินการหาห้อง ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกทีมวิจัยเพื่อที่จะขยายทีม หลังจากนั้นก็มีน้อง ๆ เพื่อนที่สนใจเข้าร่วมทีมวิจัยด้วยเหตุผลหลาย ๆ อย่าง เช่น อยากเที่ยวอยากสนุก อยากรู้ว่าทำอะไรกัน อยากมีส่วนร่วม ข้อคิดที่ได้จากการชักชวนน้อง ๆ เข้าร่วมทีมวิจัยในครั้งนี้ คือ ความรู้สึกของคน que เข้ามา ผลของการทำงานของทีมวิจัยว่าเป็นอย่างไร

และครั้งล่าสุดอาจารย์ตัวอ้วนบอกว่าจะพาไปดูงานที่สถานประกอบการของรุ่นพี่ศิษย์เก่าแต่ต้องหาที่อยู่ของรุ่นพี่มาให้ได้ก่อนเพราะฉะนั้นต้องแบ่งหน้าที่กันดังนั้น หน้าที่แรกคือหาที่อยู่ของรุ่นพี่และข้อมูลต่าง ๆ ค้นหาข้อมูลคือ 1.พิภู 2.ชลิติ แต่ของพิภูมีอุปสรรคอีกแล้วเมื่อไปขออาจารย์คนหนึ่งแล้วท่านบอกว่าให้ไปขอที่ครูที่ปรึกษา ออกท. เพราะท่านไม่ใช่ครูที่ปรึกษา เลยทำเอาหน้าจี่ ลงไปกองกับพื้นเลยความรู้สึกนะไม่เข้าใจเลยว่าทำไมอาจารย์แต่ละคนไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเด็ก ๆ เลย แต่พิภูเคยได้ยินอาจารย์บางท่านพูดนะค่ะว่าทำไมเด็กไม่ค่อยทำกิจกรรมเลย พิภูขอเป็นตัวแทนเลยนะค่ะว่า “ก็เพราะ

อาจารย์นั้นแหละขอความช่วยเหลืออะไรก็ปิดไปคนนั้นที่คนนี่ที่ เด็กก็เบื่อไม่อยากทำอะไรเพราะมีแต่ปัญหา” ดังนั้นการขอของพิกุลจึงไม่สำเร็จ

พอประชุมกันอีกครั้งก็มาตกลงกันว่าจะไปที่ไหนดี แต่ต้องเป็นathomหน้าเพราะathomนี้ไม่ทันแล้ว เรื่องการสำรวจข้อมูลของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ ในตำบลม่วงหมู่ เริ่มดำเนินการที่ อบต.ม่วงหมู่ ไปขอข้อมูลที่ยากได้ แต่ก็ได้แค่บางส่วนเพราะไปไม่เจอเกษตรกรตำบล แต่พี่ ๆ ใน อบต.ก็ดั้นช่วยหาข้อมูลที่มีที่พี่รู้จักมาให้ แล้วให้เบอร์โทรของพี่เกษตรกรตำบลมาด้วย พิกุล + ชลิต ก็ทำหน้าที่แล้วส่วนหนึ่งเหลืออีกส่วนก็คือติดต่อพี่เกษตรกรตำบล ภายหลังพิกุลก็ติดต่อเกษตรกรตำบลได้นัดไปเอาข้อมูลกัน แต่เกิดอะไรขึ้นก็ไม่รู้เมื่อไปถึง อบต. ไม่เจอพี่เกษตรกรตำบลแล้วโทรหาก็ไม่ติดเลยไม่ได้ข้อมูลสรุปสิ่งที่ได้จากการวิจัยที่ผ่านมา มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ความคิดและการกระทำ มีความกล้าที่จะทำมากขึ้น กล้าแสดงออก กล้าที่จะพูด กล้าที่จะติดต่อกับองค์กรและหน่วยงานภายนอก มีความรู้ในการไปดูงาน วิธีการดูงาน ขั้นตอนวิธีการสื่อสาร การสื่อสารในแบบต่าง ๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการทำงานเป็นกลุ่ม

การเรียนรู้ความรู้สึกของคนอื่นว่าเขาคิดอย่างไรอยู่ และต้องการที่จะทำอะไร นิสัยของสมาชิกในทีมเป็นอย่างไร มีการปรับเข้าหากันมากขึ้นน้อยแค่ไหน ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้เพื่อนใหม่ต่างโรงเรียน ได้ประสบการณ์ ได้ความสนุก ได้รู้ความรู้สึกของครูที่ร่วมกิจกรรมงานวิจัย

ที่สำคัญ “ได้บทเรียนใหม่ ๆ จากนอกห้องเรียนที่ไม่เหมือนที่เรียนอยู่ในห้องเรียน”

2. ผลที่มีต่อความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

ผลการดำเนินการค้นหารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมทำให้มีนักเรียนซึ่งเป็นทีมวิจัยและเพื่อนจำนวน 25 คน แสดงความประสงค์ที่จะศึกษาต่อในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีต่อ นายประยูร โพธิ์งาม ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีโดยขอให้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรศาสตร์ โดยขอให้ครูผู้สอนใช้รูปแบบจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทีมวิจัยได้ค้นพบเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ไปใช้ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมได้จริง และเพื่อเป็นการขยายผลเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา อื่นๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้ผ่านกระบวนการที่สร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตรต่อไป

บทที่ 4

บทเรียนที่ได้จากการทำวิจัย

4.1 กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย

4.1.1 หัวหน้าโครงการฯ

1. เรียนรู้วิธีการพัฒนาการทำงานให้เป็นระบบมากขึ้น ก่อนทำงานวิจัยฯ การทำงานไม่ค่อยได้วางแผน ไม่มีการประเมินผลการทำงาน เมื่อได้ทำงานวิจัยฯ ต้องมีงานเพิ่มขึ้น และการทำงานวิจัยฯ ต้องมีการประชุมกับทีมวิจัยทุกสัปดาห์ มีกิจกรรมต่างๆ เช่นการเก็บข้อมูล การพัฒนาทีม ทำให้ต้องวางแผนและประเมินผลการทำงาน

2. ได้เรียนรู้การทำงานกับคนอื่น เนื่องจากการทำงานวิจัยฯ ต้องประสานงานกับผู้คนจำนวนมากซึ่งมีความแตกต่างทั้งคุณวุฒิ วิทยุฒิ แนวคิด และประสบการณ์ จึงต้องพัฒนาตนเองให้เคารพความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น รับฟังมากขึ้น เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น

3. เห็นคุณค่าของการจดบันทึก จดบันทึกสิ่งที่ได้พบ ได้ทำ ก่อนที่จะทำงานวิจัยฯ ไม่เคยจดบันทึกถึงแม้ว่าจะเป็นครูแต่บันทึกหลังการสอนก็ไม่ค่อยได้บันทึกละเอียดมากนัก แต่เมื่อทำงานวิจัยฯ การบันทึกข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ ทำแรกๆก็ไม่ได้บันทึก นานเข้าก็จำไม่ได้ว่าทำอะไรไปบ้าง แต่มีนักเรียนที่เป็นทีมวิจัยจดบันทึกทุกครั้งโดยละเอียด จึงตระหนักได้ว่าการจดบันทึกเป็นสิ่งสำคัญ

4. ได้พัฒนาความสามารถในออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการกลุ่ม และพัฒนาทักษะต่างๆ ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นทีมวิจัยฯ เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมตามแผนดำเนินงานวิจัยฯ นักเรียนซึ่งเป็นทีมวิจัยพบปัญหา และอุปสรรค ต่างๆ เช่น ไม่มีทักษะในการตั้งคำถาม ไม่สามารถจะเรียบเรียงคำพูด ขาดทักษะในการบันทึก ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็น ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยฯ จึงต้องออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมาชิกในทีมวิจัยฯ และยังสามารถนำกิจกรรมไปใช้ในการเรียนการสอนได้อีกด้วย

5. เห็นความสำคัญของการใช้ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ก่อนทำงานวิจัยฯ เมื่อมีปัญหา ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้สึก หรือใช้ประสบการณ์ แต่เมื่อทำงานวิจัยฯ ได้รับฟังข้อมูลมาก ได้เห็นวิธีการทำงานบนฐานข้อมูล จึงทราบว่าการทำงานและแก้ปัญหาโดยมีข้อมูลที่ถูกต้องจะช่วยให้การทำงานและแก้ปัญหาได้ตรง กับสาเหตุปัญหา และเป้าหมายในการทำงาน

6. ได้วิธีการจัดกระบวนการ การเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนได้รับ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ เนื่องจากได้ข้อมูลจากนักเรียนซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน ทำให้รู้่านักเรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่มมีความต้องการวิธีการเรียนรู้แบบไหนที่ทำให้นักเรียนอยากเรียน และเรียนแล้วได้ความรู้จริง จึงนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาพูดคุยกับนักเรียนในทีมวิจัยฯ แล้วนำไปทดลองใช้จริง

7. เรียนรู้ว่านักเรียนที่มาเรียนเกษตรนั้นสามารถที่จะพัฒนาให้มีความรับผิดชอบ มีลักษณะผู้นำ มีทักษะ ได้จริง ถ้าสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม แต่ต้องทำให้นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียนก่อนเป็นอันดับแรก

4.1.2 นักเรียนที่เป็นทีมวิจัย

1. มีเป้าหมายในการเรียน ก่อนจะมาเรียนเกษตรไม่รู้ว่าเรียนแล้วจะไปทำอะไร อยากไปเรียนที่อื่นแต่ไม่มีเงิน เมื่อมาเรียนจึงเรียนให้ผ่านไปแต่ละวัน แต่เมื่อมาทำงานวิจัยฯ พบกับรุ่นพี่ และรับทราบข้อมูลจากคนที่ทำอาชีพเกษตรจึงเห็นว่าการเรียนเกษตรนั้นสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริง และอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ และได้รับทราบเรื่องวงจรการเรียนรู้จากทีมพี่เลี้ยง จึงทำให้ตั้งใจเรียนมากขึ้น

2. เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการทำงานวิจัยฯ ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนทั้งในวิทยาลัยฯ และต่างวิทยาลัย มีการประชุมทุกสัปดาห์ มีการเสนอความคิดเห็น เมื่อเพื่อนไม่ยอมรับก็ไม่พอใจแต่เมื่อทำงานต่อมาก็เห็นว่าทุกคนมีสิทธิ์ที่แสดงความคิดและต้องรับฟังความคิดของผู้อื่นไม่ว่าเราจะคิดถูกคนเดียว

3. ทำให้กล้าพูดแสดงความคิดเห็น และกล้าพูดในที่ชุมชนมากขึ้น เนื่องจากในการประชุมอาจารย์จะถามให้แสดงความคิด และยอมรับฟังไม่บอกว่าความคิดใครผิดใครถูก และยังฝึกให้ทีมงานออกมาพูดหน้าห้อง เมื่อพูดเสร็จ อาจารย์ก็ให้ข้อเสนอแนะเป็นการส่วนตัว ทำบ่อยๆ ก็เห็นว่าเป็นเรื่องไม่ยาก มีความมั่นใจ อยากทำกิจกรรมอะไรก็เสนอในที่ประชุม เมื่อที่ประชุมเห็นชอบก็สามารถทำได้เลย เมื่อทำเสร็จก็มาถอดบทเรียนทำให้อยากมาทำงานวิจัยฯ ไม่เหมือนเรียนในห้องที่ถูกบังคับให้ทำ ทำผิดก็ถูกทำโทษ

4. เรียนรู้ว่า แหล่งเรียนรู้ไม่ได้มีอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น สามารถเรียนรู้ได้ทุกโอกาส ทุกสถานที่ ถ้ารู้จักสังเกต รู้จักเก็บข้อมูลมาคิด ก็จะเกิดความรู้ได้

5. เรียนรู้ว่าการทำงานวิจัยฯ ทำให้อาจารย์ยอมรับมากขึ้น เนื่องจากแต่ก่อนยังไม่ได้ทำวิจัยฯ ถูกอาจารย์บางท่านบอกว่าเหลวไหล แต่เมื่อได้ทำงานวิจัยฯ แล้ว มีความรับผิดชอบมากขึ้น กล้าที่จะแสดงความคิดอาจารย์บางท่านก็ถามว่าทำวิจัยฯ ทำอะไรบ้าง และมอบหมายงานให้รับผิดชอบ เมื่อมีคนมาติดต่อสอบถามข้อมูลว่านักเรียนทำงานวิจัยหรือไม่ ฝ่ายวิชาการก็จะยกตัวอย่างงานวิจัยฯ ที่ทีมงานได้ดำเนินการเสมอ

6. รู้ถึงคุณค่าของตนเอง เพื่อนยอมรับว่ามีความสามารถ เพราะสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ กล้าพูดในที่ชุมชน มีการจดบันทึกงานต่างๆ ได้พบกับเพื่อนต่างวิทยาลัย ได้ทำงานเพื่อสังคมอื่นๆ เพิ่มขึ้น

7. มีจิตอาสา เมื่อได้ทำงานพบปะกับเกษตรกรและชุมชนมากขึ้นทำให้เห็นว่านักเรียนเกษตรสามารถสร้างประโยชน์และช่วยเหลือชุมชนได้มาก และยังมีคนอีกหลายคนในสังคมที่เห็นความสำคัญของอาชีพเกษตร ทำให้อยากช่วยเหลือสังคม

4.2 กระบวนการวิจัยกับความเปลี่ยนแปลงในชุมชน

4.2.1 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยฯ เริ่มมีครูบางท่านสนใจในกระบวนการวิจัย มีการชักถามนักเรียนว่าทำกิจกรรมอะไรบ้าง มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทีมวิจัย แต่ยังไม่ได้ร่วมงานอย่างจริงจัง

4.2.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเด็กนักเรียนที่เป็นนักวิจัย หลังจากทำงานวิจัยแล้วระยะหนึ่ง นักเรียนที่เป็นทีมวิจัยสามารถจับประเด็นได้ในขณะที่ครูสอนได้ มีการสรุปและจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้ดีกว่าก่อนทำงานวิจัย กล่าวพุดนำเสนอความคิดเห็น กล่าวที่จะลงมือทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถทำงานเป็นทีมได้ดีขึ้นเห็นความสำคัญของความรู้สึกร่วมของทีม รู้จักวิธีการตั้งคำถามและกล้าซักถามครูเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ มีเป้าหมายในการเรียนว่าจะเรียนไปเพื่ออะไร

4.2.3 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองของทีมวิจัยบางคนเริ่มสนใจซักถามว่าทำงานวิจัยเรื่องอะไร ในการทำงานได้ประโยชน์อะไรบ้าง ไว้ใจและอนุญาตให้เดินทางไปเก็บข้อมูล และพบกลุ่มนักวิจัยอื่นๆ ในต่างจังหวัด

4.2.4 ความเปลี่ยนแปลงที่ต่อยอดจากโครงการ จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายนักเกษตรเพื่อท้องถิ่น (วษท.สิงห์บุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี และศูนย์ศิลปาชีพบางไทร) ระหว่างวันที่ 24 – 25 มกราคม 2552 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้มีการถอดประสบการณ์การวิจัยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยมีที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ เข้าร่วมรับฟังและนำเสนอแนวทางการขยายผลการวิจัยไปยังวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพื้นที่อื่นๆ ตลอดจนความร่วมมือในการพัฒนาโครงการวิจัยร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในระยะต่อไป เพื่อพัฒนานักเกษตรเพื่อท้องถิ่นรุ่นใหม่ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นในชุมชน ผลสืบเนื่องจากการที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มาดูการดำเนินงานโครงการนาข้าวของนักศึกษาในโครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดสิงห์บุรี เยี่ยมชมผลงานวิจัย และดูงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี และเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2552 ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และรศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เข้าร่วมร่วมศึกษาการขยายผลกระบวนการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของโครงการที่จะนำไปปรับการเรียนการสอนหลักสูตร ปวส. ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง ทีมวิจัยร่วมให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่าการลงมือทำด้วยตนเองจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เกิดความสนใจ และสิ่งสำคัญ คือ ได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง แม้ว่าโครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดสิงห์บุรี จะดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว แต่ทีมวิจัยยังได้ต่อยอดการดำเนินงานเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานอาชีวศึกษา และทุนวิจัยเรื่องกระบวนการเรียนรู้ชุดอาชีวศึกษาของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

4.2.5 มีเพื่อนครูเริ่มเข้ามาร่วมกับทีมวิจัย เนื่องจากเห็นความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในทีมวิจัย โดยเข้าร่วมเวทีพัฒนาแนวทางการสนับสนุนนักเกษตรเพื่อท้องถิ่น 8 สิงหาคม 2551 ณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คือ นางจินตนา เครือศรีประดิษฐ์

4.2.6 หลังจากมีเพื่อนครูเข้าร่วมรับฟังผลงานการวิจัย มีการพูดคุยซักชวน เพื่อนครูคนอื่นต่อ และมีเพื่อนครูร่วม ประชุม สังเคราะห์งานวิจัย วันที่ 3 พฤศจิกายน 2551 ณ ห้องประชุมคณะเทคโนโลยีการเกษตร มี นางจินตนา เครือศรีประดิษฐ์ นางสาวอมรรัสมิ วิทย์วัตรเจริญ นายวิวัฒน์ชัย เครือศรีประดิษฐ์

4.2.7 มีครูหลายคนเริ่มมีแนวคิดจะพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนเอง รวมกลุ่มพูดคุยที่จะช่วยกันพัฒนากระบวนการสอนในวิทยาลัย และร่วมการประชุมเพื่อเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ต่อยอดนักเกษตรเพื่อท้องถิ่นสู่โครงการ”การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพยุคใหม่” นางจินตนา เครือศรีประดิษฐ์ นายวิวัฒน์ชัย เครือศรีประดิษฐ์ นางสาวอมรรัสมิ วิทย์วัตรเจริญ นางสาวนงเยาว์ ชื่นนิยม นางสาววิภาวดี ดวงสูงเด่น วันที่ 20-21 ธันวาคม 2551 ณ ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตรบางพูน จ. ปทุมธานี

4.3 ปัญหา / อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย

4.3.1 การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง เพราะเมื่อนักเรียนปิดภาคฤดูร้อน ตั้งแต่เดือน มีนาคม- 15 พฤษภาคม 2550 และ ภาคเรียนที่ 2 ในเดือนกันยายน 2550 นักเรียนที่เป็นทีมวิจัยฯ ต้องไปทำงานหารายได้ และเมื่อเปิดภาคเรียนที่ 2 วิทยาลัยฯ ยังให้นักเรียนไปฝึกงานจนถึงสิ้นเดือนธันวาคม ทำให้เวลาการดำเนินงานขาดหายไปเป็นเวลาถึง 5 เดือนครึ่ง เมื่อนักเรียนกลับมาก็ต้องทำกิจกรรมพัฒนากลุ่มและทักษะการเก็บข้อมูลใหม่ทำให้การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

4.3.2 ในการร่วมประชุมเครือข่าย 2 เดือนต่อครั้งซึ่งจะตรงกับวันศุกร์หรือวันจันทร์ 1 วัน ครูผู้สอนบางท่านไม่อนุญาตให้ทีมวิจัยฯ ลา ทำให้ต้องหาสมาชิกคนอื่นไปแทน

4.3.3 ในการประชุมทีมวิจัยฯ แต่ละสัปดาห์ สมาชิกบางคน ได้รับมอบหมายจากครูประจำวิชาให้ดูแลงานฟาร์ม มาร่วมประชุมไม่ได้ เมื่อขาดประชุมบ่อย ตามไม่ทันเพื่อนก็ไม่อยากมาร่วมกิจกรรมอีก

4.3.4 ทีมวิจัยไม่สามารถชี้แจงและทำให้ครูร่วมมือในการตอบข้อมูล และมาร่วมกิจกรรม จึงได้รับคำตอบและให้เหตุผลว่าไม่ว่าง หรือไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานของนักเรียน

4.3.5 ทีมวิจัยไม่สามารถทำให้ผู้บริหารบางท่านให้ความสำคัญกับการทำงานวิจัยฯ จึงไม่ได้รับความสะดวก และการสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม

4.3.6 ทีมวิจัยฯ ซึ่งเป็นนักเรียน เมื่อทำงานวิจัยฯ ได้รับการพัฒนา ทักษะต่างๆ และพัฒนาลักษณะผู้นำ ได้รับคำชื่นชม จากเพื่อนและครู ทำให้มุ่งหวังให้หัวหน้าโครงการพัฒนาแต่ทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ และลักษณะผู้นำ ลืมเป้าหมายในการดำเนินการวิจัยฯ และทีมงานยังถูกดึงตัวไปทำงานกิจกรรมอื่นๆอีก ทำให้เวลาในการดำเนินงานวิจัยลดลง

4.3.7 ทีมวิจัยยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องของการเขียนรายงาน ทำให้สับสนไม่รู้ว่า จะดำเนินการเขียนรายงานอย่างไร กลัวว่าจะไม่ถูกต้องและครอบคลุม ตามที่ สกว. ต้องการ

4.3.8 ทีมวิจัยมีการพัฒนาตัวเอง มีความคิดวิเคราะห์มากขึ้น กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากครู ครูบางท่านมีความเข้าใจ แต่มีครูบางท่านไม่เข้าใจมองว่าเป็นคนดื้อ ไม่เชื่อฟัง

4.3.9 มีการเปลี่ยนตัวเข้าออกของนักวิจัยบ่อย ทำให้นักวิจัยรุ่นใหม่ไม่รู้ความเป็นมาและกระบวนการทำงานวิจัย ทำให้ขาดความต่อเนื่อง

4.4 การมีส่วนร่วมของทีมวิจัยและชาวบ้านต่อกระบวนการวิจัย

4.4.1 ทีมวิจัยหลักใช้กระบวนการระดมความคิดโดยอาศัยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีก่อนการแลกเปลี่ยน / พูดคุย และสนทนากลุ่มย่อย มีกิจกรรม / เกม พัฒนากระบวนการกลุ่มสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิจัย

4.4.2 มีภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี และชาวบ้านหมู่ 3 ตำบลม่วงหม้อ อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ให้ความรู้ และสร้างความประทับใจต่ออาชีพเกษตรให้แก่ทีมวิจัย

4.4.3 รุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จให้การสนับสนุน ทั้งด้านความรู้ แหล่งเรียนรู้ ข้อมูลแนวคิดที่เป็นประโยชน์และเสริมสร้างความมั่นใจในอาชีพเกษตร

4.5 ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะต่องานวิจัย

ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะต่องานวิจัย

4.5.1 การทำงานวิจัยกับนักเรียน นักศึกษา เกษตร ซึ่งอยู่ในวัยรุ่นการออกแบบกิจกรรมไม่ควรเน้นการนั่งพูดคุยมากเกินไป ควรมีกิจกรรมที่ตื่นเต้นท้าทายแทรกอยู่ด้วย

4.5.2 การทำงานวิจัยของนักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตร ซึ่งอยู่ในระบบราชการ ทีมวิจัยต้องการ การหนุนเสริม อาจเป็นนโยบายความร่วมมือของ สกว. และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ผู้บริหารสนับสนุนการทำงานของทีมวิจัยบ้าง เนื่องจากทีมวิจัยต้องทำงานซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมต้องทำงานเกี่ยวข้องกับการงานในหน้าที่และความดูแลของ ครู และผู้บริหาร

4.5.3 กระบวนการทำงานวิจัยสามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ถ้าครูสามารถประยุกต์เข้ากับกิจกรรมการสอน จะทำให้นักเรียน นักศึกษา อยากเรียน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดเป็นระบบ รู้จักการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูล

4.5.4 การทำงานวิจัยในวิทยาลัยเกษตรฯ ถ้าเป็นนโยบายไม่ควรหวังผลเชิงปริมาณ และเร่งรัดเวลาที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์เร็ว เนื่องจากการทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนไม่ควรใช้เวลาเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ

4.5.5 การทำงานวิจัยของทีมวิจัยฯ เป็นงานที่ต้องทำงานกับความรู้สึกรักของคนและต้อง เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากมีทั้ง คนที่เข้าใจและไม่เข้าใจ มีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานมากการเติมกำลังใจให้กับทีมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

4.5.6 เรื่องที่จะทำงานวิจัยต้องเป็นเรื่องที่ผู้เข้าร่วมสนใจร่วมกัน จะทำให้มีความอยากที่จะทำและตั้งใจทำโดยไม่รู้สึว่าเป็นภาระ

4.5.7 ผลักดันกระบวนการวิจัยแทรกในวิชาเรียนหรือหลักสูตรการเรียนรู้ โดยครูที่ร่วมทีมวิจัยพยายามขยายผลสู่เพื่อนครูที่สนิทและมีความสนใจก่อน

4.5.8 ควรเพิ่มระยะเวลาและความต่อเนื่องในการเรียนรู้เนื่องจากงานวิจัยนี้ทำนอกเวลาเรียน ทำให้มีเวลาเรียนรู้ และทำในสิ่งที่ชอบและเห็นว่ามีประโยชน์ได้น้อยไป

4.5.9 สร้างความเข้าใจงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้คนรับรู้มากขึ้น

ภาคผนวก

โครงการรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดสิงห์บุรี มีภาคผนวก ดังนี้

ก. สรุปรายงานการประชุมและบันทึกการทำงาน

ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ

ก. สรุปรายงานการประชุมและบันทึกการทำงาน

รายงานการประชุมวันที่ 30 พฤศจิกายน 2549

ผู้ร่วมประชุม

นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง
นางสาวสุภา	แซ่หาญ	นายวรวุฒิ	แสนแก้ว
นายเจนณรงค์	ล้อมกัน	นายวรวุฒิ	แสนพุ่มพงษ์
นายหิฏฐะ	ชาววิวัฒน์	นายกรวุฒิ	อุ๋น
นางสาววาริ	คำเคน	นางสาวปาวิณา	เพือกหอม
นางสาวพรทิพย์	หวานคำ	นายสิทธิพันธ์	จาวลีสุวรรณกุล

ครูเอกชัย : มีเรื่องแจ้งให้ทีมวิจัยทราบ 2 เรื่อง เรื่องแรกตามที่ทีมวิจัยต้องการอบรมเรื่องการเก็บข้อมูล ได้ติดต่อ ครูอัญชลี ทองสมัคร และครูจินตนา เครือศรีประดิษฐ์ ให้เป็นวิทยากร แต่ยังไม่ได้รับคำตอบ เรื่องที่ 2 จะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยของวิทยาลัยเกษตรอื่นๆ แต่สถานที่ และวันยังไม่แน่ชัดผู้สนใจจะเดินทางไปร่วมเวทีแลกเปลี่ยนขอแจ้งความประสงค์ที่ครูเอก และเรื่องการแลกเปลี่ยนความรู้และนำเสนอข้อมูลจากการไปสัมภาษณ์เพื่อน ใครมีข้อมูลมาขอให้นำเสนอ

พรทิพย์ : ได้ไปสัมภาษณ์ พี่แสงดาว อยู่เย็น พี่วิจิตร งามมือ พี่รัชญา กัวซ็อก พี่สุริย์พร สมิทธิ์สกุลบุรี พี่โสภารัตน์ แซ่เล่า และสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

-คิดอย่างไรถึงมาเรียนเกษตร

ส่วนใหญ่เต็มใจมาเรียน เพราะอยากประกอบอาชีพเกษตร มีส่วนน้อยที่ถูกบังคับ ไม่มีที่เรียน ตามเพื่อนมา

-รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรได้หรือไม่

มีบางคนตอบว่ามั่นใจ บางคนตอบว่ามั่นใจแต่ไม่อยากทำ บางคนตอบว่าไม่มั่นใจ

-พอใจในหลักสูตรและวิชาที่ได้เรียนหรือไม่

บางคนตอบว่าพอใจ บางคนตอบว่าไม่พอใจ

-ถามผู้ปกครองว่าคิดอย่างไรกับอาชีพเกษตร

คำตอบที่ได้รับ ผู้ปกครองมั่นใจในอาชีพเกษตรเห็นว่าเป็นอาชีพที่มั่นคง พ่อ แม่ ปู่ย่า ตายายก็ประกอบอาชีพเกษตรมานานแล้ว และเห็นว่าเป็นอาชีพที่ดีและเป็นอาชีพอิสระ

เจนณรงค์ : เสนอให้เก็บข้อมูลจากรุ่นพี่ที่จบไปแล้ว

ครูเอกชัย : ใครจะรับไปติดต่อประสานงานหาข้อมูลที่อยู่หรือที่ทำงานของศิษย์เก่า

พิกุล : อาสาจะไปสอบถามจากครู

รายงานการประชุมวันที่ 11 มกราคม 2550

ผู้ร่วมประชุม

นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง
นางสาวสุภา	แซ่หาญ	นายวรวุฒิ	แสนแก้ว
นายเจนณรงค์	ล้อมกัน	นายวรวุฒิ	แสนพุ่มพงษ์
นายวิลาส	ถาวร	นายกรวุฒิ	อุ๋น
นางสาวพรทิพย์	หวานคำ	นายสิทธิพันธ์	จาวลีสุวรรณกุล
นายชลิต	ตรีนิษฐ์	นางสาวพิกุล	มณีวงศ์
นายรังสิมันต์	เกตุตำราญ		

ครูเอกชัย : แจ้งว่าพีชเนส จะมาเยี่ยมและให้กำลังใจทีมวิจัยในวันที่ 26 มกราคม 2550 และได้รับเงินสนับสนุนงานวิจัยจาก สกว. งวดแรกแล้วเป็นเงิน 90,550 บาท การเก็บข้อมูลมีหลายคนได้สัมภาษณ์เพื่อ รุ่ น้อง และรุ่นพี่แต่ไม่ได้จัดชื่อทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ในการเก็บข้อมูลต่อไปควรบันทึกชื่อและที่อยู่ของคนที่ไปสัมภาษณ์มาด้วย อยากทราบว่าวิธีการเรียนแบบไหนที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเกษตร

วรวุฒิ : เสนอว่าการศึกษาดูงานเพราะการดูงานคือการเรียนรู้ ควรศึกษาดูงานถึงแนวทางการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข

สิทธิพันธ์ : เจาจะจงเฉพาะวิชาที่สนใจให้มีความรู้และทักษะให้เก่งไปเลย

ชลิต : เพื่อนบางคนตอบว่าชอบการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

พรทิพย์.....การทำงานจริงอย่างเป็นระบบโดยรวมกลุ่มนักเรียนมาเรียนโดยการทำจริง เช่น ปลูกผัก โดยมีนักเรียนสาขาพาณิชมาทำบัญชีและการจำหน่ายนอกวิทยาลัย นักเรียนที่เรียนสาขาเกษตรทำการผลิตนักเรียนสาขาช่างเกษตรทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือทุนแรง แล้วนำประสบการณ์ของนักเรียนมาแลกเปลี่ยนกันถ้ามีข้อสงสัยให้สอบถามครูอาจารย์ที่มีความชำนาญ

ครูเอกชัย : ในวิทยาลัยก็มีการปฏิบัติงานในหลายวิชาอยู่แล้ว

พรทิพย์ : การปฏิบัติงานในวิชาเรียนไม่เพียงพอ เพราะงานที่อาจารย์ให้ทำ นักเรียนได้ทำเป็นบางเรื่องและไม่ต่อเนื่อง

ณัฐวุฒิ : บางครั้งมอบงานให้ทำโดยไม่สอนเพราะคิดฐานะ

เจนณรงค์ : การเรียนด้วยสื่อ และการเรียนแบบทฤษฎีและปฏิบัติควบกัน เพราะถ้าเรารู้ว่าต้องปฏิบัติจริง ก็มีความรู้สึอยากเรียนทฤษฎีเพื่อเวลาปฏิบัติก็จะสามารถทำได้

ชลิต : เสนอเรื่องการชวนน้องมาร่วมทำงานวิจัยด้วย และอยากตั้งเป็นชมรมวิจัย

ครูเอกชัย : เรื่องชมรมสามารถทำได้เพราะวิทยาลัยเปิดโอกาสให้อยู่แล้ว ทำไม่ถึงอยากชวนรุ่นน้องมาร่วมงาน

ณัฐวุฒิ : มีน้องบางคนสนใจว่าทีมวิจัยทำอะไรอยากมาร่วมกิจกรรมด้วย และเป็นการประชาสัมพันธ์ สมาชิกเห็นว่าควรมีการรับสมัครเพิ่มและตั้งเป็นชมรมคนรักวิจัย

ครูเอกชัย : ฝากให้ทีมวิจัยไปถามเพื่อน เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ

รายงานการประชุมวันที่ 25 มกราคม 2550

ผู้ร่วมประชุม

นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง	นางสาววารี	คำเคน
นางสาวปวิณา	เฟือกหอม	นางสาวสุภา	แซ่หาญ
นายวรวุฒิ	แสนแก้ว	นายเจนณรงค์	ล้อมกัน
นายวรวุฒิ	แสนพุ่มพวงษ์	นายกรวุฒิ	อุ๋น
นางสาวพรทิพย์	หวานคำ	นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล
นายชลิต	ตรีนิษฐ์	นางสาวพิกุล	มณีวงศ์

ครูเอกชัย : สอบถามการดำเนินการหาข้อมูลที่อยู่ของศิษย์เก่า

พิกุล : ได้ไปสอบถามอาจารย์ แต่ได้รับคำตอบว่าไม่ใช่งานของอาจารย์ให้ไปหาเอาเอง ไม่ทราบจะทำไม่ อาจารย์ไม่ให้ความร่วมมือ

ครูเอกชัย : พิกุล เข้าไปพบอาจารย์และถามอย่างไร อาจารย์อาจไม่เข้าใจ ขอให้พยายามอธิบายให้อาจารย์ เข้าใจในวัตถุประสงค์ และลองถามอาจารย์ที่สนิทก่อน

พิกุล : จะไปสอบถามอาจารย์ท่านอื่นอีก

ครูเอกชัย : ข้อมูลการสอบถามเพื่อนถึงวิธีการเรียนรู้ที่สร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

ชลิต : ข้อมูลที่ได้ถามเพื่อนมา คือ

- ฝึกปฏิบัติจริง
- เรียนในรูปแบบโครงการ (ทำเหมือนประกอบอาชีพจริงโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ)
- มีการเรียนทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันเป็นเรื่องราวไม่ใช่สอนทฤษฎีจนจบเนื้อหาทั้งหมดแล้วจึงปฏิบัติ

- มีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อให้รู้พื้นฐานของตนเอง
- มีการทดสอบหลังเรียนเพื่อรู้ความก้าวหน้าของตนเอง

ณัฐวุฒิ : เพื่อนตอบว่ามีกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการเรียน

- มีกิจกรรมที่สนุก ทำทาย

วารี : เรียนรู้จากผู้ประกอบการเพื่อสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่น โดยเลือกที่มีประสบการณ์จริงและสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้

ชลิท : แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งสำคัญต้องมีเป้าหมายในชีวิต เพื่อที่จะได้ตั้งใจเรียนและหาความรู้ตามที่ตนเองต้องการ

ณัฐวุฒิ : การเรียนในวิทยาลัยฯ ยังไม่ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ และการปฏิบัติงานไม่เหมาะสมไม่ตรงตามวิชา เช่น ให้ถากหญ้าอย่างเดียว เลยไม่อยากเรียน อยากให้ครูเปลี่ยนวิธีการสอน

ครูเอกชัย : การเปลี่ยนแปลงคนอื่นนั้นทำได้ยาก ควรเปลี่ยนแปลงตัวเอง และมีเป้าหมายในชีวิตอย่างที่ดีชัดเจน

รายงานการประชุมวันที่ 1 มีนาคม 2550

ผู้ร่วมประชุม

นางสาววาริ	คำเคน	นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง
นางสาวปวีณา	เผือกหอม	นางสาวสุภา	แซ่หาญ
นายวรวุฒิ	แสนแก้ว	นายเจนณรงค์	ล้อมกัน
นางสาวพรทิพย์	หวานคำ	นางสาวพิกุล	มณีวงศ์
นายหัตถุระ	ชาววิวัฒน์	นายชลิท	ตรีนิษฐ์
นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	นายวรวุฒิ	แสงพุ่มพงษ์
นายกรวุฒิ	อุ๋น		

ครูเอกชัย : ทีมวิจัยได้ทำงานมาระยะหนึ่งแล้วแต่ยังไม่มีการประชุมสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยรับรู้ ควรจะมีการประชุมสัมพันธ์งานที่ทีมวิจัยทำอยู่

พรทิพย์ : น่าจะมีการทำโปสเตอร์เผยแพร่ผลงานที่ทำอยู่และรับสมัครสมาชิกเพิ่ม

ชลิท : เสนอว่าควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้คนอื่นรู้ว่าทีมวิจัยทำอะไรอยู่

ครูเอก : ในการจัดกิจกรรมมีจุดประสงค์อะไร

ที่ประชุมได้กำหนดจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรม คือ

1. เพื่อหาสมาชิกใหม่เข้าร่วมโครงการ
2. เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้นักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัย
3. พัฒนาลักษณะการเป็นผู้นำ

ครูเอกชัย : ควรมีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน

วาริ และปวีณา : จะเตรียมเกมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ใช้เวลา 10 - 15 นาที

พรทิพย์ : เป็นผู้ดำเนิน กิจกรรม วาดภาพ อดีต ปัจจุบัน อนาคต เพื่อทราบ ความคาดหวังในการเรียนเกษตรของผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้เวลาประมาณ 45 นาที

ชลิท : เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเธอเล่าฉันลอก เธอบอกฉันว่า เพื่อสื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมเห็นถึงวิธีการเรียนรู้โดยการบอกหรือบรรยายโดยไม่ได้เห็นของจริง เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง
ที่ประชุมมีมติจะจัดกิจกรรมในวันที่ 10 มีนาคม 2550

รายงานการประชุมวันที่ 17 มีนาคม 2550

ผู้ร่วมประชุม

นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง
นางสาววารี	คำเคน	นางสาววิลาวรรณ	ปิ่นเจริญ
นางสาวปวีณา	เฟื่องหอม	นางสาวสุภา	แซ่หาญ
นายวรวุฒิ	แสนแก้ว	นายเจนณรงค์	ล้อมกัน
นางสาวพรทิพย์	หวานคำ	นายธนาการ	ช่างประดับ
นางสาวพิกุล	มณีวงศ์	นายหัตถุระ	ชาววิวัฒน์
นายชลิท	ตรีนิษฐ์	นายกรวุฒิ	อู่ขุน

ครูเอกชัย : ในการจัดกิจกรรมชวนน้องมาทำงานที่ผ่านมามีวิสัยคิดว่ามีผลอย่างไร

ชลิท : มีเพื่อนๆ ให้ความสนใจอยากมาร่วมทำงานด้วย

พิกุล : มีน้อง ผู้หญิงสมัครเข้ามาร่วมทีมวิสัยด้วย

ครูเอกชัย : ในช่วงปิดภาคเรียนตั้งแต่กลางเดือนมีนาคม จนถึงเดือนพฤษภาคม ทราบว่าทีมงานวิสัย ต้องกลับบ้าน หรือบางคนต้องไปทำงานเพื่อหารายได้ในช่วงปิดภาคเรียน ขอให้ใช้โอกาสนี้หาข้อมูลในการทำงานวิสัยจากผู้ปกครอง และเจ้าของกิจการที่นักเรียนไปทำงานอยู่ด้วย พอเปิดภาคเรียนมาก็นำข้อมูลมานำเสนอในที่ประชุม ทีมงานมีข้อเสนออะไรบ้าง

ณัฐวุฒิ : อยากให้พาดูงานผู้ประกอบการจนประสบความสำเร็จ เพื่อสัมผัสเกี่ยวกับแนวคิด และวิธีการในการทำอาชีพ

วรวุฒิ : ถ้าจะไปศึกษาดูงาน น่าจะเป็นรุ่นพี่ที่จบจากวิทยาลัยเกษตรและสามารถเล่าประสบการณ์ได้จริง เพราะที่เคยไปดูมาได้แต่เดินดูแล้วมีเวลาพูดคุยน้อย

ครูเอกชัย : ที่ประชุมมีความเห็นอย่างไร

ที่ประชุมมีมติในการไปศึกษาดูงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตร โดยดูงานในสถานฟาร์มของรุ่นพี่ที่จบจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

ครูเอกชัย : ควรจะไปในช่วงปิดภาคเรียนดีหรือไม่

ณัฐวุฒิ : ควรไปในเดือนพฤษภาคม ก่อนเปิดเทอม เพราะบางคนต้องไปทำงานในช่วงปิดเทอมไม่สามารถลงงานได้ ที่ประชุมเห็นด้วยในการไปศึกษาดูงานก่อนเปิดเทอม

ครูเอกชัย : จะประสานงานกับรุ่นพี่และโทรนัดหมายวันเวลาในการเดินทางต่อไป

รายงานการประชุมวันที่ 8 พฤษภาคม 2550

ผู้ร่วมประชุม

นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	นายชลิต	ตรีนิษฐ์
นายประชา	หาญบุญศรี	นายธนากร	ช่างประดับ
นายวรวิทย์	แสนแก้ว	นายเจนณรงค์	ล้อมกัน
นางสาวพิกุล	มณีวงศ์	นางสาวพรทิพย์	หวานคำ
นางสาววารี	คำเคน	นางสาวปวีณา	เพือกหอม
นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง	นางสาววิลาวรรณ	ปิ่นเจริญ

ครูเอกชัย : การเดินทางไปศึกษาดูงาน ที่ฟาร์มไม้ดอกของพี่สมาน หาญพุด ที่อำเภอภูเรือ จังหวัดเลยในวันที่ 4-5 พฤษภาคม ทีมวิจัยมีความรู้สึกอย่างไร และได้รับความรู้อะไร

ณัฐวุฒิ : รู้สึกประทับใจในตัวพี่สมานที่เรียนจบระดับ ปวช. แต่สามารถทำงานจนประสบความสำเร็จได้

วิลาวรรณ : รู้สึกมั่นใจในการประกอบอาชีพอิสระ เพราะเมื่อก่อนกังวลว่าเรียนจบแล้วจะทำไม่ได้เพราะไม่มีทุน แต่เมื่อได้พูดคุยกับพี่สมานแล้วก็เห็นทางในการที่จะหาทุนในการประกอบอาชีพ

ปวีณา : รู้สึกทั้งในตัวพี่สมาน ที่มีแนวความคิดในการพัฒนางานและการค้าขายไม้ดอก

พิกุล : รู้สึกว่าการประกอบอาชีพเกษตร สามารถเลี้ยงตัวได้

พรทิพย์ : รู้สึกตื่นเต้น และชื่นชมในตัวพี่และได้ฟังประสบการณ์จริงๆ

ณัฐวุฒิ : ได้รู้ว่าการเรียนของพี่ประสบความสำเร็จเพราะพี่เรียนและปฏิบัติจริงไปด้วยกัน พี่อยู่หมวดประจำไม้ดอกกับอาจารย์ อาจารย์ใช้ทำงานที่ทำทุกอย่างจึงมีความรู้และประสบการณ์มาก

เจนณรงค์ : เห็นว่าพี่สมานเก็บข้อมูลทุกอย่าง ทั้ง ราคา ชนิดของไม้ดอก ความต้องการของลูกค้า และจำนวนที่ผลิตในอำเภอภูเรือ แล้วนำมาใช้ในการวางแผนการผลิตในอนาคต

ธนากร : เสนอน่าจะมีการไปศึกษาดูงานอย่างนี้อีก เพราะเป็นประโยชน์ได้เห็นของจริง ได้ฟังประสบการณ์จริงทั้งความล้มเหลว การแก้ปัญหา

ครูเอกชัย : การศึกษาดูงานต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ถ้าจะไปอีกต้องปรึกษากันว่าจะไปที่ใด เพราะผู้ที่สามารถจะสามารถบอกเล่าประสบการณ์ได้ดี ทำให้เข้าใจและมองเห็นภาพได้นั้นหายาก

ชลิต : เสนอน่าจะทำหนังสือเพื่อบอกเล่าความรู้สึกประสบการณ์ในการทำงานวิจัย เพื่อเผยแพร่ให้เพื่อนและรุ่นน้องในวิทยาลัยฯรู้ว่าทีมวิจัยทำอะไรบ้าง

ครูเอกชัย : ที่ประชุมมีความเห็นเกี่ยวกับการทำหนังสืออย่างไร

ที่ประชุมมีมติให้ทำเป็นหนังสือแบบง่ายๆ โดยทุกคนจะเขียนบอกเล่าประสบการณ์ในการทำงานวิจัย มอบหมายให้ชลิตเป็นผู้รวบรวม จัดพิมพ์ต่อไป

รายงานการประชุมวันที่ 17 มิถุนายน 2550

ผู้ร่วมประชุม

นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	นายชลิต	ตรีนิษฐ์
นายธนากร	ช่างประดับ	นางสาวจันทิมา	กวีกิจสุชาดา
นายวรวิทย์	แสนแก้ว	นายเจนณรงค์	ล้อมกัน
นางสาวพิศุล	มณีวงศ์	นางสาวพรทิพย์	หวานคำ
นางสาววาริ	คำเคน	นางสาวปาวิณา	เพือกหอม
นางสาวพรพิมล	อินคำ	นางสาวสุภา	แซ่หาญ

ครูเอกชัย : สอบถามความก้าวหน้าในการทำหนังสือ

ชลิต : เพื่อนๆ ได้เขียนบทความส่งมาให้เรียบร้อย ได้ดำเนินการจัดพิมพ์ แล้วกำลังจะถ่ายเอกสารและเขียนเล่ม ขอปรึกษาที่ประชุมว่าจะทำกี่เล่ม

ที่ประชุมมีมติให้ทำจำนวน 60 เล่ม เพื่อแจกให้ทีมวิจัยทุกคน แจกให้รุ่นน้องและเพื่อนที่มีความสนใจ มอบให้ทีมพี่เลี้ยง และมอบให้นักวิจัยเครือข่ายวิทยาลัยเกษตร

ธนากร : ในเทอมนี้มีนักเรียนใหม่เข้ามา น่าจะจัดกิจกรรมชวนน้องมาร่วมทำงาน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการและหาสมาชิกเพิ่ม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในการจัดกิจกรรมโดยจะจัดในวันที่ 20 มิถุนายน 2550 มีการแบ่งหน้าที่ วาริ และปาวิณา จะเป็นผู้จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ชลิต ณัฐวุฒิ และธนากรจะเป็นผู้นำ กิจกรรม สูงข้าม ต่ำลอด เพื่อเชื่อมโยงสู่ประเด็นการเรียนรู้โดยไม่มีจุดหมายทำให้ไม่มีความมั่นใจ และไม่ตั้งใจเรียน สุภา และวรวิทย์ ทำหน้าที่คุณลิขิต พรทิพย์ ทำหน้าที่คุณอำนวยการ

รายงานการประชุม วันที่ 15 ธันวาคม 2550

ผู้ร่วมประชุม

นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	นายชลิต	ตรีนิติย์	
นางสาวอริสา	เลิศศรีธรรม	นายประชา	หาญบุญศรี	นาย
ธนาคาร	ช่างประดับ	นางสาวจันทิมา	กวีกิจสุชาดา	
นางสาวพิกุล	มณีวงศ์	นางสาวนุสรา	ทองรอด	
นางสาวพรพิมล	อินคำ	นางสาวนิลยา	จันทวงษ์	
นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง	นางสาวเพ็ญศรี	บุญขึ้น	
นางสาวพัชรี	สกุลวรรภัทร	นายวรวุฒิ	แสนแก้ว	

ครูเอกชัย : ในวันที่ 12 มกราคม 2551 จะมีการสัมมนาคณะวิชาพีชศาสตร์ และจะมีคณะครูศิษย์เก่ามาร่วมงานเป็นจำนวนมาก ทีมนักวิจัยคิดว่าจะร่วมกิจกรรมหรือไม่

ณัฐวุฒิ : เมื่อมีรุ่นพี่และครูอาจารย์มาร่วมงานมาก ถ้าเป็นไปได้ น่าจะจัดเวทีเสวนา เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่สร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตร

ที่ประชุมมีมติจัดงานเสวนาเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ ชลิต และณัฐวุฒิ รับเป็นพิธีกรในการดำเนินงาน พิกุล รับหน้าที่เป็นผู้บันทึก พรพิมล และนุสรา รับหน้าที่ฝ่ายทะเบียน นิลยารับหน้าที่เป็นฝ่ายจัดสถานที่โดยจะประสานงานกับนักศึกษา ปวส.พีชศาสตร์ จันทิมา และอริสา รับหน้าที่ประชาสัมพันธ์งาน ชลิตรับหน้าที่ ประสานงานกับศิษย์เก่า และครู ที่จะร่วมเวทีเสวนา

รายงานการประชุม วันที่ 18 มกราคม 2551

ผู้ร่วมประชุม

นายชลิต	ตรีนิติย์	นายธนาคาร	ช่างประดับ
นางสาวจันทิมา	กวีกิจสุชาดา	นางสาวพิกุล	มณีวงศ์
นางสาวนุสรา	ทองรอด	นางสาวพรพิมล	อินคำ
นางสาวนิลยา	จันทวงษ์	นายณัฐวุฒิ	ด้วงทอง
นางสาวเพ็ญศรี	บุญขึ้น	นางสาวพัชรี	สกุลวรรภัทร
นายประชา	หาญบุญศรี		

ชลิต : เนื่องจากครูเอกชัย มีงานด่วน ไม่สามารถมาร่วมประชุมได้ จึงมอบหมายให้ผผดำเนินการประชุม เรื่องประชุมวันนี้จะเป็นการสรุปผลเวทีเสวนา เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2551 ขอให้พิกุล เสนอสิ่งที่ได้บันทึกไว้

พิกุล : ข้อมูลแรงบันดาลใจที่พี่ ๆ คัดสนใจมาเรียนที่วิทยาลัยเกษตร บางคนมาเรียนเพราะต้องการจะหนีวิชาพื้นฐานจากการศึกษา ม.ปลาย บางคนชอบในอาชีพทางการเกษตร ปัญหาอุปสรรคในการทำงานโดนดูถูก

จากพนักงานด้วยกัน พี่บางคนไปสมัครงานโดนดูถูกว่าเป็นนักเรียนที่จบมาจากอาชีวศึกษาไม่มี
ความสามารถ

ชลิต : มีความรู้สึกร้อยๆในการจัดกิจกรรม

ณัฐวุฒิ : ประทับใจได้รับความสนับสนุนจากรุ่นพี่มากขึ้น

เพ็ญศรี : ได้รับฟังประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ และมีความหวังในการประกอบอาชีพ

ประชา : รู้สึกว่าเวลาในการเสวนาน้อยไป

ชลิต : ในฐานะพิธีกร รู้สึกว่ายังเตรียมตัวไม่พอ และไม่สามารถถามเจาะลึกได้ และครูที่รับปากว่าจะร่วม
เสวนา พอถึงเวลาจริงกลับปฏิเสธ

ณัฐวุฒิ : ไม่สามารถตั้งคำถามให้ตรงกับหัวข้อที่ตั้งไว้ตอนแรกได้ เพราะไม่รู้จะตัดบทขณะที่พี่พูดนอก
ประเด็นได้

พิกุล : เครื่องเสียงเบาเกินไป

นิลยา : ขณะเสวนามีผู้ร่วมงานน้อยเกินไป

จันทิมา : น่าจะมีการจัดเวทีแบบนี้อีกครั้งโดยไม่จัดรวมกับงานคณะพีชศาสตร์

ที่ประชุมมีมติจะจัดงานอีกครั้ง โดยมีแนวทางการเตรียมสถานที่ต้องดีกว่านี้ กำหนดเวลาในการจัด
กิจกรรมให้เหมาะสม มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผู้ดำเนินรายการต้องเตรียมความพร้อมมากกว่านี้ ต้อง
มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ที่จัดงาน ต้องประชุมและประสานงานพูดคุยกันมากกว่านี้

รายงานการอบรมหลักสูตร งาน พลังกลุ่ม และความสุข

ระหว่างวันที่ 29 - 31 มีนาคม 2550

ณ บ้านกลางสวน ตำบลปลายโพพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตามภารกิจของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สมุทรสงคราม นอกเหนือจากการหนุนเสริมการทำโครงการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบแล้ว การหนุนเสริมทักษะของนักวิจัยในการทำงานก็เป็นอีกหนึ่งภารกิจที่ศูนย์ฯ จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้เติมเต็มให้กับนักวิจัย ซึ่งในช่วงนี้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่กำลังดำเนินงานในหลายพื้นที่ ๆ ที่ จะมีนักวิจัยที่เป็นเยาวชนอยู่มาก เช่น กลุ่มเยาวชนแม่กลอง กลุ่มนักศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจาก 3 พื้นที่ คือ วยท.สิงห์บุรี วยท.เพชรบุรี และ วยท.กาญจนบุรี ทางศูนย์ฯ จึงได้จัดฝึกอบรมหลักสูตร งาน พลังกลุ่ม และความสุข ให้กับน้องเยาวชน ซึ่งหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ทางเสมสิกขาลัยได้ออกแบบไว้เพื่อเป็นการศึกษาทางเลือกใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภายในของตนเอง นอกจากนักวิจัยในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว ในครั้งนี้ยังมีว่าที่นักวิจัยเยาวชนจากบ้านดอนโพ จ.ราชบุรี เข้าร่วมด้วย จำนวนผู้เข้าฝึกอบรมรวมทั้งสิ้น 35 คน

วันพฤหัสบดีที่ 29 มีนาคม 2550

กล่าวต้อนรับจากเจ้าบ้าน (เริ่มเวลา 10.00 น.)

เมื่อนักวิจัยจากทั้ง 5 จังหวัดได้เริ่มทยอยมาถึงรีสอร์ทบ้านกลางสวน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมครั้งนี้จนครบแล้ว คุณชิษณุวัฒน์ มณีศรีจำ (พีชเนส : วิทยากรหลัก) ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สมุทรสงคราม ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ ได้กล่าวต้อนรับน้อง ๆ เยาวชน รวมทั้งคณาจารย์จากแต่ละสถาบันที่ร่วมเดินทางมาเข้าร่วมฝึกอบรมด้วย และได้บอกกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการมาฝึกอบรมในครั้งนี้ ซึ่งจะใช้รูปแบบการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านกิจกรรม ขอให้ทุกคนที่มาเข้าร่วมได้วางตำแหน่งหน้าที่บทบาท หรือความห่วงกังวลของแต่ละคนไว้ เพื่อให้พร้อมเก็บเกี่ยวประสบการณ์ที่จะได้รับจากการอบรมในครั้งนี้ นอกเหนือจากการเรียนรู้ทักษะที่จะนำไปใช้แล้ว ยังมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาภายในจิตใจของตนเองด้วย

จากนั้นจึงได้กล่าวแนะนำทีมงานและผู้เข้าร่วมท่านอื่นเพิ่มเติมดังนี้ คือ คุณอภิชาติ ลือสกล (พีชชาติ หัวหน้าโครงการวิจัยกลุ่มเยาวชนรักแม่กลอง : วิทยากรหลัก) คุณบัณฑิต อิดเกิด (พีบ้ง จาก จ. กระบี่ ผู้ร่วมเรียนรู้) ทีมงานของศูนย์ฯ ได้แก่ คุณศิริวัฒน์ คันทารส (พีอาร์ต : วิทยากรหลัก) คุณสุข ประเสริฐ กล่อมจิต (พีตัน : คนจับประเด็น) คุณรัตนาวงศ์ชื่อ (พีเอื้อย : สร้างสันตนาการ) คุณวิลาวัณย์ ประจวบวัน (พีกิม : ผู้บันทึก) และนักศึกษาฝึกงานจาก ม.นเรศวร คือ คุณธนพล สิงห์สร และคุณพิเชษฐ์ ใจบุญ (ผู้ร่วมเรียนรู้และผู้ช่วยทั่วไป) นายสุรศักดิ์ ประไพรินทร์ (น้องต๋อง ผู้ช่วยทั่วไป)

กติกการเข้าร่วมฝึกอบรม

เพื่อให้ทุกคนมีสมาธิจดจ่อต่อสิ่งที่จะได้เรียนรู้ จึงขอให้ปิดเสียงโทรศัพท์มือถือ ถ้ามีความจำเป็นจะต้องรับให้ออกไปรับด้านนอก และจะใช้ระฆังเพื่อบอกสัญญาณ หรือเป็นสื่อในการสื่อสารกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในการฟังสิ่งที่ต้องทำ หรือสงบนิ่งเพื่อเตรียมความพร้อมในกิจกรรมต่อไป

กำหนดการกิจกรรมประจำวัน

08.00 – 08.30 น. อาหารเช้า

08.30 – 09.00 น. สมาธิภาวนา

09.00 – 12.00 น. กิจกรรมช่วงเช้า

12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 13.45 น. ฟ้อนพักตระหนักรู้

13.45 – 17.00 น. กิจกรรมช่วงบ่าย

17.00 – 19.00 น. พักผ่อน และรับประทานอาหารเย็น

19.00 – 19.30 น. สมาธิภาวนา

19.30 – 21.00 น. กิจกรรมภาคค่ำ

กิจกรรมที่ 1 : สร้างความคุ้นเคย....ก่อนการเรียนรู้ร่วมกัน

เมื่อแต่ละคนมาจากต่างที่ ต่างสถาบัน ต่างจังหวัด ต่างความคุ้นเคย เมื่อต้องมาอยู่ร่วมกัน จึงเป็นเรื่องยากที่จะร่วมทำกิจกรรมกับคนแปลกหน้าอย่างไม่ขัดเจน ดังนั้นกิจกรรมแรกจึงเป็นการสร้างความคุ้นเคยทำความรู้จักกัน ว่าใครชื่ออะไร มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองอย่างไร

ทีมงานได้แจกอุปกรณ์ คือ บัตรป้ายกระดาษ และปากกา เพื่อเขียนชื่อตนเอง บรรยายภาพของการเริ่มต้นกิจกรรม คนที่ไม่เคยรู้จักกันต่างก็เหลียวมองชื่อคนแปลกหน้า ว่าใครชื่ออะไรกันบ้าง แม้แต่อาจารย์ที่มาจากแต่ละสถาบันต่างก็ลดอายุตัวเองมาเท่า ๆ กับน้องเยาวชนเพื่อร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

ฟิอาร์ต เริ่มชวนให้ทุกคนมองหาคนที่ตัวเองไม่รู้จัก และต้องการอยากรู้จักมากที่สุด แล้วให้ไปพูดคุยกับคนนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลของคนนั้นให้ได้มากที่สุด เป็นระยะเวลาประมาณ 10 นาที แล้วหลังจากนั้นให้นำเรื่องของเพื่อนมาเล่าให้เวทีฟัง โดยขณะเล่าต้องสร้างความน่าสนใจให้มากที่สุดแต่ต้องไม่มีการเสริมแต่ง เมื่อเสียงระฆังเริ่มสัญญาณทุกคนต่างเดินแยกย้ายกันไปหาคู่ของตัวเอง แต่ละคู่ก็เริ่มการพูดคุยกันอย่างเสียงแข็งแซ่ บางคู่จับแบบชาย – ชาย บางคู่ก็จับแบบหญิง- หญิง บ้างก็เป็นคู่ของผู้ใหญ่กับเด็ก เสียงคำถามที่ได้ยินส่วนใหญ่ คำถามแรกมักจะถามว่า

เธอชื่ออะไร มาจากที่ไหน ชอบอะไร ฝันอยากเป็นอะไร เรื่องราวคำถามมากมายแตกต่างกันไปตามแต่ความสนใจของตนเองที่อยากจะรู้จากเพื่อน บางคู่สงสัยก็หมดเรื่องที่จะถามนั่งนิ่งเงียบ จนฟิอาร์ตแซวว่าใช้พลังจิตในการพูดคุยหรืออย่างไร บางคู่ก็ไปกั๊กหัวเราะกันไป บางคนสัมผัสกันไปกั๊กจับกันไปด้วย

เพราะกลัวว่าจะจำข้อมูลของเพื่อนได้ไม่หมด เลยระฆังบอกสัญญาณหมดเวลา เพื่อให้ทุกคนได้กลับมา
เข้าวง และพร้อมที่จะเล่าเรื่องของเพื่อนให้ฟัง (คู่ละ 3 นาที) ข้อมูลจากการบอกเล่าที่ทุกคนได้ร่วมกัน
ถ่ายทอด คือ

1. นางสาวปาริณา เพื่อกหอม (มุก) : สาวจาก วชท.สิงห์บุรี เป็นสาวห้าว ที่มีเสียงเป็นเสน่ห์ มุก
สมชื่อ
2. อาจารย์สุมิตรา สำเภาพล (อ.สุ) : จาก วชท. กาญจนบุรี คนนครศรีธรรมราช ใจดีเป็นที่รักของ
นักเรียน
3. นายวรวิษ วงษ์จักษ์ (เปรม) : เป็นหนุ่มหล่อที่ยังโสดจากเมืองกาญจนบุรี ชอบเล่นกีตาร์
4. คุณธนพล สิงห์สร (ชัน) : นักศึกษาฝึกงาน เรียนจบแล้วจะไปทำงานด้านพัฒนาสังคม
5. นายมานพ ไชยบำรุง (นพ) : หนุ่มหล่อไฟแรงจากประจวบคีรีขันธ์ มีความฝันอยากเป็นเจ้าของ
ฟาร์ม
6. นายประจวบ เสริมสุข (อ.จวบ) : จาก วชท.กาญจนบุรี งานอดิเรกชอบปลูกต้นไม้
7. นายบำรุง เจริญแพ (อ้าว) : จากเพชรบุรี มีความฝันเป็นเจ้าของฟาร์ม เพื่อสานต่องานที่บ้าน เคย
ทำคลอดวัว
8. นายพิเชฐ ใจบุญ (ต๊อ) : เป็นนักศึกษาฝึกงานจาก ม.นเรศวร คนพิษณุโลก อยากเป็นนักพัฒนา
ชุมชน
9. นางสาวสุริยาพร นิลสีอ่อน (ป้อม) : เรียนจบแล้วจาก วชท.เพชรบุรี
10. นายบัณฑิต อิดเกิด (บัง) : เป็นอาจารย์จากกระบี่ มีครอบครัวแล้ว
11. นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล (อ.เอก) : ยังโสด จาก วชท.สิงห์บุรี มีนิสัยรักเด็กเหมือนลูกในไส้
อยากให้เด็กเรียนแบบสนุกสนาน ไม่เครียด
12. นางสาวเกศรินทร์ เพื่อกหอม (เกต) : คนชะอำ เป็นสาวชาวไร่จากเพชรบุรี เป็นนักกิจกรรม
เป็นคนมีน้ำใจโอบอ้อมอารี (ยังไม่มีแฟน) รักเพื่อน ทำอาหารได้ มาเรียนเกษตร(สาขาสัตวศาสตร์)เพราะ
พ่อแม่อยากให้เรียนแล้วกลับไปทำงานที่บ้าน
13. นางสาวดวงแก้ว พันธุนิตย์ (แฟลด์) : มาจากราชบุรี เป็นลูกคนโต เกลียดหนอน มีสเป็คขาย
ในฝันที่จี๊ดเล่น อยากอยู่กับครอบครัวที่มีความสุข
14. นายอลงกรณ์ แสนเจริญ (ข้าง) : จาก วชท.สิงห์บุรี โตขึ้นอยากเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เกลียดคนที่
หน้าตาดีกว่าตัวเอง
15. นางสาวศิริวดี สุนทรเมธิ (โอ) : อายุ 16 ปี อนาคตอยากเป็นกัปตัน
16. นางสาวปิยมาศ แพรกเชิน (มาศ) : จาก วชท.กาญจนบุรี อยากเป็นผู้พิพากษา
17. ค.ญ.กัญญารัตน์ สโมสร (กัญ) : อาหารที่ชอบทุกอย่างที่ทานได้
18. นางสาวนาตยา สร้อยเนียม (แอน) : วชท.กาญจนบุรี ชอบแมว คติประจำใจ ทำวันนี้ให้ดี
ที่สุด อนาคตอยากเป็นเจ้าของฟาร์ม

19. ค.ณ.ผการัตน์ โพธิ์รุ่ง (กุก) : ชอบวาดรูป อารมณ์ศิลปิน
20. นางสาวพรทิพย์ หวานคำ (นุ้ย) : คนเซียงราย
21. นายอธิป ธรรมรุชชาติ (มิก) : วยท.กาญจนบุรี งานอดิเรกแล้วแต่ใจอยากทำ เป็นลูกคนเล็ก
22. นายมงคล สดโสม(ตั้ม) : เป็นคนประจบสอโอ้น เรียนที่ วยท.เพชรบุรี ชอบตกปลา ที่บ้านมีไร่สับปะรด อยากเป็นปศุสัตว์อำเภอ
23. นายธนาคาร ช่างประดับ (แบงค์) : เรียนช่างจาก สิงห์บุรี เป็นคนอ่่างทาง อ.แสวงหา โตขึ้นอยากเป็นวิศวกร
24. นายวิวัฒน์ชัย เครือตรีประดิษฐ์ (อ.เล็ก) : คนช้ยนาท สอนที่ วยท.กาญจนบุรี จบโทจากเศรษฐศาสตร์ (ม.เกษตรศาสตร์) ชอบเล่นตะกร้อ
25. นางสาววารี คำเคน (ฝน) : จาก วยท.สิงห์บุรี คนนครปฐม ชอบเรียนวิชาไม้ดอกไม้ประดับ ประทับใจที่เกิดมาเป็นลูกของพ่อแม่ อยากไปประเทศเยอรมัน
26. นางสาวพิกุล มณีวงศ์ : จาก วยท.สิงห์บุรี เป็นคนสุพรรณบุรี ชอบโดเรมอน ประทับใจที่เกิดมามีแม่ ชอบทานผักสีเขียว
27. นางสาวจันทิมา กวีกิจสุชาดา (จัน) : จาก วยท.สิงห์บุรี เป็นคนพะเยา ชอบทานวันเส้น ใส่รองเท้าเบอร์ 36
28. ค.ณ.พิมพ์พร สิงห์พลงาม (ป๊วย) : จากราชบุรี ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนบุรีรัมย์ ที่บ้านทำสวนหน่อไม้ฝรั่ง
29. นายเมธวิน จรรยาประเสริฐ (กัส) : กำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
30. นายชาติรี โชคชัยอัมรินทร์ (ตรี) : จากวยท.กาญจนบุรี (สัตวศาสตร์) งานอดิเรก คือ กีฬา และ ดนตรี
31. นายเจนณรงค์ ล้อมกัน (หนึ่ง) : วยท.สิงห์บุรี เป็นคนเรียนเก่ง อยากเป็นนักวิชาการทางการเกษตร อาชีพเสริมขายต้นไม้
32. นายณัฐวุฒิ ค้างทอง (บอล) : เล่นด้านกิจกรรม (เรียนไม่มา กิจกรรมไม่ขาด) อนาคตอยากเป็นเกษตรจังหวัด อาชีพเสริมปลูกต้นไม้ขาย
33. นางสาวปิยนุช เจริญศรี (อ.ก๊วง) : จบจากลาดกระบัง สอนอยู่ที่ วยท.เพชรบุรี เป็นผู้ชักชวนให้ วยท.ได้เข้ามามีส่วนได้รับรู้เกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
35. นายชลิท ตรินิตย์ (ลิต) : เรียนอยู่ที่ วยท.สิงห์บุรี เป็นคน จ.อ่างทอง

คำถามเล็ก ๆ คำถามแรกที่พี่อาร์ตฝากให้น้อง ๆ ลองคิดจากกิจกรรมนี้ คือ “ทำไมถึงแม้ว่าทุกคนได้รับเวลาเท่ากัน แต่ได้ข้อมูลไม่เท่ากัน?” เมื่อนำเสนอจะเห็นว่าบางคนเล่าได้สั้น บางคนเล่าได้ยาว บางคนนำเสนอได้อย่างสนุกสนาน บางคนเล่าแบบเรื่อย ๆ ตามลำดับที่สัมผัส และเรื่องที่เล่าต่างก็แตกต่างกันไปตามแต่ความสนใจซึ่งไม่เหมือนกัน ซึ่งทั้ง 3 วันนี้จะได้มาเรียนรู้ว่าเพราะอะไร แล้วจะอย่างไร จึงจะสามารถทำได้พอดี

กิจกรรมที่ 2 : ความคาดหวังต่อการมาร่วมฝึกอบรมในครั้งนี้ (เวลา 11.30 น.)

พี่อาร์ต ให้น้อง ๆ คิดทบทวนว่า “การเข้าการอบรมในครั้งนี้ มีความคาดหวังกันอย่างไร?” โดยให้เลือกมาเพียงหนึ่งข้อที่ตรงกับใจตนเองมากที่สุด แล้วเขียนลงบนกระดาษบัตรคำ เพื่อที่ทีมงานจะได้รับทราบและปรับกิจกรรมให้เหมาะสมหรือตรงกับสิ่งที่ทุกคนต้องการได้มากที่สุด เมื่อทุกคนเขียนเสร็จแล้ว ให้ทยอยมาอ่านความคาดหวังของตนเองทีละคนหน้าเวที แล้วนำไปแปะไว้บนบอร์ด ต่างคนต่างก็มีความคาดหวัง บ้างก็เหมือนกัน บ้างก็แตกต่างกัน เมื่อกระดาษทุกแผ่นความคาดหวังมารวมกันทั้งหมดบนบอร์ดแล้ว มองดูยุ่งยากมากและปนกันไปหมด ยกต่อการสรุปข้อมูล

พี่ชาติ ได้ชวนให้น้องสังเกตว่าวิธีการนี้ คือเทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการระดมความคิดหรือเก็บข้อมูลจากเวที เหมาะสำหรับกลุ่มเวทีที่มีคนจำนวนมาก หรือมีสมาชิกที่ไม่กล้าพูด ประโยชน์ของการใช้บัตรคำ คือ เป็นเครื่องมือที่ฝึกการคิด เนื่องจากแผ่นบัตรคำจะไม่ใหญ่มาก ดังนั้นผู้เขียนต้องประมวลหรือสรุปความคิดของตนเองออกมาเป็นคำสั้น ๆ กระชับ และชัดเจน จึงจะสามารถเขียนได้พอในพื้นที่จำกัด วิธีการนี้จึงเป็นการทำให้ได้คิดแบบสรุป เมื่อความคิดที่ระดมมามีความหลากหลาย จำเป็นต้องมีการจัดกลุ่มข้อมูล ถึงง่ายต่อการดำเนินการ เพราะวิธีการนี้ไม่ต้องนำข้อมูลมาลอกเขียนใหม่ สามารถลอกกระดาษบัตรคำมาแปะเรียงตามประเภทข้อมูลได้ทันที จึงประหยัดเวลาได้มาก เนื่องจากต้องมีการจัดกลุ่มข้อมูลแต่ละแผ่น ดังนั้นในแต่ละแผ่นต้องเป็นข้อมูลที่มีเพียงความคิดเดียว และชัดเจนในสิ่งที่ต้องการจะสื่อ (ไม่อย่างนั้นจะจัดเข้ากลุ่มลำบาก ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องบอกย้ำแก่ทุกคนคิดให้ชัด ถ้าจะมีหลายความคิดเห็นให้เขียนเพิ่มในแผ่นใหม่ ไม่รวมอยู่ในแผ่นเดียวกัน)

ผลการระดมความคาดหวังในการมาเข้าอบรมในครั้งนี้ จัดได้เป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มความสนุกสนาน จำนวน 2 เสียง
2. กลุ่มแนวทางหรือเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง จำนวน 8 เสียง
3. กลุ่มเพิ่มประสบการณ์ตนเอง จำนวน 5 เสียง
4. กลุ่มรูปแบบกิจกรรม จำนวน 4 เสียง
5. กลุ่มความรู้ จำนวน 13 เสียง

บทสรุปของเป้าหมายในการทำกิจกรรมนี้ คือ ทีมงานต้องการเก็บข้อมูลเรื่องความคาดหวังจากน้อง ๆ ในขณะเดียวกันก็เป็นการสอนโดยการทำให้ดู เพื่อให้้อง ๆ ได้เรียนรู้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

กิจกรรมที่ 3 : หัวใจสี่ห้อง (12.00 น.)

ให้น้องวาดรูปหัวใจในแผ่นกระดาษแล้วแบ่งเป็นสี่ห้อง พี่อาร์ตจะให้คำถาม 4 คำถาม เมื่อเคาะสัญญาณระฆัง ให้ทุกคนวิ่งไปถามคำถามที่ได้ยินกับเพื่อน ๆ ให้ได้คำตอบมากที่สุดในเวลา 20 วินาที แล้วจดทั้งคำตอบและชื่อผู้ตอบ ลงในแต่ละห้องหัวใจที่แบ่งไว้

ห้องที่ 1. : ตัวเราอยากเป็นอะไร ?

น้องหาคำตอบได้มากที่สุด คือ 10 คน ตัวอย่างของคำตอบมีดังนี้ เปรม เป็นคนดี, ต้อก พัฒนาชุมชน, มิก ทหาร, นาด ผู้พิพากษา, โอ กัปตัน, ปุ่ม นางงาม, อ.กึ่ง หมอ(ตอนควาย), กัส โปรแกรมเมอร์, บัง เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์, แพล็ต ผู้ใหญ่ที่ดี, กูก พยาบาล, ปุ้ย ทนายความ, แอน เจ้าของฟาร์ม, เกต เจ้าของฟาร์ม, ชัน พัฒนาชุมชน เป็นต้น คำตอบที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ ของน้องกัส เป็นโปรแกรมเมอร์

ห้องที่ 2. : อยากให้มีประเด็นอะไรในร่างรัฐธรรมนูญ? (รอบนี้มิกติกา คือ ห้ามถามคนที่เคยถามแล้ว)

น้องหาคำตอบได้มากที่สุด 8 คน ได้น้อยที่สุด 3 คน คำตอบที่ได้เช่น แอน ปิดผับตอนเที่ยงคืน, เปรม ดูแลประชาชน, บอล สร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น, อี๊ว มีนายกหลายคน, อ.เอกและเกต ความเสมอภาค, ช้าง ใส่ใจ, ฝน ห้ามออกจากบ้านหลังเที่ยงคืน, มาศ การศึกษา, อ.กึ่ง เรื่องคนพิการ, อ.สุ การศึกษา, นุ้ย เศรษฐกิจ, นพ คุณธรรม, แวงค์ แรงงาน, อ.จวบ ความเป็นธรรม, ต้ม ประธานาธิบดี และคำตอบที่โดนใจมากที่สุด ตรี อยากให้มีความรักเยอะ เยอะ

ห้องที่ 3. : ความรัก คือ อะไร? (กติกาเหมือนเดิม คือ ห้ามถามซ้ำกับเพื่อนที่ถามแล้วใน 2 คำถามแรก)

น้องหาคำตอบได้มากที่สุด 9 คน มีตัวอย่างดังนี้ อ.กึ่ง ความรักทำให้คนตาบอด, มุก พลังอันยิ่งใหญ่, ต้อก เรื่องตลก, มิก สิ่งที่ดี, นพ บอล ช้าง ตรี อ.เล็ก และอ.สุ คือ การให้, จัน สิ่งที่สวยงาม, สาวไม่หวังผลตอบแทน, แวงค์ คนที่เรารักมีความสุข, กูก สิ่งที่ดี, ชัน ความจริงใจ, กัส ความซื่อสัตย์

ห้องที่ 4. : ถ้าเจอคนอ้วนด้วยสวดยด้วย คุณจะไปบอกเขาว่าอะไร? (กติกา คือ ถามคนที่ยังไม่ได้ถาม)

น้องหาคำตอบได้มากที่สุด 11 คน รอบนี้ให้พูดทุกคน โดยมีกติกาให้คำตอบของเพื่อน ๆ ได้บอกเล่าทั้งหมด คำตอบเป็นดังนี้ เปรม รักคุณ, มาศ น่ารัก, มิก เกลียด, ฝน น่ารักแล้วไม่ต้องลด, ต้อก แชน, มุก น่ารัก, ชัน น่ารักทุกคน, โอ น่ารัก, ต้ม สวดยแต่ลดหุ่นหน่อย, อี๊ว รักครับ, แวงค์ ออกกำลังกายหน่อย, อ.จวบ สบายดีมัย, นพ สวดยครับ, กัญ ปลื้ม, ปุ่ม ไม่มีคำตอบ, นุ้ย ดุ้ยนุ้ยจัง, บัง พิจารณาตัวเอง, เกต น่ารัก, กัส น่ารัก, ปุ้ย น่ารัก, บอล ลดหุ่น, โอ น่ารัก, ช้าง กินให้น้อยลง, อ.สุ ลดหุ่นนิดหนึ่ง

มุมมองจากพี่อาร์ต “ทำไมคนอื่นหาคำตอบได้มาก แต่เราหาได้น้อย เขามีวิธีการหรือใช้ทักษะอย่างไร?”

กิจกรรมที่ 4 : หาพวกเดียวกัน

เพื่อารต์ ให้น้อง ๆ จับกลุ่มตามคำสั่งที่บอก โดยห้ามใช้เสียง และห้ามเขียน

1. จับกลุ่มคนที่เกิดเดือนเดียวกัน : เริ่มต้นแอบมีเสียงกระซิบตลอดมาบ้างเล็กน้อย ทุกคนจะใช้ส่งสัญญาณโดยการชูนิ้วบอกจำนวนเดือนที่ตัวเองเกิด เดือนแรก ๆ ที่ยังไม่เกิน เดือนที่ 10 ไม่เป็นปัญหา เพราะยังสามารถชูนิ้วได้ครบ แต่ 3 เดือนหลังเริ่มมีคนเข้าผิดกลุ่ม

2. คนที่เกิดวันเดียวกัน : เทคนิคเดิม ชูนิ้วบอกสัญญาณ แต่บางคนไม่รู้ว่าวันแรกเริ่มที่วันอะไร วันอาทิตย์ หรือวันจันทร์ ถึงแม้ชูนิ้วได้ครบทั้ง 7 วัน แต่ก็มีการเข้ากลุ่มผิดมาก

ให้กลุ่มที่ถูกแบ่งโดยใช้เกณฑ์ซึ่งเกิดวันเดียวกัน ช่วยกันร่วมคิดหา ลักษณะร่วม เช่น บุคลิกภาพ นิสัย ความชอบ ที่มีลักษณะเหมือนกัน (มากกว่า 70 %) จำนวน 10 ลักษณะโดยใช้เวลา 10 นาที แล้วเขียนลักษณะร่วมเหล่านั้นลงในกระดาษสรุปเพื่อเตรียมนำเสนอ บรรยากาศของการพูดคุยในแต่ละวงบางกลุ่มก็มีเสียงหัวเราะขำ บางกลุ่มก็มีการโหวตว่าลักษณะเหล่านั้นใช่หรือไม่ ข้อสรุปของแต่ละกลุ่มเป็นดังนี้

วันจันทร์ : ร่าเริง กินเก่ง ชอบคนดรี เรียนเก่ง น่ารัก ชอบเที่ยว เจ้าชู้ จี๋สงสัย ขยัน อดทน จี๋งอน เอาแต่ใจตนเอง ใจร้อน ชอบอ่านการ์ตูน

วันอังคาร : ร่าเริง โกรธง่ายหายเร็ว คิดมาก กล้าแสดงออก จี๋สงสาร ปากร้ายใจดี ชอบอยู่คนเดียว กินเก่ง ไม่ชอบคนจู้ป็น เก็บอารมณ์เก่ง

วันพุธ : กล้าแสดงออก ใจร้อน เชื้อมันตนเอง ช่างพูด น่ารัก เอาแต่ใจตนเอง ช่างสงสัย รักจริง กินเก่ง ชอบความบันเทิง ชอบเรียน ช่างฝัน เมตตา ไม่ชอบขัดใจเพื่อน

วันพฤหัสบดี : ชอบเป็นครู สูง ชอบสีเข้ม ชอบอาหารรสจัด ผิวสีเข้ม ฉลาด ใจร้อน ดั้งดั่ง กิฬากลางแจ้ง ถนัดมือขวา ชอบอยู่คนเดียว มีมนุษยสัมพันธ์ รักเดียวใจเดียว เก็บเงินไม่อยู่ ชอบอ่านหนังสือ ชอบอยู่คนเดียว

วันศุกร์ : ร่าเริง ช่างคิด สร้างสรรค์ ช่างพูด ช่างเจรจา ขยัน อดทน ช่างเลือก ประหยัดมัธยัสถ์ เป็นคนมีระเบียบ รักสวยรักงาม ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ กล้าแสดงออก

วันเสาร์ : สนุกร่าเริง ชอบคนดรี กีฬ่า ชอบเพศตรงข้าม ชอบกิน อิสระ เป็นตัวของตัวเอง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ชอบเดินทาง ชอบฟังมากกว่าพูด รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

วันอาทิตย์ : ผมตรง จมูกโด่ง ชอบคนหน้าตาคน หุ่นปานกลาง รักใครรักจริง จี๋ใจน้อย โกรธง่าย หายเร็ว ชอบท่องเที่ยว รักสนุก รักอิสระ กล้าแสดงออก ชอบนุ่งกางเกงยีนส์

ก่อนไปรับประทานอาหารร่วมกัน ความคิดเห็นเล็ก ๆ น้อย ๆ ของน้อง ๆ จากการทำกิจกรรมนี้ คือ คนน้อยจะได้ข้อมูลมากเพราะไม่ต้องใช้เวลานานในการตัดสินใจว่าลักษณะที่คิดใช่หรือไม่ มีการยอมรับความคิดเห็นภายในกลุ่ม การแสดงออก(มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน) การสร้างความคุ้นเคยจากกิจกรรมเล็ก ๆ

บทสรุป : กิจกรรมในช่วงเช้าที่ผ่านมาทั้งหมด ทีมงานได้ออกแบบโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้าง
ความคุ้นเคย สร้างความรู้จัก สร้างความรู้สึกเป็นพวกเป็นหมู่ให้กับผู้เข้าร่วมฝึกการอบรม

กิจกรรมที่ 5 : ผ่อนพักตระหนักรู้....เรียนรู้จากภายใน (เริ่มเวลา 13.30 น.)

ผ่อนพักตระหนักรู้ เป็นการพักผ่อนทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ
หลังจากที่สมองได้ใช้ความคิดมาตลอดครึ่งวัน ทำในการนอน ให้อ่างกายที่สบาย
ที่สุด กางขาออกเล็กน้อย มือหงายขนานลำตัว (ท่าศพ) ถ้าใครนอนแล้วนอนไม่ได้
ก็ให้ลูกนั่งได้แต่ห้ามรบกวนเพื่อน ๆ คนที่สวมแว่นตาก็ก็นำออกไว้ โดยมีดนตรีที่
อ่อนละมุนประณีต ง่ายต่อการทำจิตใจให้สงบ จับกล่อม

พี่เอื้อยได้กล่าวบทภาวนาอย่างเข้มข้นว่า“ขอเชื้อเชิญพวกเราทั้งหลาย ได้โปรดวางภาระที่ค้างค้ำในใจลง
สักพัก ปล่อยวางเรื่องราวในอดีตที่ล่วงเลยผ่านมาแล้ว เรื่องเมื่อหลายสัปดาห์ก่อน เรื่องเมื่อวันวาน หรือแม้
เรื่องที่เพิ่งเกิดขึ้นไม่กี่ชั่วโมงนาที่ที่ผ่านมา..ปลดปล่อยใจลงสักครู่ให้เป็นอิสระ จากเรื่องราวในอนาคตที่ยัง
มาไม่ถึง.....”

กิจกรรมที่ 6 : เตรียมความพร้อม...สร้างการตื่นตัว...ด้วยกิจกรรมภูเขาไฟระเบิด

พี่เอื้อย ได้ร่วมชวนน้อง ๆ เยาวชนสร้างการตื่นตัวด้วยกิจกรรมภูเขาไฟระเบิด โดยให้น้อง ๆ
ยืนล้อมกันเป็นวงกลม มีสมาชิกหนึ่งท่านยืนอยู่ตรงกลางวงเป็นเสมือนภูเขาไฟ คนที่ทำหน้าที่เป็นภูเขาไฟ
จะออกคำสั่งหรือบอกชื่อสิ่งของที่มีอยู่ในตัว เช่น “ภูเขาไฟระเบิดคนที่ใส่กางเกงยีนส์” ก็ให้คนที่ใส่
กางเกงยีนส์วิ่งไปแตะตรงกลางภูเขาไฟแล้ววิ่งกลับไปยืนล้อมวงที่ใหม่ห้ามซ้ำที่เดิม คนที่วิ่งเข้าที่ซ้ำที่สุด
จะต้องมาเป็นภูเขาไฟออกคำสั่งแทน

ภาพของการวิ่งจากผู้เล่นเข้ามารวมกลุ่มกันตรงกลางจำนวนมาก ๆ แล้วชนปะทะกันบ้าง ทำให้
เกิดความสนุกสนาน เพราะลุ้นว่าตัวเองจะเป็นคนสุดท้ายหรือไม่ ตัวอย่างของคำสั่งที่น้อง ๆ ใช้ เช่น ภูเขา
ไฟระเบิดคนที่ใส่กำไล ...คนที่มีโทรศัพท์ ...คนที่ใส่รองเท้า หลาย ๆ คำสั่งที่ทุกคนต้องวิ่งเหมือนกัน เช่น
ภูเขาไฟระเบิดคนที่ใส่เสื้อ ทุกคนจึงต้องวิ่งมารวมกันแล้ววิ่งกลับ แต่ที่เรียกเสียงหัวเราะได้มากที่สุด คือ
คำสั่งว่าภูเขาไฟระเบิดคนที่ใส่ชุดชั้นใน ปรากฏว่าน้องผู้หญิงวิ่งทุกคนแล้วแถมด้วยน้องเบงค์(ชาย) จึงเป็น
ที่สงสัยของเพื่อน ๆ ว่า น้องเบงค์วิ่งเพราะอะไร

หลังจากนั้นพี่เอื้อยได้ชวนให้น้อง ๆ ที่จับคู่สัมภาษณ์ในช่วงเช้ามาจับคู่กันใหม่
อีกครั้ง แล้วให้หันหลังชนกัน ใช้มือเกี่ยวคล้องแขนกันไว้ แล้วให้นั่งลง ตอนลงนั่งนั้นไม่มี
ปัญหา แต่ตอนให้ลุกขึ้นนั้นเริ่มมีปัญหา เพราะต้องลุกขึ้นพร้อม ๆ กันโดยห้ามใช้มือยัน
ปรากฏว่าบางคู่สามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางคู่ไม่สามารถทำได้นั้น เป็นเรื่องที่ต้อง
ค้นหาว่ามีหลักอย่างไรจึงขึ้นได้ง่าย

กิจกรรมที่ 7 : เงื่อนมนุษย์

ให้อาร์ตให้น้อง ๆ แบ่งกลุ่ม โดยนับ 1 ถึง 4 หลังจากนั้นแยกเข้ากลุ่ม โดยให้ส่งตัวแทนมาเป็นหัวหน้ากลุ่มดังนี้ 1. น้องซัน, 2. น้องพิกุล, 3. น้องเบงค์ และ 4. น้องกัญ น้อง ๆ เหล่านี้ถูกคัดเลือกออกมาโดยที่ทุกคนต่างก็ยังไม่รู้ว่าหัวหน้ามีหน้าที่อะไร ส่วนสมาชิกที่เหลืออยู่ในกลุ่มให้ยืนล้อมวงแล้วชูมือขึ้น นำมือมาไขว้กัน แล้วไปจับมือกันตรงกลางกลุ่ม โดยห้ามจับมือคนที่

อยู่ทางด้านซ้ายและขวาของตนเอง และทั้งสองมือห้ามเป็นคนเดียวกัน ลักษณะเป็นเงื่อนที่ไขว้กันอยู่ ภารกิจของหัวหน้ากลุ่ม คือ ต้องคลายเงื่อนมือนั้นออกมาให้ทุกคนมายืนจับมือล้อมวงกันอย่างเดิม โดยมีกติกาว่าห้ามทุกคนส่งเสียงพูด จะพูดได้เฉพาะหัวหน้ากลุ่มเท่านั้นที่สามารถบอกให้สมาชิกในกลุ่มทำตามที่หัวหน้าสั่ง ปรากฏว่าสามกลุ่มแรกทำเสร็จในเวลาใกล้เคียงกัน เหลือแต่กลุ่มของน้องกัญที่ยังไม่สามารถแก้ปมเงื่อนมนุษย์นี้ได้ ทั้งสามกลุ่มต่างนั่งมองให้กำลังใจ จากนั้นอีกไม่ถึง 5 นาที น้องกัญก็ทำสำเร็จ

รอบสองทำเหมือนเดิมแต่ให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยกลุ่ม 1 รวมกับกลุ่ม 2 และกลุ่ม 3 รวมกับกลุ่ม 4 (กลุ่มละ 18 คน) รอบนี้ไม่มีหัวหน้ากลุ่มคอยออกคำสั่ง แต่ทุกคนสามารถบอกกล่าวกันได้ ต่างช่วยกันแนะนำว่าใครควรทำอะไร สังเกตว่าคนที่คอยบอกก็จะคอยออกคำแนะนำอยู่เรื่อย ๆ อย่างเช่นกลุ่มแรกนั้นมักจะได้ยินเสียงน้องเกดคอยบอกอยู่ตลอดเวลา ว่าควรทำอะไร อ.เจบ มักจะคอยส่งเสียงบอกให้กำลังใจว่า อิม ไซ นั่นแหละ คนไหนที่เจียบคอยทำตามสิ่งก็จะขึ้นดูหรือทำตามอย่างเจียบ ๆ เสียง.เอกแว่วมาว่าไม่รู้จะข้ามตรงไหน ขอรอดูนี้แล้วกัน สมาชิกในวงต่างให้กำลังใจให้แก่.เอก จนท้ายสุดหมดเวลา อ.เอก ก็ไม่สามารถคลี่คลายได้ จึงต้องใช้เสียงระฆังช่วย อ.เอก

ส่วนอีกกลุ่มนั้นเป็นไปแบบค่อย ๆ คิด ช่วยกันบอก ลองทำดู แต่เมื่อทำสำเร็จปรากฏว่ากลับได้วงออกมาเป็น 2 วง ซึ่งบ่งบอกว่ามีคนผิดพลาดในการจับมือ แล้วไม่คาดคิดว่าจะส่งผลในตอนท้ายที่แสดงผลของการผิดพลาดนั้นออกมาอย่างชัดเจน จึงต้องเริ่มต้นทำใหม่อีกครั้ง แต่ปรากฏว่าถึงแม้ต้องเริ่มต้นใหม่แต่กลับทำได้สำเร็จก่อน

พี่ชาติได้ชวนน้อง ๆ คุย เพื่อร่วมบอก ร่วมคิด สิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้ด้วยการถามถึงความรู้สึกในช่วงต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกิจกรรม เริ่มต้นตั้งแต่เงื่อนมนุษย์กลุ่มเล็ก ๆ และมีหัวหน้าทีม ความรู้สึกตอนก่อนเล่น คือ งง ไม่รู้ว่าจะแก้เงื่อนนี้ได้อย่างไร ความรู้สึกขณะเล่น สำหรับกลุ่มน้องกัญ สมาชิกทั้ง 7 คนมีความรู้สึก คือ อึดอัด อยากพูด อยากแสดงความคิดเห็น รู้สึกดี รู้สึกเห็นความตั้งใจของน้องที่พยายามจะทำให้สำเร็จ รู้สึกงงและก็เห็นใจน้องกัญซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้า สำหรับกลุ่มที่ทำเสร็จเป็นกลุ่มแรก คือ กลุ่มน้องเบงค์ ความรู้สึกของสมาชิกของทีม คือ รู้สึกอยากช่วย อยากพูดแสดงความคิดเห็นเห็นความมุ่งมั่นของหัวหน้า ความรู้สึกตอนที่ยังแก้ไม่ได้ ก็ไม่อึดอัดเท่าไรนัก ค่อย ๆ ทำ ไม่ได้รีบร้อน และรู้สึกว่าทีมตัวเองเก่ง ทั้งกลุ่มที่สำเร็จกลุ่มแรกและกลุ่มสุดท้าย ต่างก็มีความรู้สึกร่วมที่เหมือนกัน คือ

ความรู้สึกอีกข้อที่อยากจะแสดงความคิดเห็น อยากมีส่วนร่วม จนบางครั้งเผลอทำก่อนที่หัวหน้าจะออกคำสั่ง ความรู้สึกอื่น ๆ ที่เสริมเพิ่มขึ้นมา คือ เห็นความตั้งใจของหัวหน้า

เมื่อเจอนมนุษย์ใหญ่ขึ้น ความรู้สึกของผู้เล่น คือ รู้สึกวุ่นวาย เหมือนปัญหาใหญ่ขึ้น ยิ่งทำยิ่งยุ่ง รู้สึกเหนื่อย แต่ความรู้สึกดีก็มีอยู่ คือ ทุกคนช่วยกันคิดมากขึ้น แก๊ทละเจี้ยน รู้สึกดีที่ทุกคนยอมรับฟังความคิดเห็นของคนในกลุ่ม เห็นความสัมพันธ์กันไม่รู้สึกรังเกียจที่จะถูกเนื้อต้องตัวกัน บางครั้งถึงแม้จะมีความคิดเห็นต่างกัน แต่ก็ยอมรับกันไม่ขัดแย้ง อีกมุมมองหนึ่งของความรู้สึก คือ บางครั้งมีความมุ่งมั่นมากที่จะทำให้สำเร็จมากจนลืมมองข้ามความรู้สึกของเพื่อนที่กำลังเจ็บแขน หรือถูกบีบคั้นหรือไม่ แต่ถ้ามีการสื่อสารก็จะทำให้ทุกคนได้รับรู้ เหตุหนึ่งที่ทำให้ทุกคนมีความมุ่งมั่นสูง เพราะมีความหวังว่าจะทำได้ และเห็นความสามัคคีในกลุ่มที่จะช่วยกัน แต่ดูเหมือนบางทียิ่งช่วยบอกก็จะยิ่งยุ่งเหยิง บางคนจึงยื่นมือมาช่วยเพื่อช่วยลดความวุ่นวาย อีกหนึ่งมุมมองความคิดเห็น คือ การคิดนอกกรอบก็อาจจะคลี่คลายเงื่อนไขนี้ได้

พี่ชาติชวนถามความรู้สึกของน้อง ๆ ที่ถูกเลือกให้เป็นหัวหน้าว่ารู้สึกอย่างไร น้องพิศพลบอกว่ารู้สึกเฉย ๆ เหตุผลที่เพื่อนเลือก เพราะพิศพลมีความรับผิดชอบน่าจะนำพาทีมไปได้ดี สำหรับน้องกัญญะที่เพื่อน ๆ เลือก เหตุผลที่เพื่อนเลือกน้องกัญญะเพราะ เปิดโอกาสให้น้องได้แสดงออก อยากให้น้องมีประสบการณ์ ถึงแม้จะมีอายุน้อย บางคนก็มองว่าตัวเองอายุมากที่สุดอาจจะถูกเลือก จึงรีบเข้าไปหาคนที่อายุน้อยที่สุดจะได้รอดตัว ความรู้สึกของน้องเบงก์เมื่อถูกเลือก คือ เสนอมาก็ยินดีรับ เหตุผลที่เพื่อนเลือกเพราะตัวใหญ่ ภูมิฐาน ดูเป็นผู้มีความรู้ คนสุดท้าย คือ น้องชัน รู้สึกตื่นเต้น แต่ก็ภูมิใจ เหตุที่เพื่อนเลือกเพราะ อ.เอก เห็นว่าในทีมมีลูกศิษย์ของตนเองมากอาจจะเลือกตนเองด้วยความเคารพ ตนจึงรับตั้งเงื่อนไขว่าไม่ควรวูโส และเห็นว่าน้องชันมีบุคลิกโดดเด่น

ความรู้สึกของเพื่อนในทีมที่มีต่อหัวหน้าในขณะที่หัวหน้าออกคำสั่ง กลุ่มที่น้องชันเป็นหัวหน้า เห็นว่าน้องชัน ค่อย ๆ ทำ ค่อย ๆ แก๊ท ทำไปอย่างช้า ๆ ทีละขั้น ทำอย่างมั่นใจ กลุ่มน้องกัญญะ เห็นความพยายามของน้องที่พยายามจะทำให้สำเร็จ ถึงแม้ว่าน้องจะตัวเล็กไม่สามารถเห็นได้ทั้งวง อ.เอก มีข้อคิดเห็นว่า เกมสัไม่ได้แข่งขันกัน จึงไม่มีความกดดันที่จะต้องรีบเร่งให้ชนะ เป้าหมาย คือ แก๊ทเจี้ยนให้สำเร็จ

บทสรุปส่งท้าย : กิจกรรมนี้ถูกออกแบบมาเพื่อจำลองเหตุการณ์จริงของการทำงาน การทำงานที่มีหัวหน้าจะทำให้งานเป็นไปอย่างมีทิศทาง แต่ถ้าได้หัวหน้าโดยไม่รู้ภารกิจหรือมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมกับงานที่ต้องรับผิดชอบ ลูกน้องก็อาจจะมีความรู้สึกอีกข้อที่ต้องทำตาม และต้องการมีส่วนร่วมคิด เพียงแต่หัวหน้าจะให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็นมากนักแค่นั้น เมื่อการทำงานที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ปัญหาหรือความยุ่งยากก็จะมากขึ้นด้วย ทุกคนในทีมงานต้องร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ถึงแม้ว่าจะสำเร็จได้ช้า แต่ขณะทำงานก็จะมีกระบวนการที่ทั้งกัน และบางครั้งการทำงานจริงเมื่อเกิดความผิดพลาดจะไม่สามารถเริ่มต้นใหม่ได้จะต้องพยายามทำต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่ 8: ถ่ายสารพิษ

หลังจากที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมในห้องแอร์มาก่อนวันแล้ว กิจกรรมสุดท้ายของบ่ายนี้ คือ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมถ่ายสารพิษ ซึ่งแบ่งกลุ่มการเรียนรู้เป็น 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีสมาชิก 9 คน แต่ละทีมมีอาจารย์เป็นสมาชิก กลุ่มละ 1 ท่าน คือ กลุ่ม อ.เอก, กลุ่ม อ.สุ, กลุ่ม อ.จวบ และกลุ่ม อ.กึ่ง กติกาการเล่นคือ แต่ละกลุ่มจะได้รับอุปกรณ์การเล่น คือ ถัง 2 ใบ ซึ่งถังแรกบรรจุสารพิษไว้ (ก้อนหิน) อีกใบเป็นถังเปล่า และเชือกฟางที่เป็นวงกลม รัศมีประมาณ 3 เมตร และเชือกฟางยาวอีก 1 ขด พร้อมทั้ง มีคัทเตอร์ ถังที่มีสารพิษจะวางอยู่ตรงกลางวงเชือกฟาง ถังเปล่าจะอยู่นอกวง ผู้เล่นจะอย่างไรก็ได้จาก อุปกรณ์ที่มีอยู่ เพื่อถ่ายสารพิษจากถังกลางวงใส่ลงในถังที่ว่างเปล่า โดยมีเงื่อนไขว่าต้องถ่ายสารพิษในวง เชือกฟางเท่านั้น และห้ามอวัยวะส่วนใด ๆ ยื่นเข้าไปในวง เมื่อพี่อาร์ตบอกเล่ากติกา ก็ให้ทุกคนลองคิด ก่อนเล่น เมื่อพร้อมแล้วจึงเริ่มได้ ผลปรากฏว่าทุกกลุ่มทำได้สำเร็จ ยกเว้นกลุ่ม อ.จวบ ที่ถังสารพิษล้นเสีย ก่อนที่จะถ่ายเสร็จ

เมื่อจบกิจกรรมแล้ว ทีมงานได้ชวนน้อง ๆ บอกเล่าความรู้สึกจากการเล่นเกมนี้ ความรู้สึก หลังจากฟังกติกาจบ จะงงมาก ต้องฟังรอบสอง งานนี้น่าจะยาก และรู้สึกร้อนไม่ยากเล่น แต่บางคนก็ อยากเล่นเพราะรู้สึกท้าทายตัวเองจะทำได้หรือไม่ น่าจะมีอุปสรรคมากกว่านี้ถึงจะทำได้ พี่โจทย์แล้วคิด ตามว่าจะทำอย่างไร อากาศร้อนและไม่อยากเล่น แต่ก็อยากทำให้เสร็จเร็ว ๆ เพราะจะได้เข้าร่วม

สำหรับความรู้สึกขณะกำลังเล่น น้องชั้นบอกความรู้สึกออกคำสั่งมากเกินไป และคนอื่นเสริมว่า เราต้องทำได้ มีความมั่นใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้ฟังเพื่อน ๆ ร่วมบอกร่วมคิด อยากได้ความมั่นใจจากภายใน กลุ่ม ถึงแม้ว่ามั่นใจว่าทำได้แต่ก็รู้สึกลุ้นตลอดเวลา เมื่อถ่ายสำเร็จก็รู้สึกโล่งอก รู้สึกดีอดเพราะบางทีมีความคิดว่าอยากจะบอกเพื่อน ๆ แต่ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ สนุกปนเสียวกลัวถึงล้ม คิดว่าเป็นเพียง เกมที่ไม่ใช่ของจริงจึงไม่ได้ลุ้นมาก

ความรู้สึกเปลี่ยนจากไม่อยากเล่นในตอนต้น เป็นเราต้องทำได้ในตอนท้าย หรือจากมั่นใจกลายเป็นไม่ มั่นใจ เราเปลี่ยนไปก็อารมณ์ ความรู้สึกเปลี่ยนไปตลอดเวลาขณะทำงาน เมื่อเปลี่ยนวิธีการแต่ละวิธี อารมณ์ก็ เปลี่ยนไปตามด้วย

วิธีการที่แต่ละกลุ่มใช้ เพื่อให้บรรลุภารกิจ

กลุ่มที่ทำสำเร็จเป็นกลุ่มแรก คือ กลุ่ม อ.เอก ใช้วิธีการอย่างไร : เมื่อ เริ่มฟังโจทย์ เริ่มมีข้อสงสัย ข้อสังเกต เมื่อเห็นอุปกรณ์ก็เริ่มวางแผนพูดคุย ธรรมดา พูดคุยกันว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้เป็นไปตามกติกา ทุกคนเข้าใจตรงกัน เพราะจะมีเสียงคอยกำกับและคอยดูระวังให้โดยไม่ได้มอบหมายคนใดคนหนึ่ง ทุกคนช่วยกันมองช่วยกันสื่อสารอยู่ตลอดเวลา บางเวลาก็มีการให้ความคิดเสริม เพิ่มเติมขณะทำเมื่อทำไม่ได้ตามแผนที่คิด มีการปรับวิธีการบ้างเมื่อเจออุปสรรค

เล็ก ๆ น้อย ๆ ทุกคนทำแบบมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะช่วยทำให้สำเร็จโดยไม่ต้อง
แบ่งบทบาทหน้าที่

กลุ่มที่ 2 กลุ่ม อ.กึ่ง : เริ่มจากวางแผนช่วยกันร่วมคิด โดยการเสนอความคิดเห็นกัน และคน
อื่นก็คิดแล้วปฏิบัติตาม คนที่ออกความคิดเห็นคอยดูกำกับ ซึ่งทุกคนก็คิดออกมามากมาย ๆ กันตามอุปกรณ์
ที่มี อุปกรณ์เช่นมิด บางทีก็ไม่ได้ใช้ ถ้าเห็นข้อบกพร่องก็ช่วยกันแก้ไข และทุกคนต้องช่วยกันทำจึงจะ
สำเร็จ

กลุ่มที่ 3 กลุ่ม อ.สุ : เริ่มจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อมีใครเสนอก็ลองทำดู ถ้า
เห็นว่าไม่ได้ก็เปลี่ยนวิธีใหม่ เรียนรู้แก้ปัญหาขณะทำงาน บางครั้งก็เจอวิธีการทำที่ดีโดยบังเอิญขณะเล่นซึ่ง
ไม่ได้วางแผนไว้ในตอนแรก มีคนคอยสังเกตตั้งคำถามให้คอยระวังอยู่ตลอดเวลา

กลุ่มสุดท้าย กลุ่ม อ.ประจวบ : ในสถานการณ์ที่ยังไม่คุ้นเคยกัน จะต้องม
คนที่กล่ามาเป็นผู้นำก่อน ซึ่งอาจจะยังไม่ได้ร่วมคิด แต่เมื่อมีคนนำแล้วพอมีคนตาม จึง
ได้เริ่มพูดคุยกัน การทำงานเริ่มต้นจากความสงสัย ว่าอะไรอยู่ในกระป๋อง จึงหาคำตอบ
ก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยวางแผนต่อว่าทำอะไรต่อ เมื่อทำไปสักพักเจออุปสรรคก็มา
ปรับวิธีการใหม่ ในกลุ่มมีความสามัคคีกัน แต่มีความกดดันว่ากลุ่มอื่นเสร็จแล้ว จึง
รีบเร่งสื่อสารกันน้อยลง

ชวนคิด : “ความรู้สึกมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าวิธีการ ?” คนส่วนใหญ่มักจะพูดถึงวิธีการว่าจะ
ทำอะไร มักจะไม่ค่อยพูดถึงความรู้สึก ถึงแม้จะพูดถึงความรู้สึกก็มักจะบอกเล่ากันลับหลัง บางครั้งเมื่อเราได้
ยินเสียงที่คอยเตือนคอยระวังให้เราเรารู้สึกดี แล้วมีพลัง ก็ช่วยทำให้สามารถทำงานได้อย่างสนุกสนาน ดังนั้นจึงควร
รำลึกถึงความรู้สึกของเพื่อนร่วมทีมตลอดเส้นทางการทำงานร่วมกัน การออกคำสั่งมากเกินไป จะเป็นลักษณะที่
ทำลายการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในการทำงานที่มีลำดับของหัวหน้างาน เช่น ระหว่างอาจารย์ลูกศิษย์
การสร้างความรู้สึกที่ดี มีความสัมพันธ์กัน จะช่วยหนุนเสริมพลังการทำงาน ระบบตรวจสอบแบบให้กำลังใจไม่ใช่
แบบจับผิด จะช่วยปรับวิธีการทำงานให้รอบคอบระมัดระวังมากยิ่งขึ้น การนำข้อผิดพลาดมาเป็นบทเรียน ซึ่งไม่ได้
นำมาตอกย้ำ ทั้งหมดนี้จะเป็นพลังในการทำงานเป็นทีม

กิจกรรมที่เล่นเป็นของจริง ไม่ใช่เพียงแค่เกมส์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้สึกจริง ๆ การ
เรียนรู้ผ่านกิจกรรมเหล่านั้นเป็นเรื่องที่เข้าถึงจริง ดังนั้นจึงฝากคณาจารย์ที่มีหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ให้กับ
นักเรียน นักศึกษา ให้ความสำคัญกับการออกแบบการเรียนรู้ ทำอย่างไรจึงจะได้กระบวนการวิธีการเรียนรู้
ที่ไม่ใช่อ่านจากหนังสือ จากตำรา แต่ควรต้องค้นหาวิธีการเรียนรู้ที่ให้ได้ก็สามารถได้เรียนรู้อย่างเข้าถึงจริง
ๆ ซึ่งลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นก็เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สร้างการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 9 : สมาธิภาวนา (เวลา 19.00 น.)

“สมาธิ คือ อะไร? ทำไมจึงต้องฝึกสมาธิ?”

สมาธิ คือ อะไร? : จากความคิดเห็นของน้อง ๆ สมาธิ คือ การเกิดความตั้งมั่นแห่งจิต การปล่อยวาง การผ่อนคลาย การรวมจิตใจให้เป็นหนึ่ง กำหนดจิต เตรียมพร้อมกลับเข้าสู่ตัวเอง รู้ตัวอยู่เสมอ ความสงบ สติ

ทำไมสมาธิ จึงเป็นประโยชน์ : เมื่อเรามีสมาธิ จะทำให้เราเกิดปัญญา จิตใจแจ่มใส รู้ตัวตลอด ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้สามารถจดจำอะไรได้มากขึ้น จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน ทำให้เราเป็นตัวของเราเอง อาหารทางจิต เมื่อจิตใจสบาย ไม่เครียด ร่างกายก็แข็งแรง อ่านหนังสือได้ดี หลับง่าย สบายดี มีเหตุมีผล

วิธีการฝึก : ทำได้ทุกเวลา ทุกการกระทำ ไม่ว่าจะเดิน นอน นั่ง ยืน ถ้าเรารู้ตัวอยู่ตลอดเวลา บางคนก็กำหนดลมหายใจ การนั่งมองสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างจดจ่อ

วิธีการกำหนดลมหายใจ : หายใจเข้า (พุท)-ออก(โฮ) การนับเลขตามลมหายใจ การนับก้าวเดิน ฯลฯ

กิจกรรมที่ 10 : เตรียมความพร้อม...กิจกรรมกระรอกเปลี่ยนรัง...และแมวไล่จับหนู

กระรอกเปลี่ยนรัง : พี่เอื้อยให้น้องจับกลุ่มกลุ่มละ 3 คน โดยให้ 2 คนจับมือกันเป็นรัง อีกหนึ่งคนเป็นกระรอกให้อยู่ในรัง เมื่อมีผู้ออกคำสั่งว่า กระรอกเปลี่ยนรัง ให้กระรอกวิ่งหารังใหม่ ถ้าออกคำสั่งรังเปลี่ยนกระรอก ให้รังวิ่งหากระรอกใหม่ แต่ถ้าออกคำสั่งว่ารังระเบิด ให้ทุกคนร้องตูม แล้วแยกย้ายกันไปสร้างรังกระรอกกันใหม่ ความสนุกอยู่ตรงที่ต้องวิ่งหาที่ลงให้ได้ ซึ่งก็จะสนุกสนานวุ่นวายอยู่เหมือนกัน บางคนเป็นรังอยู่ด้วยกันแท้ ๆ พอเห็นรังอื่นขาดกระรอก ก็แปลงร่างตัวเองเป็นกระรอกหนีเพื่อนไปทันที ยิ่งสนุกมากขึ้นเมื่อมีคนเพิ่มเข้ามาทำให้รัง และกระรอกไม่ลงตัวจะเหลือเศษอยู่ 1 คน ก็ต้องกลายเป็นคนออกคำสั่งแทน

แมวไล่จับหนู : พี่เอื้อยชวนน้อง ๆ เล่นเกมสไลด์จับหนู โดยให้จับกลุ่มละ 3 คน แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึกคนข้างหลังจับบ่าคนข้างหน้า แต่ละกลุ่มมาขี้นล้อมวงมีลักษณะเป็นเส้นรังสีพระอาทิตย์ จะมีตัวแทน 2 คน รับบทเป็นแมวและหนู ซึ่งแมวจะต้องวิ่งไปไล่จับหนูให้ได้ ถ้าหนูวิ่งไปเกาะท้ายแถวใด คนหน้าของแถว นั้นต้องกลายเป็นหนูแทน วึ่งนี้แมวแทนหนูตัว

เดิม ถ้าหนูถูกแมวจับได้ก่อน หนูจะต้องกลายเป็นแมว และแมวจะต้องกลายเป็นหนู บรรยากาศของการ เล่นนั้นสนุกมาก ยังมีท่าทางหรือคำแซวของพี่เอื้อยเหน็บแนมอยู่เรื่อย ๆ ยิ่งทำให้ขำขัน เล่นไปเล่นมาไม่รู้ ว่าใครเป็นหนู ใครเป็นแมว

ข้อคิดจากฟาร์ต : การวางกิจกรรมตามเป้าหมาย จะเล่นเพื่ออะไร เล่นเพื่อความสุขสนุกสนาน สร้างการ ตื่นตัว หรือเล่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แล้วจึงออกแบบเพื่อบรรลุตามเป้าหมายนั้น ๆ

สรุปบทเรียนภาคคำ (เวลา 20.00 น)

ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำงานร่วมกัน ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากเรื่องการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากทั้งผู้พูดและผู้ฟังก็ได้ ดังนั้นในการสื่อสารทั้งผู้พูดและผู้ฟังจึงมีความสำคัญพอ ๆ กัน

การรับฟังที่ดี เป็นอย่างไร? : น้อง ๆ ช่วยกันบอกเล่าว่า การรับฟังที่ดีนั้น คือ การตั้งใจฟัง เปิดใจรับฟัง ให้ความสำคัญแก่ผู้พูด ไม่ได้แย่งหรือขัดจังหวะ ฟังแล้วนำมาคิดวิเคราะห์หรือแยกแยะ จับใจความสำคัญให้ได้ เมื่อฟังแล้วไม่เข้าใจก็ให้ถามย้อนกลับ ฟังแบบไม่มีอคติหรือฟังอย่างเป็นกลาง (บางกรณีก็สามารถจดบันทึกได้) ฟังหูไว้หู (การฟังอย่างไม่ปักใจเชื่อ ให้ใช้วิจารณญาณในการฟัง)

การเป็นนักฟังที่ดี เราจะได้รับประโยชน์อะไรบ้าง? : คำตอบจากเวที คือ สามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผู้พูดเกิดความมั่นใจมากขึ้นเพราะเห็นเราตั้งใจฟังดี ได้ข้อมูลข่าวสารและสามารถมาคิดวิเคราะห์ได้ดี สามารถจับใจความนำไปปฏิบัติได้ เมื่อเราฟังคนอื่นอย่างตั้งใจเราจะเห็นวิธีการพูด เราก็สามารถนำไปปรับปรุงตัวเองในเรื่องการพูดให้ดีขึ้น ได้ประสบการณ์จากเรื่องที่คุณพูดเล่าให้ฟัง

กิจกรรมที่ 11. : สุนทรียสนทนา

กิจกรรมการเรียนรู้การเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดีนั้น พี่ชาติได้ออกแบบให้น้อง ๆ ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ชื่อสุนทรียสนทนา โดยให้น้อง ๆ แบ่งกลุ่มตามพื้นที่ที่ตัวเองมา หลังจากนั้นให้แต่ละคนใช้เวลา 3 นาทีในการวาดรูปหรือสัญลักษณ์อะไรก็ได้ที่ใช้แทนหรือบ่งบอกความเป็นตัวตนของตนเองได้มากที่สุด หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มใช้เวลา 20 นาที ในการเล่าเรื่องของแต่ละคนให้เพื่อนฟัง ในขณะที่เพื่อนพูด ให้คนอื่น ๆ ที่เหลือปฏิบัติตัวเป็นนักฟังที่ดีตามที่พี่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในช่วงที่ผ่านมา

หลาย ๆ คนวาดรูปพระอาทิตย์ ดอกไม้ คอมพิวเตอร์ ชายทะเล แม่น้ำ ธรรมชาติ หัวใจ ต่างหลากหลายกันไป แต่บางคนก็มีใจตรงกัน แทบจะทุกกลุ่มที่มีคนวาดรูปต้นไม้ เสียงแว่วไกล ๆ ที่กำลังบอกเล่าเรื่องราวในสิ่งที่ตนเองวาด ทำให้รูปภาพเหล่านั้นจึงแทนตนเอง

เมื่อจบเรื่องราวของการบอกเล่าความเป็นตัวเองแล้ว พี่ชาติได้มอบคำถามที่ 2 ให้แก่น้อง ๆ ได้คิดตอบตนเอง คือ “ถ้าขณะนี้แต่ละคนมีเวลาเหลืออยู่แค่ 24 ชั่วโมงสุดท้ายในชีวิต เราอยากทำอะไร?” น้อง ๆ ใช้เวลาช่วงหนึ่งในการคิดและบันทึกลงในกระดาษ เตรียมพร้อมที่จะเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

พี่อาร์ตได้ชวนน้องคุยว่าจากการที่มีการพูดคุยแบบนี้ รู้สึกอย่างไร คำตอบของน้อง ๆ ก็คือ การคุยแบบนี้ทำให้ได้รู้จักตัวตนของเพื่อนมากขึ้นกว่าเดิม เหมือนว่าได้พบเจอสิ่งใหม่ ๆ ที่อยู่ในตัวของเพื่อนที่นอกเหนือจากที่เคยรู้จักมาแล้ว ได้ความสัมพันธ์มากขึ้น ได้พูดความรู้สึกออกมาแล้วรู้สึกโล่งอก ได้เห็นความแตกต่างของความคิดแต่ละคน รู้สึกไม่กดดัน การทำกิจกรรมนี้เหมือนแต่ละคนได้ค้นกะทิหรือแก่นออกมาเพื่อพูดคุยกัน พี่อาร์ตได้ชวนมองว่าในขณะที่เพื่อนพูดอยู่นั้น ผู้ฟังควรอดทนที่จะรับฟังเพื่อนจนจบสิ้นก่อน ก่อนที่จะกล่าวแสดงความคิดเห็นของตนเอง เพราะบางทีเราอาจจะได้เข้าใจในสิ่งที่ได้รับฟังในตอนช่วงท้ายก็ได้

พี่ชาติตั้งคำถามให้น้องคิดว่า “รู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับประเด็นที่ยกให้มาพูดทั้งสองเรื่อง?” เรื่องวาดรูปนั้นเหมือนได้มองเห็นตัวตนของตนเองและได้สื่อมันออกมา ให้ทุกคนรู้จักความเป็นตัวเรามากขึ้น น้องชั้นรู้สึกว่าเรื่องราวที่ฟังจากเพื่อนนั้นสนุก แต่ก่อนตอนที่ยังไม่ได้ฝึก ก็ฟังเหมือนไม่ได้ฟัง คือ ไม่ได้จดจ่อ ส่วนเรื่องที่สองเหมือนได้เปิดใจ รู้สึกซึ้ง ถ้าเป็นในเวลาปกติ คงไม่ได้คิดถึงเรื่องเหล่านี้

ข้อคิด : การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเข้าใจในเป้าหมายที่อยากจะให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ใช่ทำเพราะเห็นคนอื่นทำ เช่น การวาดภาพมักจะสื่อพฤติกรรมตัวตนของคนวาดได้ ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาตนเองได้ แม้กระทั่งสิ่งที่เลือก ภาพที่เขียน ก็จะบอกที่มาที่ไปของความเป็นคนคนนั้นได้ แต่การนำเสนอแบบนี้การฟังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เข้าใจได้ลึกซึ้ง การถามคำถามใครควรใช้เวลาให้ผู้ถูกถามคิดคนเดียวสักพัก เพื่อให้ได้ใคร่ครวญ การนึกคิดของคนนั้นจะถูกนึกคิดเป็นภาพ ดังนั้นการสื่อสารด้วยภาพจะเป็นการสื่อสารที่สื่อได้ตรงใจมากกว่า การที่จะไปชวนใครคนนั้นต้องถามว่าจริง ๆ เรารู้จักกันมากน้อยแค่ไหน ถ้ารู้จักหรือคุ้นเคยกันอย่างดี ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิด ก็จะลดน้อยลง

วันศุกร์ที่ 30 มีนาคม 2550

เริ่มเข้านี้ด้วยการเรียนรู้ภายในตนเองด้วยกิจกรรมสมาธิภาวนาประมาณ 20 นาที

กิจกรรมที่ 12. : เตรียมความพร้อม...โป้งไอ้หย่า...และเป่ายิงฉุบ

โป้งไอ้หย่า

พี่เอื้อย ซึ่งมีหน้าที่สร้างความสนุกสนาน ความตื่นตัว กระตุ้นกระชวยให้กับสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรม เข้านี้ได้เรียกเสียงฮา จากกิจกรรมโป้งไอ้หย่า วิธีการเล่นเริ่มต้นด้วยการให้สมาชิกทุกคนมาขึ้นล้อมวง มีคนนำอยู่ตรงกลางวง คนนำจะเป็นผู้กล่าวคำว่าโป้ง แล้วทำท่ายิงไปที่คนใดคนหนึ่งในวง คนที่ถูกยิงต้องโป้งกลับ ส่วนคนทางด้านซ้ายและด้านขวาของผู้ถูกโป้งให้ร้องบอกว่าไอ้หย่าพร้อมทั้งทำท่าตกใจ ถ้าใครทำผิดพลาด จะต้องมาทำหน้าที่แทนคนนำบรรยายภาพของเกมส์นี้สร้างเสียงหัวเราะได้ตลอดเวลา บางครั้งคนนำก็ใช้ลูกเล่นให้คนในวงตกใจด้วยเสียงโป้งอันดัง บางครั้งก็หลอกว่าจะยิงแต่ไม่ยิงกลับไปยิงคนอื่นแทน นับว่าเกมส์นี้ต้องใช้ทั้งสมาธิและสติอยู่ตลอดเวลา

เป่ายิงฉุบ : พี่เอื้อยได้แบ่งน้องออกเป็น 2 ฝ่าย ทั้งสองฝ่ายจะต่อสู้กันด้วยการเป่ายิงฉุบแบบพิสดาร โดยมีกติกาว่าให้ออกท่าทางได้ 3 ท่า คือ ท่านินจา ท่าผี และท่าผู้หญิง มีเงื่อนไข คือ ท่านินจาจะแพ้ท่าผู้หญิง ท่าผู้หญิงจะแพ้ท่าผี ท่าผีจะแพ้ท่านินจา และให้ตกลงกันในทีมว่าจะออกท่าอะไร อย่างไร เมื่อพร้อมพี่เอื้อยจะให้สัญญาณ ให้ทั้งสองฝ่ายทำท่าพร้อมกัน

ภาพที่เห็นคือ ท่าทางที่ออกแบบไว้ถูกแสดงเรียกเสียงหัวเราะมากมาย โดยเมื่อน้องผู้ชายต้องทำท่าผู้หญิงหรือถ้าหลอกว่าตัวเองเป็นผี

กิจกรรมที่ 13. : เดินเท้าซิด (เวลา 09.15 – 10.30)

เมื่อมีความพร้อมต้นตัวแล้ว พี่อาร์ตเริ่มกิจกรรมหลักเข้านี้ด้วย กิจกรรมเดินเท้าซิด ทุกคนต้องเดินข้ามฝั่งจากฝั่งหนึ่งไปยังอีกฝั่งหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขของการเล่น อยู่ 2 ข้อ คือ ต้องให้เท้าของทุกคนชิดติดกันไปตลอด และ ต้องเข้าเส้นชัยพร้อมกัน เมื่อฟังกติกาเรียบร้อยแล้ว สมาชิกทุกคนได้หันมาล้อมวงเพื่อปรึกษาวิธีการเดิน จะเดินอย่างไรให้ถึงเป้าหมายและไม่ผิดกติกา เริ่มด้วยข้อคิดเห็นของ อ.จวบ ว่าควรทำอย่างไร

มีความคิดเห็นของน้องเสริมขึ้นมาบ้างเพื่อแลกเปลี่ยน จนเมื่อได้ข้อสรุปว่าจะต้องทำอะไร จึงได้ลองทดสอบก่อนเอาจริง เมื่อเข้าใจตรงกันจึงเริ่มเล่น เนื่องจากอากาศร้อนและการก้าวเดินแบบมีพันธะ น้องป๋มบอกว่าเหมือนต้องลากของหนัก ยังเดินไปไม่ถึง 3 ก้าว เท้าน้องก็หลุดออกจากกัน จึงต้องเริ่มใหม่ มีเสียงบอกให้กำลังใจว่าไม่เป็นไร ค่อย ๆ ก้าวไม่ต้องรีบร้อน รอบที่ 2 จึงเริ่มขึ้นใหม่รอบนี้ทุกคนทำด้วยความพยายามมากถึงแม้แฉะจะร้อน เหงื่อไหลจนเสื้อเริ่มเปียก เมื่อเกือบไปถึงเส้นชัยปรากฏว่ามีเท้าเพื่อนผลอไปเหยียบเส้นชัยก่อนคนอื่น เสียงระฆังจึงบอกสัญญาณให้ไปเริ่มใหม่

สมาชิกในทีมต้องกลับมาทบทวนข้อผิดพลาดกันใหม่ มีเสียงบอกว่าต้องมีผู้นำกลุ่มเป็นช่วง ๆ เพื่อให้คอยดูแลแถวให้ก้าวเดินอย่างถูกต้อง เพราะทั้งแถวจะยาวเกินไปไม่รู้ใครพร้อมหรือไม่พร้อม รอบนี้มีความคิดเห็นว่าจะต้องมีคนคอยกำกับกับการก้าวเดินด้วย และตรวจสอบความพร้อมเป็นระยะด้วย ทีมจึงได้ตกลงให้กำหนดก้าวเท้าขวาเป็นหนึ่ง ก้าวเท้าซ้ายเป็นสอง

และมอบหมายให้น้องชันเป็นผู้คอยกำกับการเดินและตรวจสอบความพร้อม

“หัวพร้อมมั๊ย?” : พร้อม “หางพร้อมมั๊ย?” : พร้อม “ทั้งหมดพร้อมมั๊ย” : พร้อม เมื่อน้องชันได้คำตอบครบทั้งสามคำถาม จึงเริ่มตะโกนด้วยเสียงอันดังเหมือนฝึกทหาร “เฮ้าหนึ่งเดิน” “หัวพร้อมมั๊ย?” : พร้อม “หางพร้อมมั๊ย?” : พร้อม “ทั้งหมดพร้อมมั๊ย” : พร้อม “เฮ้าสองเดิน” เสียงร้องซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่ประมาณ 10 นาที ก็เดินมาเกือบถึงเส้นชัย เหลืออีกเพียงแค่ก้าวเดียว ทำตอนเข้าเส้นชัย จะทำอย่างไร พี่อาร์ตได้ย้ำกติกาอีกครั้งว่าต้องเข้าพร้อมกันเท่านั้น แล้วจะเข้าแบบไหน พี่เรนศได้ลองทำท่าเข้าเส้นชัยที่ถูกกติกาให้ดู ทุกคนเริ่มวิตกเริ่มออกความคิดเห็นเสียงแข็งแะ บางกลุ่มทำท่าจะเข้า โดยบางคนก็ยังไม่รู้ น้องชันขอให้ทุกคนหยุดอยู่ในความสงบ และตกลงความเข้าใจครั้งสุดท้าย ให้เหยียบเส้นชัยพร้อมกันอย่างไร ทุกคนต่างยกเท้าหนึ่งพร้อมกันค้างไว้ เมื่อสิ้นสัญญาณนับ 1 ถึง 3 เท้าทุกเท้าก็เข้าเส้นชัยพร้อมกัน เสียงร้องเฮ กระโดดโลดเต้นดีใจ เป็นภาพที่บ่งบอกว่าทุกคนมีความรู้สึกราวไรเมื่อสิ้นสุดภารกิจนี้

เมื่อได้พักผ่อนแล้ว พี่ชาติจึงเริ่มชวนสร้างการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเดินเท้าซิด ซึ่งจะเริ่มจากการทบทวนความรู้สึกรู้สึก

ความรู้สึกตอนเริ่มฟังกติกาจบ : กลัว งง ไม่เข้าใจ หงุดหงิด ร้อนใจ อยากลอง วิตกว่าจะทำได้
อย่างไรเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ระแวงว่าจะโดนอะไรม๊าย คิดว่าไปไม่รอด 2-3 คน เพราะ แดร์ร้อน คน
เยอะ รู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก

ความรู้สึกช่วงกำลังวางแผน : มีความรู้สึกว้าวเกร็ง กลัวว่าสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจไม่ได้ กังวลว่า
ทุกคนก้าวเดินได้ไม่เท่ากัน ความสูงต่ำไม่เหมือนกัน วิตกว่าทุกคนคิดแตกต่างกัน ภายนอกแตกต่างกัน
และให้ความร่วมมือแตกต่างกัน จะทำอย่างไรให้สามัคคีกัน รู้สึกหงุดหงิด เพราะมีความคิดเห็นหลาย
อย่าง ตกลงไม่ได้ รู้สึกว่าจะเอาอย่างไรก็ได้

ความรู้สึกขณะเดินรอบแรก คือ สนุก เสียว ลุ้น กลัวว่าตัวเองจะทำผิดพลาด เกร็ง รู้สึก
เหมือนยกของหนัก ระแวง กลัวเสียงระฆัง รู้สึกว่าช้า ไม่เข้าใจ มั่นใจว่าทำได้ ความมั่นใจบางคนเริ่มต้น
ตอนเริ่มก้าวแรก บางคนเริ่มมั่นใจจนถึงกลางทาง บางคนเริ่มมั่นใจตอนแรกแต่พอเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง
เพราะว่าช้าชักเริ่มไม่มั่นใจ แต่บางคนก็เพิ่งจะมั่นใจในตอนจะเข้าเส้นชัย ความมั่นใจ เกิดขึ้นเพราะคิดว่า
เราทำได้ และทุกคนก็มีความพยายาม มีความตั้งใจ และเส้นชัยก็อยู่แค่เอื้อม ส่วนความไม่มั่นใจ เกิดขึ้น
เพราะ ขณะกำลังเล่นเริ่มแบ่งเป็นหลายส่วน เกิดความงง เพราะสื่อสารได้ไม่ทั่วถึง มีการพูดคุยกลุ่มย่อย
ตอนจะก้าวเข้าเส้นชัยไม่มั่นใจเพราะไม่ชัดเจนว่าจะเข้าอย่างไรและไม่ได้วางแผนตกลงร่วมกันว่าจะให้
พร้อมกันอย่างไร จะประชุมทั้งหน้ากระดานเรียงแถวเป็นเรื่องลำบาก

ความรู้สึกตอนได้ยินเสียงระฆังรอบแรกว่าฝึกกติกาในขณะที่กำลังเข้าเส้นชัย ตกใจว่าเกิดอะไร
ขึ้น ผิดหวัง งง เช้ง รู้สึกเห็นหน้าพี่อาร์ตลอยมาเลย หงุดหงิด ผิดเพราะอะไร ท้อ กลัวน้องหมดกำลังใจ
ปวดหัว เหนื่อย เพราะคิดวามันเป็นเรื่องธรรมดา อยากรู้ว่าใครเป็นสาเหตุทำให้พลาด ทำไมทำอย่างนั้น
หรือ อยากรู้เหตุผลที่ทำให้พลาดเพื่อที่ครั้งต่อไปจะได้แก้ได้ อยากรู้ว่าใครพลาดเพื่อให้กำลังใจ เพราะคิด
ว่าคนนั้นต้องรู้สึกผิดและต้องเสียใจ รู้สึกดีเพราะจะได้ฝึกความพร้อมอีกครั้ง

ความรู้สึกตอนวางแผนพูดคุยรอบสอง การคุยเริ่มมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ก็แบ่งเป็นหลายฝ่ายซึ่ง
สะท้อนว่าตอนทำรอบแรกก็มีหลายคนที่ไม่เห็นด้วยแต่ต้องทำตาม บางคนจึงเริ่มวิตกกังวลว่าจะทำอย่างไร
ให้ความรู้สึกกลับมาเป็นทีมใหม่ บรรยากาศของรอบแรกกับรอบสองไม่เหมือนกัน

ความรู้สึกตอนเหยียบเส้นชัย ดีใจ หายร้อน โล่งอก สบายใจ ทำได้แล้ว เหมือนได้
ตำแหน่งดัชนีบอย เหมือนขึ้นสวรรค์ อยากเริ่มเล่นใหม่เพราะมันมีความสุข รู้สึกสงสารน้องชั้นที่ตะโกน
จนเจ็บคอ เยี่ยมมาก มีความสุขที่เห็นทุกคนดีใจ รู้สึกเหมือนได้ความใส่ใจ ทุกคนพร้อมใจรู้ร่วมกันโดย
ไม่ต้องฟังสัญญาณสุดท้ายมีใจเดียวกัน เหยียบเส้นชัยเพื่อชัยชนะของตนเอง ภาควุฒิจากในความพยายาม
ของทุกคน

“คิดว่าครั้งหน้าทำอะไรได้ดีบ้าง?” น้อง ๆ ได้ร่วมกันแบ่งปันความรู้สึกดีๆ คือ ความสามัคคี
เป็นหนึ่งเดียว เริ่มเปิดใจรับ เหมือนมีพลังก็อกสอง เรามีความรับผิดชอบตัวเองและเพื่อนใกล้เคียงได้ดี คิด
ว่าวันนี้ทำหน้าที่ตัวเองได้ดีที่สุดที่ได้หลอมรวมพลังและให้กำลังใจกัน การร่วมคิดร่วมทำ การยอมรับฟัง
ความคิดเห็นของผู้อื่น มีความมุ่งมั่นที่จะพยายามพากันไปถึงเป้าหมาย การรับฟังและสื่อสารชัดเจนดีขึ้น

ความเสียสละของเพื่อน ๆ ช่วยกันดูแลไม่ทอดทิ้งกัน การปรับเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงาน เช่น การเปลี่ยนแปลงการทำงานในรอบสองในทิศทางที่ดีเพิ่มขึ้น เช่น วิธีการเดิน การร่วมแสดงความคิดเห็น การรับฟัง การแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน การสื่อสารที่ทั่วถึงมากขึ้นทั้งทีมเห็นเหมือนกัน มีการตรวจสอบความพร้อมของทุกคน มีการสร้างขวัญกำลังใจ กระตุ้นความรู้สึกให้มีพลัง

“ถ้าให้เล่นใหม่อีกครั้ง อยากปรับอะไรบ้าง ?” คำตอบ คือ ถ้ามีเงื่อนไขเหมือนเดิมก็ไม่ต้องปรับ เพราะว่าวิธีนี้ก็ดีแล้ว ปรับอากาศ ปรับสมาธิของแต่ละคนในการร่วมกันทำงาน ให้มีความมุ่งมั่น ความสนใจให้มากขึ้น สามัคคีให้มากขึ้น ต้องหมั่นฝึกซ้อม อยากให้คนที่ไม่กล้าพูดแต่เขามีความคิดเห็นให้ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น ไม่กล้าเพราะ กลัวคนอื่นไม่ยอมรับความคิดของเรา กลัวเขาปฏิเสธแล้วเราจะเสียใจ ซึ่งพี่เนศได้ฝากให้ทุกคนลองกลับไปทบทวนว่า“ตัวเองมีพัฒนาการอย่างไร แล้วเราก้าวข้ามจุดนั้นมาได้อย่างไร?” มีคนคอยให้โอกาสในการพูด อยากให้ทุกคนก้าวเดินไปพร้อมกันด้วยใจโดยไม่ต้องมีใครตั้ง

กระตุกให้คิด : สิ่งที่ทำมานั้นมองเป้าหมายที่ความสำเร็จหรือเส้นชัย แต่ถ้าลองมองอีกหนึ่งมุมว่า เป้าหมายก็ไปถึง แล้วได้ประโยชน์แง่ของการเรียนรู้ด้วย ควรจะออกแบบวิธีการเรียนรู้ได้อย่างไร ความยากของกิจกรรม อยู่ที่การจัดการความแตกต่างให้เป็นหนึ่งได้ เช่น การจัดการความรู้สึกที่ต่างกัน บนฐานสถานการณ์เดียวกัน ด้วยการใส่ระบบลงไป เช่น การสร้างแรงกดดัน บรรยากาศ แล้วเราจะมีวิธีการจัดการความรู้สึกที่ต่าง ได้อย่างไร หรือการออกแบบที่มีเป้าหมายใหญ่ แต่ระหว่างทางก็มีเป้าหมายเล็ก ๆ ตลอดทาง เพื่อที่จะได้รับรู้ความสุขในการทำงานตลอดเส้นทางเพื่อเป็นการให้กำลังใจตนเอง โดยทั้งหมดไม่ได้มุ่งหวังที่ความสำเร็จแต่อย่างเดียว (การเรียนรู้ ที่สัมผัสผลจากการทำจริง ไม่ได้ฟังจากทฤษฎี)

บทสรุป : การเปิดใจ ร่วมคิด ร่วมทำ การสื่อสารที่ดี การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน กระตุ้นกำลังใจให้กัน การตรวจสอบเป็นระยะหรือการทบทวน มีการจัดการความแตกต่าง (ความรู้สึก ฐานความคิด) จะทำให้การทำงานของเราบรรลุเป้าหมาย

กิจกรรมช่วงบ่าย (เริ่มเวลา 13.00 น.)

ผ่อนพักตระหนักรู้

กิจกรรมที่ 14. : เตรียมความพร้อม...อูลตราแมน...รถไฟลวดอุโมงค์

อูลตราแมน : บ่ายนี้พี่เอื้อยสร้างความครื้นเครง ด้วยกิจกรรมอูลตราแมน เริ่มจากให้ทุกคนมายืนล้อมวง แล้วตกลงทำอูลตราแมนร่วมกัน 3 ท่า คือ ท่ารวมพลัง ท่าปล่อยแสง ท่าป้องกัน คนตรงกลางวงต้องเลือกทำท่าใดท่าหนึ่งพร้อมเปล่งเสียงชี้ ใส่คนใดคนหนึ่ง ในวง คนที่ถูกเลือกต้องทำท่าใดท่าหนึ่งในสองท่าที่เหลือตอบกลับ ถ้าทำท่าซ้ำกันถือว่า

คนนั้นผิดกติกา ต้องไปเป็นอู๊ดดำแมนกลางวงแทน

รถไฟลอดอุโมงค์: พี่เอื้อแบ่งน้อง ๆ เป็นสองทีม ขึ้นเรียงหน้ากระดาน จับมือกัน แล้วนับเลขประจำตัวว่าใครเลขอะไร พี่เอื้อจะออกคำสั่งเลขสองเลขที่อยู่ติดกัน ให้คนที่นับสองเลขนั้นยกมือชูขึ้นเป็นอุโมงค์ แล้วปลายแถวทั้งสองฝ่ายของอุโมงค์วิ่งมาลอดอุโมงค์ให้ครบทุกคน ทีมใดเสร็จก่อนให้ตะโกนร้องเฮพร้อมกัน ความสนุกสนานที่เกิดขึ้นจากการวิ่งแข่งกัน ชนกัน และความอยากเอาชนะ ทำให้บรรยากาศสนุกสนาน ยิ่งเมื่อทำเสร็จก่อนเสียงเฮที่ตะโกนร้องเสียงดังก็ยิ่งเพิ่มพลังให้กับทีม

กิจกรรมที่ 15. : แม่น้ำพิษ (14.15 น. -17.00 น.)

การเรียนรู้วันนี้ จะผ่านกิจกรรมซึ่งนับว่าเป็นภารกิจที่หนักพอสมควร กิจกรรมนี้ ชื่อว่า แม่น้ำพิษ กติกามีอยู่ว่าทุกคนต้องพาสมาชิกเข้าไปฝั่งเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยจะต้องเดินไปบนก้อนหินซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด และสมาชิกแต่ละคนจะต้องสัมผัสเชื่อมต่อกันไม่ให้หลุด ถ้าก้อนหินถูกวางไว้เฉย ๆ โดยไม่มีใครเหยียบ ก้อนหินนั้นก็จะถูกกระชากไป อวัยวะทุกส่วนต้องระวังไม่ให้ถูกน้ำ เพราะเป็นแม่น้ำพิษ ขาหลุดออกจากก้อนหินเมื่อไร ขาก็จะขาด การเล่นในครั้งนี้มีสมาชิกทั้งทีม จำนวน 35 คน มีก้อนหิน (แผ่นถุงปุ๋ยรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดประมาณ 25 x 25 ซม.) ให้จำนวน 11 ก้อน ระยะทางของแม่น้ำประมาณ 15 เมตร

เมื่อพี่อาร์ตบอกเล่ากติกาเสร็จแล้ว สมาชิกทุกคนในทีมก็ตั้งวงปรึกษากันเช่นเดิม รอบนี้การสนใจที่จะร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็นและตั้งใจมากกว่ากิจกรรมที่ผ่านมา มีการออกแบบวิธีเล่น มา 3-4 วิธี แล้วก็ลองทดสอบว่าใช้ได้หรือไม่ เริ่มจากลองเดินเดี่ยว ลองเดินคู่ แบบคู่แล้วมีสอดไส้ตรงกลาง หลาย ๆ ความคิดเห็นถูกนำมาใช้ แยกคนขึ้นหลังก็เอา

อ.จวบ เริ่มคำนวณระยะทาง มองดูน้ำหน้าตัวคน คนไหนเล็ก คนไหนใหญ่ ใครจะไปก่อนไปหลัง สุดท้ายตกลงว่าจะใช้วิธีแบบแถวคู่สอดไส้ตรงกลาง โดยเริ่มแรกให้เรียงลำดับคนเล่นโดยดูขนาดตัว เริ่มจากน้องเบงค์ตัวใหญ่สุดอยู่หน้า เรียงลำดับไปเรื่อย ๆ จนถึงตัวเล็กสุดได้แก่น้องกัญ ให้ 10 แรกไปยืนเป็นแถวคู่จับมือเกี่ยวไขว้กันยึดกันแบบข้าวต้มมัด แล้วแอ่นให้ป่องตรงกลาง เพื่อให้คนตรงกลางเดินลอดได้สะดวก เมื่อแถวกลางเดินเข้าไปสอดไส้หมดแล้ว จึงลองเคลื่อนส่งหินก้อนสุดท้ายไปให้คนหน้าวางต่อไป เมื่อทดสอบเล่นจนเห็นว่ามีความเป็นไปได้แล้ว จึงได้พร้อมที่จะทำจริง

เมื่อวิธีพร้อมแล้ว ก่อนเล่นจริง ทุกคนได้มาร่วมจับมือรวมพลังกันเพื่อเรียกกำลังใจ สู้ม้วยสู้ สู้ 35 เสียงตะโกนดังประกาศที่จะเอาชนะภารกิจนี้ให้ได้ สัญญาณเริ่มเคาะบอกเวลาเล่น ตอนเวลา 15.15 น. ทุกคนได้ทำตามที่ได้ทดลองเล่นมาแล้ว แต่เมื่อเล่นจริง ระยะทางที่ยาวไกลกว่าเดิม สภาพอากาศที่ร้อน การถูกเหยียบรอบแล้วรอบเล่า เป็นตัวบั่นทอนกำลังใจเหมือนกัน แต่ก็มีเสียงคอยร้องบอกร้องเตือนให้กำลังใจ ช่วยกันตรวจสอบการทำงานอยู่ตลอดเวลา เมื่อหินแต่ละก้อนได้เคลื่อนย้ายไปที่ละก้อน ทีละก้อน

เหมือนความสำเร็จเล็กๆ ที่เก็บได้ตลอดรายทาง เหลืออีกแค่ ประมาณ 2 เมตรเท่านั้น การกึ่งนี้ก็จะสำเร็จแล้ว แต่ด้วยความตั้งใจที่มุ่งมั่นเกินไป สมาชิกในทีมหนึ่งคนจึงเผลอปล่อยตัวออกจากเพื่อนเสียงระฆังอันโหดร้ายก็ดังทันที (เวลา 16.10 น.)

หลาย ๆ คน หลาย ๆ ความรู้สึกได้เกิดขึ้น แต่ อ.เอก ก็เป็นผู้ให้กำลังใจแก่ทุกคนในทีมว่าไม่เป็นไร น้องเกดไม่ยอมท้อบอกว่าขอเอาชนะให้ได้ หลายคนก็เริ่มท้อก็เริ่มมีกำลังใจกลับมาทันที แล้วอีกไม่นานเสียงเอกร้องดังประกาศก้องเพื่อเป็นการบอกว่าเราเอาชนะบรรลุภารกิจนี้ได้แล้ว (เวลา 16.50 น.)

บทเรียนยามค่ำ...จากแม่น้ำพิช

จากการเรียนรู้ในช่วงสองวันที่ผ่านมา เมื่อจบกิจกรรมแต่ละกิจกรรมแล้ว จะต้องมีการสรุปบทเรียนกันทุกครั้ง สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดียังคงมีอยู่ คือ การเริ่มจากความรู้สึกของคนทำงาน โดยที่ยังไม่มุ่งเน้นที่เนื้อหาหรือวิธีการ จากกิจกรรมแม่น้ำพิชในช่วงบ่ายที่ค่อนข้างหฤโหดสำหรับหลาย ๆ คน แน่นอนว่าความรู้สึกในช่วงต่าง ๆ ย่อมมีอย่างหลากหลายแน่นอน

ความรู้สึกที่น้อง ๆ อาจจะบอกทีมงาน คือ : สนุก เหนื่อย ング เจ็บ ร้อน ตื่นเต้น รู้สึกดีที่ทุกคนล้มถึงตัวว่าหญิงหรือชาย อาจารย์หรือลูกศิษย์ รู้สึกว่าทุกคนพัฒนาทางอารมณ์ขึ้นจากกิจกรรมช่วงเช้า ทำทนายว่าต้องทำให้สำเร็จ

ความรู้สึกหลังฟังกติกากลับ : ปวดหัวเพราะไม่รู้จะทำอะไร วิตกว่าจะทำได้มั้ย อยากถอนตัว

ความรู้สึกตอนวางแผน : ตื่นเต้น เพราะเห็นการร่วมคิด

ความรู้สึกขณะเล่น : ทุกคนมีความมุ่งมั่น ดีใจที่เห็นทุกคนสามัคคี สะใจที่ได้เหยียบเท้าเพื่อน แต่ก็รู้ว่าโดนเหยียบแล้วเจ็บอย่างไร อึดอัดมากเพราะอากาศร้อน เห็นความเป็นผู้นำของเพื่อนร่วมทีม เหนื่อย ซา เจ็บเท้า

ความรู้สึกหลังเล่น : ทุกคนรู้สึกรักกันมากขึ้น เข้าใจกันมากขึ้น สนุกกันมากขึ้น ทั้งในความสามารถของเพื่อนร่วมทีม และภาคภูมิใจในน้ำใจของทุกคน สะใจที่เข้าเส้นชัยเพราะเหมือนชนะทั้งเกมส์และชนะใจตนเอง รู้สึกดีที่ได้ลดช่องว่างระหว่างกัน มีความสุข เหมือนได้ใจกัน ได้อะไรที่มากกว่าที่เห็น เห็นความตั้งใจของทุกคน

“อะไรที่เราทำได้ดีขึ้นกว่าเดิมจากกิจกรรมในช่วงเช้า (กิจกรรมเดินเท้าซิด)? ”

วางแผนกันมากขึ้น เปิดโอกาสรับฟังมากขึ้น ความกระตือรือร้นของทุกคน การทำงานเป็นทีม ใจสู้ มีความพยายาม การรับฟังคำสั่งและปฏิบัติตามอย่างจริงจัง เห็นการพัฒนาของเพื่อนร่วมทีม มีการเปิดใจยอมรับกันมากขึ้น ความตั้งใจและความมุ่งมั่น ความรอบคอบ ทุกคนรู้จักหน้าที่ของตนเองมากขึ้น การยอมรับข้อผิดพลาด มียุทธวิธีที่สามารถมัดใจมารวมใจกันได้มากขึ้น ทำให้ยอมรับทุกอย่างที่จะเกิดขึ้น

“อะไรเป็นสาเหตุให้เรายอมรับข้อผิดพลาดกันได้มากขึ้น? ” : เราสนิทกันมากขึ้น เพราะบทเรียนที่ได้รับในช่วงเช้าว่าการพลาดเราเริ่มใหม่ได้ ทุกคนทุ่มเทและทำเต็มที่แล้ว เมื่อผิดพลาดก็ไม่เป็นไร ทุกคนเห็นสถานการณ์ร่วมกัน แผนเกิดจากการร่วมคิดเมื่อมีการผิดพลาดก็ไม่ใช่ว่าความผิดพลาดของใคร คนใดคนหนึ่ง

“ถ้าให้เล่นใหม่ มีอะไรที่อยากจะปรับปรุง?” :

มีก้อนหินเพิ่มขึ้น ขอระยะทางสั้นลง ลดจำนวนคนลงโดยเฉพาะผู้หญิง ชื่อสัตว์ศักดิ์สิทธิ์กับตัวเอง ปรับตำแหน่งการจับคู่ขึ้น ถ้าตัวใหญ่กับตัวใหญ่ทำให้ช่องตลอดตรงกลางแคบ ให้มีการอธิบายความเข้าใจก่อนทำงานถึงแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น การเหยียบเท้าแบบเต็มฝ่าเท้าจะดีกว่าค่อย ๆ เหยียบแบบเกรงใจ ไม่อยากให้มีอะไร

ขณะอยู่บนเส้นทางการทำงาน จะพบเจอแรงกดดัน หรือ ปัญหาอุปสรรคอยู่เสมอ ทีมงานควรมีการหยุดทบทวนตรวจสอบเป็นระยะ ไม่ตะลุมหมุ่นหน้าไปแต่อย่างเดียว ในหนึ่งปัญหามีวิธีออกได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับปัจจัยและสถานการณ์แวดล้อม บางปัญหาเป็นเรื่องง่ายแต่พอเราคิดว่ายากจึงปิดช่องทางออกอย่างง่าย ๆ ไป

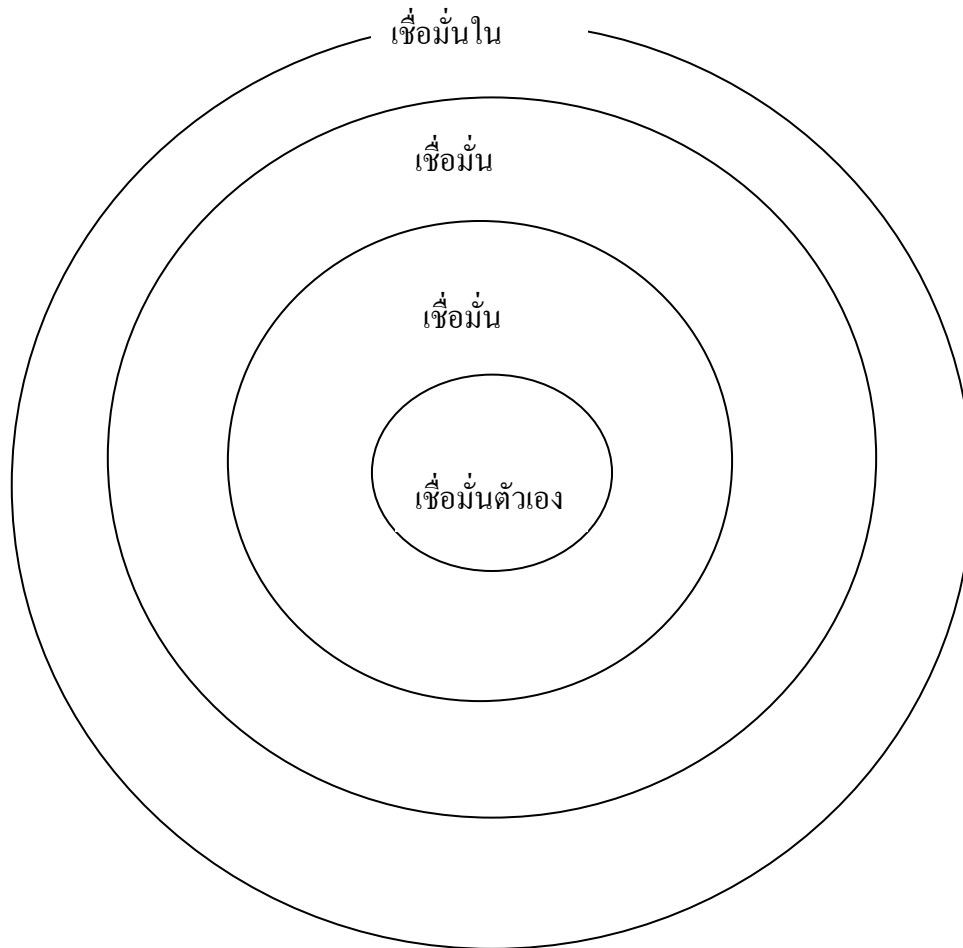
วงจรแห่งการเรียนรู้ (การจัดการความรู้)

“การเรียนรู้เกิดได้ตอนไหนบ้าง ?” : ตลอดเวลาตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง หรือตามที่คำสอนของศาสนาอิสลามกล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เริ่มตั้งแต่ชีวิตเริ่มเกิดมา จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

การเรียนรู้ก่อนทำ คือ การทำความเข้าใจกับภารกิจ หรือทำความเข้าใจโจทย์หรือปัญหาเห็นโจทย์ร่วมกัน หรือเห็นเป้าหมายร่วมกัน สมองของแต่ละคนจะเริ่มคิด และการมีส่วนร่วม มีการเปิดใจ รับฟัง ให้โอกาสนักมากขึ้น เราจะได้ข้อมูลหรือความรู้มากขึ้น เมื่อได้เสนอความคิดเห็นและมีโอกาสในการ

ทดลองทำถ้าใช้ไม่ได้เราจะยอมรับโดยคุณผู้ ทำให้ได้ทางเลือกหรือวิธีการ และสิ่งที่เป็นปัจจัยสำเร็จ คือ ความเชื่อมั่น ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ความเชื่อมั่นในทีม และความเชื่อมั่นในวิธีการ

การเรียนรู้ระหว่างทำ คือ การตรวจสอบ หรือการปรับเปลี่ยนวิธีการเมื่อเจอปัญหาขณะทำงาน หรือปรับเปลี่ยน บทบาท สรุปบทเรียนข้อผิดพลาดขณะทำ การให้กำลังใจหรือให้พลังใจ ให้ภัยหรือยอมรับในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

การเรียนรู้หลังทำ (After Action Review) คือ การทบทวน(เป้าหมาย วิธีการ การเรียนรู้) การสรุปบทเรียน และการถอดความรู้ ซึ่งมีทั้งบทเรียนดีและไม่ดี เพื่อไม่ให้สิ่งไม่ดีเกิดขึ้นซ้ำ ต้องทำทุกครั้งที่เสร็จแต่ละกิจกรรม แล้วบันทึกไว้ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงวางแผนงานในครั้งต่อไป

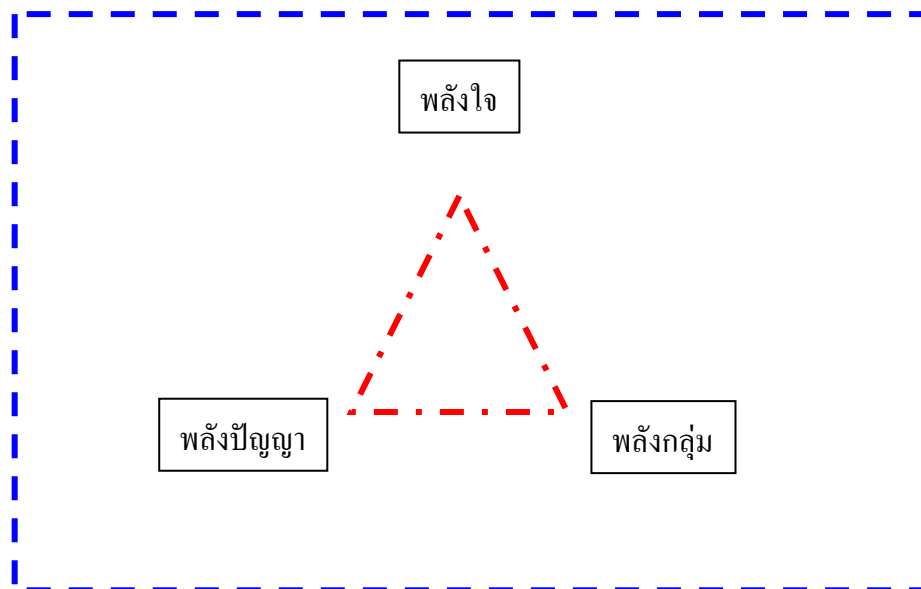
การเรียนรู้ก่อนทำและระหว่างทำ เป็นการเรียนรู้เฉพาะตนที่เกิดจากตนเอง แต่การเรียนรู้หลังทำ จะเป็นการเรียนรู้ของทุกคนร่วมกัน

พลังของการเรียนรู้: พลังกลุ่ม พลังใจ และพลังปัญญา

จากสถานการณ์กิจกรรมเดินเท้าชิดในช่วงเช้า เมื่อมีการผิดพลาดเกิดขึ้นในขณะจะเข้าเส้นชัยนั้น มีหลาย ๆ คนที่มีความรู้สึกผิดหวัง และสมาชิกในทีมต่างเดินแยกย้ายออกไปหามุมพักช่วงหนึ่งนั้น ทำให้

บรรยากาศที่เกิดขึ้นขาดพลังของการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเหตุการณ์กิจกรรมแม่น้ำพิษ ในช่วงบ่าย ที่เกิดข้อผิดพลาดเช่นเดียวกันในตอนใกล้จบเช่นเดียวกัน แต่กลับมีบรรยากาศที่จะรวมพลัง เพื่อเริ่มต้นทำใหม่อีกครั้ง ถึงแม้ว่าการกิจที่รออยู่ข้างหน้าไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าเป็นภารกิจที่เจ็บปวด นักหนา การเรียนรู้ที่ได้จึงไหลออกมาอย่างพรั่งพรูในช่วงสรุปบทเรียน

ความแตกต่างทั้งสองสถานการณ์นี้ชี้ให้เห็นถึงพลัง 3 กลุ่ม ที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งทั้งสามนี้จะเกี่ยวสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การทำงานที่มีสมาชิกภายในกลุ่มหลายคน แน่นอันทันทีความยากของงานอยู่ที่การจัดการคน ทำอย่างไรให้เกิดการเข้าใจ ถึงใจ รู้ใจกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ถ้าเข้าถึงสิ่งเหล่านี้ พลังกลุ่มก็จะก่อเกิด พลังใจก็จะตามมา ส่งผลให้มีพลังปัญญาในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป เมื่อไรก็ตามที่พลังกลุ่มตก พลังที่จะทำงานด้วยใจก็ไม่เต็มร้อย จึงส่งผลอย่างแน่อนที่มักจะคิดอะไรไม่ค่อยออก

กิจกรรมที่ 16. : กงล้อ 4 ทิศ (เวลา 20.15 น. – 22.30 น.)

พี่ชาติ ได้ชวนน้อง ๆ มองเกี่ยวกับการแสดงออกของคนแต่ละคน ที่มีบุคลิกที่ต่างกันไป บางคนเป็นคนอ่อนน้อม บางคนชอบพูดจาโผงผาง บางคนมีความมั่นใจสูง แต่บางคนกลับลังเล เหล่านี้เป็นเพราะอะไร ซึ่งการแสดงออกของมนุษย์ อาจจะเป็นเพราะ 1. ตามบุคลิกลักษณะนิสัยของตนเอง 2. ตามลักษณะความคาดหวังของสังคม หรือ 3. ตามสิ่งที่เราฝันอยากเป็น ชนเผ่าเคียวติ จากประเทศสก็อตแลนด์ ได้ศึกษาธรรมชาติของสัตว์ แล้วใช้ประเภทของสัตว์ มาแยกประเภทของมนุษย์ ไว้ 4 ทิศ คือ

ทิศ	จุดแข็ง	จุดที่ควรปรับปรุง
ทิศเหนือ กระตัง	บุกตะลุย กล้าได้กล้าเสีย ลงมือทำ ไม่ลังเล ทำอะไรรวดเร็ว รักความท้าทาย ตัดสินใจเร็วและเด็ดขาด รักพวกพ้อง และความยุติธรรม ชอบนำกระตือรือร้น มุ่งมั่น รักอิสระ เปิดเผยตรงไปตรงมา ยืนยันสิทธิ์ของตนเองและกลุ่ม	ใจร้อน ขาดความรอบคอบ แข่งขันเอาชนะ ถือคนเป็นใหญ่ หงุดหงิดง่ายใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล ได้แย้งปะกป้องตนเองเมื่อถูกวิจารณ์ ชอบผลักดันให้มีการตัดสินใจก่อน
ทิศตะวันออกเฉียง	มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเร็ว มีจินตนาการสูง มองการณ์ไกล มีไหวพริบ(เน้นเป้าหมายในอนาคต) ชอบทดลองประดิษฐ์ ให้ความสำคัญกับความคิดมากกว่าข้อมูล บางครั้งมุ่งมั่นแต่งงานจนอยู่ในภาวะที่ท่วมท้นและล้มเหลว ช่วงแรกจะกระตือรือร้น แต่ช่วงหลังๆจะหมดไฟ เพื่อนๆตามความคิดไม่ค่อยทัน ไม่ยึดติด ยึดหยุ่นสูง รักการเรียนรู้	เบื่อง่าย คิดมากแต่ไม่ค่อยทำ ไม่จริงจัง สมารถขึ้น ขาดความอดทนรอบคอบ รู้ไม่ลึก ไม่อยู่กับปัจจุบัน ไม่ลงรายละเอียด คิดค้น ชอบสิ่งแปลกใหม่ มีโครงการใหม่ๆเสมอ
ทิศใต้ หนู	ใส่ใจความรู้สึกของคน ช่วยเหลือผู้อื่น รับฟัง ให้กำลังใจ เป็นที่พึ่งที่พึ่งพิง ซื่อไว้ใจคน (บนพื้นฐานของความเปิดเผยจริงใจ) อ่อนโยน มองโลกในแง่ดี เปิดโอกาสให้คนมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นผู้ประสานกลุ่ม เป็นนักไกลเกลี่ยที่ดี รักสันติ	ใจเกรงใจ ไม่ค่อยกล้าตัดสินใจ ไม่ยืนยันสิทธิของตัวเอง ไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้ง เมื่อมีความเห็นที่แตกต่าง ลังเล วิตกกังวล ลำบากใจเมื่ออยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง ไม่มั่นใจตัวเอง ไม่ชอบนำ เก็บกด อ่อนไหว ไว้ใจคนง่าย
ทิศตะวันตก หมี	ใฝ่รู้ ชอบเก็บข้อมูล รอบคอบ สุขุม ลงรายละเอียด มีหลักการ ขั้นตอน นักวิเคราะห์ ยึดตรรกะ/ความเหมาะสม ตัดสินใจถูกผิดตามหลักการเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีเหตุผล เอาจริงเอาจัง ทำอะไรอย่างต่อเนื่องและลงลึก มีโลกส่วนตัว รับผิดชอบสูง รักกติกา/คำพูด	คือ เอาแต่เหตุผลของตัวเอง เชื่อหรือยอมรับผู้อื่นยาก ไม่ยืดหยุ่น ปรับตัวยาก ยึดติดในหลักการสูง คิดในกรอบ ตัดสินใจช้า เย็นชา เก็บตัวไม่ยุ่งกับใคร มองข้ามเรื่องความรู้สึก คาดหวังสูง กลัวความผิดพลาด

หลังจากนั้นได้นั่ง ๆ ทบทวนว่าตนเองน่าจะจัดประเภทเป็นสัตว์กลุ่มไหน แล้วลองแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ที่ชี้ให้เห็นถึงจุดแข็ง หรือจุดที่ควรปรับปรุงของกลุ่มตนเอง ผลของการแลกเปลี่ยนพูดคุยมีดังนี้ คือ

	กลุ่มกระทิง : จุดแข็ง คือ รักความยุติธรรม พยายามที่จะต่อสู้เพื่อรักษาความเป็นธรรม และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างทุ่มเท จุดที่ควรปรับปรุง คือ ใจร้อน (รู้ตัวอยู่ แต่ห้ามไม่ได้) จึงส่งผลให้ขาดความรอบคอบ สิ่งที่กระทิงอยากบอก คือให้เพื่อน ๆ ที่ร่วมงานด้วยเข้าใจนิสัยของกระทิง และคอยช่วยเตือนเมื่อเห็นว่าใจร้อน
	กลุ่มหมี : จุดแข็ง คือ ความรับผิดชอบสูงในงานที่ได้รับมอบหมาย (เมื่องานสำเร็จ จะมีความภาคภูมิใจมาก) มีโลกส่วนตัวสูง (อยู่ในความคิดของตนเอง ถึงแม้จะอยู่กับคนหมู่มาก หรือมีมุมส่วนตัวเฉพาะ) จุดที่ควรปรับปรุง คือ มีความคาดหวังสูงกลัวความผิดพลาด (เมื่อผิดหวังจะรู้สึกเสียใจมาก) และดื้อ(เจียบ) สิ่งที่ยากให้เพื่อน ๆ ที่ร่วมงานด้วยเข้าใจ คือ ถ้าต้องการให้หมีเข้าใจ ต้องอธิบายเหตุผลอย่างชัดเจน
	กลุ่มเหยี่ยว : รักการเรียนรู้ และมองการณ์ไกล จุดที่ควรปรับปรุง คือ เป็นคนเบื่อง่าย และพูดไม่ค่อยรู้เรื่อง สื่อสารให้คนอื่นเข้าใจยาก เพราะใจคิดไปไกลกว่าที่ต้องการพูด เหยี่ยวต้องการให้เพื่อน ๆ อดทนรับฟังอย่างตั้งใจ
	กลุ่มหนู(นา) : ชอบช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่เพื่อน ๆ จุดที่ควรปรับปรุง คือ ความขี้เกรงใจ (ไม่กล้าขัด) และไม่กล้าตัดสินใจ สิ่งที่หนูอยากบอกเพื่อน คือ ถ้ามีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจขออย่ากัการะให้หนู เพราะจะลำบากใจมาก และพยายามอย่าขัดใจมาก

กลุ่มหนู(บ้าน) : ชอบช่วยเหลือเพื่อน และมองโลกในแง่ดี จุดที่ควรปรับปรุง ขี้เกรงใจ และไว้วางใจคนง่าย (โดยเฉพาะคนใกล้ชิด) หนูอยากบอกเพื่อน ๆ ว่า ให้เกรงใจกลุ่มหนูบ้าง เพื่อลดข้อกังวลใจ ไม่อึดอัดหรือเก็บกด และสร้างความน่าเชื่อถือให้กลุ่มหนูไว้วางใจได้

ข้อคิดจากพีธีเนส : การเรียนรู้เรื่องงล้อ 4 ทิศ เรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาตนเอง ปรับปรุงตัวเอง ไม่ใช่เรียนรู้ไปเพื่อติตราหรือไว้เป็นข้ออ้าง การเรียนรู้จักซึ่งกันและกันจะช่วยให้คนแต่ละประเภทเข้าใจกัน และปรับตัวเข้าหากัน ความสำคัญของกิจกรรมนี้ คือ ชี้ให้เห็นความแตกต่างของแต่ละคน ดังนั้นสิ่งสำคัญในการทำงาน คือ การจัดการกับความแตกต่างของคน การปรับเปลี่ยน

วันเสาร์ที่ 31 มีนาคม 2550

สมาธิภาวนา

กิจกรรมที่ 17. : นักฆ่า

เข้านี้เกมส์ที่ถูกเลือกมาให้ห้อง ๆ เล่น ชื่อ เกมส์นักฆ่า เพื่อรื้อทวนให้ห้อง ๆ มานั่งล้อมวง แล้วจับมือกันไว้ข้าง ๆ ลำตัว กติกาของเกมส์นักฆ่า คือ จะมีคนที่ถูกเลือกให้เป็นนักฆ่า แต่สมาชิกคนอื่นจะไม่รู้ตัวว่านักฆ่าคนนั้นเป็นใคร วิธีการที่นักฆ่าจะฆ่าคนได้ ให้นักฆ่าเลือกคนที่จะฆ่าว่านั่งห่างจากตนกี่คนและนั่งอยู่ทางด้านไหน นักฆ่าจะยิงคนที่เลือกด้วยการบีบ

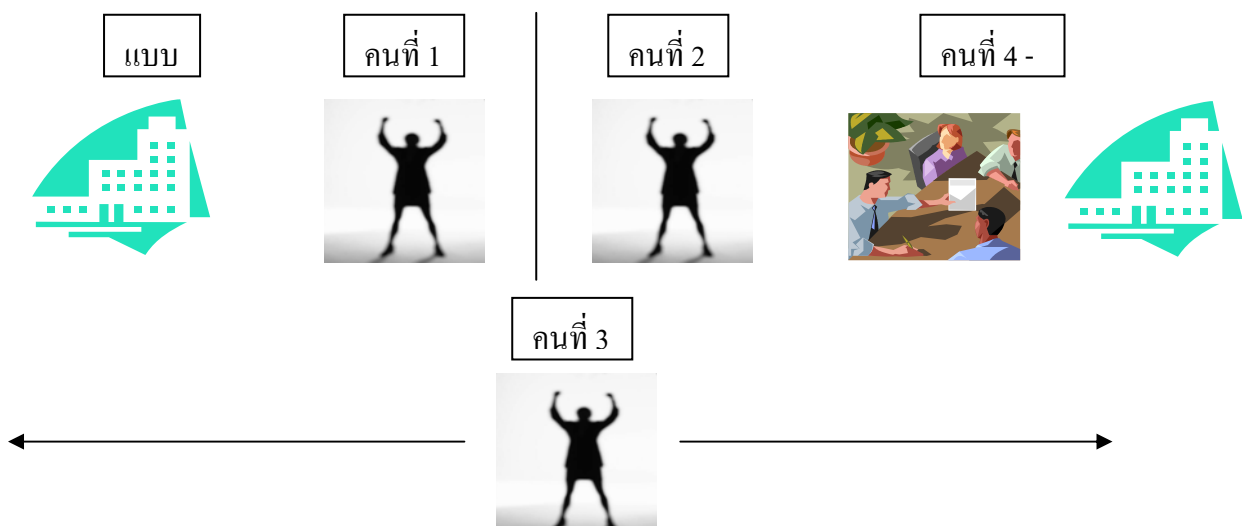
มือของคนด้านข้างที่นั่งอยู่ด้านเดียวกับคนที่ฆ่า โดยบีบมือจำนวนครั้งเท่ากับจำนวนคนที่นั่งห่าง คนที่ถูกบีบมือมาต้องบีบมือส่งต่อคนถัดไป แต่ต้องลดจำนวนบีบลง 1 ครั้ง บีบส่งต่อไปเรื่อย ๆ จนคนสุดท้ายที่ถูกบีบครั้งเดียว คนนั้นคือคนที่ถูกฆ่า ให้คนถูกฆ่าร้องบอกคนในวงว่า “โธ่! ตายแล้ว” นักฆ่าจะฆ่าไปเรื่อย ๆ จะฆ่าคนที่อยู่ทางด้านซ้ายหรือทางด้านขวาก็ได้ ถ้าสมาชิกคนอื่นรู้ตัวว่าใครเป็นนักฆ่า สามารถชี้ตัวนักฆ่าได้ ถ้าชี้ตัวนักฆ่าได้ถูกต้อง นักฆ่าจะตาย แต่ถ้าชี้ตัวผิด คนที่ชี้ตัวจะต้องตายแทน

เกมส์นี้เป็นเกมส์แรกจากทุกกิจกรรมที่ผ่านมาทั้งหมด ที่เล่นด้วยความเจิบ หลายคนถูกฆ่า บางคนก็ถูกชี้ตัวว่าเป็นนักฆ่า ชี้ถูก ชี้ผิดบ้าง แต่สุดท้ายไม่มีใครบอโหวนเลยที่นักฆ่าชนะสามารถฆ่าคนได้ทั้งหมด เพราะขณะเดียวกันนักฆ่าก็ถูกเป็นเป้าของนักฆ่าคนอื่นด้วย (มีนักฆ่าหลายคน)

กิจกรรมที่ 18. : ตัวต่อมหาสนุก (เริ่มเวลา 09.15 น.)

กิจกรรมสุดท้ายที่ทีมงานออกแบบมาให้ห้อง ๆ ได้เรียนรู้ในการฝึกอบรมครั้งนี้ คือ กิจกรรมตัวต่อมหาสนุก พี่ชาติเป็นผู้บอกเล่ากติกาให้ทุกคนได้รับรู้ การเล่นเกมครั้งนี้ถูกแบ่งออกเป็น 4 ทีม ได้แก่ ทีมเฉพาะ คณาจารย์ 1 ทีม และทีมเยาวชน 3 ทีม หลังจากฟังกติกาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทีมงานได้ให้เวลาแต่ละทีมปรึกษาหารือกันก่อนว่าจะวางแผน วางบทบาทหน้าที่กันอย่างไร

- คนที่ 1 : ดูแบบ เพื่อนำมาสื่อสารกับคนที่ 2 ห้ามเลยเข้ามาในเขตที่กันไว้
- คนที่ 2 : รับสารจากคนที่ 1 เพื่อไปบอกต่อให้กับคนที่ 4 - 8 และห้ามเข้าไปในเขตที่กันไว้
- คนที่ 3 : เป็นผู้สังเกตการณ์ ไม่สามารถพูดได้ แต่สามารถดูแบบและไปหาคนที่ประกอบอยู่ได้
- คนที่ 4-8 : เป็นคนประกอบขึ้นมาตามคำบอกเล่าของคนที่ 2 โดยคนที่ 4 มีหน้าที่พิเศษ คือ ดูแลอุปกรณ์ สามารถที่จะหยิบชิ้นตัวต่อจากถังได้คนเดียวเท่านั้น

ข้อคิด : การทำสำเร็จหรือไม่สำเร็จนั้นไม่ใช่สาระสำคัญ ความสำเร็จอาจจะเป็นเพียงเป้าหมายหนึ่ง สิ่งสำคัญ คือ บนความสำเร็จนั้น เราได้เรียนรู้อะไรบ้าง ถ้าสำเร็จแต่ไม่ได้เรียนรู้คงไม่เกิดประโยชน์ ความไม่สำเร็จที่เกิดขึ้น แต่ถ้าวางการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ก็นับว่าเป็นประโยชน์มากกว่า

ความรู้สึกรวม ๆ : อึดอัด ทำท่าย ยาก เชื่อมมั่นในทีม เห็นความพยายามของคนในทีม สนุก สมาชิกมีการให้อภัย อยากรู้ เห็นภาพรวม ขบวนการทำงาน การรับฟัง ความรับผิดชอบ อายุเป็นเพียงตัวเลข เห็นความกระตือรือร้น รู้สึกรื้อนร้อน ไม่เป็นไปอย่างที่คิด การทำงานร่วมกันง่ายขึ้น

การวางแผนงานของน้อง ๆ ในแต่ละทีมก่อนการเล่น : เริ่มจากการวางบทบาทหน้าที่ของคนทำงาน เกณฑ์ที่น้อง ๆ ใช้ คือ การดูตามความสามารถ หรือความถนัดของแต่ละคน เช่น เป็นคนคุยเก่ง บรรยายเก่ง ก็มักจะให้เป็นเบอร์ 1 บางคนรู้ว่าไม่ถนัดอะไร ก็ขอหลีกเลี่ยง เช่น สื่อสารไม่เก่ง ก็ขอเป็นเบอร์ 3 บางคนก็เสนอตัวเองขึ้นมาตามความต้องการที่อยากจะลอง เมื่อวางบทบาทแล้ว ก็พูดคุยรายละเอียดของการทำงาน ก็กำหนดทิศทาง หรือ ตำแหน่งการต่อ เช่นเริ่มต่อจากฐาน มีการนัดหมายการทำงานเป็นคู่ ๆ ที่สัมพันธ์กัน เช่น คนเบอร์ 2 ไม่เห็น (เหมือนคนตาบอด) แต่พูดได้ กับเบอร์ 3 ที่เห็น แต่พูดไม่ได้ (เหมือนคนเป็นใบ้) ดังนั้น ก็ต้องเติมเต็มซึ่งกันและกัน

สิ่งที่น้อง ๆ เห็น : ผู้เล่นแต่ละคนมีข้อเด่น ข้อด้อย ถ้ามารวมกันก็จะทำงานร่วมกันได้ โดยอาศัยการถาม และการรับฟังเป็นเครื่องมือที่ใช้เชื่อมต่อความเข้าใจระหว่างกัน

ความรู้สึกรู้สึกของคนเบอร์ 5-9 : รู้สึกอึดอัดที่คนเบอร์ 2 และ เบอร์ 3 บอกไม่เหมือนกัน (เพราะมาไม่พร้อมกัน) แต่ก็แก้ปัญหาโดยการสื่อสารให้ทั้งคู่มาพร้อมกัน ทุกคนมีความพยายามและความอดทน รู้สึกดีที่ตัวเองจะได้ตัวต่อออกมาเป็นรูปอะไร และรู้สึกสงสารคนเบอร์ 2 และ 3 ที่ต้องคอยวิ่งไปวิ่งมา และรู้สึกอึดอัดแทนคนเบอร์ 3 ดีใจที่ได้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ความรู้สึกเกี่ยวกับการทำงานของตนเอง คือ คิดว่าตั้งใจทำให้ดีที่สุด และพยายามพูดคุยกันเพื่อหาวิธีที่จะมาเสริมให้งานสำเร็จ ได้นำบทเรียนเรื่องงู 4 ทิศ มาใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกคนตามหน้าที่ ถึงแม้บางคนไม่เหมาะกับงานที่ได้รับ แต่ก็คิดว่าควรให้โอกาส และพยายามที่จะสื่อให้เบอร์ 3 เป็นตัวเชื่อมความถูกต้องระหว่างเบอร์ 1 กับ

2 และเป็นตัวเชื่อมต่อ ระหว่างเบอร์ 2 กับกลุ่มที่ทำหน้าที่ต่อ การให้ความสำคัญระหว่างคนเบอร์ 2 กับคนเบอร์ 3 ถ้าข้อมูลไม่ตรงกัน ในกลุ่มคิดอย่างไร บางกลุ่มบอกว่าให้ความสำคัญกับเบอร์ 3 เพราะเห็นด้วยตาของตัวเอง และบางที่ไม่มั่นใจในการสื่อสารของคนที่ 1 กลัวว่าจะไม่ชัดเจน และบางที่ก็อาจจะสื่อสารตกหล่นจากเบอร์ 2 ไปหากลุ่ม แต่บางกลุ่มก็ตอบว่าให้ความสำคัญกับทั้ง 2 เบอร์ โดยถ้าไม่ตรงกัน ก็ให้ทั้งสองกลับไปดูใหม่

.....
การทำงานร่วมกันโดยขาดความมั่นใจในตัวบุคคล หรือขาดความไว้วางใจ อาจส่งผลต่อการทำงาน
ซึ่งมักจะใช้ประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจ (อคติ)
.....

ความรู้สึกของเบอร์ 2 : ตอนแรกรู้สึกที่มีความกังวล อึดอัด เพราะทุกคนกำลังรอเราอยู่ เพราะจะต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ต้องการ และรู้สึกอึดอัดที่ไม่ได้รับ ความไว้วางใจ เพราะว่าตัวเองได้พยายามสื่อสารจากเบอร์ 1 มาอย่างละเอียดแล้ว แต่เพื่อน ๆ เชื่อเบอร์ 3 มากกว่า ตอนแรกก็รู้สึกว่าตัวเองมีความสำคัญ พอผ่านไปสักพักรู้สึกความมั่นใจลดน้อยลง

บางคนรู้สึกน้อยใจที่เพื่อนเปลี่ยนท่าทีไป แต่บางคนไม่ได้รู้สึกน้อยใจ เพราะตัวเองทำงานร่วมกับเบอร์ 3 และกลุ่มก็ให้ความสำคัญฟังข้อมูลของตัวเองก่อน แล้วค่อยรับคำยืนยันจากเบอร์ 3 อีกที

.....
การทำงานร่วมกัน ลักษณะท่าทีที่สมาชิกในทีมแสดงออก จะส่งผลต่อความรู้สึกของเพื่อนร่วมทีมทั้งในแง่ดี และแง่ลบ จึงต้องตรวจทานความรู้สึกกันอยู่เสมอ
.....

ความรู้สึกของเบอร์ 1 : ต้องทำความเข้าใจกับตนเองก่อน (ขั้นตอนการคิด แล้วประมวลผลการสื่อสาร) แล้วค่อยหาวิธีอย่างง่าย ๆ ในการสื่อสาร ตอนแรกไม่อยากเป็นเบอร์ 1 (อยากให้น้องคนอื่น) เมื่อได้รับมอบหมายก็พยายามอธิบายอย่างตั้งใจ ไม่มั่นใจว่าจะทำหน้าที่ได้ดีหรือไม่ และรู้สึกกลัวว่าต้องมีอุปสรรคแน่นอน กลัวว่าคนต่อจะต่อผิด

.....
เป็นเรื่องยากที่จะเห็นความเป็นตัวเองหรือการเปลี่ยนแปลงของตัวเอง ต้องมีคนอื่นมาช่วยสะท้อนให้เห็น
แล้วเปิดใจรับเพื่อปรับปรุง หรือจนเข้าใจกัน และอย่าคิดว่าที่เราพูด คนอื่นจะเข้าใจเหมือนเรา
.....

ความรู้สึกของเบอร์ 4 : รู้สึกว่าทำได้ ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบลักษณะ รูปร่างของอุปกรณ์ที่มีอยู่ และรู้สึกอยากต่อเอง หรือวิ่งไปดูเอง รู้สึกว่าถึงจะมีหน้าที่เฉพาะ แต่ก็มีส่วนร่วมในวางแผนงานของบทบาทคนอื่นด้วย ช่วยคอยมองขั้นตอนว่าควรปรับปรุงอย่างไร

.....
ถ้าคนในทีม เห็นภาพรวมไม่เหมือนกัน หรือขณะทำงานกำลังมองจุดปฏิบัติงานคนละเรื่อง จะต้องปรับ
ให้เห็นตรงกัน ซึ่งระหว่างทางอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการทำงานเสมอ
.....

ความรู้สึกของคนเบอร์ 3 : รู้สึกอึดอัด ใช้มือไม่ได้ พุดไม่ได้ ต้องพยายามที่จะสื่อสาร รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า มั่นใจในตัวเอง ถึงแม้ว่าพุดไม่ได้แต่ก็รู้สึกว่าสื่อถึงทุกคนได้ พยายามใช้กริยาท่าทางสื่อสารให้ได้มากที่สุด รู้สึกว่าขาดความรอบคอบที่ไม่ได้ถามข้อสงสัยในช่วงอธิบายโจทย์ คำถามจากพี่ชาติ “ ทำไบบเบอร์ 3 ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้มีภารกิจในการปฏิบัติ ถึงต้องพยายามหรืออยากที่จะเข้าไปร่วมในการทำงาน ? ” คำตอบจากน้องเบอร์ 3 คือ สถานการณ์มันพาไป เพราะได้ไปรู้ ไปเห็นมา อยากจะช่วยให้ทีมสำเร็จ รู้สึกว่าเป็นทีมงานเดียวกันก็ต้องช่วยกัน มีอารมณ์ร่วม และต้องการให้งานออกมาดี

บทสรุป : ถ้าเปรียบเลโก้ เป็นเหมือนงานวิจัยท้องถิ่น คนเบอร์ 1 จะหาทางอธิบายอย่างไร ให้คนอื่นเข้าใจเห็นภาพไปด้วย คนเบอร์ 3 เมื่อสื่อสารกับคนอื่นไม่ได้ อย่างลงมือทำเองทั้งหมด พยายามหาคนมามีส่วนร่วมให้ได้ คนเบอร์ 2 ต้องพยายามหารายละเอียดให้ได้มากที่สุด โดยห้ามคิดหรือต่อเติมเอง ต้องมีการตรวจสอบกับเบอร์ 1 คนเบอร์ 4 เหมือนคนดูแลการเงิน หรือ อุปกรณ์ ใครจะหยิบไปใช้ต้องมีคนรับรู้ และต้องเข้าใจว่าใครจำเป็นต้องใช้อะไร หรือเรามีอะไรที่เพื่อนในทีมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ สำหรับเบอร์ 5-9 ต้องหาวิธีถาม รู้จักตั้งคำถาม ให้เหมาะกับคนที่ถามว่าเขาสามารถตอบได้อย่างไร จึงจะได้ข้อมูลมากขึ้น หรือส่งการกลับไปได้ด้วย เช่น ให้เบอร์ 1-3 กลับไปทบทวนใหม่ ในกระบวนการทำงาน ถ้าวางแผนน้อยก็ประสบปัญหามาก การใช้จินตนาการ หรือทำไปก่อน โดยที่เข้าใจยังไม่ตรงกัน อาจจะนำมาสู่ความขัดแย้งกัน ถึงแม้งานสำเร็จ แต่ถ้าพลังกลุ่ม พลังใจ ไม่มีความสุขก็จะไม่เกิดขึ้น

กิจกรรมที่ 19. : เรียกความพร้อม....นับเลขเรียกสถิติ

พี่อาร์ตชวนน้อง ๆ เรียกความพร้อมครั้งสุดท้ายด้วยการนับเลข โดยให้ทุกคนมานั่งล้อมวง แล้วนับเลขเรียงตามลำดับจากเลข 1 ไปถึงเลข 60 โดยมีข้อแม้ว่าถ้าเลขใดมีเลข 5 อยู่ส่วนถ้าเลขใดมีเลข 9 อยู่ด้วยให้ยกมือขวาแทน กิจกรรมนี้ดูเหมือนง่าย แต่เหล่าน้อง ๆ เยาวชนก็ยังไม่สามารถนับเลขจนไปถึง 60 ได้เสียที มักจะไปตกม้าตายตอนเริ่มที่ 50 กว่า เป็นต้นไป

กิจกรรมที่ 20. : ฝากคิด

คำถาม 1. ทีมวิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้กับการเรียนรู้ของทีมอย่างไร และจะขยายผลไปสู่ผู้เกี่ยวข้องอย่างไร

คำถาม 2. เป้าหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นต่อ ตนเอง ทีม วิทยาลัยหรือชุมชน มีอย่างไร

คำถาม 3. แผนงานในช่วง 2 เดือน จะทำต่ออย่างไร

ทีมงานได้ให้น้อง ๆ ช่วยร่วมกันคิดหาคำตอบคำถาม 3 ข้อ แล้วมานำเสนอให้ในวงทราบ และฝากให้น้อง ๆ นำสิ่งที่นำเสนอมา กลับไปคิดรายละเอียดต่อ และย้ำเตือนว่า สิ่งที่จะทำนั้นไม่ต้องห่วงเรื่อง ๆ รูปแบบการนำเสนอ แต่ให้เน้นสิ่งที่จะได้เรียนรู้ และไม่จำเป็นต้องทำเพื่อการแข่งขันในผลงานวิจัยกับโครงการพื้นที่อื่น ๆ และขอให้ทีมวิจัยที่มาเรียนรู้ร่วมกันนั้นชัดเจนในทีมก่อน และดูแลความรู้สึกซึ่ง

กันและกัน ยังไม่จำเป็นต้องขยายผล และยังไม่ต้องห่วงเส้นชัยสุดท้าย (เนื่องาน) งานวิจัยท้องถิ่นไม่ต้องการถ้วย หรือ โล่

ได้เรียนรู้ และงานสำเร็จนั่นดีที่สุด

ได้เรียนรู้ แต่งานไม่สำเร็จ ดีแล้วไม่เป็นไร

ไม่ได้เรียนรู้ แต่งานสำเร็จไม่ดี

ไม่ได้เรียนรู้ และงานไม่สำเร็จไม่เป็นประโยชน์อันใดเลย

ความรู้สึกจากผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม

1. ได้พยายามเรียนรู้อย่างมาก ในการปรับตัว
2. เราเป็นเพื่อนตัวเล็ก ๆ ที่ช่วยขับเคลื่อน ขอให้มีความพยายามต่อไป
3. ทุกคนเป็นครู
4. ท้อได้แต่อย่าถอย
5. ทุกอย่างมีอุปสรรค
6. ทำงานด้วยความเต็มใจ
7. ขอบคุนทุกคนที่มาสอนการเรียนรู้ให้
8. ประทับใจทุกคน
9. รู้สึกดีใจที่ได้มาเข้าร่วม
10. ทุกคนน่ารัก ให้นำไปปรับใช้
11. ดีใจที่ได้เข้าร่วม
12. ขอขอบคุณวิทยากร ที่สอนให้เราเข้าใจ
13. ขอบคุนที่ให้ความรู้
14. ทุกคนเป็นกันเองมาก เหมือนพี่น้อง
15. ขอขอบคุณที่ให้ประสบการณ์ใหม่ ขอให้จัดให้อีก
16. ขอบคุนที่ทุกคนช่วยสร้างพลังใจให้กับตัวเอง และทีมงาน
17. เรามาจากคนละที่แต่สามารถมาอยู่ร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหา
18. ขอบคุนทุกคนที่มาเข้าร่วม
19. ดีใจที่ได้รู้จักทุกคน
20. ฝนให้ไกล แล้วไปให้ถึง
21. วิจัยท้องถิ่นเป็นวิจัยทางสังคม ซึ่งเป็นเรื่องยาก ดังนั้นทุกคนต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ
22. ขอบคุนทีมงาน ที่ทำให้ได้รู้จักตนเอง
23. ทุกคนมีศักยภาพ เราจะมีเครื่องมืออะไร และจะใช้ช่วงเวลาใดที่เหมาะสม ที่เราจะดึงมันออกมาใช้
24. ขอบคุนความรู้สึกที่ดี ที่มีให้กัน

25. ได้พบจิตวิญญาณตนเอง รู้จักตนเองมากขึ้น และได้กระบวนการเรียนรู้แบบไม่สำเร็จรูป แต่ต้องหาเอง
 26. ขอบขอบคุณที่ทำให้พร้อมออกไปปฏิบัติงาน
 27. ขอบขอบคุณพี่ พี่ ทุกคน ช่วยทำให้เรารู้จักกันมากขึ้น
 28. ประทับใจทุกคน ที่มาร่วมเรียนรู้ด้วยกัน อยากให้จัดแบบนี้อีก
 29. เดินทางโดยสวัสดิภาพ (2 คน)
 30. ดีใจที่แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์
 31. ขอบขอบคุณที่รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
 32. ทุกคนเมื่อตั้งใจ ทำด้วยใจ จะก้าวข้ามปัญหาได้อย่างแน่นอน
 33. ขอบขอบคุณทีมงาน ที่มาให้คุณค่าแก่พวกเรา
 34. ทุกคนน่ารักมาก
- ความในใจจากทีมงาน**
35. ยินดีที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
 36. ได้มาเติมพลังใจ ให้กับตนเอง
 37. ขอบขอบคุณทุกคน ที่มาเป็นประสบการณ์ ขอบขอบคุณที่มาให้บทเรียนแก่ทีมงาน
 38. ทุกคนคงหายเหนื่อย พวกเราลุ้นอยู่ตลอดเวลาว่าอย่ายอมแพ้ และลุ้นให้ทุกคนได้สร้างการเรียนรู้อย่างเข้าถึง การทำกิจกรรมต้องทำให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วางให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ใช่เพียงแค่ความสนใจ ขอขอบคุณทุกคน
 39. ขออภัยและขอโทษ ถ้าได้ล่วงเกิน หรือล่วงล้ำในสิ่งที่ทำให้รู้สึกไม่ดี และกลับบ้านด้วยความปลอดภัย

เมื่อนักเกษตรเพื่อท้องถิ่นมาเที่ยวตลาดนัดความรู้

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สมุทรสงคราม ได้ขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทางด้านการศึกษากับน้องเยาวชนเครือข่ายวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมาได้ระยะหนึ่งแล้ว ทุก ๆ 2 เดือนจะมีเวทีพบปะเครือข่ายเพื่อหนุนเสริมทักษะให้กับน้อง ๆ นักวิจัยเหล่านี้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ข้ามสถาบัน อีกทั้งเป็นกำลังใจให้กันและกัน ซึ่งที่ผ่านมานั้นมี 3 สถาบัน คือ วิทยาลัยเกษตรฯ วิทยาลัยเกษตรฯ และ วิทยาลัยเกษตรฯ

เช้าวันที่ 15 พฤศจิกายน 2550 ณ เดอะเลกซี ริเวอร์แคว รีสอร์ท จ.กาญจนบุรี คุณชินนุวัฒน์ มณีศรีจำ ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สมุทรสงคราม ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมเวที และได้แนะนำน้องใหม่ คือ วิทยาลัยเกษตรฯ จากอยุธยาซึ่งเพิ่งผ่านการอนุมัติได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจาก สกว.เรียบร้อยแล้ว และอีกไม่นานคาดว่า วิทยาลัยเกษตรฯ จะตามมาติด ๆ วันนี้นอกเหนือจากเป็นเวทีเครือข่ายนักเกษตรเพื่อท้องถิ่นเพื่อจะมาฉายภาพว่าแต่ละพื้นที่กำลังทำอะไรกันอยู่ และมาเติมเต็มทักษะการจับประเด็นแล้ว เวทีครั้งนี้ยังเป็นตลาดนัดความรู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(สรส.)อีกด้วย ซึ่งได้รับเกียรติจากนายกประวิทย์ อดิ.วัดดาว นายกทวิปจากอบต.หัวไผ่ คุณลุงสนั่นและพี่จ้อน จากเครือข่าย ร.ร.ชวนา สุพรรณบุรี คุณชุติมา น้อยนารถ นักวิจัยเพื่อท้องถิ่นรุ่นพี่ที่ทำเรื่องเกษตรอินทรีย์ ทางเลือกการตลาด และเป็นนักต่อสู้ในลุ่มน้ำท่าจีนจากนครปฐมมาร่วมด้วย และท้ายสุดยังมีน้อง ๆ เยาวชนจากคอนโพ ซึ่งมีพ่อแม่เป็นทนายทผลผลิตจากวงการเกษตรเช่นเดียวกันมาร่วมเรียนรู้ด้วย ตลาดนัดความรู้ในวันนี้มีของดี ๆ มากมายหลายอย่าง ใครต้องการจะซื้อหาความรู้อะไรดี ๆ ก็เล็ง ๆ กันไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้จากเพื่อน ๆ หรือจากพี่ ๆ ทั้งหลาย กระบวนการในการเวทีครั้งนี้ยังคงเต็มไปด้วยความสนุกเช่นเคย แต่ก็มีสาระความรู้มากมายน้อง ๆ ต้องไขว่คว้ากันเอง พวกพี่ทีมงานมีหน้าที่แค่จัดกระบวนการเท่านั้น และเวทีครั้งนี้คนที่มาต่างก็มีความหลากหลาย ทั้งครู นักเรียน ส่วนท้องถิ่นชาวบ้าน ขอให้ทุกคนถอดหัวโขนออกและแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน สุดท้ายขอขอบคุณทุกคนที่มาช่วยกันสร้าง ซึ่งจะส่งผลให้ฐานการเกษตรของเรามั่นคง พวกเราจะต้องกลับไปฟื้นฟู หรือยกระดับการเกษตรให้ดีขึ้นต่อไป

15 พฤศจิกายน 2550

คนที่ฉันอยากเป็น

เวทีนี้มีผู้เข้าร่วมมากกว่าครั้งที่แล้วมารวมจำนวน 62 คน มีน้องหน้าใหม่มากมาย หลาย ๆ คนยังไม่รู้จักใคร จึงเริ่มต้นด้วยการแนะนำกันก่อน และให้ช่วยบอกสิ่งที่อยากเป็น เริ่มจากพี่เอื้ออยากเป็น

¹ เครือข่ายนักเกษตรเพื่อท้องถิ่นภาคกลางและตลาดนัดความรู้

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค และ สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)

เข้ม เพราะจะได้หลงรักกรรชัย น้องตริอยากเป็นพี่เอื้อย เพราะอยากรู้ว่าอากาศช่วงนี้เป็นอย่างไร น้องดอน
อยากเป็นตัวของตัวเอง น้องปอนอยากเป็นนายข น้องมิกเป็นตัวเองนั่นแหละดีแล้ว พี่จ้อนเป็นเกษตรกร
ลุงสนั่นเป็นคนดีของพ่อหลวง นำแนวพระราชดำริมาใช้ นายกประทิวอยากเป็นครูลิเล่ เพราะเด็กรัก
น้องป๊อปปอยากเป็นคนเก่ง น้องเอออยากเป็นตัวเอง น้องตำราญอยากเป็นตัวเอง น้องปิงปองอยากเป็นพี่ป๊อ
วัน ๆ ทำแต่เรื่องบ้า ๆ บอ น้องนุ่นอยากเป็นตลก เพื่อนจะได้จำ น้องแจ๊คอยากเป็นพี่อาร์ททำได้ทุกอย่าง
อ.ประจวบอยากเป็นซูเปอร์แมน ช่วยคน น้องแย้มอยากเป็นหมาตลก น้องจ๊อบอยากเป็นโยกเยก กินอะไร
ถึงสูง น้องตั้มอยากเป็นคุณวิกรม หลุด ๆ ดี น้องเต๋ลอยากเป็นเมย์ จะได้ไปดบเข้ม น้องกิ๊กอยากเป็น
ไอนส์ไคน์ ฉลาดดี น้องเกดอยากเป็นโคเรมอน มีของแจก น้องอิวอยากเป็นพระพยอม มีแง่คิด น้องนุกอ
อยากเป็นลูกศิษย์พระพยอม น้องนพอยากเป็น ก๊อด นักร้อง น้องก๊วยอยากเป็นกรรชัย เข้มกับเมย์ จะได้มารุม
แย่ง พี่ชาติจี๊เกียจเป็นอะไรทั้งสิ้น พี่อาร์ทอยากเป็นทักษิณจะได้ไม่ต้องกลับประเทศไทย พี่ธนศอยอยากเป็น
คนไข้ไม่ต้องพูด น้องสินอยากเป็นพี่เบิร์ดพูดเพราะ น้องฝนเป็นอะไรก็ได้ น้องเบิร์ดอยากเป็นเรน น้องลิต
อยากเป็น ตัวเอง อ.เอกอยากเป็นแฮรี่พ็อตเตอร์จะได้มีอำนาจวิเศษ พี่อ้ออยากเป็นบีมเพื่อนแดน พี่พรอยาก
เป็นแดนเพื่อนบีม น้องเสริฐอยากเป็นสมบัติพระเอกตลอดกาล น้องพัตอยากเป็นตัวเอง น้องตุ๊กอยากเป็น
คนนั้นในใจคุณ น้องโดนัทอยากเป็นป๊วยเพราะรักเด็ก น้องก๊วยอยากเป็นอ๊ทอยากรู้ว่าชาวโลกเค้าทำ
อะไร น้องรุทอยากเป็นบอลเล่นเทนนิสเก่ง พี่ซุอยากเป็นด็อกเตอร์สลัม น้องอัมมอยากเป็นการ์ตูนเพราะได้
ออกทีวี น้องบอลอยากเป็นไมค์นักร้อง น้องสาวอยากเป็นไม้กวาดของแฮรี่พ็อตเตอร์ ไม่ต้องคิดอะไร
น้องเลียงอยากเป็นต๊ัก ชิโร่ ร้องเพลงเก่ง น้องอ้อฟอยากเป็นนกเพราะบินได้ น้องเจอยากเป็นบอดีแอสลาม
คนที่ถูกรัก น้องฟูลต์ อยาเป็นหนังกระดิก ยิงนก น้องแฟลตอยากเป็นแดนกับบีม น้องสั้มอยากเป็น
นักกีฬาทีมชาติ อ.เรออยากเป็นอ๊ทคิวซัง น้องนุ้ยอยากเป็นกาสร์แมร์คำดี น้องเอื้องอยากเป็นหนูดี อัคริยะ
สร้างได้ พี่กริมอยากเป็นก๊อดจัง

กิจกรรมต่อมา “มากินเป๊ปซี่กันเถอะ” เป๊ปซี่ 1 ขวด เปิดฝา 1 ที โป๊ะ ช่าส์... เป๊ปซี่ 2 ขวด เป๊ป
ซี่ 2 ขวด เปิดฝา 2 ที เปิดฝา 2 ที โป๊ะ โป๊ะ ช่าส์ ช่าส์... ต่อด้วย“เลขนรก” นับเลขรอบวง จำเลขของใคร
ของมัน พี่อาร์ทบอกเลขใดเลขหนึ่ง คนนั้นต้องวิ่งมาแตะเสื้อตรงกลางวง เพื่อนทั้งสองข้างทั้งซ้ายขวา
ต้องป้องกันหรือยึดไม่ให้เพื่อนที่ตรงกับเลขนั้นมาแตะเสื้อได้ อ.เรย์ หลุดรอดการตะกรุบไปได้ แต่น้อง
เอื้อยโดนยึดได้ นายกประทิวใช้ความไวหนีลุงสนั่น คนที่ไม่สามารถทำได้หรือทำให้เพื่อนหลุดไปได้ต้อง
มาแปลงร่างเป็น “โจ้เรนเจอร์” โจ้เรนเจอร์ จ๊ะ จ๊ะ โจ้เรนเจอร์ พวกเราไม่ทำตามเพื่อน ๆ จ๊ะ จ๊ะ โจ้
เรนเจอร์

เมื่อสนุกสนานกันพอสมควรแล้ว พี่อาร์ทได้มาทบทวนว่าเมื่อเวทีครั้งที่แล้วที่สวนแสนปาล์ม
ความคาดหวังของพวกเราส่วนหนึ่ง คือ ต้องการฝึกทักษะการจับประเด็น ซึ่งก็ได้ฝึกด้วยการดูหนังไปแล้ว
บ้าง ครั้งนี้จะมาฝึกให้เข้มข้นมากขึ้น และเพื่อให้ได้เนื้อหาคุณค่าของการทำการเกษตร จึงได้ชักชวนผู้รู้
จากพื้นที่ต่าง ๆ มาช่วยเติมเต็มจุดประกายความคิดทางด้านเนื้อหาด้วย

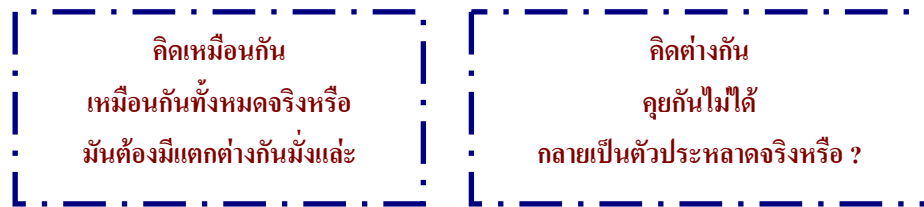
คนเรานั้นแตกต่างกัน

เพื่อให้น้อง ๆ ได้เห็นพื้นฐานของคนแต่ละคนนั้นเหมือนหรือต่างกันอย่างไร โดยการจำลองความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมรูปภาพ ซึ่งจะช่วยให้เห็นว่า “คนเรานั้นแตกต่างอย่างไร ?” พี่อาร์ทมีรูปภาพมาให้ น้อง ๆ เลือก 4 ภาพ และมีคำถาม 2 ข้อ ให้เลือกรูปภาพตามคำถาม

รูปภาพ	ชอบภาพใดมากที่สุด	ถ้านึกถึงตัวเราที่อยู่ในชุมชน คิดว่าเราตรงกับภาพใด
 “หยินหยาง”	ชอบ 6 คน เหตุผลที่ชอบ คือ จิตใจคนมีทั้งด้านดีและไม่ดี ในสีขาวมีสีดำ ในสีดำมีสีขาว ท่อนความจริงในโลก	ความมีพลัง รับฟังความคิดเห็นทั้งสองด้าน ทั้งข้อดีและข้อเสีย มีความกลมกลืนกัน
 “ธรรมชาติ”	ชอบ 37 คน เหตุผลที่ชอบ คือ สวยเป็นธรรมชาติ มองแล้วผ่อนคลาย เย็นสบายไม่ร้อนว้าวุ่น เหมาะกับการทำอาชีพเกษตร เป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่สดใส ทุกคนมีความหวัง ความอุดมสมบูรณ์ ธรรมชาติที่เรียบง่าย นกสื่อถึงการมีอิสระ สื่อถึงเศรษฐกิจพอเพียง	มีชีวิตที่เรียบง่าย เป็นคนรักสงบ การพึ่งพาอาศัยกัน มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นผู้ให้ เริ่มต้นชีวิตใหม่ ให้ร่มเงา เป็นธรรมชาติ
 “เด็กน้อย”	ชอบ 2 คน เหตุผลที่ชอบ คือ เพราะเด็กมีความน่ารัก มีความสุข แสดงถึงการให้ การเอื้ออาทร และมีความรัก	รู้จักการให้ ยิ้มแย้ม เป็นประจักษ์แห่งความรัก เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม อยู่ร่วมกลมกลืนกับชุมชน (ทำตัวเป็นเด็ก)
 “หัวใจสีแดง”	ชอบ 12 คน เหตุผลที่ชอบ คือ สื่อถึงความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร สื่อถึงความมั่นคง ความมั่นใจ	เราจะต้องมีความจริงใจ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีความหนักแน่น มีพลังในการทำงาน ต่อสู้ในชีวิตที่เข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน

“การเลือกครั้งที่หนึ่งและสอง เราเลือกต่างกันอย่างไร?” ครั้งแรกเลือกด้วยความชอบ ด้วยความรู้สึก เลือกง่ายกว่า (ไม่ต้องการเหตุผล) ครั้งที่สองต้องใช้ความคิดอธิบายหาเหตุผล มองลึกซึ้งหาตัวเรา ชีวิตจริง “ทำไมเราถึงเลือกภาพแตกต่างกัน?” เหตุที่เลือกต่างกัน เพราะ ความรู้สึก ประสบการณ์นิสัย ความชอบ จินตนาการ คำถามต่างกัน ความคิดต่างกัน “เลือกภาพเดียวกัน ใช้ความชอบ หรือเหตุผลแตกต่างกันหรือไม่?” มีทั้งเหมือน คล้าย และแตกต่าง ถึงแม้ภาพต่างกันแต่บางครั้งก็ใช้เหตุผล

หรือความชอบที่เหมือนกัน “เหตุผลที่เปลี่ยนภาพที่เลือกจากข้อหนึ่งและสอง?” ความแตกต่างของโจทย์ที่แตกต่างกัน และสถานะที่แตกต่างกัน

จากกิจกรรมนี้ คำถามข้อแรกนั้นเป็นคำถามที่ใช้ความรู้สึกลงใจในการตัดสินใจเลือกภาพ ส่วนข้อที่สองเป็นการใช้ความคิดในการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจเลือกภาพ จะเห็นว่าบางคนเลือกภาพเดียวกัน แต่บางคนก็เลือกภาพอื่น ในการเลือกภาพเดียวกันก็ยังมีทั้งความคล้ายและความต่างของเหตุผลที่เลือกภาพ ในขณะเดียวกันเลือกภาพต่างกันแต่อาจจะมีเหตุผลในการเลือกเหมือนกันก็ได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นเพราะคนแต่ละคนมีมุมมอง มีประสบการณ์ มีเบื้องหลังที่มาที่ไปทางความคิด หรือพื้นฐานทางชีวิต การให้คุณค่าที่แตกต่างกัน อย่าเพิ่งด่วนตัดสินใจในความแตกต่างเพราะบางทีเราอาจจะพบในสิ่งที่เหมือนกัน (เปิดใจรับฟัง) อย่าใช้อคติ เพราะจะปิดการรับฟัง ถ้าเรามีอคติเมื่อไรเราจะไม่สามารถลงลึกเพื่อจับประเด็นต่อได้ “แล้วอะไรบ้างล่ะที่เป็นปัจจัยในการจับประเด็นให้ได้ดี มันมีกระบวนการอย่างไร หรือต้องทำอะไร ?” รอพบคำตอบได้ในช่วงบ่าย

เปิดใจยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน ไม่มีสิ่งใดถูกผิด จะช่วยให้เราฟังได้มากขึ้น จับประเด็นได้ลึกขึ้น

ช่วงบ่าย

กิจกรรม“ภูเขาไฟระเบิด”

กติกา

- ชวนทุกคนยืนล้อมวงเป็นกัน มีคนนั่งอยู่ตรงกลางวง
- คนที่อยู่กลางวง ตั้ง “ภูเขาไฟระเบิด” พร้อมทั้งบอกสิ่งที่ตนเองมีอยู่ เช่น ภูเขาไฟระเบิด คนที่ใส่กางเกงยีนส์
- เพื่อนที่มีสิ่งของหรือเป็นตามคำสั่งของภูเขาไฟ ให้วิ่งไปแตะตรงศูนย์กลางของวงกลม แล้ววิ่งกลับเข้าที่
- ใครที่เข้าที่ช้าที่สุด หรือทำผิดกติกา ให้มาเป็นคนนั่งตรงกลางวงแทน

กิจกรรมนี้วิ่งกันสนั่นหวั่นไหว นึกถึงคนเกือบ 60 คน วิ่งฮือไปรวมกัน ชนกันล้มลุกกันบ้างก็มี ด้วยความกลัวถูกทำโทษให้เดินท่าแปลก ๆ

กิจกรรม”ตำรวจจับผู้ร้าย”

กติกา

- ชวนเพื่อนยืนล้อมเป็นวงกลม เลือกคนในวงเป็นตำรวจ 1 คน (หรือสองคนก็ได้ขึ้นอยู่กับขนาดวง) โดยให้ใช้ผ้าสีแดงผูกคอตำรวจ
- เลือกคนเป็นผู้ร้าย โดยให้ใช้ผ้าสีน้ำเงินผูกคอผู้ร้าย
- เมื่อเริ่มเล่น ทั้งตำรวจและผู้ร้ายให้แกะผ้าพันคอจากตนเอง ไปผูกคอให้กับเพื่อนที่อยู่ทางด้านขวาไล่กันไปเรื่อย ๆ
- ถ้าผ้าพันคอตำรวจไล่ไปพันผ้าพันคอของผู้ร้ายที่ใคร คนนั้นเพื่อออกนอกวง
เจอมุกของพี่เอื้อยกะพ้ออาร์ท แกล้งขี้ให้ผู้ร้ายซ้ำ ๆ จนตำรวจไล่มาทัน มันน่าม๊ยะละ

ฝึกประเด็นจากการฟัง

ในการสื่อสาร ช่องทางที่ผู้รับสารรับสารเข้ามานั้นมีหลากหลายวิธี ช่องทางหนึ่งที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน คือ การรับสารด้วยวิธีการฟัง “เราจะจับประเด็นด้วยช่องทางการฟังได้อย่างไร ?” คำถามนี้พ้ออาร์ท ชวนน้อง ๆ ลองมาฝึกปฏิบัติด้วยการฟังเพลง “Home”

ขั้นตอน

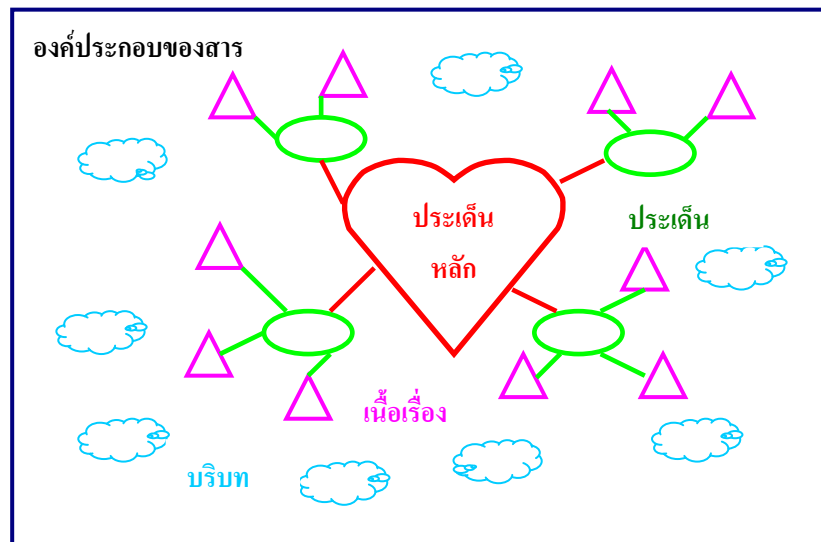
- ฟังเพลง “Home” รอบที่หนึ่ง อย่างตั้งใจ
- ฟังเพลง “Home” รอบที่สอง พร้อมทั้งวาดภาพสิ่งที่จับได้จากเนื้อเพลง
- ถอดบทเรียนร่วมกัน “ทักษะที่ต้องใช้ในการจับประเด็นจากการฟัง”
- ทบทวนอีกครั้ง โดยการฟังเพลง “อะไรไม่รู้” (แต่ไม่ต้องวาดภาพ)

เพลง Home : ดอกไม้ ประตุ แจกัน ดินทราย ต้นไม้ใหญ่ แก้วน้ำ จานชาม บันได โคมไฟที่สวยงาม ขอบรั้วและริมทางเดิน
ต้นหญ้าอยู่ในสนาม บ้านนี้จะมีคามงามได้ถ้ามีเธอ เพราะเธอคือที่พักพิง คือทุกสิ่งที่มีความหมาย เมื่อเธออยู่เคียงข้างใจ
เรื่องร้ายใดๆไม่เกรง แม้ข้างนอกจะต้องเจอ กับเรื่องราวที่ใครซ่มเซง แต่ฉันเองไม่คิด..กลัว จากพื้นดินชนเพดานนั้นมีความหวานอยู่
เพราะรู้ว่าฉันมีเธอคอยเป็นที่พักใจ จะรอคอยฉันจริงๆ เป็นหลักพึ่งพิงสุดท้าย จะล้มตัวลงเอนกายที่บ้านของฉัน*ไม่ว่าวันเวลาจะเปลี่ยนหมุนเวียนไปเท่าไร ฉันยังคงมีแต่เธอ เป็นความหวังและความเข้าใจ พร้อมจะเก็บทุกสิ่ง
ทั้งความสุขทุกอย่าง และจะทำทุกทางเพื่อบ้าน..หลังนี้ (ซ้ำ *) ดอกไม้ ประตุ แจกัน ดินทราย ต้นไม้ใหญ่ แก้วน้ำ จานชาม บันได โคมไฟที่สวยงาม ขอบรั้วและริมทางเดิน
ก็ล้วนแต่มีคำถาม บ้านนี้จะงามอย่างไรถ้าไม่มีเธอ ก็เพราะว่าใจของเธอคือบ้าน..ของฉัน

สนามหญ้า พ่อแม่ พี่น้อง ทางเดิน แจกัน แก้วน้ำ บันได หัวใจ รั้ว ดวงอาทิตย์ “ทำไมเพลงนี้ถึงต้องมีรูปบ้าน ?” เพราะบ้านเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงครอบครัวที่อบอุ่น ความสุขของสมาชิกในครอบครัว (พ่อแม่ ลูก) “ในเพลงไม่ได้มีเนื้อกล่าวถึงพ่อแม่ลูก แล้วทำไมเรานึกถึง พ่อแม่ลูก?” บ้าน คือ สัญลักษณ์ ของคนที่เรา “รัก” “หัวใจในภาพมาได้อย่างไร ?” บ้าน คือทุกอย่างของชีวิต บ้านจึงเป็นเหมือนกำลังใจที่มีให้

ต่อเรา หัวใจแทนความรัก ความอบอุ่น “เธอ คือ ใคร?” “ความหมายของคำว่าบ้าน คือ อะไร?” บ้านที่เป็นโครงสร้างภายนอก หรือจิตวิญญาณของความเป็นบ้าน House vs Home

“ประเด็นหลักของเพลงนี้ คือ อะไร?” ความรัก ความอบอุ่น คุณค่าของคนที่เรารัก จากเนื้อเพลงเนื้อหาหลักอยู่ที่ “บ้านนี้จะงามอย่างไรถ้าไม่มีเธอ” “หัวใจของเธอ คือบ้านของฉัน” ในเนื้อเพลงนี้ “อะไรบ้างที่เป็นองค์ประกอบ หรือบริบทของเรื่อง?” : ดอกไม้ ประตุ แจกัน ดิน ทราย ต้นไม้ บ้านที่เป็นหลัง

จากตัวอย่างแบบฝึกหัดการฟังเพลง Home นี้ จะเห็นว่าเนื้อสารของเพลงที่ส่งมามีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นบริบท เช่น ดอกไม้ ประตุ แจกัน ต้นไม้ ประเด็นหลัก หรือแก่นของสาร ประเด็นรอง ซึ่งผู้จับประเด็นจะต้องจับประเด็นหลักให้ได้

“เมื่อฟังเว็บแรก เราจับอะไรได้บ้าง แล้วเมื่อฟังหลายรอบหรือเริ่มใคร่ครวญ อะไรที่ทำให้เราสามารถช้อนแก่นของสารได้?”

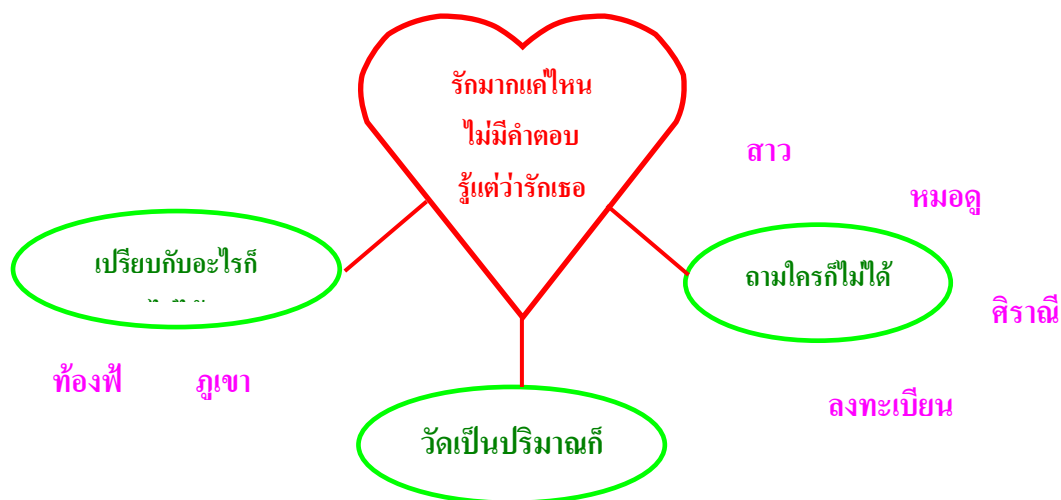
ปัจจัยในการจับประเด็น

- ตั้งใจ มีสมาธิ
- ติดตาม มีจินตนาการ
- บรรยายภาพ เช่น เปรียบเทียบ ก่อให้เกิดสมาธิ
- มีอารมณ์ร่วม หรือ มีประสบการณ์ผ่านมาก่อน (ฐานเดิม)
- อรรถรสของเนื้อเพลง (สาร)
- ตามให้ทัน ฟังให้จบก่อน

เมื่อน้อง ๆ ได้ร่วมกันคิดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจับประเด็นจากการฟังแล้ว ลองนำหลักที่ได้ นั้นมาลองฝึกอีกครั้งโดยฟังเพลงอะไรไม่รู้

เพลงอะไรไม่รู้ : “ กับคำถามที่เธอถามฉันบ่อย ๆ แล้วยังคอยคำตอบจากฉันอยู่ ฉันไม่รู้ ฉันไม่รู้ ไม่รู้จะตอบอย่างไร ที่เธอถามว่าฉันรักเธอมากเท่าไร เธอรู้มัยถึงกับนอนไม่หลับ คิดคำตอบจนปวดขมับ ถึงกับปริษาศิราณี คำก็ไม่รู้ แนะนำให้ลองถามสาวชาลส์คูติ สาวชาลส์เธอรอบรู้ แต่ว่ารู้แค่เรื่องจูลินทรีย์ คำก็ไม่รู้ เธอก็ไม่รู้ ฉันก็ยังไม่รู้อยู่ดี ขวดยสิฉันจะทำอย่างไรดี อย่างนี้คงต้องไปเรียนเพิ่มเติม ไม่รู้ ไม่รู้ ไม่รู้ รักเธอเท่าไร ไม่รู้ต้องมากเท่าไหน จะเอาอะไรผู้ชายเชื่อ ๆ รู้แค่เพียงรักเธอ รักเธอเท่านั้น

ลงทะเบียนเรียนตั้ง สิบเจ็ดหน่วย ไม่ได้ช่วยอะไรฉันเลย ฉันยังตอบไม่ได้ตามเคย ก็เลยจะเริ่มเดา รักเท่าฟ้าว่ายังไม่ดี เพราะฟ้ามักมีสีเทา รักเท่าภูเขา ภูเขาที่หัวโล้น เหมือนเธอโกนหัวบวชชี ฉันยังไม่รู้ ไปถามหมอคุณทองอัสณี คำก็ไม่รู้ แนะนำให้ลองถามสาวชาลส์อีกที สาวชาลส์เธอรอบรู้ ยังว่ารู้แค่เรื่องจูลินทรีย์ ขวดยสิฉัน ใครรู้ช่วยที ส่งไปรษณีย์ไปบอกเธอ ไม่รู้ ไม่รู้ ไม่รู้ รักเธอเท่าไร ไม่รู้ต้องมากเท่าไหน จะเอาอะไรผู้ชายเชื่อ ๆ รู้แค่เพียงรักเธอ รักเธอเท่านั้น ลันลา ลันลา ลันลา ๆ ๆ ๆ ”

หลักในการจับประเด็น มองหาประเด็นใหญ่ ประเด็นรอง ใจความสำคัญอยู่ที่ตรงไหน

เมื่อพอได้สาระทักษะในการจับประเด็นจากการฟังบ้างแล้ว ก็ถึงเวลาให้น้องได้ลองฝึกการจับประเด็นจริงโดยการฟังอีกครั้ง แต่เป็นการฟังจากเรื่องเล่าในตลาดนัดความรู้ โดยให้น้องแบ่งเข้ากลุ่ม ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 4 กลุ่ม ใช้เวลาในการรับฟังประมาณ 1 ชั่วโมง

กลุ่ม 1 : โรงเรียนชานา ผู้มาขายความรู้ คือ ดุงสนั่น กับพี่จ้อน

กลุ่ม 2 : โรงเรียนชาวสวน ผู้มาขายความรู้ คือ พี่ชู

กลุ่ม 3 : ผู้นำนักเกษตร ผู้มาขายความรู้ คือ นายทวิป

กลุ่ม 4 : นักเกษตรผู้นำ ผู้มาขายความรู้ คือ นายกประทิว

เมื่อไปเข้ากลุ่มแล้ว ในวันพรุ่งนี้จึงให้น้อง ๆ มาเล่าว่าได้ไปจับจ่ายซื้อหาความรู้อะไรมาได้บ้าง

ช่วงคำ

พี่ชื้อสามารถนำสันทนการเพื่อเรียกพลังร่วมของน้อง โดยมอบหมายภารกิจให้นับเลข ถ้าเลขใดที่ 5 หารลงตัว ไม่ต้องพูดเลขนั้น ให้พูดคำว่า “เด็ก” ถ้าผิดให้เริ่มต้นใหม่ 5 นั้นง่ายเกินไป ขอเปลี่ยนเป็น 3 หารลงตัวแทนแล้วกัน หลังจากนั้นตามด้วยเพลงสนุก “แจว มาแจวจ้ำจิก น้าเง้งไหลลิก นึกถึงคนแจวแจวเรือไปซื้อมะเฟือง ๆ เชิญคนเสื้อเหลืองลุกขึ้นมาแจว” แจว ๆ กันแจวกันมา โคนแรกแจวกันทั้งวง กิจกรรมสนุกสุดท้าย คือ ทำท่าประกอบคำตั้ง

- คำตั้ง “เพลงชาติ” : คนกลางเชิญธงชาติ คนซ้ายขวาตักลง
- คำตั้ง “ สีขอ” : คนกลางเป็นคนสีขอ คนซ้ายขวาทำท่าประกอบเป็นควาย
- คำตั้ง “แม่ย่านาง” : คนกลางเป็นหัวเรือ คนซ้ายขวาเป็นคนแจวเรือ

กิจกรรมฝึกการฟังอย่างตั้งใจ

- แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ให้ผลัดกันพูด ขณะที่เพื่อนพูด ให้เพื่อนสองคนที่เหลือตั้งใจฟังอย่างลึกซึ้ง
- หัวข้อที่ใช้พูด “อีก 10 ปี ข้างหน้าเราจะเป็นอย่างไร”
- ให้เวลา 10 นาที

พี่ชื้อชวนน้องตัวแทนจากแต่ละจังหวัด ออกมาเล่าเรื่องที่ได้รับฟังจากเพื่อน ส่วนใหญ่น้อง ๆ คิดจะเป็นเจ้าของฟาร์ม หรือเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว หลายคนจะกลับไปทำงานในชุมชนของตนเอง ทั้ง 6 จังหวัดมีคำตอบที่คล้ายกัน เช่น อาชีพทางการเกษตร อาชีพที่เรารักและอยากทำ ต้องการรายได้ มีครอบครัว มีความใฝ่ฝัน สิ่งที่แตกต่างกัน เช่น การดำรงชีวิต กระบวนการที่อาจจะแตกต่างกัน

การถกเถียง (Debate) Vs สันทนาสมาธิ (Dialogue)

พี่ชื้อชวนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างการถกเถียง กับการสนทนาสมาธิ อ.เอก เคยใช้การถกเถียงเรื่องการของบประมาณ ส่วนเวลาคุยกับลูกศิษย์ส่วนใหญ่จะใช้ สันทนาสมาธิ น้องชลิตเล่าว่าเมื่อก่อนนี้มักจะใช้การถกเถียงเพื่อเอาชนะ แต่เมื่อมาทำงานวิจัยก็จะมาใช้สนทนาสมาธิมากขึ้น บางคนในการพูดอาจจะเริ่มต้นด้วยถกเถียงแต่สุดท้ายมักจะจบด้วยสนทนาสมาธิ แต่น้องได้กลับตรงข้ามบอกว่าตอนต้นเริ่มด้วยสนทนาสมาธิ แต่เมื่อไม่เข้าใจกันก็มักจะจบด้วยถกเถียง แล้วพักอารมณ์กันไปทั้งสองฝ่าย

การถกเถียง (Debate)

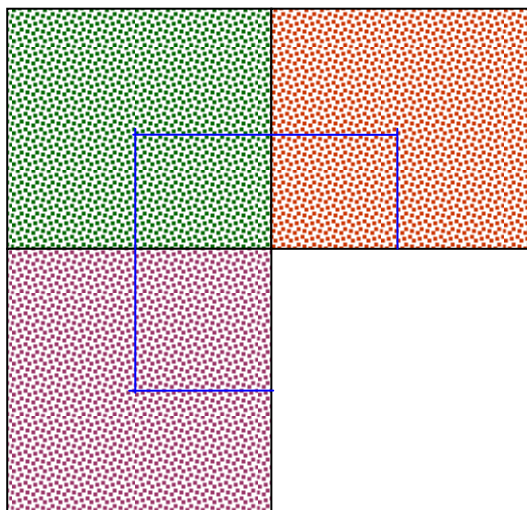
- แสวงหาจุดอ่อนและข้อบกพร่อง ในจุดยืนของฝ่ายอื่น
- แสวงหาทางออกที่ตอบสนองจุดยืนของเรา
- เชื่อว่ามีคำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียวและฉันมีคำตอบนั้น
- พร้อมรบพยายาพิสูจนั้ว่าคนอื่นผิด
- เกี่ยวกับการเอาชนะกัน
- ฟังเพื่อจะหาช่องโหว่และข้อบกพร่อง
- ปกป้องสมมุติฐานของเรา
- จับผิดมุมมองของฝ่ายอื่น
- ปกป้องมุมมองเดียวจากมุมมองอื่น

สานเสวนา (Dialogue)

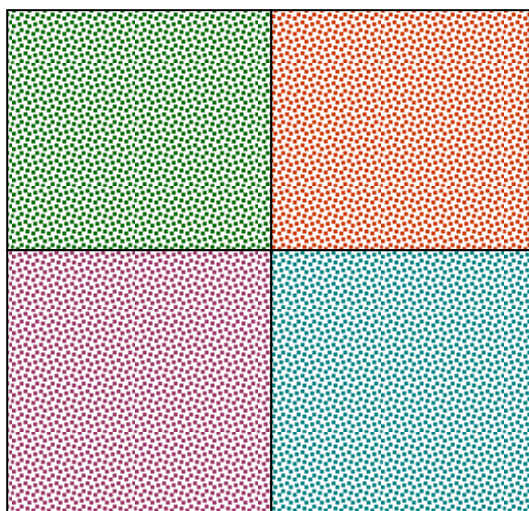
- แสวงหาจุดแข็งและคุณค่าในจุดยืนของคนอื่น
- ค้นพบโอกาสในความเป็นไปได้ที่หลากหลาย
- เชื่อว่าคนอื่นก็มีบางส่วนของคำตอบ
- พร้อมร่วมมือ พยายามหาความเข้าใจร่วมกัน
- เกี่ยวกับการพิจารณาหาสิ่งที่ร่วมกัน
- ฟังเพื่อจะทำความเข้าใจ
- หยิบยกสมมุติฐานของเราขึ้น เพื่อรับการตรวจสอบและอภิปราย
- ตรวจสอบมุมมองของทุกฝ่าย
- ยอมรับความคิดของคนอื่นเพื่อนำมาปรับปรุงความคิดของตน

ไม่มีใครพัฒนาไม่ได้ ถ้าเราฟังอย่างตั้งใจ เราสามารถเปลี่ยนเป็นจากการถกเถียงมาเป็นสนทนาสามธิ การเลือกใช้ทั้งสองอย่างต้องยืดหยุ่นตามสถานการณ์

เกมส์ชวนหัว : แบ่งพื้นที่นา

ชาวนาคนหนึ่งมีพื้นที่นาอยู่ 3 แปลง จะแบ่งมรดกที่นานี้ให้กับลูก ๆ 4 คน ชาวนาคิดอย่างไรก็คิดไม่ตก จะแบ่งอย่างไรดีให้ลูก ๆ ได้ที่นาเท่ากัน ขอร้องไห้ร้อง วยท. ช่วยเป็นเจ้าหน้าที่แบ่งเขตให้ทีนะจ๊ะ

ต่อมาชาวคนเดิมนี้ซื้อที่นาเพิ่มขึ้น
เป็น 4 แปลง แล้วก็มีลูกเพิ่มขึ้นอีก 1
คนเป็น 5 คนจะต้องแบ่งมรดกที่นา
ใหม่อย่างไรดีให้ลูก ๆ ได้ที่นาเท่ากัน
ขอร้องให้น้อง วยท. ช่วยเป็นเจ้าหน้าที่
แบ่งเขตให้อีกรอบจ้า

กิจกรรมนี้ชี้ให้เห็นว่าบางครั้งการเรียนรู้ของเราั้นเพราะเรามีกรอบ เราเอากรอบข้อแรกมา
สวมกรอบข้อสองทันที ทำให้คิดไม่ออก เมื่อเปรียบเทียบกับการทำงาน ให้คิดนอกกรอบบ้าง เช่นตัวอย่าง
เรื่องเล่า ยานอวกาศของนาซ่าฝ่ายสหรัฐใช้งบประมาณไปมากมายเพื่อคิดค้นปากกาหมึกซึมที่สามารถเขียน
ภายใต้สภาวะไร้น้ำหนักในอวกาศ แต่ฝ่ายรัสเซียกลับไม่ต้องเสียงบประมาณเลย เพราะใช้ดินสอแทน

16 พฤศจิกายน 2550

เช้านี้เอง ๆ รีบมาทำการบ้านที่ค้างอยู่ ช่วยกันคิด ช่วยกันเขียน เพื่อจะได้ไปบอกเล่าสิ่งที่ได้
ไปจับจ่ายมาจากตลาดนัดความรู้เมื่อวานนี้ เมื่อพร้อมแล้วประมาณ เก้าโมงครึ่งพี่อาร์ทชวนทบทวนกลับเข้า
มาสู่ภายในตนเอง ด้วยกิจกรรมสมาธิภาวนาเป็นเวลา 5 นาที หลังจากนั้นชวนน้อง ๆ แบ่งกลุ่มฝึกการฟัง
การเล่า และจับประเด็น โดยให้เล่าความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากวันวาน มีกติกาว่า ใครจะพูดให้ถือปากกา สอง
คนที่เหลือเป็นคนรับฟัง เมื่อครบ 5 นาทีแล้ว ให้สลับกันจนครบทั้งสามคน

“ความรู้สึกในช่วงที่พูดคุย ในขณะที่เราเป็นผู้รับฟัง ?” มีสมาธิ ต้องตั้งใจฟัง น้องเมี้ยวอยาก
จะพูดอยากจะถาม เพราะอยากรู้ลึกเข้าไปอีก นื่องกว่าครึ่งห้องรู้สึกอึดอัดเมื่อถูกบังคับไม่ให้ถาม “เหตุใด
เราจึงรู้สึกอึดอัด ?” เพราะไม่รู้สงสัย กลัวจะหมดเวลา “มีใครบ้างมั๊ยที่แอบฝึกคิดกา ?” เพียบ “ความรู้สึก
ของคนพูดเป็นอย่างไรบ้างครับ ?” รู้สึกเกร็ง เพราะเห็นเพื่อนเงยเงยไป กลัวไม่ถูก เมี้ยวรู้สึกดีที่ได้เล่า
ความรู้สึกให้เพื่อนฟัง “รู้สึกแตกต่างกันอย่างไรระหว่างมีคนถามแทรก กับเล่าให้จบก่อน” ให้มีคนถาม
ดีกว่าเพราะจะได้เล่าในสิ่งที่เพื่อนอยากรู้ กลัวว่าถ้าพูดคนเดียวตลอดแล้วจะออกนอกเรื่องที่เพื่อนสนใจ
“รู้มั๊ยครับว่าทำไมถึงให้ถือปากกา ?” เป็นการมอบอำนาจจับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง ถ้าเราไม่ฟังให้จบเรา
อาจจะไม่ได้รับสารที่ผู้พูดต้องการจะส่งจริง ๆ บางทีภาษาพูดไม่สื่อสารได้ทั้งหมด “เราเคยฟังอะไรที่เราไม่
เคยอยากฟังบ้างมั๊ยครับ ?” มีเพียบ เช่น แม่บ่น พ่อว่า พระเทศ อาจารย์สอน “ถ้าเราต้องฟังในสิ่งที่ไม่
อยากฟัง เราจะได้อะไรบ้าง ?” เบื่อ เซ็ง ไม่เข้าใจ เหมือนเวลาผ่านไปช้า เพราะเรามีอคติ “เราสามารถหนี

สิ่งเหล่านี้ได้มัย ?” ไม่ได้ “ถ้าเราไม่สามารถเลือกจับหรือรับฟังในสิ่งที่เราชอบได้ แล้วจะใช้วิธีการอย่างไร? ”..... “คนที่ตั้งใจจดทนฟังเพื่อนให้จบ จะรู้สึกแตกต่างอย่างไรบ้างกับการฟังทั่วไป?” เราไม่ได้แต่เฉพาะเนื้อหา แต่เราจะได้รับความรู้สึกด้วย อาจจะมีการสื่อสารทางอื่นร่วมด้วย “แล้วปัจจัยที่ส่งผลให้จับประเด็นได้ดีมีอะไรบ้าง?” ไร่ค่อย ๆ หาคำตอบเพิ่มด้วยกันในช่วงต่อไป

ฝึกฟังให้จบ แล้วเราจะได้มากกว่าสิ่งที่ได้ยิน ฟังแบบไม่มีอคติ ฟังแบบปล่อยวาง เพราะในสถานการณ์จริงเราไม่มีสิทธิ์เลือก ท่าทีของผู้ฟังมีผลต่อผู้พูด ทักษะของผู้พูดมีผลต่อผู้ฟัง

กิจกรรม “ครอบครัวถูกใจ”

กติกา

- แบ่งกลุ่ม 4 คน มีพ่อไก่ แม่ไก่ ลูกไก่ และงู
 - พ่อไก่กับแม่ไก่จับมือกัน ให้ลูกไก่อยู่ในวง
 - งูไล่จับลูกไก่ให้ได้ พ่อไก่แม่ไก่ต้องปกป้องลูกไก่ไว้
- ชุดมุนวุ่นวาย สนุกสนาน เหนื่อยหอบ แต่ก็อยากเล่นอีก

กิจกรรม “กระแสไฟฟ้า”

กติกา

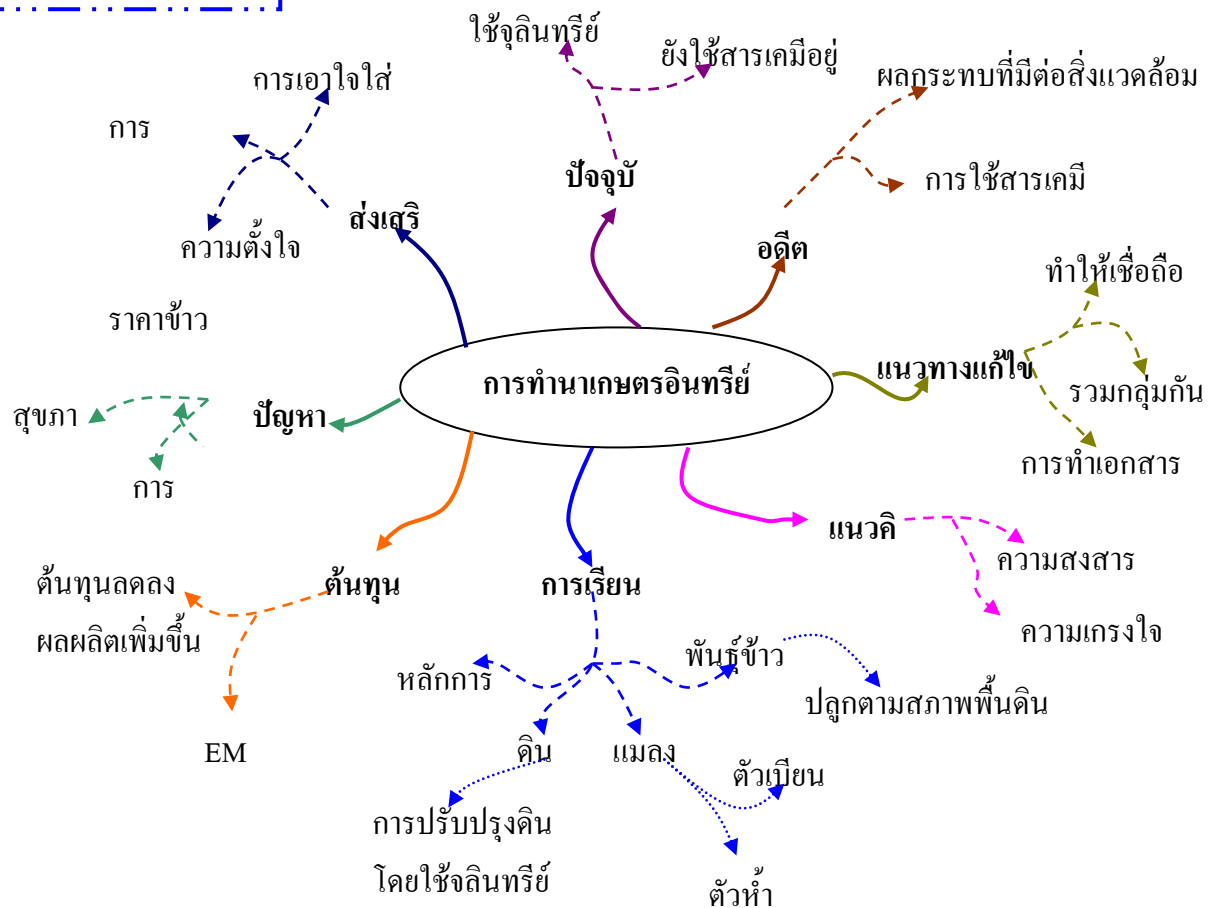
- จับมือล้อมวง มีคนตั้งอยู่ตรงกลางวง
- ออกคำสั่งได้ สามคำสั่ง คือ
 - “ไฟฟ้ากระแสตรง” ให้มือทั้งสองข้างปล่อยลงทั้งสองข้าง หรือ ชูขึ้นทั้งสองข้าง
 - “ไฟฟ้ากระแสสลับ” ให้มือทั้งสองข้าง ชูขึ้นหรือปล่อยลงสลับกัน
 - “ไฟฟ้าเปลี่ยนสาย” ให้ปล่อยมือแล้วร้องตาม เปลี่ยนที่ยืนใหม่
- ถ้าใครเข้าที่ซ้ำ หรือทำผิด จะต้องเป็นคนไปออกคำสั่งแทน

ผล ใคร ๆ ก็แก๊งน้องอ๊ว ไฟฟ้ากระแสสลับน้องเกดใช้แรงแขนบังคับเต็มที่ ไม่พอยังใช้เท้าช่วยอีก พิกลถูกแซว อย่าสลับบ่อยนักแขนขาไม่ถึงจ้า

ช่วงนำเสนอ “บ้านนี้มีอะไรดี”

“เร่เข้ามา เร่เข้ามา กว่าจะมาเป็นนายกได้ อยากรู้ว่าต้องฝ่าด่านอะไรมาบ้าง เข้ามารับฟังกันได้” “ใครสนใจโรงเรียนชาวสวน สองมือล้วงกระเป๋าสองเท้าก้าวเข้ามา ใครสนใจเกษตรอินทรีย์ กินข้าวปลอดสารพิษ ก็เร่เข้ามา” เสียงน้อง ๆ ร้องเรียกเพื่อน ๆ ให้มารับฟังความรู้ที่ไปซื้อหามาได้จากตลาด

กลุ่ม 1 โรงเรียน

94

ผ่านการใช้สารเคมีมา จึงเริ่มมีการศึกษาปรับคุณภาพดิน จากการเริ่มใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และ em ซึ่งต้องใช้การลงทุนเช่นเดียวกัน และเห็นผลว่ามีผลต่อการเจริญเติบโตของข้าวได้ แต่เนื่องจากจุลินทรีย์จะต้องหาซื้อมาจากญี่ปุ่น กลุ่มชาวบ้านจึงต้องการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์เหล่านี้เอง ได้ปรึกษากับพี่ณรงค์โดยเริ่มไปหาเชื้อจุลินทรีย์จากป่าอูทัย แล้วนำเพาะเลี้ยงขยาย หาสูตรเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์ เมื่อได้แล้ว จึงเริ่มนำมาขยายผลโดยเอาจุลินทรีย์เหล่านี้ไปเทไว้ตามกอไผ่ แต่จุลินทรีย์เหล่านี้ก็จะมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงไป จึงต้องไปหาใหม่ แต่ก็ลดค่าใช้จ่ายลงมาจากลิตร 60 บาท มาเป็นลิตร 5 บาท เรื่องต่อมาศึกษาเรื่องการทำพันธุ์ข้าวหาวิธีการคัดเลือกพันธุ์ข้าว โดยการเอาข้าวที่ตัวเองปลูกมาเลือกเมล็ดที่สมบูรณ์ แล้วนำมากะเทาะเปลือกออก โดยให้เหลือจุกข้าวหรือยอดข้าวไว้ มาเพาะปลูกในกระถาง เพื่อให้เพิ่มปริมาณ หลักสูตรต่อมา คือการส่งเสริม จากตัวอย่างของพี่ณรงค์ ที่มาทำงานด้วยใจ ดูแลเอาใจใส่ แบบไม่ย่อท้อ โรงเรียนชานาจึงเป็นทางออกหนึ่งที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสนใจจริงมารับรู้หลักสูตรเหล่านี้ โดยอาศัยสัญญาใจ รู้แล้วต้องปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติไม่ได้ แสดงว่ายังไม่รู้

ช่วงแลกเปลี่ยนความรู้ในวง

คำถาม : ตัวห้า ตัวเบี่ยนในชีวิตประจำวันมีตัวอะไรบ้าง

ตอบ : ตัวห้า ใช้ปากดูด ปากกัดโดยตรง เช่น เต้า ตักเตน ตัวเบี่ยน ใช้อาศัยการเพาะพันธุ์ในตัวห้า มันจะกำจัดกันเอง ซึ่งทำให้ประหยัดเวลา

คำถาม : ตอนพี่ณรงค์มาชวน ทำไมจึงสงสารหรือฟังต่อ

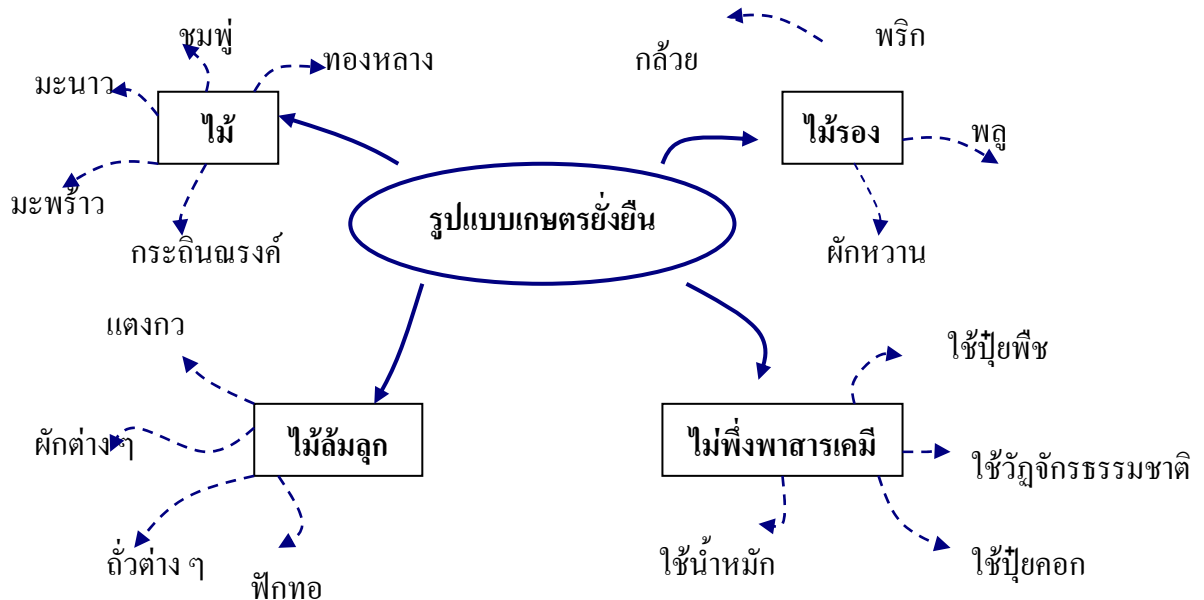
ตอบ : เพื่อรับฟังข้อมูลก่อน เป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งกับตนเอง และให้โอกาสพี่ณรงค์

“เราฟังรู้เรื่องหรือไม่ในสิ่งที่เพื่อนเล่า ?” รู้เรื่องเป็นอย่างมาก เพราะคนเล่าได้ดี “ทำไมน้องเติ้ลถึงทำได้ดี?” เพราะใส่ใจเรื่องที่คุณลุงเล่าแล้วติดตามต่อไปอย่างจดจ่อ เห็นแรงบันดาลใจของคุณลุงนั้นทำในสิ่งที่คนทั่ว ๆ ไปไม่คิด “เราได้แผ่นที่นำมาเสนอได้อย่างไร” เรามาร่วมกันคิด ช่วยกันเสริมเพิ่มสิ่งที่จับประเด็นได้ “หัวข้อหลักหรือคำสำคัญมาได้อย่างไร ?” จับแนวคิดบันไดชีวิตของคุณลุงนั้นตั้งแต่อดีตไล่เรียงมา ใช้เส้นกาลเวลา (Time Line) ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของโรงเรียนชานา และหลักแตกองค์ประกอบ เราฟังมาหนึ่งชั่วโมงแต่สามารถจับประเด็นมาเล่าให้คนอื่นฟังได้ใน 10 นาที อย่างเป็นระบบนี้คือ ผลของการใช้หลักคิดในการจับประเด็น

กลุ่ม 2 โรงเรียน

เป็นเรื่องเล่าของคุณชุติมา น้อยนารถ ซึ่งเป็นรุ่นพี่นักวิจัย ทำเรื่องเกษตรยั่งยืนที่คลองจินดา เริ่มจากแบ่งชนิดพันธุ์ไม้ คือ ไม้หลัก เช่น กระถินณรงค์ มะพร้าว ชมพู่ ไม้รอง กล้าย ผักหวาน และไม้ล้มลุก โดยไม่พึ่งพาสารเคมี โดยทุกชนิดจะกลับมาเป็นปุ๋ยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่พื้นดิน ซึ่งไม้เหล่านี้มีอยู่ในท้องถิ่น ปลูกเอง กินเอง ขายเอง ไม่ต้องพึ่งพาระบบตลาดภายนอก และเนื่องจากเป็นพืชผักปลอดสารพิษจริง ๆ ทำให้ผู้บริโภคมีความนิยม และสนใจเป็นลูกค้าถาวร ส่วนหนึ่งพี่ชุได้มาทำงานวิจัย

เพื่อวางแผนการตลาดด้วย จึงทำให้มีการจัดการเรื่องระบบตลาด เมื่อทำงานวิจัยแล้วได้อะไรบ้าง ได้ความภาคภูมิใจที่เราสามารถผลิตอาหารดี ๆ ให้แก่สังคมได้ เช่นผู้ป่วยโรคมะเร็งได้กินอาหารที่ปลอดสารพิษ และระบบนิเวศน์กลับคืนสู่สภาพเดิม ธรรมชาติดูแลกันเองได้ รายจ่ายและรายรับลดลง เพราะไม่ต้องพึ่งสารเคมี ถึงแม้ว่ารายรับจะลดลงด้วยแต่ก็มีพืชผักไว้กินเองได้

คำถาม : พื้นที่ที่ใช้ทำอะไร และมีแรงบันดาลใจอะไรในการทำ : ทำในพื้นที่ของตนเอง และเป็นคนในกลุ่มแม่น้ำท่าจีนซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์

คำถาม : มีความยากลำบากในการปรับเปลี่ยนวิถีหรือไม่ : ก็มีอยู่บ้าง ที่คนอื่นเห็นว่าเพี้ยน แต่ไม่สนใจคิดว่าหลักการของเรา คือ อะไร แรงบันดาลใจของพี่ๆ เพราะได้อ่านหนังสือจากปฐวิดิฟางเส้นเดียวของฟูกูโอกะ จากแรงบันดาลใจตรงนั้นทำให้ได้ย้อนถามตัวเอง ว่าเราได้ทำอะไรเพื่อโลกบ้างหรือยัง ก่อนที่เราจะจากไป การเห็นความแตกต่างระหว่างมูลค่า และคุณค่า เราได้แยกตัวเองจากธรรมชาติหรือไม่

ความรู้สึกของพี่ๆเมื่อพี่น้องเล่าจบ : รู้สึกดีใจที่มีคนมาเรื่องสวนตัวเองให้ตัวเองฟัง เพิ่มเรื่องกระบวนการที่ใช้ในการจับประเด็นของน้อง ๆ ที่ใช้ในลักษณะของกลุ่มทำ การใช้ mind map เป็นการทอดความคิดในสมอง ผู้พูดและผู้สร้างควรจะเป็นคนเดียวกัน เพราะ map นี้ถูกถ่ายทอดออกมาจากสมอง แต่ถ้าผู้พูดไม่ใช่คนเขียนอาจจะต้องมีการซักซ้อมทำความเข้าใจในคำสำคัญเหล่านั้น (ใช้หลักการแตก

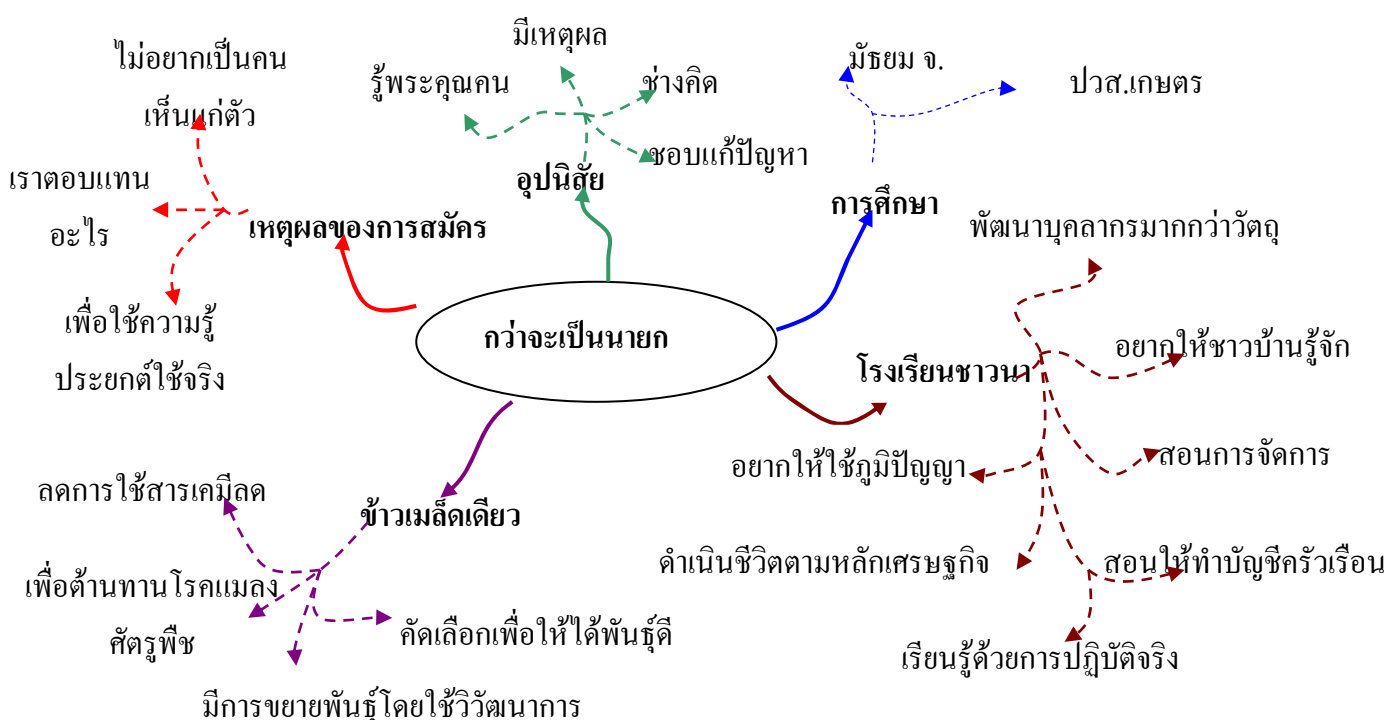
องค์ประกอบ โดยคำสำคัญ) การจัดกลุ่มคำต่าง ๆ หากที่เป็นตัวแทน การมองประเภทของขา ที่อยู่ในลักษณะเดียวกัน และจุดเด่นที่สำคัญ ของกลุ่มนี้ คือ การพึ่งมาแล้วสื่อสารออกมาเป็นภาพเพื่อบอกเล่า และการแตกองค์ประกอบ ใช้คำสำคัญเด่น คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม ทำแล้วได้อย่างไร

กลุ่ม 3 ผู้นำนักเกษตร

น้อง ๆ ได้รับฟังเรื่องเล่าจากนายทวิป ที่มาเล่าถ่ายทอดการพัฒนาเกษตรกร ซึ่งแบ่งเป็นสามด้าน คือ ทางด้านคุณภาพชีวิต ทางด้านสิ่งแวดล้อม และด้านอาชีพ ซึ่งทางด้านคุณภาพชีวิต มีเรื่องของการพัฒนาชุมชน การพัฒนาการศึกษา และการส่งเสริมวัฒนธรรม ทางด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่บ้านหัวไผ่ นั้นมีการรณรงค์ลดการใช้สารเคมี หรือการใช้ชีวภาพ โดยมีการตั้งศูนย์ชีวภาพใน อบต.หัวไผ่ การสนับสนุนปลูกต้นไม้ ส่วนด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ทาง อบต.จะสนับสนุนเรื่องการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ การจัดระบบความคิดให้แก่กลุ่มในการจัดการตลาด โดยใช้วิธีการเขียนโครงการเสนอของบประมาณจาก อบต. ซึ่งเด็กหรือเยาวชนก็สามารถทำได้ ทางด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เช่น โครงการส่งเสริมดนตรีไทย การสร้างคุณค่าของบุคคลตัวอย่างในสังคมที่กำลังจะถูกทอดทิ้ง หัวใจของการบริหารงาน อบต. ซึ่งต้องมองทุกด้าน และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม การสร้างกลไกในการจัดการ เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชนเพื่อใช้ในชุมชนเอง อบต.นี้เด่นเรื่องการทำแผนแม่บทชุมชน แล้วนำมาแปลงเป็นกิจกรรม โดยใช้กระบวนการที่นายกให้แนวคิด และมีการชวนชาวบ้านพูดคุย ทำประชาคมเพื่อคิดและตัดสินใจร่วมกัน

ข้อแนะนำเพิ่มเติมเรื่องการจับประเด็นของกลุ่มนี้ : เรื่องการขยายกิ่งย่อยในประเด็นหลัก เพราะจะลืมนะประเด็น พี่ชูเสริมเรื่องการระดมความคิดจากเพื่อนที่หลากหลายมาสร้างเป็นภาพร่วมกัน หลักคิดในการจับประเด็นของกลุ่มนี้ คือ การแตกองค์ประกอบ มีการใช้ประเด็นรองที่สัมพันธ์กับประเด็นหลัก เสริมเรื่องการเขียนประเด็นหลักที่ใช้ควรเป็นชื่อเฉพาะเจาะจง เช่น การพัฒนาการเกษตรที่ อบต.หัวไผ่

กลุ่ม 4 นักเกษตร

กว่าจะมาเป็นนายกประทีว เริ่มต้นด้วยการเป็นเด็กวัดที่คลองจินดา แล้วมาศึกษาต่อที่วท. ชลบุรี มีนิสัย คือ เป็นคนมีเหตุผล ช่างคิด กตัญญู รู้พระคุณ ชอบคิดแหวกแนว อะไรที่ไม่รู้จริง ต้องพิสูจน์ให้คำตอบให้ได้ แรงบันดาลใจในการสมัครเป็นนายก เพราะต้องการตอบแทนแผ่นดิน และต้องการให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และอะไรที่เรามีความรู้ ก็ต้องการเผยแพร่ให้คนอื่นได้รับรู้ได้ สามารถประยุกต์ใช้ต่อไปได้ เช่น การพัฒนาทางด้านระบบการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง เช่น วิธีการคัดเลือกพันธุ์ข้าว จากแรงบันดาลใจข้าวหนึ่งเมล็ดที่หลุดออกจากข้าวหนึ่งแก้วที่ชวานานำไปเสนอต่อโรงสี แล้วถูกคัดทิ้ง จึงนำที่เหลื้อมาเพาะขยายพันธุ์ หลักในการบริหาร เพื่อพัฒนาบุคลากรมากกว่าวัตถุ การทำบัญชีครัวเรือน การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เช่น นักศึกษาที่เป็นชวานา ก็จะทดลองเรื่องการผลิตจุลินทรีย์จริง โดยตัวนายกลงไปร่วมด้วย การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คนรอบข้างคนก็มีความสุข เพราะขาดความสัมพันธ์ในครอบครัว

คำถาม : ทำไมต้องตอบแทนสังคมโดยการเป็นนายก : สิ่งที่รัฐบาลนำมาให้ภาคประชาชนมาจากภาษีของประชาชน การเป็นนายกสามารถดูแลบริหารภาษีของประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดจริง ๆ ได้ และเป็นการสกัดกั้นคนที่คิดกอบโกยผลประโยชน์เข้าหาตนเอง

คำถาม : คุณภาพชีวิตของชุมชนวัดดาว ก่อนและหลังที่มาเป็นนายกเป็นอย่างไร : มีการสร้างระบบความคิดให้แก่ชุมชน เช่น โรงเรียนชวานา ให้เค้าสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองได้ ซึ่งเมื่อเจอปัญหาอะไรของกลุ่มใด ก็จะสร้างโรงเรียนตามได้ต้นไม้ ศาลาวัด มาแลกเปลี่ยนหาวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้หลักของอริยสัจ 4 ที่รู้ว่าทุกข์ คืออะไร จะใช้วิธีการอย่างไร ซึ่งบางเรื่องทำคนเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่ถ้าสร้างให้คนอื่นคิดเป็นก็จะมีพลังและเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน

หลักคิดที่ใช้ในการขับเคลื่อนของกลุ่มนี้ คือ การใช้การแตกองค์ประกอบ เพื่อার্থเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นหลักและประเด็นรอง คือ ตัวรองต้องตอบตัวหลักให้ได้ กว่าจะมาเป็นนายกประทีว เป็นเรื่องก่อนที่จะมาเป็นนายก แต่เขาของ map จะมีเรื่องของผลงานที่เกิดขึ้น จุดเด่น คือ พื้นฐานชีวิตและอุปนิสัยของผู้ส่งสาร เป็นตัวชี้บอกฐานคิดของผู้ส่งสาร การจัดลำดับของลำดับความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ (ชั้นของความสำคัญ)

แต่ละกลุ่มจับได้แตกต่างกัน บางกลุ่มได้ทางด้านเนื้อหามาก บางกลุ่มหนักทางด้านกระบวนการ ขึ้นอยู่กับฐานหรือความสนใจของคนขับเคลื่อน

ช่วงบ่าย

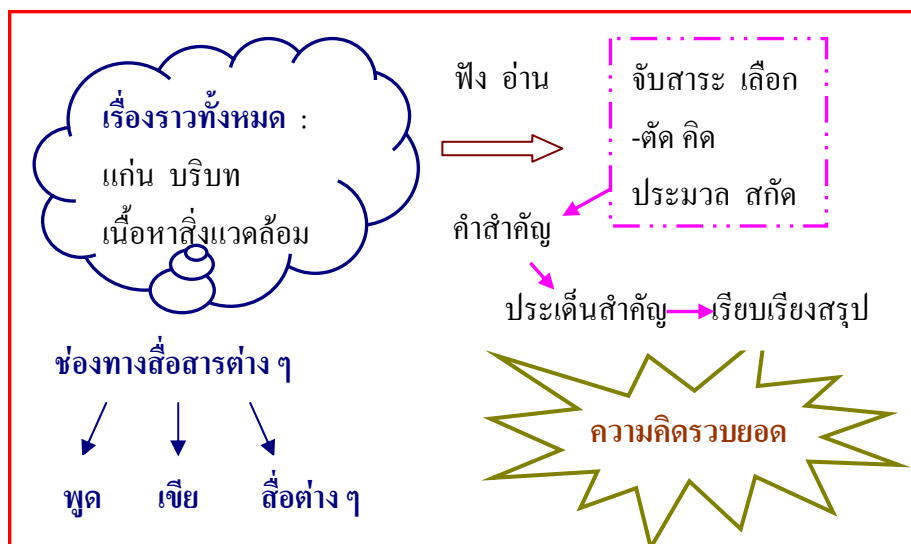
น้องเต๋ลจาก วท.เพชรบุรี รับอาสาสร้างความสนุกสนานในภาคบ่าย ด้วยกิจกรรมรวมเงิน “รวมเงิน รวมเงินให้ดี รวมกันคราวนี้อย่าให้มีผิดพลาด ผู้หญิงนั้นเป็นสองบาท ๆ ผู้ชายเก่งกาจก็แค่บาทเดียว” ขณะที่ร้องไปก็รำไปด้วย กำลังเพลิด น้องเต๋ลสั่งรวมเงิน จำนวนต่าง ๆ มีคนที่พิเศษเกินออกมาสร้างเสียงหัวเราะด้วยเพลงมะละกอส้มตำ

สรุปการเรียนรู้

กระบวนการในสองวันนี้ เป็นการดึงสิ่งที่มีอยู่ในตัวให้ออกมาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น พี่ชาติสรุปด้วยตัวอย่างอาหารมื้อเช้า งานที่เราได้รับมีสิ่งประกอบมากมาย ทั้งผักเครื่องเคียง ไข่กรอก งานชิ้นส่วน มีไข่แดงตรงกลางเป็นประเด็นหลัก มีไข่ขาวเป็นเนื้อหา และเครื่องเคียงต่างๆ เป็นองค์ประกอบ

“อะไรบ้างที่ทำให้ความสนใจหรือประสิทธิภาพของการรับฟังลดน้อยลงบ้าง?” : บรรยายภาพขาดสมาธิ ความเมื่อยล้า เพื่อน ๆ ข้าง ๆ รบกวน เนื้อหาบางเรื่องเป็นเรื่องไกลตัวไม่เข้าใจ (เป็นวิชาการมากเกินไป) ฟังในเรื่องที่เราไม่ได้สนใจ หรือฟังเรื่องที่เรารู้อยู่แล้ว การนำไปใช้ประโยชน์ต่อไม่ได้ เรื่องบางเรื่องยาวเกินไป การมีอคติต่อผู้พูด ผู้พูดพูดไม่เป็นระบบหรือไม่ตรงกับความคิดของเรา พูดเสียงไม่ชัด

“ในชีวิตจริงเราต้องอยู่กับเรื่องเหล่านี้ แล้วอย่างไรเราจึงจะพยายามจับประเด็นให้ได้?”

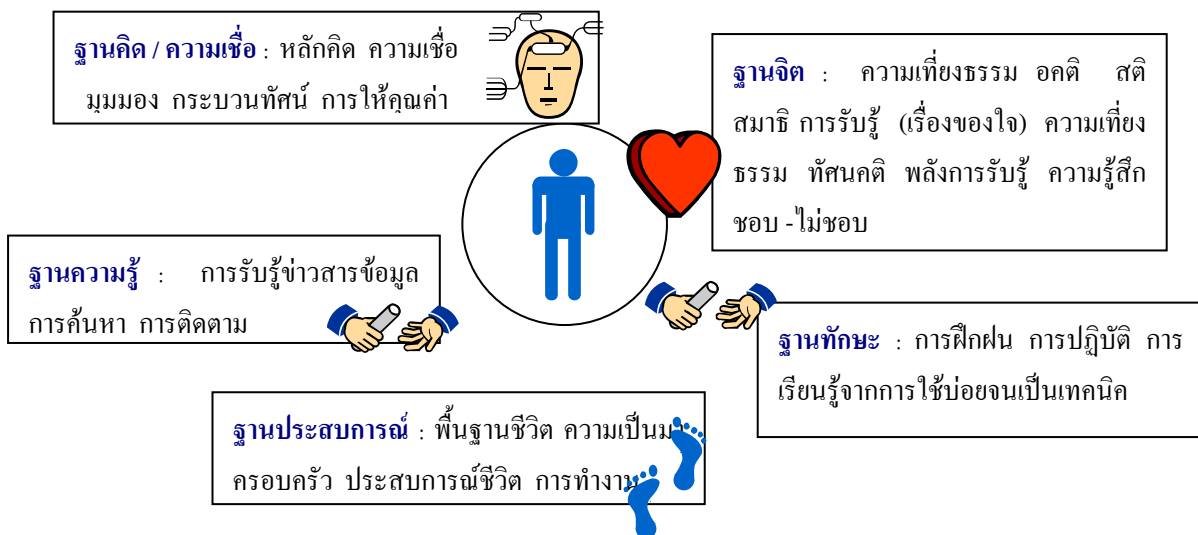
“ การจับประเด็น คือ อะไร ? ” : คำตอบที่เกิดจากการเรียนรู้ จากการลองปฏิบัติที่ผ่านมา สกัดออกมาได้ว่า การจับประเด็น คือ การรับเรื่องราวมา โดยช่องทางการฟัง ดู อ่าน แล้วคิดให้เป็นภาพ หากจุดโฟกัส เป้าหมายการจับประเด็น ตั้งโครงในหัว (สร้างกล่อง) หยิบใส่กล่อง สกัด ตัดออก หากคำสำคัญ สร้างคำใหม่ แล้วเรียบเรียงสรุปเป็นความคิดรวบยอด เพื่อที่จะสื่อสารหรือเสนอให้คนอื่นเข้าใจตาม

การสื่อสารออกไปให้คนอื่นรับรู้นั้นมีหลายช่องทาง พี่ชาติเล่าหนึ่งเป็นตัวอย่างของการสื่อสารหลากหลายรูปแบบ “ชายคนหนึ่งมีภรรยาสามคน เช้าวันหนึ่ง ขณะกำลังจะทานอาหารเช้า ภรรยาคนที่หนึ่งอยู่ในครัว คนที่สองนั่งอยู่ตรงข้ามและคนที่สามนั่งอยู่ข้าง ๆ ภรรยาคนที่หนึ่งตะโกนถามว่าคุณรักใคร

มากกว่ากัน “เชื่อนั่นแหละ” แล้วตอบใคร คำตอบคือทั้งสามคน เพราะคนที่หนึ่งได้ยินเสียง คนที่สองนั้นนั่งมองตากัน ส่วนคนที่สามนั่งจับมือกันได้ สื่อสารทั้งสามช่องทาง ภาษาพูด ภาษาตา ภาษาสัมผัส

“สองวันที่ผ่านนี้ อะไร คือ เรื่องใหม่ ที่เราเพิ่งได้รู้เป็นครั้งแรก?” คำตอบจากน้อง ๆ คือ เรื่อง จุลินทรีย์ที่ไม่ต้องซื้อหาเองได้ บทบาทหน้าที่ของ อบต. การพัฒนาบุคลากรดีกว่าการพัฒนาวัตถุ เส้นทางที่มาเป็นนายก วิธีการคัดเลือกพันธุ์ข้าว โรงเรียนชาวนา การบำรุงดินมีหลายวิธี การปลูกพืชหลากหลายในแปลงเดียวกัน แหล่งสนับสนุนในการประกอบอาชีพ หัวใจของเกษตรกร ตัวห้ำตัวเบียน เปลี่ยนความคิดตัวเองที่เชื่อว่าผู้นำคิดเหมือนกัน(เอาแต่ได้อย่างเดียว) ระบบนิเวศของการจัดการธรรมชาติ ด้วยตัวของมันเอง วิวัฒนาการของการทำนา

“ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจับประเด็นมีอะไรบ้าง?” คือ สมาธิ ตั้งใจ ไม่มีอคติ จับประเด็น(เล่าบอก) ดีความ(เรารู้) ทักษะคิด มุมมองต่อโลกต่อชีวิต ความชอบ ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ชีวิต (ใครพบสิ่งดี ก็มีภาพประทับใจ ใครเจอร้ายก็มองอย่างอคติ)

การจับประเด็นต้องอาศัยความสมดุลของทั้ง 5 ฐาน ณ วันนี้ เราต้องกลับมาสำรวจตัวเองคำถามเรามีฐานแต่ละฐานมากน้อยแค่ไหน เรามีฐานคิดอะไร หรือการให้คุณค่า กระบวนทัศน์ อะไร มุมมองอะไร เบื้องหลัง ทักษะการจับประเด็นย้อนให้กลับมาสู่ตัวเอง ประเมินตัวเองในแต่ละฐาน เรามีระดับสักแค่ไหน ติดตามหาคำตอบ ทบทวนติดตามการพัฒนาภายในตนเอง

ทั้ง ๆ ที่หลายคนฟังอย่างไม่ตั้งใจ แต่เมื่อสามารถหรือพยายามนั่งฟังอย่างมีสติจนจบได้ เราก็จะได้อะไรอีกเยอะมาก ทั้ง ๆ ที่เราเรียนเกษตร แต่ทำไมมีหลายเรื่องที่เราไม่รู้ การเรียนจบทางการเกษตรในห้องเรียนเชื่อว่าจะสามารถไปทำอาชีพเกษตรกรได้ การทำเกษตรในอนาคตจะทำได้อย่างไร คำถามที่น้องถูกถามว่าอีก 10 ปีข้างหน้าจะเป็นอะไร คนที่ต้องการจะเป็นเกษตรกรในอนาคตไม่ได้เป็นเรื่องง่าย ต้องมีความรู้หลายสาขาทั้งเคมี การบัญชี การตลาด ฯลฯ แล้วเราล่ะ เรารู้อะไรแค่ไหน เราสามารถตอบได้หรือไม่ว่า เรารู้อะไร หรือเราไม่รู้จะอะไร คนฉลาด คือ คนที่รู้ว่าตัวเองรู้และไม่รู้อะไร

พืชาคิชนคองเลืบปีศาจ เกษตรกรที่ยังคงอยู่ในระบบเดิมจะอยู่ภายใต้อุตสาหกรรมอาหาร ต้องซื้อทุกอย่าง ทั้งเครื่องมือ เทคโนโลยี พันธุ์ ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องผลิตเพื่อการส่งออก อยู่ภายใต้ องค์กรการค้าตลาดโลก (โลกการเกษตรในปัจจุบันและอนาคต) แล้วเราจะต้องทำอย่างไรเพื่อให้ทำทัน สิ่งเหล่านี้ได้ ไม่ถูกลากไปตามกระแส

ทุกวันนี้เรามาเรียนรู้ไม่ใช่เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ แต่เรียนรู้เพื่อสร้างกระบวนการคิด

เรื่องเล่าจากพื้นที่ต่างๆ

วษท.สิงห์บุรี : สองเดือนที่ผ่านมา หาข้อมูลของเกษตรกร เจอปัญหาช่วงปิดเทอม และติด ฝักงาน การเตรียมศึกษาดูงานจากสถานประกอบการ จัดทำหนังสือเล่มสอง หลังจากกลับสวนแสนปาล์ม ได้จัดประชุม 2 ครั้ง สิ่งที่จะทำก็คือ การเก็บข้อมูล สิ่งที่ได้รับในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา คือ ได้สมาชิกใหม่ ความกล้าแสดงออก ประสบการณ์ใหม่ พบปะเพื่อนต่างสถาบัน ได้เรียนรู้ข้อมูลใหม่แตกต่างจากห้องเรียน รุ่นพี่เปิดใจให้โอกาสรับฟัง การทำงานร่วมกับรุ่นพี่รุ่นน้องและอาจารย์ เกิดความสนิทสนม ได้ทำสิ่งที่เรา สนใจจริง ๆ เรื่องวิจัยมันแปลก ก็เลยอยากรู้ตั้งใจทำให้เต็มที่ “ประชุมกันบ่อยมั๊ย?” ทุกวันพฤหัสบดี มีการ แบ่งงานตามความถนัดของเพื่อน ๆ “บทบาทของครูเอกกับทีมงานเป็นอย่างไร?” ความรู้สึกของน้อง ๆ คือ ไม่ได้เป็นแค่ที่ปรึกษาอย่างเดียว แต่เป็นนักประสานไมตรีช่วยเหลือกลุ่ม “มีอะไรที่จะบอกครูเอกบ้างมั๊ย ครับ?” เป็นกันเอง เข้าใจเด็ก ไม่ได้สอนอย่างเดียว ครูเอกทำได้อยู่แล้ว ไม่ได้มาชี้หน้าเพียงแต่อาจจะคอย ระวังหรือเสริมบางเรื่องให้ แต่มติการตัดสินใจเป็นเรื่องของทีมงาน “เรามีโอกาสได้ใช้เงินจาก สกว. หรือไม่?” ได้ใช้เพื่อเป็นการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนตั้งวงพูดคุย

เยาวชนบ้านดอนโพ : “เยาวชนบ้านดอนโพได้เรียนรู้อะไรบ้างครับ?” กล้าพูด กล้าแสดงออก มากขึ้น น้อง ๆ มีความรับผิดชอบมากขึ้น เรียนรู้ระบบการทำงาน เรื่องของการตรงต่อเวลา กิจกรรมที่ทำ อย่างสม่ำเสมอ ทุกวันศุกร์ แต่ตอนนี้เปลี่ยนเป็นทุกวันเสาร์ กิจกรรมที่ทำผ่านมา คือ การศึกษาประวัติ ความเป็นมาของหมู่บ้าน “ประทับใจเรื่องอะไรตั้งแต่มาทำวิจัย?” ได้ออกมาเรียนรู้นอกหมู่บ้าน ดอน ตัดสินใจ “เข้ามาเป็นนักวิจัยรู้สึกอย่างไร อยากบอกอะไรกับพี่ ๆ บ้าง?” ทำวิจัยแล้วสนุก

วษท.เพชรบุรี : ตอนรวมทีมใหม่ ๆ มีปัญหามาก ต้องมาปรับความเข้าใจ ความคิด พยายามใช้ เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์กันมาก กิจกรรมที่ทำเพิ่ม คือ การเยี่ยมชมสถานประกอบการ และหาแนวร่วมเพิ่ม เพราะรุ่นพี่จะจบแล้ว ต้องการดึงน้อง ๆ เข้ามาทำ ซึ่งตอนนี้ก็ได้น้อง ๆ มาร่วมแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากฟาร์ม ของรุ่นพี่ เช่น การเกตุฟาร์ม ทำให้เพื่อน ๆ หลายคนอาจเปลี่ยนความคิด คำถาม คือ ต้องการบัณฑิตที่จบ ออกมาเป็นอย่างไร คำตอบ คือ ความขยัน ตั้งใจ ซื่อสัตย์ มีความอดทน (ความรู้ไม่ต้องมากก็ได้) นำสิ่งที่ ได้รับรู้มากระตุ้นถ่ายทอดความรู้หรือข้อมูลให้น้องรู้ ฟาร์มที่สอง พบว่า ถ้าเราไม่มีความอดทน เราก็จะไป ไม่ได้ ฟาร์มที่สาม คุณชลอประธานโคนมภาคใต้ ต้องการคนที่ขยันแต่ใจไม่เอา คนใจแต่ขยันก็ไม่เอา ต้องการคนที่มีความรู้พอประมาณและขยันด้วย ภาพของเด็กเกษตรไม่ค่อยมีคุณภาพ และมีอคติบางส่วน

ถ้าเราจะจบออกไปทำงานจริง ๆ เราต้องถามตัวเองว่าเราเรียนไปเพื่ออะไร จากการเก็บข้อมูลได้หลากหลายความรู้สึก บางฟาร์มก็มีความสุข บางฟาร์มก็รู้สึกหน้าชา ดังนั้นเราต้องตั้งคำถามกับตัวเอง ถ้าเรียนแล้วต้องการที่จะไปมีฟาร์มเป็นของตัวเอง เราจะต้องเตรียมเรื่องอะไรบ้าง การศึกษาข้อมูล และการมีความตั้งใจจริง สร้างการเรียนรู้กับตัวเอง ใช้วิธีการอย่างไรในการเก็บข้อมูล ไปสัมภาษณ์ ข้อมูลจากกระดาษรูปมาจับประเด็น “อะไรที่ได้นอกเหนือจากงานวิจัยบ้างครับ?” คือ พลังกลุ่ม ถึงแม้ว่าบางครั้งไม่ได้ข้อมูล แต่ใจของกลุ่มกลับแน่นขึ้น พร้อมที่จะไปด้วยกัน ได้รับความรับผิดชอบมากขึ้น

วษท.กาญจน์บุรี : หลังจากกลับมาจากกำแพงแสน ก็แบ่งบทบาทหน้าที่ เช่น คุณอำนวย คุณลิขิต แบบแผนในการประชุม และได้ทำเรื่องความรู้สึกจากงานวิจัย อุปสรรคที่พบ คือ การทำเอกสารหรือเรื่องรายงาน และความแตกต่างของความเข้าใจของทีมงาน (น้องและพี่มีประสบการณ์แตกต่างกัน) สิ่งที่ต้องการปรับปรุง คือ เรื่องของการทำเอกสาร และการทำข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเกษตรกรรุ่นเก่ากับเกษตรกรรุ่นใหม่ “ถามน้องใหม่ทำไมถึงมาร่วมทำงานวิจัย?” เพื่อพัฒนาตนเองหาความสำเร็จให้กับตนเอง อยากรู้เรื่องงานวิจัย คือ อะไร

วษท.บางไทร : ทำโครงการเรื่องการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของ อกท. หลังจากกลับมาจาก กพส. ได้กลับไปทบทวนความเข้าใจและนำเสนอข้อเสนอโครงการ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ก็ได้มีการทำแบบสอบถามนักเรียนในหอพัก สิ่งที่ได้ คือ มีเหตุผลมากขึ้น และหันย้อนกลับมาดูตัวเอง และอดทนในการรับฟังมากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น และมีมนุษยสัมพันธ์มากขึ้น พี่เชนฝากน้อง ๆ เรื่องการบันทึก และพยายามถามความรู้สึกของคนทำงานบ่อย ๆ เราได้เรียนรู้อะไรในการจัดทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

วษท.ชัยนาท : ภาครันนี้ได้รับความรู้ทางด้านการเกษตร เพื่อนใหม่ ประสบการณ์ หลังจากที่ได้มาฟังความคิดเห็นของเพื่อนแล้ว อยากทำวิจัยเรื่องการขาดความมั่นใจในการประกอบอาชีพและแรงบันดาลใจ อยากรู้ว่าเพราะอะไร

น้องเยาวชนหัวไผ่ : มาวันแรกยังงง เพราะไม่ได้มีพื้นฐานทางการเกษตร เมื่อมาถึงก็อยากได้ความรู้เรื่องการเกษตรไปถ่ายทอดให้กลับน้อง ๆ สิ่งที่ต้องการมากกว่านี้ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านการงานวิจัย อยากรู้วิธีการปฏิบัติงานวิจัยมากกว่านี้

ช่วงสุดท้าย

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร : ความรู้มีอยู่ทุกที่ ไม่ได้มีแต่ในห้องเรียน ได้จาก ลุงสนั่น จากพี่จ๋อน นายกประทิว นากยกทวีป พี่ชู จากเพื่อน ๆ จากหลาย ๆ คน จากทุกสถานที่ ทุกเวลา “สองวันนี้เราได้เรียนรู้อะไรบ้าง?”

ชีวิตประสบการณ์ที่ได้สัมผัสจากสองวันนี้ มีอะไรที่อยากบอก

- สิ่งที่ได้ ไม่ว่าจะได้อะไร อย่าทิ้งมันไว้ในห้องนี้ นำกลับติดตัวไปด้วย ฝาก สกว. ขยายงานด้วย หื้อได้แต่อย่าถอย
- แง่คิด อยากให้เกษตรกรจดจำไว้ อย่าได้ทอดยต่ออุปสรรค คนทั้งโลกยังรับประทานอาหารอยู่ เด็กเกษตรกรไม่ตกงาน

- ขอสัญญาว่า ความรู้ที่ได้มา จะไม่เหนี่ยวนำ
- ได้ประสบการณ์หลายอย่าง จะกลับไปใช้ในวิทยาลัย โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนชานา
- อย่าถอยถอยอยากพัฒนาสังคมของเรา
- ขอขอบคุณคณะที่มาให้ความรู้ จะนำกลับไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- อยู่กับที่ก็ถือว่าถอยหลังแล้ว
- ล้มได้ แต่ทางเลือกอีกมากมายยังมีอยู่ ทางเลือกมีมากกว่าหนึ่ง
- เห็นค.ควายอยู่สามตัว “คน” ที่เปลี่ยนเป็นมนุษย์ “คุณค่า”(เปลี่ยนจากมูลค่า)และ “ความหมาย” (ทำอย่างรู้เป้าหมาย)
- 2 ปีที่แล้วเริ่มจาก 4-5 คน ด้วยคำถามที่ว่า เด็กเกษตรไม่มีคุณภาพ แต่จริง ๆ แล้วเพราะเราไม่ได้มีโอกาส ณ วันนี้เราได้โอกาสเหล่านี้ จึงอยากให้น้อง ๆ ไม่ย่อท้อ ให้ความมั่นใจจากผู้รู้
- พวกเธอ คือ คลื่นลูกใหม่
- ขอเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุน ถ้าเดินหน้าก็ต้องถอยหลังได้ การทำงานแบบเดินหน้าอย่างเดียวมีความผิดพลาดได้ ถอยหลังอย่างเดียวคือ ความท้อแท้ ทำอะไรก็ได้แต่ ย้อนมองกลับทบทวน ได้แค่คำคมคำเดียวแต่กลับไปคิดต่อ ก็ถือว่าได้แล้ว
- ตื่นเต้นใจที่ได้เห็นพวกเราได้แสดงความต้องการออกมา ขออุทิศตัวเพื่อช่วยสนับสนุนต่อไป
- คิดแล้ว ต้องศึกษา แล้วปฏิบัติอย่างจริงจัง
- ไม่อยากให้น้อง ๆ ทำเพราะเป็นงานวิจัย เมื่อมีผู้อาวุโสท่านหนึ่งได้อุทิศตัวช่วยแล้ว ให้กลับไปพัฒนาตัวเอง ท่องถิ่นให้ได้
- ขอให้จดจำวันนี้ไว้ คิดต่อเป็นเครือข่าย
- ขอบคุณที่เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดี สู้ต่อไป
- พระราชดำรัสของพระเทพ ฯ “ถ้าขาดพวกเรา ประเทศจะอยู่ได้อย่างไร”
- เรามีคุณค่า เรามีคุณค่า เรามีคุณค่าระหว่างกัน

ปล. : ชวนพี่น้อง วชท. มาช่วยจัดนิทรรศการมหกรรมงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในงานเทศกาลกินปลาทุ ตอน กินปลาทุแล้วฉลาด “รู้จักพอ”

เวทีวิจัยนักเกษตรเพื่อท้องถิ่นภาคกลาง

ระหว่างวันที่ 16 - 17 สิงหาคม 2551

ณ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

9.30 น. ละลายพฤติกรรม (ครูเรณูกา)

กิจกรรมที่ 1 ร้องเพลง “สวรรค์บันดาล”

เนื้อเพลง

สวรรค์บันดาล สวรรค์บันดาล คลให้เรามา

ให้สองเรามา พบกันวันใหม่

เจอวันนี้ดีอกดีใจ รื่นเรงฤทธิ์ไม่รู้โรยรา

จะอยู่แห่งไหนเพลินใจเพลินตา

จะอยู่เมืองฟ้าเพลินตาเพลินใจ

สวรรค์บันดาล

กิจกรรมที่ 2 ร้องเพลง “สวัสดี” พร้อมท่าท่าและรหัส

ท่าประกอบเพลง และรหัสจะให้รวมกลุ่ม

รหัส Oh My God = Make a half cycle

โอเล่ = จับคู่สองคน

โอเลียง = จับคู่

โอวัลติน =

โอโม้ =

โออิชิ =

โอยั่ว =

โอเคนะคะ = จับรวมกัน 9 คน

สวัสดีวันนี้มาพบเธอ สวัสดีวันนี้มาพบเธอ

ฉันดีใจจริงนะเธอมาพบเธอก็สุขใจ

เธอนั้นอยู่สบายดีหรือไร เธอนั้นอยู่สบายดีหรือไร

มาร้องรำเริงฤทธิ์ให้หัวใจสุขชื่นบาน

ปรบมือไปกันให้พร้อมเพรียง

ยกมือไว้ส่ายหัวเอียง ให้พร้อมเพรียงตามกัน

แล้วหมุนกลับปรับตัวเสียให้ทัน

มือเท้าเอว ซอยเท้าพลัน ให้พร้อมกันพร้อมเพรียง

ลาลัลลา

กิจกรรมที่ 3 แนะนำตัว พร้อมทำประกอบ

ให้แนะนำตัวเอง พร้อมทำท่าประกอบและร้องเพลง

“ฉัน/ผม/หนู ชื่อ..... ชอบทำท่าอย่างนี้ อย่างนี้ อย่างนี้
(พร้อมทำประกอบ) ทำแล้วสบายใจดี อย่างนี้ อย่างนี้สบายใจจัง”
ทุกคนลุกขึ้นทำท่าของตัวเองพร้อมบอกชื่อ

10.00 น. กิจกรรมที่ 4 บุรุษไปรษณีย์ (ครูเอกชัย)

คนนำถามว่า มีจดหมายมาส่ง

ในวงตอบส่งถึงใคร

คนนำเอ่ยชื่อแล้วให้คนที่ถูกเรียกชื่อเดินตาม

เมื่อบอกว่า “จดหมายผิดซอง” ต้องสลายตัว

ใครนั่งช้าต้องออกมานำ

*** กิจกรรมที่ครูเราไปไม่ถึง ครูเอกได้มาช่วยไว้โดยทำกิจกรรมนี้เพื่อย้ำเรื่องการเรียนรู้จักชื่ออีกครั้ง

10.15 – 10.30 พักรับประทานอาหารว่าง

10.40 กิจกรรมที่ 5 “ความคาดหวัง”

ครูเอกเกริ่นนำความเป็นมาของเวทีนี้และถามว่าใครเคยร่วมเวทีของนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคกลางมาบ้างแล้วกิจกรรมต่อไป

- ความคาดหวังเป้าหมายของการมาในครั้งนี้
- ที่ผ่านมามีทีมวิจัยทำอะไรไปบ้างแล้ว

แจกกระดาษแผ่นเล็กๆ ให้คนละ 1 แผ่น ให้เขียนความคิดของตัวเองลงไปก่อนโดยไม่ลอก

กัน

ความคาดหวัง

- เรียนรู้เรื่องพลังกลุ่ม/ความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรของน้องๆ วิทยาลัยเกษตร
- หาประสบการณ์ เพื่อเป็นคนดี
- กล้าแสดงออกหัดคิดหัดพูด ศึกษาดูงาน
- ได้ความรู้ ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ
- เพิ่มทักษะและเทคนิคการทำงาน
- เก็บเกี่ยวความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนๆ วิทยาลัยอื่น
- เก็บเกี่ยวประสบการณ์นำไปปรับใช้ในวิทยาลัย
- ศึกษาข้อมูลใหม่เพื่อลบข้อมูลเก่าๆ ออก

- นำความรู้พัฒนาตนเอง นำไปถ่ายทอดสู่เพื่อนๆ ที่ไม่ได้มา
- พัฒนาตัวเอง พัฒนาทีม พัฒนาคุณภาพชีวิต
- พัฒนาความต้องการชุมชน และปัญหา ช่วยเหลือตามที่ชาวบ้านต้องการ
- พัฒนาทักษะประสบการณ์ กล้าทำในสิ่งต่างๆ
- เรียนรู้สิ่งแปลกใหม่
- ฝึกฝนพัฒนาตนเอง
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ
- พัฒนาศักยภาพตนเอง
- พัฒนาตัวเอง แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนๆ
- มาด้วยใจ
- อยากเรียนรู้จากที่อื่นเพื่อนำมาปรับปรุงในวิทยาลัย
- ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่
- หาประสบการณ์ความเป็นผู้นำ
- ปรับปรุงงานในวิทยาลัย
- ทีม – ฝึกตัวเอง มาวันนี้- เพื่อแลกเปลี่ยน
- ฝึกคิดวิเคราะห์แยกแยะ เพื่อแลกเปลี่ยนเพื่อนต่างวิทยาลัยฯ
- ฝึกตนเองด้านต่างๆ หาวิธีพัฒนาทีม
- พัฒนาตนเอง เพิ่มความรู้
- นำไปพัฒนา ออท.
- พัฒนาตนเอง ทำความรู้จักเพื่อนใหม่
- พัฒนาตนเอง และวิทยาลัยฯ
- หาความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเอง
- รู้ทักษะการทำงาน แลกเปลี่ยนความคิด นำไปพัฒนาผู้อื่น
- เก็บเกี่ยวความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ทีม และสังคม
- พัฒนาทีมวิจัย
- อยากมีประสบการณ์
- การทำงานกับชุมชนได้ประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนด้วย
- ฝึกกระบวนการคิด การทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม
- แลกเปลี่ยนความก้าวหน้าของเพื่อนๆ วิทยาลัยอื่น
- เรียนรู้สิ่งใหม่ สร้างความมั่นใจให้ตนเอง
- สร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

งานที่แต่ละวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการไปแล้ว

ทีมวิจัย วชท.สิงห์บุรี

1. สำรวจพื้นที่ ลงสำรวจเกษตรกร ๑๐ ครัวเรือน
เกษตรกรทำนา ๑๐ ไร่ โดยทำเองทุกอย่าง ป่าพร้อมที่จะเล่าให้ฟัง
ป่าคือใจที่พวกเราไปคุยกับเขา
คุณป้าอีกบ้านหนึ่ง ป่วยป้าไม่สบายไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง
ป้าเลยบอกว่าอาชีพเกษตรกรทำแล้วไม่ดี ทำให้ทีมวิจัยเกิดความไม่มั่นใจเพราะ
เราเองก็ไม่มีที่ดิน
2. กิจกรรมชวนน้องเข้าร่วมทีมวิจัย
ทำกิจกรรม 2 ครั้ง เป็นผู้นำกลุ่มสัมพันธ์ คิดว่าตนเองทำได้ดี แต่ยังเข้ากับน้องได้
ไม่ดีนัก กิจกรรมแสดงออกด้วยภาพ กิจกรรมนำเกมส์ ทำกิจกรรมแล้วตื่นเต้นมาก
เพราะประสบการณ์น้อย

ทีมวิจัย วชท. บางไทร

1. เสวนาสมาชิกในหน่วย ๘ ครั้ง
 2. สัมภาษณ์ ผอ.
 3. สัมภาษณ์ศิษย์เก่า
- พี่ที่จบมาแล้ว คิดคำถามไปก่อนว่า “อกท.เมื่อก่อนกับปัจจุบันแตกต่างกันอย่างไร” “พี่ได้อะไร
จากอกท.ไปใช้บ้าง”
 - ประสานศิษย์เก่าให้พี่มาสอนน้อง พี่นำความรู้อกท.ไปใช้ในการทำงาน
 - การเป็นคณะกรรมการ อกท. ทำให้พัฒนาตนเอง
 - พี่บอกว่า ถ้าช้อนเวลากลับไปได้ อยากกลับไปทำตัวเองให้ดีขึ้น
 - ตอนที่ไปสัมภาษณ์ ก็กังวลใจ
 - การติดต่อ / คัดเลือก เลือกพี่ที่มีผลงานเด่น เคยทำงาน อกท. รู้เรื่อง อกท.
1. เสวนาศิษย์เก่า
 2. สัมภาษณ์ผอ.ชนินทร์

ทีมวิจัย กาญจนบุรี

1. รับสมัครทีมวิจัย ประชุม ทุกวันจันทร์
2. สำรวจประชาชนว่าทำไมถึงส่งลูกหลานมาเรียนในวิทยาลัย สำรวจ 2 หมู่บ้าน
 - กลัวๆ กล้าๆ
 - เข้าแล้วถูกปฏิเสธ
 - สอบถามข้อมูล ว่า อยากให้ลูกหลานสืบทอดอาชีพหรือไม่
 - ชาวบ้านบอกว่าแล้วแต่ลูก

- ปัญหาคือเราไม่รู้จักวิธีการตั้งคำถาม ถามแบบไหนให้เขาตอบถูกต้องประเด็น
- เกษตรกรประสบปัญหาสารเคมีมีราคาแพง เขาอยากไปวิทยากรไปสอนเรื่องปุ๋ยชีวภาพในชุมชน อำเภอเมืองอาชีพเกษตรกรน้อย หน่วยงานไม่ให้ความสำคัญ ทำให้ไม่ได้รับการอบรม
- เกษตรกรอยากให้อูมาเรียน แต่อูมาไม่อยากมาเรียน
- เกษตรกรบอกว่า “อาชีพเกษตรไม่พัฒนา” ประเทศไทยแตกต่างจากต่างประเทศ ทำโดยไม่รู้ เมื่อออกไปพบเกษตรกรแล้วคิดว่า “ควรนำความรู้ไปเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรโดยให้ได้ผลผลิตที่ดี และอยู่ได้”
- ถ้าเลือกได้ไม่อยากเป็นเกษตรกร “เหนื่อย ท้อ สู้ไม่ไหว”
- ทำไมเกษตรกรทำอยู่แล้วถึงไม่อยากทำอาชีพเกษตร
- หัดมองโลกใกล้ๆ บ้าง เพราะคนใกล้ๆ ก็ขาดแคลน

ทีมวิจัยเยาวชนบ้านสิงห์ ราชบุรี

งานวิจัยพัฒนาเด็กและเยาวชน เด็กเมื่ออยู่ชั้น ประถม 6 ก็ทำตัวดีแต่พอขึ้นชั้น ม.1 เริ่มสูบบุหรี่ ทำตัวไม่ดี คิดว่าทำโครงการแล้วเด็กจะทำตัวดีขึ้น ไม่เฉพาะเด็ก ทำแล้วจะทำให้เด็กและผู้ใหญ่ทำตัวดีขึ้นด้วย ทำประมาณ 20 กว่าคน ทำกิจกรรมทุกวันเสาร์ 09.00 – 12.00 น. ไม่ได้บังคับใครเต็มใจมาก็ร่วมงานกัน

ทำงานกับเด็กๆ อายุ 13 - 14 ปี มีปัญหาอะไรบ้าง

เด็กๆ แย่งของกัน คนที่โตกว่าเอาเปรียบน้อง ชอบให้น้องทำ

เมื่อท้อใจคนมาเข้าร่วมแล้วหายไปทำอะไร

ปลุกปลอบใจ คนอยากเป็นคนดี มาร่วมงานด้วยใจ

เยาวชนบางคนมาแบบไม่ตั้งใจ มาแบบมาสนุก แต่ยังไม่ลดบุหรี่ก็บอกให้ค่อยๆ ลดลง ก่อนก็ได้แล้วค่อยเลิก

เริ่มงานเดือน กุมภาพันธ์ 2551

ทีมวิจัย วชท. เพชรบุรี

กิจกรรม รับสมัครน้องๆ เข้าใหม่ ได้น้องๆ มาเข้าร่วม 10 กว่าคน

กิจกรรมอธิบาย คอยกันว่า สกว. คืออะไร

หาโจทย์วิจัยใหม่ คอยกันเรื่อง “ทำไมนักศึกษาออกกลางคัน”

ทักษะ/ประสบการณ์อะไรบ้างที่ยังขาดอยู่ และต้องการเสริม

- อยากถามเก่ง ถามตรงประเด็น
- กระบวนการ ในการทำงาน
- ไม่ได้สานต่อกระบวนการ ไม่มีเวลา
- เขาไม่เข้าใจคำถามเรา
- แสดงบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ สร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง

- ทักษะการจับประเด็น
- ทักษะการเป็นวิทยากรที่ดี (เป็นวิทยากรขั้นต้นนำไปเผยแพร่ความรู้สู่เกษตรกรได้)

กิจกรรมที่ 6 ทดสอบความจำ

มีอ่านชื่อต้นไม้ให้ฟังก่อน 1 รอบ

1. ชงโค
2. นนทรี
3. ไข่สีทอง
4. จามจุรี
5. อินทนิล
6. ตะแบก
7. สลอค
8. มะค่า
9. เสลา
10. พูกระจง
11. ทองกวาว
12. ชมพูฤคา
13. คำแสด
14. ราชพฤกษ์
15. กัลปพฤกษ์
16. โกงกาง
17. ฟ้าทะลายโจร
18. ตาล
19. หนุมานประสาธน์
20. อินทผลัม

ฟังเสร็จแล้วให้เขียนโดยไม่ถามกัน

นับจำนวนชนิดต้นไม้ที่เขียนได้

รอบต่อไปอนุญาตให้ถามใครก็ได้ในห้องนี้ ห้ามให้ลอก จนกว่าจะครบ 20 ชื่อ

ข้อมูลที่ได้อาจได้มาโดยวิธีใด

1. ถาม
2. ใ้ดูที่ชื่อ
3. มีอะไรบ้าง

4. เกินหรือเปล่า
5. มีอะไรที่ไม่เหมือนเราบ้าง
6. ต้นไม้ชนิดนี้มีด้วยหรือ มีหรือไม่

ธรรมชาติของตัวเรา โดยมากเรามักจะทำตามความคุ้นเคย ถ้าจะตั้งคำถามให้เก่งต้องฝึก คำถามเป็นความคิดสุดท้ายในการหาข้อมูลเรามักจะไม่ถาม เราไม่คุ้นเคยทำให้เราไม่ได้ฝึก ต้องฝึกฝนจึงจะปฏิบัติได้ดี คำถามที่เราใช้มักจะเป็นคำถามง่ายๆ ก็สามารรถได้ข้อมูลแล้ว แต่มีคำถามอีกมากมายที่จะได้ข้อมูลในอีกหลากหลายรูปแบบ ฝากไว้ให้พวกเราในภาคบ่ายให้ถามตัวเองว่าพร้อมจะตั้งคำถามแล้วหรือยัง

ภาคบ่าย

13.30 น. แจกป้ายชื่อให้เขียนชื่อตัวเอง

กิจกรรมที่ 7 แสดงความเป็น “ฮีโร่” ของตัวเอง

สมมติให้ ฮีโร่คือ ชูเปอร์แมน มีแถวตอนเรียงหนึ่งกำหนดอุปกรณ์ไว้ให้ ให้ใส่เสื้อกางเกง และแต่งหน้า จนกว่าจะครบ และถอดไว้ที่จุดเดิม โดยที่ต้องเลี้ยงลูกโป่งไว้ไม่ให้หล่น ถ้าหล่นต้องเริ่มต้นใหม่ ทำทุกคนแถวตอนเรียงหนึ่งจนกว่าจะครบ

13.50 น. กิจกรรมที่ 8 เกมส์ 20 คำถาม

แบ่งกลุ่ม นับ 1 – 7 รวมกลุ่มตามเลข

ขอตัวแทนกลุ่มๆ ละ 1 คน นำไปอธิบายโจทย์

คนที่เป็นตัวแทนตอบคำถามได้แค่ ใช่ ไม่ใช่ ไม่รู้

ถามได้ครั้งละ 1 คำถาม ถามได้

โจทย์ พบศพชายคนหนึ่งนอนตายอยู่กลางทะเลทราย ที่ข้างกายเขามีของอยู่ 1 สิ่ง ถ้าเขาเปิดของสิ่งนั้นได้ เขาจะไม่ตาย

ถอดบทเรียน

กลุ่มที่ตอบได้กลุ่มสุดท้าย

คนตอบคำถาม – ความรู้สึก ไม่มั่นใจ เพราะเพื่อนถาม ร่มหรือไม่ แต่คำตอบมีมากกว่าร่ม จึงไม่สามารถตอบได้ว่าใช่หรือไม่

ถามดีแล้วแต่ตอบไม่รู้เรื่อง?

กลุ่มที่ตอบได้กลุ่มแรก ถามทั้งหมด 18 คำถาม

ถามว่า มีชีวิตหรือไม่

สิ่งของใช่ไหม

มีขายตามร้านค้าหรือไม่

เป็นเหล็กหรือไม่

เป็นน้ำหรือไม่
เป็นบอลลูกไม้ไหม
ใส่อากาศได้หรือไม่
ลอยได้หรือไม่
เป็นผ้าไหมหรือไม่
กินได้หรือไม่
เป็นจิ๋วไหมหรือไม่
เป็นขนสัตว์ไหมหรือไม่
เป็นโคมลอยไหมหรือไม่
เป็นร่มชูชีพไหมหรือไม่

กลุ่มเจ๊บบ

ลอยได้ อยู่บนท้องฟ้า เพื่อนตอบไปว่า จักรยานอวกาศ มอเตอร์ไซค์อวกาศ
เห็นเพื่อนตอบไปผิดประเด็นรู้สึกอึดอัด
ไม่ถามซ้ำเดิมเพราะจด
มีประเด็นที่จับแนวทางเพื่อตั้งคำถามได้

ความรู้สึกคนตั้งคำถาม

อึดอัด เครียด กลัว

คำถามปลายปิด – ไม่ดีเพราะไม่ได้แสดงความคิดเห็น

คำถามปลายเปิด – จะลึกลงทำให้เกิดการอธิบาย

ต้องจำว่าเราถามอะไรไปแล้วบ้างจะได้ไม่ถามซ้ำ

14.40 น.

กิจกรรมที่ 9 เกมตั้งคำถามจากวัตถุที่ตั้งไว้ให้ดูตรงหน้า

นับคำถามของตัวเอง ว่า ได้ทั้งหมดกี่ตั้งคำถามไว้

- ลักษณะอย่างไร
- ข้างในถึงมีอะไร
- บรรจุอะไรได้ปริมาณเท่าไร
- หยิบถึงขะมาอนุญาตจากใคร
- มีอายุการใช้งานนานเท่าไร
- ใช้เป็นของเล่นได้หรือไม่
- โรงงานผลิตอยู่ที่ใด
- นำไปใช้ประโยชน์ เกิดอันตรายหรือไม่
- สามารถนำไปใช้ได้หรือไม่

- ทำไมต้องเป็นพลาสติก
- มีรูปทรงอื่นอีกหรือไม่
- ทำไมสีแตกต่างกันในส่วนต่างๆ
- ความสูงเท่าไร
- มี มอก. หรือไม่
- ถ้านำไปเผาจะเกิดผลเสียหรือเปล่า
- ถ้าโลกนี้ไม่มีถังขยะจะเป็นอย่างไร

แยกเป็นคำถามเปิดหรือคำถามปิด

คำถามปลายปิด คือคำถามที่ถามแล้วมีคำตอบคำตอบเดียว

คำถามปลายเปิด คือคำถามที่ถามแล้วตอบได้มากมาย

ถ้าเปลี่ยนวิธีการคำถามปิดสามารถเปลี่ยนเป็นปลายเปิดได้

คำถามที่พวกเราตั้งส่วนใหญ่เป็นคำถามปลายปิด ไม่ได้ชวนให้เกิดประเด็นการพูดคุย
ต่อไป ต้องเลือกใช้คำถามอย่างเหมาะสม ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการตั้งคำถามของเรา

15.05 น. กิจกรรมที่ 10 ถามคนตอบคนเพื่อวาดภาพ

จับคู่ คนหนึ่งเป็นคนถาม อีกคนหนึ่งเป็นคนตอบ

ให้คนที่เป็นคนตอบไปดูภาพที่กำหนดไว้ จากนั้นคนตั้งคำถาม ให้ตั้งคำถามจนกว่าจะสามารถวาดภาพนั้นๆ ได้สำเร็จ

ใครคิดว่าเพื่อนถามได้ดี

- รูปนี้มีลักษณะอย่างไร
- ถามกว้างก่อนแล้วค่อยเจาะลึก

15.45 น. คำกล่าวที่ว่า “สร้างสรรค์ปัญญาเพื่อพัฒนาสังคม” นั้น น่าจะเกี่ยวข้องและมีความหมายกับพวกเราอย่างไร จริงหรือไม่

- ฝึกคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ตัวเอง เพื่อนำไปพัฒนาสังคมต่อไป
- ฝึกฝนตัวเองเพื่อนำไปพัฒนาเกษตรกร เพื่อรวมเป็นสังคมที่ดีต่อไป
- ถ้าพัฒนาสังคมแต่ไม่พัฒนาตัวเองก็ไม่เกิดประโยชน์

มุ่งผลลัพธ์มากเกินไปจะละเลยกระบวนการ

ฝึกทักษะให้มากๆ เพื่อเราจะได้มีชั่วโมงบินมากขึ้น

ให้โอกาสตัวเองทำอะไรที่แตกต่างจากที่อื่นๆ มา

ให้โอกาสเพื่อนได้ฝึกให้มากขึ้นๆ

กว่าจะได้มาต้องใช้ทั้งทักษะและประสบการณ์

16.00 น. กิจกรรม 11 หาคำตอบจากคำถามที่แปะด้านหลัง
 แจกกระดาษ และสี ให้เลือกสีที่เห็นชัดเจน
 หาสถานที่หลายๆ เขียนสิ่งที่คิดว่ายากที่สุด เป็น คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ 1 ชื่อ
 เก็บเป็นความลับ เขียนเสร็จแล้วนำไปวางไว้รวมกันที่ส่วนกลาง
 กติกา ให้ตั้งคำถามกับเพื่อนจนกว่าตัวเองจะได้รับคำตอบ
 รอบที่ 2 เขียนใหม่
 กติกาเปลี่ยนไป ถามได้ 1 คำถามเท่านั้น ต่อคน ห้ามถามซ้ำคนเดิม

ถอดบทเรียน

ความรู้สึ สนุกช่วงคำถามแรกๆ เพราะอยากรู้ ต่อๆ มายังตอบไม่ได้ไม่ค่อยสนุก
 ทำท่าย
 งง ไม่เข้าใจ สิ่งที่เพื่อนตอบมา

กระบวนการตั้งคำถามคิดจากอะไร

- แยกแยะก่อนว่า “คืออะไร” คน สัตว์ สิ่งของ หรือ สถานที่

แบ่งกลุ่ม ๓ คน ถาม ตอบ สังเกต

ถอดบทเรียนครู

19.00 น. กิจกรรมสันทนการ
 “ออกท่าทาง”
 หากพวกเรากำลังสบายจง “hit your hand”
 หากพวกเรากำลังสบายจง “Step your feet”
 หากพวกเรากำลังสบายจง “Let’s laugh”
 หากพวกเรากำลังสบายจง “Blink your eyes”
 หากพวกเรากำลังสบายจง “Tab your head”
 “L O V E”
 แอล ยกขาขวา ๓
 โอ ยกขาซ้าย
 วีไปข้างหน้า
 อีถอยหลัง
 เลิฟพุ่งไปข้างหน้า

ครูเอกและครูกิ่ง นำวลสมมาชิกทบทวนการเรียนรู้ที่ได้ในวันนี้ น้อง ๆ หลายคนได้สะท้อนความ
 สนุกของการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ การรู้จักเพื่อนมากขึ้น ความกล้าแสดงออกที่เกิดขึ้นและเชื่อมโยงถึง
 ความรู้ที่ได้รับในประเด็นการตั้งคำถาม

ผู้ถามที่ดีควรเป็นอย่างไร

- ให้เพื่อนพูดจบแล้วค่อยถาม ไม่แทรกระหว่างที่เพื่อนพูด
- ถามในเรื่องที่มีสาระ
- ใช้คำถามปลายเปิดเจาะลึกลงประเด็น
- ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ
- ไม่คุยกันขณะที่เพื่อนพูด
- มองหน้า สบตาผู้ตอบคำถาม

ผู้ตอบคำถามที่ดีควรเป็นอย่างไร

- ตอบให้ตรงคำถาม
- มีความรู้ในเรื่องที่ตอบ
- ไม่เข้าใจคำถามให้ทวนคำถามให้ชัดเจน
- อธิบายความให้เข้าใจ
- ถนอมน้ำใจ
- จับประเด็นคำถามให้ได้
- ตอบตามความเป็นจริง

นักสังเกตการณ์

- ไม่พูดแทรกระหว่างการสนทนา
- จับประเด็นการสนทนา
- ไม่มีอคติ (ทั้งทางบวกและทางลบ)
- สังเกตลักษณะคำถามของเพื่อน เป็นอย่างไร
- ให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อระบบคำถาม

ถอดบทเรียนช่วงจับกลุ่มคุย

1. บรรยายากศ :

เป็นกันเอง ไม่เกรียศ สุนทสนาน ช่วงแรกเกรียศ เกร็ง อาย การพูดคุยไม่ปะติดปะต่อ ช่วงหลัง บรรยายากศดีขึ้นอยากคุยต่อ ไม่แบ่งรุ่นพี่รุ่นน้อง (เหมือนรุ่นเดียวกัน) มีความตั้งใจถาม ตั้งใจตอบ ตั้งใจสังเกตการณ์

2. ประเด็นที่คุย :

กิจกรรมที่ทำในวิทยาลัย ครอบครัว การเรียน ความรู้ที่ได้จากวิทยาลัย เรื่องส่วนตัว ทัศนคติเกี่ยวกับเกษตร ความเป็นอยู่ในวิทยาลัย

3. การตั้งคำถาม :

เป็นลักษณะปลายเปิดมากขึ้น แบบลงลึก และเชื่อมโยง มีการจับประเด็นในการถามตอบดี ใช้คำถามที่เอื้อในการตอบ มีการเชื่อมโยงคำถามได้อย่างไหลลื่นและเป็นเรื่องเดียวกัน

4. การตอบ :

มีความพร้อมในการตอบ ตอบแล้วเห็นภาพ ส่งสายตา จ้องตา น้ำเสียงดี (เกิดความรู้สึกประทับใจ) การตอบแบบชวน (ปลุกถ่วงออกคืออะไร ดีกว่าไม่ออก)

สรุปการเรียนรู้ “กิจกรรมจับกลุ่มถาม”

ครูกึ่งให้น้อง ๆ นั่งนิ่ง ๆ แล้วทบทวนย้อนไปก่อนกิจกรรมการจับกลุ่มถามเพื่อทบทวนการเรียนรู้ที่เราได้จากฝึกตั้งคำถาม

ความรู้สึกในขณะที่เป็นคนถาม

- ตัวเองทำได้ดีขึ้น
- ไม่เครียด สนุก สบาย เป็นเอง
- กลัว ตัวเองยังอ่อนประสบการณ์ ,คนอื่นจะเข้าใจหรือไม่
- เกิร์ง ต้องถามรุ่นพี่ไม่รู้จะเริ่มอย่างไร
- หงุดหงิด ถามไม่ทันใจ (คำถามอยู่เยอะถามไม่ทัน)
- กังวล กลัวเพื่อนไม่เข้าใจคำถาม,ไม่รู้จะถามยังง,ไม่มีข้อมูล,จะไปกล่าวล่วงกระทบจิตใจเพื่อน
- ตื่นเต้น
- มีความสุข
- อายุที่จะถามเพื่อน,เป็นผู้ชายคนเดียวในกลุ่ม
- กล้าแสดงออกมากขึ้น (หน้าด้าน)
- ประทับใจผู้สนทนา

เทคนิคกระบวนการในการตั้งคำถาม

- ดีใจท้อ
- วางกรอบคำถามในใจ ,จัดหมวดหมู่คำถาม,เตรียมคำถามไว้ในใจ
- เริ่มจากคำถามปลายปิดแล้วขยายกว้าง
- เริ่มจากเรื่องง่าย ๆ ใกล้เคียงไปสู่เรื่องใกล้เคียง
- ใช้คำถามง่าย ๆ เป็นกันเองเพื่อสร้างความกล้าของเพื่อนและสร้างความสัมพันธ์
- สังเกตกิริยาท่าทางของผู้ตอบ (เพื่อปรับเปลี่ยนคำถาม)
- จับประเด็นสำคัญของคำตอบเพื่อตั้งคำถามต่อ
- ใช้คำถามที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งคำถาม (เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นข้อเท็จจริงและสร้างความสัมพันธ์)

- ความสัมพันธ์อันดีระหว่างการสนทนา
- ใช้คำพูดที่สุภาพและเป็นกันเอง
- คำตอบที่จริงใจตั้งใจตอบสนองผลต่อความมั่นใจในการตอบ
- การเปิดใจในการเรียนรู้ (ไม่อคติ)
- การใช้ภาษาที่ง่าย เรียบเรียงคำพูดให้ชัดเจน
- แสดงท่าทางที่เป็นกันเอง ตั้งใจถาม (ภาษากาย)
- การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- บรรยากาศในการพูดคุย (อากาศ,สถานที่,อุณหภูมิ)
- ความพร้อมของร่างกาย
- ความมั่นใจในตัวเอง
- การเตรียมประเด็นคำถามที่ดี
- จังหวะในการถาม กาละและเทศะ
- ความรู้พื้นฐานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

การนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

- สามารถวางระบบคำถาม,ลำดับขั้นตอนในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและความสัมพันธ์
- นำไปใช้ในการปรับตัวเองพัฒนาทักษะในการทำงานกับชุมชน
- การใช้คำถามให้ถูกกับกาลเทศะ
- การพัฒนาตัวเองให้ใช้การตั้งคำถามมากกว่าการพูด,การไต่ตรองก่อนการถาม/พูด (การคิดวิเคราะห์คำพูด)
- นำไปใช้ในการตั้งคำถามในการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ความรู้ที่ต้องการและมากกว่าเดิม
- การตั้งคำถามทำให้เปลี่ยนวิธีคิดจากเป็นคนหาความรู้มากกว่าเป็นผู้ให้ความรู้
- การตั้งคำถามกับชีวิต กับเหตุการณ์ สถานการณ์บ้านเมือง

วันที่ 17 สิงหาคม 2551

08.30 น. โยคะตอนเช้าโดยครูเร

2 ท่า

มองเวลาดาทุกคนเปี่ยมสุขสันระคนสุขสันต์

ยิ้มแย้มเข้าใจกันตาสบประสานไมตรีฉายมา

ดวงฤทัยทุกดวงดวงด้วยรักและแรงศรัทธา

ปรารถนาในสิ่งเดียวกัน

อันคนเราทุกคน ต่างเกิดมาควรพาพึ่งกัน
มิไ้ตรีสัมพันธ์โลกนั้นสดใส
จงมารวมพลังร่วมสร้างสรรค์จรร โลงฤทัย
จับมือกันเดินก้าว ไปมุ่งสู่จุดหมายอนาคตเรา

09.00 น.

กิจกรรม “ลี้ที่หายไป”

แจกรูปทรงเรขาคณิตให้แกทุกคน

- กติกา
1. ให้ทุกคนหาสี 1 ลี้ที่หายไป
 2. ให้ใช้วิธีการตั้งคำถาม
 3. ห้ามลูกจากที่นั่งให้ถามกันในวงใหญ่

คำถาม

1. ใครมีรูปทรงครึ่งโหลสีเหมือนสนามหญ้าบ้าง
2. ใครมีรูปทรงสัญลักษณ์บอกความรักสื่อความรักครึ้มๆ บ้าง
3. ใครมีครึ่งสี่เหลี่ยมสีคล้ายแอปเปิลบ้าง (ถาม๔ครั้ง) ครูเรท้วงว่าแอปเปิลมีหลายสี
4. ทุกคนใครมีผ้าแพรหรือผ้าไหม หรือกระดานดำสีต้นไม้แก่หรือไม่
5. ใครมีรูปทรงเดือนนี้สีเวลากลางคืนบ้าง
6. ใครมีสัญลักษณ์พระเยซูสีวันจันทร์บ้าง
7. ใครมีรูปเครื่องหมายไม่ถูกสีวันจันทร์บ้าง
8. ใครมีรูปทรงเหมือนลูกบอลสีเสื้อรักในหลวงบ้าง
9. ใครมีรูปทรงขนมแซนวิชคล้ายสีเสื้อพี่ชิตบ้าง
10. ใครมีรูปทรงคล้ายแซนวิชสีประจำวันอาทิตย์บ้าง
11. ใครมีรูปทรงคล้ายมะม่วงสุกบ้างไหม
12. ใครมีรูปทรงครึ่งเหรียญสีคล้ายดิบบ้าง
13. ใครมีรูปทรงสมุดสีเปลือกต้นไม้บ้าง
14. ใครมีรูปทรงเหมือนนาฬิกาสีเหมือนมะม่วงตอนยังไม่สุก
15. ใครมีรูปทรงสีเหมือนหลังกระดานดำ
16. ใครมีรูปทรงเหมือนลูกบอลสีมะม่วงสุกบ้าง
17. ใครมีรูปทรงเหมือนเหรียญสีเปลือกต้นไม้
18. ใครมีรูปทรงลักษณะนามของข้าวหลามสีเสื้อพี่กริมบ้าง
19. ใครมีรูปเหลี่ยม เจ็ดบวทหนึ่งตรงข้ามสีขาวบ้าง
20. ใครมีคล้ายลูกฟุตบอลสีตรงข้ามขาวบ้าง
21. ใครมีรูปสัญลักษณ์ความรักสีเหมือนพระอาทิตย์กลางวันบ้าง

22. ใครมีรูปสัญลักษณ์ความรักสีวันพฤหัสบดีบ้าง
23. ใครมีรูปทรงเวลากลางคืนสีสนามหญ้าบ้าง
24. แชนด์วิช หรือปรีมิด
25. ครูเรถามว่าแอปเปิลสีเลือดได้คู่หรือยัง
26. ใครยังไม่มีคู่บ้าง
27. คู่ไหนที่ยังไม่ได้ถามบ้าง
28. ทรงฟุตบอลสีตรงข้ามสีขาวได้คำตอบหรือยัง
29. ชลิตบอกว่าคนที่ถามเรื่องลูกบอลพูดขึ้นมาลอยๆ
30. มติในกลุ่มทบทวนอีกรอบ
31. ใครมีรูปคล้ายใบโพธิ์สีวันอาทิตย์บ้าง จับคู่ความรักสีวันอาทิตย์
32. ใครมีรูปครึ่งเหรียญสีใบไม้-มีคะ
33. ใครมีรูปใบพัดลม
34. ใครมีรูปทรงปิรามิดสีวันอังคารบ้าง
35. ใครมีรูปกระดานดำสีใบไม้-แก่
36. ใครมีรูปทรงตรงข้ามเครื่องหมายถูก
37. ทำไมไม่ไล่เสียงทีละคนจนกว่าจะครบ
38. ช่วงบรรยายภาสิดัดแตกคอ
39. ใครมีคู่แล้วถอยออกมา
40. ใครมีรูปทรง 5+1 สีใบไม้-แก่บ้าง
41. ใครมีรูปขนมชั้นสี
42. ใครมีรูปจันทร์ครึ่งเสี้ยวสีน้ำนางเอกบ้าง
43. ใครมีรูปทรงสนามมวยสีเปลือกต้นไม้บ้าง
44. รูปทรงลักษณะนามข้าวหลามสีเสื้อฟัก
45. รูปทรงเหมือนเหรียญสีเปลือกต้นไม้
46. รูปทรงสัญลักษณ์ความรักสีกุหลาบเก่า
47. รูปทรง สี่บวกสีสี่ป้ายชื่อ
48. รูปสัญลักษณ์โรงพยาบาลสีกลางธงชาติไทย
49. รูปทรงเหมือนนาฬิกาสีเหมือนวันพฤหัสบดี
50. รูปทรงต่ำกว่าเก้ามากกว่าเจ็ดสีกลางคืนบ้าง
51. รูปทรงนาฬิกาสีเหมือนมะม่วงยังไม่สุก
52. สามเหลี่ยมสีแดงที่หายไป

ถอดบทเรียน

ความรู้สึกรู้สึกจากการทำกิจกรรมนี้

- เครียด วงใหญ่
 - งง รูปทรงที่ได้ไม่รู้ว่าจะคิดคำถามอย่างไร
 - กังวลเพราะบอกสี รูปทรงตรงๆ ไม่ได้
 - ทำท่าย
 - โมโห ทำไมต้องทำเรื่องง่ายๆ ให้เป็นเรื่องยากๆ หงุดหงิด
 - อึดอัด ฟังเพื่อนพูดไม่รู้เรื่อง
 - ตะลึงในความคิดของเด็กๆ
 - ความคิดแสบวก แสบลบ จำเป็นในวงใหญ่
 - เซ็ง เพราะเพื่อนๆ ต่างคนต่างเงียบ ทำไมไม่ช่วยกันถาม
- ทำไมเพื่อนๆ ที่เงียบจึงเงียบ

คนที่เงียบรอให้คนอื่นถาม

การตั้งคำถามเป็นเรื่องยากจึงขี้เกียจคิด

- ตื่นเต้น เราถามไปแล้วเพื่อนจะรู้เรื่องหรือไม่
- สับสน คำถามรอบแรกกับรอบสองแตกต่างกัน
- สนุกที่ทุกคนเริ่มมีปากเสียงกัน
- สับสน ดูเครื่องหมายตัวเองไม่ออก
- ถามแล้วยังไม่ได้คำตอบ เพื่อนแทรกขึ้นมาทำให้สับสน
- เซ็ง ทำเรื่องง่ายให้วุ่นวาย
- รำคาญ เพื่อนไม่ยอมถามสักที

กระบวนการ/วิธีการที่หาสิ่งเจอ

- วางแผน
- ตั้งคำถามที่ดี
- ฟังให้ดี
- พูดย่อยดังฟังชัด
- ใช้คำถามที่ถามแล้วเพื่อนเข้าใจ
- การรู้จังหวะและโอกาส
- การจดบันทึก จัดระบบคำตอบทำให้ไม่งง
- มีความรู้ที่จะพูด

ทดลองตั้งคำถาม

สิงห์บุรี

เพื่อน

- คิดอย่างไรถึงมาเรียนเกษตร
- จบไปแล้วจะทำเกษตรหรือไม่

วัตถุประสงค์ คือ ศึกษารูปแบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตร

ครู รุ่งพี

ครูเอก ถ้าจะไปถามต้องสร้างความคุ้นเคยหรือไม่

บอกล ถ้าไม่เคยรู้จักต้องสร้างความคุ้นเคยก่อน

เพชรบุรี

เป็นคนที่สามารถพัฒนาตัวเองเพื่อเป็นผู้นำที่ดีด้านการเกษตร หาจุดเด่น/จุดด้อย ในการทำงาน

ครูเอก คำถามเจาะลึก/ปลายเปิด/ปลายปิด

ถ้าถามว่า “อยากให้เราช่วยเหลืออะไร”

เราต้องคุยกันว่า วิธีช่วยเหลือเกษตรกรควรเป็นแบบไหน

บางไทร

- แนะนำตัว บอกว่าเราจะเอาข้อมูลไปทำอะไร
- ถามการทำงานที่ผ่านมา
- ความรู้สึกที่เป็นผู้ถูกสัมภาษณ์
- ทำไมจึงเป็นครูที่ปรึกษา
- กระบวนการดำเนินงาน อกท.
- การประสานงาน/แบ่งบทบาทหน้าที่ ทำอย่างไร
- การให้ความร่วมมือเป็นอย่างไร
- การสนับสนุนของผู้บริหาร
- ความสัมพันธ์/ความใกล้ชิดระหว่างครูที่ปรึกษากับคณะกรรมการดำเนินงาน
- ประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการ
- ปัจจัยในการดำเนินงาน
- ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน
- ข้อเสนอแนะต่อนักศึกษารุ่นปัจจุบัน

ตั้งคำถามไว้เยอะๆ ไม่จำเป็นต้องใช้ทั้งหมด เลือกใช้ถ้าเขาตอบมา

ราชบุรี

- พัฒนาเด็กและเยาวชน / เก็บประวัติ
- คำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของเด็กและเยาวชน

กาญจนบุรี

- วิจัยพัฒนานักล่าฝัน
 - เริ่มจากการสำรวจเกษตรกรในพื้นที่
 - มีสัมมาคารวะ
 - อาชีพเกษตร
1. ตั้งคำถามเพื่ออะไร/ได้อะไร
 2. ทำวิจัยเพื่ออะไร
 3. จะทำอะไรที่วิทยาลัยใน 2 เดือนข้างหน้า

สิงห์บุรี

- อยากเรียนรู้ว่าทำไมคนเรียนเกษตรถึงไม่ประกอบอาชีพเกษตร
- กระบวนการคิดและการจัดการ
- มั่นใจในการประกอบอาชีพ
- ขวนนื้อหาข้อมูลจากฐานที่ สอนน้องตั้งคำถาม
- สอนวิธีการตั้งคำถามให้น้อง

บางไทร

- ทำงานวิจัยเพื่อหาประสบการณ์
- ตอบคำถาม เกิดความสัมพันธ์ สร้างการเรียนรู้ กับคนที่ถามและคนที่ตอบ
- คำถามเกิดการเรียนรู้ - แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้า สรุปข้อมูลเขียนรายงาน
- สัมภาษณ์ครู

ราชบุรี

- เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน
- เพื่อพัฒนาเยาวชนให้กล้าพูด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
- ต้องการคำตอบเพื่อแก้ปัญหาได้ตรงจุด
- สิทธิเด็ก

กาญจนบุรี

วิจัยเพื่อ - พัฒนาตนเอง ชุมชน ท้องถิ่น

- แลกเปลี่ยน
- แก้ไขให้เกิดผลงานคุณภาพ

ตั้งคำถามเพื่อ - เกิดทักษะ รู้ปัญหาที่แท้จริง

- นำมาสู่กระบวนการวิจัยที่มีปสภ.

- รู้ข้อบกพร่อง

เพชรบุรี-หาข้อมูลนำไปปรับใช้

-พัฒนาตนเอง

ตั้งคำถาม – เก็บข้อมูล ตอบโจทย์

-วิเคราะห์ข้อมูล

-ได้คำตอบที่สมบูรณ์

กิจกรรม – ชวนน้องตั้งคำถาม

- สำรวจพื้นที่

- วิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยของเรา เกิดจากปัญหาของเรา เราแก้ปัญหามาของเราเอง

มองให้ชัดอย่าหลงประเด็น

ตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

ชวนเกษตรกรคุย ตั้งคำถามเพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ

กิจกรรมชวนเพื่อนทำวิจัย

ประชุมทีมวิจัย

ฝึกการตั้งคำถาม

ฟังประสบการณ์จากพี่ สมาน หาญพูน

กิจกรรมพัฒนากระบวนการกลุ่ม

เวทีเสวนา เรื่อง เรียนอย่างไรจึงมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

เวทีเก็บข้อมูลฟังสิ่งดีดีจากเพื่อน

เวทีเก็บ

ข้อมูลฟังสิ่งดีดีจากเกษตรกร

เวทีเก็บข้อมูลฟังสิ่งดีดีจากเกษตรกร

กิจกรรมการศึกษาฐาน

การประชุมสรุปข้อมูล

กิจกรรมสรุปผลการวิจัย